

ספר

תיקונים מזוהר חדש

שנדפס בתחילה בסוף "זהר חדש"
ואח"כ נדפס בסוף "תקוני זהר" עם ביאור הגר"א (וילנא, תרכ"ז)
ושילבנו כאן תוך הטכסט הגהות שכתב הגר"א על הנוסח
וכן ערכנו מפתחות לספר קדוש זה
וכן ערכנו מפתחות לביאור הגר"א על הספר הזה
שאר פרטים עיין בדף השער הפנימי להלן

הוכן בעזרת החונן לאדם דעת

ע"י

משה צוריאל

בני ברק

תש"ע

ספר

תיקונים מזוהר חדש

שיצא לאור כתוספת ל"זהר חדש"

(שאלוניקי, שנת שנז; ויניציאה שנת תיח 1658 קראקא שס"ג;

ושוב באמשטרדם, שנת תסא 1701 עמ' עב ואילך)

והגר"א כתב קונטרס ביאורים על מהדורת אמשטרדם

בו גם הגיה והעיר על כמה שינויי גירסא בספר תיקונים מזוהר חדש

לפי נוסח הקדמון שהיה בידיו וגם לפי רוחב דעתו.

הדפיסו את ספרו בוילנא (תרכ"ז) בסוף מהד' "תיקוני זהר"

(אבל כתה"י של פירוש הגר"א לכלל "זהר חדש" נאבד עד עתה, כדברי "עלית קיר", סי'

מו) שילבנו כאן את דברי הגר"א בתוך הטכסט, כדי להקל על המעיין.

וכן רשמנו מספרי הדפים של דפ"א (דפוס אמשטרדם), שהיו מסומנים בסוגריים עגולים

בראש כל עמוד של המהדורה עם ביאור הגר"א, שנת תרכ"ז (מהד' צילום, שנת תשל"ט)

וכן הוספנו כאן לציין ג"כ למספרי העמודים שבמהדורת וילנא (עם ביאור הגר"א) כדי

שהלומד בספרנו יוכל מיד לראות במקור וללמוד ביאורי הגר"א על דברי תיקונים מזוהר

חדש שאנו מביאים

עבור השוואת מספרי העמודים לעוד תשע מהדורות הדפסת הספר בסוף "זהר חדש"

עד לשנת תרמ"ח, ראה "ביאור הסולם לספר הזוהר", ח"א לפני ההקדמה, עמ' כד, כו

וכן ערכנו כאן מפתחות ענינים לספר "תיקונים מזוהר חדש"

וגם מפתחות ענינים לדברי הגר"א בביאוריו כאן

בעזה"י המלמד לאדם דעת

הוכן לדפוס ע"י משה צוריאל

בני ברק

שנת תש"ע

לוח תוכן

ה	ספר תקונים מזוהר חדש
קו	מפתחות ענינים לספר תקונים מזוהר חדש
קכג	שיטות שונות בהבנת ספר תקונים מזוהר חדש
קכט	מפתחות ענינים לביאורי הגר"א על ספר תקונים מזוהר חדש
קמו	ביאורי הגר"א לכמה פסוקים מן המקרא
קמח	ביאורי הגר"א לכמה ממאמרי חז"ל

תיקונים מזוהר חדש

כפי שהועתק במהד' מוסד הרב קוק של "זוהר חדש" עם פרוש "ניצוצי זהר" (עמ' צג-קכב) המועתק כמעט תמיד מנוסח מהד' אמשטרדם, שנת תס"א. והוספנו כאן כמה תיקונים לטעויות הדפוס שם.

בכמה מהמקומות שיש שינוי בין הנדפס למהדורות החדשות, ציינו עם סימון *. וכן רשמנו כאן מספרי העמודים למהדורות הקודמות, כאשר דפ"א הוא ר"ת דפוס אמשטרדם. המשתמש במהדורת וילנא ימצא כי גם שם רשומים העמודים ההם, וכך ימצא מבוקשו גם שם. וגם כאן רשמנו סימני העמודים של מהדורת וילנא. כן שבצנו תוך הטכסט שינויי גירסא עליהם העיר הגר"א.

[דפ"א עב ג'] [וילנא א ע"א]

"בראשית ברא אלהים". תא חזי תרין תיבין אלין אתפלגו לתרין סטרין כל חד. בראשית" ברא שית. אלהיים מ"י אל"ה. מאי שית? אלין שית סטרין דמשכנא דאיהו כגוונא דשמים וארץ ובגיניהו איתמר [שמות לח] "אלה פקודי המשכן". ודא הוא מי אלה הה"ד [ישעיה מ] "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". ותרין משכנות אינון דאיתרמיוזו בהאי קרא [שמות לח] "אלה פקודי המשכן משכן העדות". משכן עילאה מ"י, ודא עלמא עילאה. משכן תתאה, מ"ה [הוסיף הגר"א: ודא עלמא תתאה]. משכן עילאה בגינה איתמר מ"י ברא אלה". מאי אלה? אלא [הוסיף הגר"א: חילין] [ויקרא כג] "אלה מועדי ה'". ומאן אינון מועדי ה'? אלין אינון חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות הרי תלת תלת אוחרנין ראש השנה חנוכה פורים. תלתא מנהון [הגר"א מחק מלת "מנהון"] איקרון "מועדי ה'" ואינון מקראי קדש [הגר"א מחק מליס "ואינון מקראי קודש"]. תלתא אוחרנין איקרון "אלה הם מועדי". ולקבליהון איתמר [איוב לג] "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר". והאי משכן עילאה דעליהו איתקרי מי הה"ד "מי ברא אלה". והאי מי איהי בינה ודא שמא [הגר"א מחק המליס "ודא שנתא"] ודרגא דיליה יום הכפורים איהו ודאי. והאי דרגא דאיתקרי בינה אתקרי העולם הבא, ובעולם הבא לית ביה אכילה ושתיה כגוונא דא יום הכפורים דילה לית תמן אכילה ושתיה. מלכות איתקרי מ"ה דא משכן העדות ובגין דבה אישתכח עדות איתמר בה "מה אעידך" * וכמה דעלמא עילאה אפיק שית מועדים כך עלמא תתאה אפיק שית ואינון "את השמים ואת הארץ". ומנין דאינון שית השמים והארץ הה"ד [שמות כ] "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ". כי ששת ודאי דאינון שית. ובגין דא לא אמר "כי בששת ימים":

וכמה דאיתמר עדות בעלמא תתאה הה"ד [איכה ב] "מה אעידך". הכי אית עדות בשמים ובארץ הה"ד "העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ". הא עלמא עילאה בראשית" ועלמא תתאה ברא שית ואלין אינון תרין [תהלים קלב] "משכנות לאביר יעקב". אם כן בתר דאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש דאינון שית. מאי ניהו "במועדים" דאמר בתר כן? אלא לית רשו למקרי לון אלא במועדים דאיהי מלכות. ובאתר אחרא אמר "אלה הם מועדי". ה"ם איהו בהיפך אתון מ"ה, ודא איהו אלה מ"ה מועדי ודא איהי שמיני חג

העצרת דאיהי חג בפני עצמו. ת"ח אלין מועדי ה' אזלין על תיקונא דגופא דמלכא קדישא ואלין אינון פסח דרועא ימינא דמלכא ודא חסד ובגינה איתמר ימין מקרבת. ראש השנה דרועא שמאלא דמלכא ודא גבורה ובגינה איתמר שמאל דוחה. שבועות דא גופא דמלכא ודא ת"ת עמודא דאמצעיתא. חנוכה ופורים אלין אינון תרין שוקין דמלכא דעלייהו שריא נס ובגינייהו [וילנא א ע"ב] איתמר "אלה פקודי" תרין פיקודין ודאי דבגינייהו איתמר "פקד פקדתי". תרין נביאים תרין משיחין אינון ודאי. [שמות ל] "כל העובר על הפקודים" דא יסוד ודא חג הסוכות כליל מכולהו. ואיהו העובר על הפקודים דאינון נצח והוד אות הוא בצבא שלו. ולמה איתקרי "כל"? בגין דעליה שריא בינה דאיהי שביעאה [הגר"ל] מחק מלת "שביעאה" וגרס "יס כל". ים דא יוה"כ איהי ודאי, ועמה חמשין תרעין דחירו בחושבן כל. בינה בן י"ה כתיב דאיהו אזיל מהלך חמש מאה שנין ומטי ליסוד דאיהו חג הסוכות בגין לאתחברא בכלה דיליה דאיהי חג שמיני עצרת. ובשעתא דאינון בחיבורא דאא אתקריאו תרוייהו כ"ל כל"ה. פסח צריכין ישראל למימר ביה הלל גמור והלל שאינו גמור. הלל גמור לקבעו [חסר כאן]:

ספרא תניינא

"והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" [דניאל יב]. "והמשכילים" אלין ר' שמעון וחברוי. יזהירו כד איתכנשו למיעבד האי חיבורא דאיהו מזיהרא עילאה דלעילא, רעותא עלאה אתגליא. רשותא איתייב לר"ש וחברוי לגלאה ביה רזין סתימין עמיקין ולכל נשמתין דמתיבתא דלעילא ומתיבתא תתאה ולשבע טורין עילאין דאינון תלת אבהן ורעיא מהימנא ואהרן ודוד ושלמה ואליהו עמהון. ולכל נשמתין דמתיבתא דאזלין ערטילאין ומלאכין דממנן עלייהו ואזלין ערטילאין בגינייהו דאינון [תהלים מה] "בתולות אחריה", רעותיה דשכינתא דאיהי ערטילאה מנהון ואינון ערטילאין מינה והכי אינון חיילין דמלכא ערטילאין מינה דכתיב [ישעיה לג] "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון". ומנא לן דשכינתא יחידא מחיילהא? הדא הוא דכתיב [דפ"א עב ע"ד] (איכה א) "איכה ישבה בדד". א"י כ"ה ישבה בדד דאיתמר בה [תהלים קמה] וחסידיך יברכו כ"ה. ועל קב"ה ושכינתיה אמר קרא [משלי כז] "כצפור נודדת מקנה כן איש נודד ממקומו". דאיתמר ביה [שמות טו] "ה' איש מלחמה". ובזמנא דאיהי ערטילאה תלמידי חכמים וצדיקים ואנשי מדות דילה כלהו אזלין מנודדין מדוך לדוך מאתר לאתר כמה דאוקמוה מארי מתניתין [סנהדרין צז]. דור שבן דוד בא אנשי [חיל] [הגבול] יסובבו מעיר לעיר ולא ירוחמו.

ובגין דא איסתכם קב"ה ושכינתיה למיעבד האי חיבורא על יד ההוא דאתגלייא [ר"ל אליהו הנביא] וכניס ביה עילאין ותתאין לאשכחא ביה נייחא לשכינתא בגלותא וחירו לה ולבנהא הה"ד [תהלים פד] "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה". ההיא דאיתמר בה [ויקרא כה] "וקראתם דרור בארץ לכל יושביה". "אשר שתה אפרוחיה" אלין דאיתמר בהון "והאם רובצת על האפרוחים" ואינון מארי דגדפין דאיתמר בהו [יחזקאל א] "וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם". דאלין אינון דממנן על מארי מתניתין דרוחיהון פרחין (מנהון)

[בהון]. [אלין ר"ש וחברוי ומארי מתיבתא דעבדי האי חבורא]. [הגר"א מליין שאין לגרוס מליס הג"ל שהם צקוגריים. וכך גם צמאד' אמשטרדם היו רק צקוגריים] "או על הביצים" אלין אופנין דממנן על מארי מקרא. דבגין האי חיבורא "והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים". "לא תקח האם על הבנים" אלין אינון דאיתמר בהון "בנים אתם לה' אלהיכם". [הגר"א גורס כאן מלים הבאות: אלין ר"ש וחברוי ומארי מתיבתא דעבדי האי חבורא.] והאי חיבורא הוא כגוונא דתיבת נח דאיתכניש בה כל מין ומין. הכי מתכנשין בהאי חיבורא כל נשמתין דצדיקייא ואנשי מדות דאיתמר בהון [תהלים קיח] "זה השער לה' צדיקים יבואו בו". ואחרנין דלאו צדיקים אתדחיין מתמן. וכד איתגלייא האי חיבורא בעלמא סגיאיין מתכנשין לגביה דאיתמר בהון [דברים כט] "כי את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה" בהאי חיבורא [וילנא ב ע"א] "עמנו היום". ועלייהו איתמר [דניאל יב] "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" כאינון כוכביא דיהון [הגר"א מגיה דל"ל: דהן] קיימין לעלם ולעלמי עלמאי דאיתמר בהון "והיה זרעך ככוכבי השמים" דאיהו עמודא דאמצעייתא דאיהו "ואתה תשמע השמים" [מל"א ח]. ולא ככוכביא מן שמיא דאיתמר בהון "כי שמים כעשן נמלחו" [ישעיה נא]. "המה יאבדו ואתה תעמוד" [תהלים קב]:

ועוד "והמשכילים" אלין דאית בהון שכל למינדע גזירו דנשמתין דילהון מאלין ספירן דאינון מילין גזירין [הגר"א מחק מליס "מאלין ספירן דלינון מילין] מעשר ספירן. דעלייהו איתמר [תהלים יט] "השמים מספרים כבוד אל". דכלהו מליין סגולות ואינון אנשי מדות [ד]נשמתין דילהון רשימין תמן ומתמן אצילותהון. מסטרא דמלכות אינון בני מלכים דאיתמר בהו [שבת זז]. כל ישראל בני מלכים ומסטרא דא נפקין מישראל מלכים. ומסטרא דצדיק אתקריאו צדיקים הה"ד [ישעיה ס] "ועמך כלם צדיקים". ומסטרא דנצח והוד אתקריאו נביאים. ומסטרא דעמודא דאמצעייתא איתמר בהו "ואנכי נטעתך שורק כלה זרע אמת" [ירמיה ב] ועלייהו איתמר "תורת אמת היתה בפיהו" [מלאכי ב]. ומסטרא דגבורה אתקריאו גבורים עומדים בפרץ דוחים את הגזרות. ומסטרא דחסד אתקריאו חסידים. ומסטרא דחכמה ובינה איתמר בהו [הגדה של פסח] "כלנו חכמים כלנו נבונים". ומסטרא דכתר דאיהו רישא דכלא אינון ראשי אלפי ישראל דעלייהו איתמר "אנשי מדות":

אלין אינון "המשכילים" דאית בהון שכל למנדע למאריהון דרזין דמאריהון לא איתכסיין מינייהו. דכלהו הוו באסכמותא בחיבורא דא. ולאלין דאינון באלין מדות צריך לגלאה [לון] רזין טמירין. אבל מאן דמגלה רזין לרשיעייא כאלו מגלה עריין באורייתא. דבני שפחה בישא לילית אימא דרשיעייא ערבוביא בישא מאן דמגלי לון רזין דאורייתא גרים לצדיק דאיהו יסוד דאיתמר ביה [תהלים כה] "סוד ה' ליראיו" דאסתלק נביעו מניה ומן שכינתא הה"ד [איוב יד] "אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש". בההוא זימנא אינון צדיקייא לתתא עניים מכלא, עניים מרזין דאורייתא, עניים בגופא. וכל מאן דמגלה רזין לצדיקייא גרים לצדיק לאנהרא ברזין דאורייתא ולשכינתא דאור ר"ז איתקרי. ובההוא זמנא "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע". מאי "כוזהר"? דרגא דמשה רבנו ע"ה עמודא דאמצעייתא דעל שמיא איתקרי האי חיבורא ספר הזוהר. ושכינתא ביה נהרא וזהרא כסיהרא מן שמשא דשמשא נהירא בשית רברבין וסיהרא בשביעאה כלילא משבע:

שם אב"ג ית"ץ עלייהו איתמר [ישעיה ו] "שש כנפים שש כנפים לאחד". והאי שמא

איהו סגולתא דיליה לכסאה לנשמתא כד סליקת לעילא בכל ליליא ולייליא לאסהדא על עובדין טבין דבר נש ממלאכי חבלה ומכל מזיקין ורוחין ולילין ושידין, ובהון פרכת לעילא בשתים אתוון מכל שם תכסה אנפאה מנהון. ובשתים אתוון תכסה רגלאה. ובשתים אתוון פרכת לעילא. ואוף הכי לרוחא ואוף הכי לנפשא:

אבג יתן קרע שטן נגד יכש בטר צתג [דפ"א עג ע"א] חקב טנע יגל פזק שקו צית דנשמתא בהון פרכת לעילא בכל ליליא ולייליא והאי איהו נשמת כל חי דאצילותא מאימא עילאה. ושבע שמהן אלין דפרכת בהון אינון שבע דכלילן בבת שבע דאיהי שכינתא תתאה כלילא משבע ספירן דעלייהו אמר דוד [דהי"א כט] "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ". ואימא עילאה איהי "הנשר הגדול בעל הכנפים" [עיין יחזקאל יז, ג]. אדם הגדול חכמה, ועשר חכמות איתקריאו עשר ספירן מסטריה. וכתר עליון איתקרי מסטריה חכמה קדומה ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאתפשטותיה בעשר ספירן. אבל אימא עילאה נשרא עילאה אתפשטותה בשבע ואיהי תמינאה ובה שבח משה [שמות טו] "אז ישיר משה". ומינה תשכח רזא דקן צפור [דברים כב] "שלח תשלח את האם" דאצילות. אריה חסד שור גבורה האי איהי מרכבתא עילאה. מרכבתא תניינא תפארת אדם תניינא דאיתמר ביה "ודמות פניהם פני אדם". דמות אריה, שור נשר, [וילנא ב ע"ב] נצח הוד יסוד. מלכות איהי תבנית כלהו. האי איהו רזא דתיקונא חדא. אבל מסטרא דנשמתא איתקריאו שרפים. ומסטרא דרוחא חיות דאיתמר בהון [יחזקאל א] "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות". דא [צמחד' וילנא גרסו כאן "דא ה' חבל לא קן כתוב צהגהת הגר"ל כאן!] ואתמר בהון [יחזקאל א] "ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה". ורוחא איהו מסטרא דעמודא דאמצעייתא ואית לה ארבע אנפין [הגר"ל שניה כאן עד סוף הקטע כלהלן: וכגוונא דא חית לנשמתא ד' אנפין כו' האופנים אינון נח ויהוד כו' אופנים אינון לתתא, חיוון כו' צאמצעייתא, שרפים לעילא, ולעילא על כולהו חיוון יחיד שליט מופלא כו'] וכגוונא דנשמתא* דאית לה ד' אנפין. אופנים מסטרא דנפש ואיהי מסטרא דשכינתא תתאה ואית לון ד' אנפין המרכבה דאינון נצ"ח והו"ד. [יחזקאל א] "והנה אופן אחד בארץ", דא צדיק. אופנים אינון מתתא לעילא, וחיוון באמצעייתא, שרפים לעילא. ו(כולהו) לעילא [על כלהו] אדון יחיד שליט על כלא:

מופלא ומכוסה בכתר. ובחכמה איהו שולטנו דקאים על כלהו בעשר אתוון דשמא מפרש. אבל מתמן לתתא כלהו ספירן מרובעין בארבע אתוון כגוונא דא, בינ"ה יה"ו ההוא ב"ן די"ה איהו ו' דאיתפשטותיה בשית ספיראן. ה' רביעאה בשכינתא תתאה, בה אישתלים יהו"ה. מסטרא דארבע אתוון אלין אית לכל חיה ארבע אנפין. ומסטרא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א דמות אדם לארבעתן. ולקביל תשעה ספירן אלין חזא יחזקאל ט' מראות דאיתמר בהון [יחזקאל א] "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" ואלין אינון:

חיזו קדמאה "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא". האי אבן איהו שכינתא אבן ספיר ויחזקאל חזא מתתא לעילא. איהו חזא לה כמאן דחזא מגו עששית:

חיזו תניינא "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה". הכא חזא עמודא

דאמצעיתא סמיך לשכינתא וחזא ליה מגו מטטרון דאיהו שדי: [הגר"א צביאוריו כאן הניע להחליף את הגירסא: "וחזא ליה מגו שר הפנים". וכן החליף להלן אלל "ונדיק איהו חשמל"]

חיזו תליתאה "וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב" ודא צדיק חי עלמין דאחיד בין קב"ה דאיהו יהו"ה, ובין שכינתא דאיהו אדנ"י. (וצדיק) [דצדיק] איהו חשמל כללא דתרין שמהן אלין דאינון יאהדונה"י. וחזא ליה מגו ש"ר הפנים [הגר"א לעיל צביאוריו הניע לגרוס כאן "מגו מטטרון דאיהו שדי"]. וד' אנפין אינון יהו"ה, וד' גדפין אינון אדנ"י. כל חיה איהי מרובעת, ולכל סטרא אית לה ארבע אנפין לכל פן ד' אנפין ולכל (גדפא) [סטרא] ארבע גדפין (יהו) [והן] י"ו אנפין וי"ו גדפין לכל חיה אינון ל"ב מרובעים סלקין לד' חיון ס"ד אנפין וס"ד גדפין.

[הגר"א גרס לעיל ככה: "ולכל סטרא אית לה ארבע אנפין. לכל פן ולכל גדפא ארבע גדפין, והן י"ו כו' לכל חיה סלקין לד' חיון ס"ד אנפין כו' וד' גדפין הא אינון ל"ב מרובעים כחושבן כו'"]

ואית דאמר הכי וכולא קשוט "ארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם". ואינון לכל חיה ארבע אנפין וד' גדפין הא אינון ל"ב כחושבן ל"ב אלהים דעובדא דבראשית. "ודמות פניהם פני אדם" דאיהו עשר אתוון דשמא מפרש לקבל עשר אמירן הא מ"ב. וס"ד אנפין וגדפין עם תמניא [וילנא ג ע"א] אתוון דחשמל ע"ב. ועלייהו איתמר "וגביהן" אלין ע"ב גדפין. "וגובה להם" ואינון ע"ב אנפין דאינון כאתוון לגבי נקודי [הגר"א גרס: כנקודין לגבי אתוון דעלייהו כו'] דעלייהו איתמר [קהלת ה] "כי גבוה מעל גבוה שומר". "וגבוהים עליהם" אלין טעמי ובגיניהו איתמר [יחזקאל א] "וגבותם מלאות עינים סביב לארבעתם". ואינון פקודין [הגר"א גרס: נקודין] כגוונא דפרקין דלצבען דאינון עיגולין. ואינון אתוון כגוונא דלצבעאן. ואינון טעמי כגוונא [דפ"א עג ע"ב] דעיינין דמתנהגין כל איבריך דגופא אבתרייהו. ואינון רמזין בהאי שמא יהו"ה. ועוד "וגבותם מלאות עינים סביב לארבעתם" כגוונא דא [כאן בא ציור, יהו"ה בניקוד חולם סגול קמץ סגול]

[הגר"א מגיה, החל מהמלים כגוונא דפרקין כו' וגורס: כגוונא דפרקין כו' דאתוון אינון מרובעים ולד' אצבעין אלל כולוהו פרקין דאינון ע"ב ואצרים דלהון ואינון רמזין צהאי שמא כגוונא דא ואתמר בגדפין כו'].

ואיתמר בגדפין "שתים חוברות איש". כגון [שמות כח] "שתי כתפות חוברות". [יחזקאל א] "ושתיים מכסות את גיוותיהנה" כגון [שמות כה] "על שני קצותיו וחובר". "שתים חוברות" אינון ימינא ושמאלא. "איש". ה' איש מלחמה. מאן איש? לזמנין מעילא לתתא אתקריאת חכמה אדם ואתקרי איש ותלת ספירן תחותיה איתקריאו תלת חיון. ולזמנין אימא עילאה אתקריאת "האדם" בתוספת ה'. חסד גבורה תפארת תלת חיון. ולזמנין תפארת איתקרי "אדם". נצח הוד יסוד תלת חיון. לזמנין חכמה איש. א' כתר עילאה, י' חכמה, ש' תשובה דאיהי אימא עילאה. "שתים חוברות איש" גדולה גבורה. "ושתיים מכסות" אינון נצח והוד. "את גיוותיהנה", "את" דא צדיק, דאיהו תרגום אות "את". "גיוותיהנה" דא

עמודא דאמצעייתא דאיהו גופא ושכינתיה טבור דליה. ועמודא דאמצעייתא ושכינתא עלייהו איתמר [שמות כה] "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה". מאן גדפין דילהון לעילא? ימינא ושמאלה. "סוככים בכנפיהם" תרי סמכי קשוט. "על הכפורת" דא צדיק דצריך לכסאה ליה. "ופניהם איש אל אחיו" אינון חכמה ובינה דאינון אנפין דכרובים. ולמאן הוו פרשי גדפייהו ומסתכלין איש אל אחיו? לההוא דעאל בכתרא עילאה דאיהו מכוסה, דעליה איתמר [חגיגה יג.] במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. וכרובים לגביה גדפייהו פתיחן לעילא לקבלא ליה עלייהו. [במדבר ז, פט] "וישמע את הקול" מגו עמודא דאמצעייתא. "מדבר אליו" מגו שכינתא תתאה. "וישמע את הקול" לעילא מגו אבא, "וידבר אליו" מגו אמא. ומאן שמע ליה? עמודא דאמצעייתא. ומלולא אישתמע לגבי שכינתא:

[הגר"א מניה כל הפסקא דלעיל החל המליס "אנפין דכרובים" ו"ל כן: "אנפין דכרובים. ולמאן הוו אנפיהו מסתכלין? לההוא דעאל כו'. וכרובים גדפייהו פרישין לעילא לגבי ההוא מופלא לקבלא ליה עלייהו. "וישמע את הקול" מגו אבא, "מדבר אליו" מגו אימא. ומאן שמע לה? מצין עמודא דאמצעייתא ושכינתיה. ומילולא אשתמע לגבי שכינתא"].

חיזו רביעאה וחמישאה [יחזקאל א] "ממראה מתניו ולמעלה" נצח. "וממראה מתניו ולמטה" הוד, דאינון תרין שוקין:

חיזו שתיתאה "ראיתי כמראה אש" ודא גבורה דמתמן אינון "שנים כרובים זהב". דכסף איהו לימינא זהב לשמאלא. ושבע מיני דהבא איתכלילין ביה.

חיזו שביעאה "כמראה הקשת אשר יהיה בענן". מאן עננא? דא חסד דסלקי ע"ב וביה אתא קב"ה בעב הענן בעבור ישמע עמא [כדאתא] למלא עם משה. ובהאי ע"ב דאיהו חסד אתחזייתא קשת דאיהו צדיק בגונוי נהירין דאינון תלת גוונים דתלת אבהן וביה איתכלילין. [וילנא ג ע"ב] ובגין דא איתמר בצדיק "ויכלו" דסליק ע"ב, דביה איתכלילין תלת אבהן דאיתמר בהו [ב"ב יז.] בכ"ל מכ"ל כ"ל. ובאלין תלת גוונים "וראיתיה" לשכינתא "לזכור ברית עולם". דצדיק איהו אלף שתייתאה יום הששי. ונטיל בימינא דאיהו חסד כליל ע"ב ובגיניה איתמר [דניאל יב] "ואתה לך לקץ ותנוח" בצדיק, "ותעמוד לגורלך לקץ הימין" דאיהו ימינא דביה [ישעיה נב] "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון". ונטיל בע"ב דעמודא דאמצעייתא דביה "ויהי מבדיל בין מים למים" ובגיניה איתמר [סנהדרין צו] ללבי גליתי, ולמלאכי השרת לא גליתי. ללבי גליתי, ולאברי לא גליתי. (חסר כאן)

[נראה] [דקץ] אית בכל דרא ודרא כפום זכוון דילהון בכל מאריה דדרא כפום דרוב דרא נוטים אבתריה. ואם חובין מתרביין עלה [א"ר חייא] [אדחייא] פורקנא עד דרא אחרא. ובגין דא "כל הקצים כלו" וכלא תליא בתיובתא ובזכוון [דמדות] [ובמדות] דכל דרא ודרא. אבל קץ וזמן דשווי קב"ה לא תליא בזכוון ובמדות דכל דרא ודרא אלא ביה תליא הה"ד "למעני למעני אעשה" [ישעיה מח]. "ואעש למען שמי" [יחזקאל כ]. ובגין דא כל קץ דכל דרגא כפום זכוון דבני נשא איהו. וקץ דקב"ה לא תליא בזכוון דילהון. ואית ע"ב בתר אלף חמישאה כפום ההיא מדה ואית ע"ב בתר אלף ומאתן כפום ההיא מדה [ואית] מאתן

וחמשין ושית [דנ"ח] [רנ"ו] דיליה [ישעיה נב] "כי עין בעין יראו". קץ אחרא אית רמ"ה כפום [ההיא] מדה:

[הגר"א מגיה החל מהמלים "וכלא תליא צמיוצתא" כי כך ז"ל: "וכלא תליא צמיוצתא וצוון וצמדות, דכל כו' כפום וכוון כו' אלף ומאתן כפום הדיא מדה. ואית רל"ה [הערת המעתיק: ולא כזדפ"א "רמ"ה]] כפום הדיא מדה, ואית מאתן וחמשין ושית כפום הדיא מדה. וצתר דא "כי עין בעין יראו" והאי [דרגא דרעווא] כו'[[.

והאי דרגא דרעוא דאיהו קב"ה. תרין קצין אאריך. ודא וכל חשבונות וגיימטריאות דקצים אינון פרפראות לחכמה. מכתרא לעילא לית קץ וחושבן כמ"ש בעל ספר יצירה "ולפני אחד מה אתה סופר". רישא דכל קצין חכמה. סיפא דכל קצין, צדיק איהו דאיהו שכינתא עשיראה. עמודא דאמצעיתא כליל רישא וסופא דכל קצין:

וכל סוף איהו בצדיק וכלא איתכליל [לצדיק] [בצדיק] דכליל תלת אבהן דבהון איתקרי שביעי תלת זמנין הה"ד [בראשית ב] "ויכל אלהים ביום השביעי", "וישובות ביום השביעי", "ויברך אלהים את יום השביעי". והאי איהו בעב [דפ"א עג ע"ג] העגן ומניה אשתכח שם בן ע"ב שמהן ויס"ע ויב"א וי"ט דאינון כלל ופרט וכלל דאיתכלילן במיא אשא ורוחא ואינון ימא ואוירא ורקיעא ואינון [ימא ותוקפא דימינא] [גירסת הגר"א: ימינא ושמאלא ואמנעיתא. מימינא] מלאך החסד ודא [וילנא ד ע"א] מיכאל דאיהו על שם [שמות טו] "מי כמוך באלים ה'". די שמיה מכבי דסליק ע"ב בחושבן אתווי ונהורא דיליה מ"ב, [ודא] וחילא דיליה [הגר"א מגיה ז"ל: וחיליה] [ישעיה מג] "כי תלך במו אש לא תכוה". דדא מכבי [מנוקדת: חירק פתח פתח שבא] אשא. ומיכאל איהו דמות אריה דאיהו אריה ממים. [שמות יד] "ויט משה את ידו על הים וגו' וישם את הים לחרבה" בתוקפא דגבריאל שליחא דגבורה דממנא על חורבה [הגר"א מגיה ז"ל "על חרבה"]. ובגין דא איתמר ביה "וישם את הים לחרבה". מסטרא דאוריאל שליחא דעמודא דאמצעיתא אפריש בין מיא ואשא הה"ד "ויבא בין מחנה מצרים" דאיהי אשא נוכראה "ובין מחנה ישראל" דאיתי מיא. "ויהי הענן" מימינא, "והחשך" דרשיעיא משמאלא, דאזל לקטרגא לסטרא דשמאלא דגבורה. "ולא קרב זה אל זה כל הלילה". וכמא דאפריש בין שמאלא דסטרא אחרא לימינא דקודשא דלא איתקריב לגבה, הכי מייחד בין ימינא ושמאלא דקודשא, דביה שמהן וספירן ואתוון והויין משולשין. ובגין דא וה"ו וכו' משולש בתלת אתוון. בגין דישראל שלישי לכהן ולוי. אבל שמהן מרובעין ואתוון דתיבה ארבע אינון משכינתא. ותשע ספירות אינון משולשין בעמודא דאמצעיתא כגוונא דא חכמ"ה חס"ד נצ"ח. כת"ר תפאר"ת יסו"ד. בינ"ה גבור"ה הו"ד. ומלכות עשירית לון ורביעית לון. מסטרא דאימא עילאה איהי תמינא [הגר"א מוחק את המלים "איהי תמינא"]. ותלת ספירן אלין לבושייהו חשך ענן וערפל, חשך לשמאלא, ענן לימינא, וערפל באמצעיתא תחת שמים דאיהי עמודא דאמצעיתא הה"ד [תהלים יח] "ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו":

[מענן נפיק] [נ"א בענן דפיק] קלא דאיתמר ביה [תהלים כט] "קול ה' על המים" וכמה קלין מתפוצצין מניה דאיתמר בהון [תהלים צג] "מקולות מים רבים". מסטרא דגבורה דתמן חשך דביה יצחק [בראשית כז] "ותכהין עיניו מראות". [דפיק] [נפיק] קלא דאיתמר

ביה [תהלים כט] "קול ה' חוצב להבות אש". ומסטרא דערפל (דפיק) [נפיק] קלא דאיתמר ביה "קול ה' בהדר" (הידוע) [הידור] לישראל סבא הה"ד [ויקרא יט] "והדרת פני זקן". תלת קלין אחרני מנצח הוד יסוד דאינון לקביל תלת אבהן. קלא שביעאה מאימא עילאה נפקא. וקביל תלת אבהן אינון זית לימינא, נר לשמאלא, עמודא דאמצעייתא פתילה דאתאחיד [וילנא ד ע"ב] בתרוייהו. דאיהי [בראשית א] "עץ פרי עושה פרי למינו". "אשר זרעו בו על הארץ" דא מאנא דשרגא. ונר דשבת מסטרא דגבורה אתוקדת ואיתנהירת. [ווי] למאן דקריב אשא נוכראה לגבה דבגינה מני [שמות לה] "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". ושכינתא אוף הכי אתקריאת נר מסטרא דשמאלא ואתקריאת אור מסטרא דימינא דתמן "שמן זית זך להעלות נר תמיד" [שמות כז]. ואיהי שמן למאור דאיהי [משלי ו] "כי נר מצוה ותורה אור".

[הגר"א מגיה חמש שורות אחרונות הנ"ל, וגורס: נר מסטרא דשמאלא להעלות נר תמיד ולתקרי אור מסטרא דימינא. שמן זית זך, שמן למאור דאיהי "כי נר מצוה ותורה אור"].

ואיהי פתילה דעמודא דאמצעייתא דאחיד בתרוייהו. ובגוונא דא זרע דבר נש לקביל משחא וברית מילה לקביל פתילה. [משלי כ] "נר ה' נשמת אדם" לקביל נר דשרגא:

חיזו תמינאה אימא עלאה אתקריאת "כן מראה הנוגה סביב". מטה האלהים. הנוגה מסטרא דימינא מטה כלפי חסד לרחם על מארי תיובתא דביה אתמר "כי ימינך פשוטה לקבל שבים". מסטרא דשמאלא מטה האלהים למחאה ביה לרשיעיא הה"ד [שמות יז] "ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת". ושבע שבתות לכל חד שבע יומין, סלקין מ"ט. והאי איהו [ויקרא כה] "וספרת לך שבע שבתות שנים". אינון מ"ט שנים. ומ"ט יומין שבע שבתות לקבל שבע שמהן אלין דאינון. אב"ג ית"ץ. קר"ע שט"ן. נג"ד יכ"ש. בט"ר צת"ג. חק"ב טנ"ע. יג"ל פז"ק. שק"ו צי"ת אינון שבע שמהן ולכל חד שית אתוון לקבל שית יומי שבוע לכל שבת ושבת. ואלין אינון דאיתמר [ישעיה ו] "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד". וכלהו מ"ט שבע שבתות. וארבעין ותריין יומין דחול. ושבע שבתות שבע ספירן לכל חד שית דרגין [הגר"א מגיה שני משפטים הנ"ל כך: וכולהו מ"ט. וארבעין ותריין יומין כו' לכל חד שבע דרגין כו'] וסלקין מ"ט פנים טהור דאורייתא. אימא עילאה חמשים יום דספירת העומר ה' עילאה מן מט"ה.

ותלת דרגין [אינון] עילאין שרפים וחיות ואופני הקדש. [הגר"א מגיה כי ז"ל: אינון שרפים כו' שרפים אינון מאימא עילאה דאיהי כו' האדם חושבנא חמשיין]. שרפים בהון פרכת אימא עילאה דאיהי נשמת כל חי ומינה נשמת חיים דבר נש דאתמר בה [בראשית ב] "ויפח באפיו נשמת חיים". ובשרפים דאיתמשכן מאלין. [נשמתא] איהי פרכת בכל ליליא לגבי אימא עילאה. ובכל שעתא דחזרת בתשובה דבגינה אתמר [בראשית א] "ויברא אלהים את האדם בצלמו". "האדם" חושבניה חמשיין:

רוחא דקודשא דאתמר בה [בראשית א] "ורוח אלהים מרחפת על פני המים". דאינון בני תורה מים דאורייתא איתנטילין מעמודא דאמצעייתא. האי סליקת בכל ליליא בד' חיוון [דפ"א עג"ד] דלכל חד ד' גדפין, ובהון פרחין לעילא לגבי עמודא דאמצעייתא דאיהו כליל

יאהדונהי. יהוה מימינא, אדני משמאלא. נפשא אתיא מסטרא דאופנים דאתמר עלייהו [יחזקאל א] "ומראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש". אתמר הכא "תרשיש" ואתמר בשיר השירים [ה, יד] "ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש". ואע"ג דהא אוקימנא לעיל שרפים וחיות ואופנים. בכל אתר דמתחדש ביה רזין צריך לאחזרא לון. שרפים לקבל גדיפין דכרובים, וחיות לקביל גופא דכרובים, אופנין לקביל רגלין דכרובים דאינון עגוליין. משגלו ישראל הוו מתמעטין גדיפין דחיון [הגר"ל מוחק צ' מליס אחרונות אלו (הגהות ולקוטים, סוף דף ה)] וכרוב חד דאיהו עמודא דאמצעיתא אסתלק לגבי ההוא [מופלא ו] מכוסה דאתמר ביה [שמו"ב כב, יא] "וירכב על כרוב ויעף". אישתאר כרוב תנינא דאיהי שכינתא בגלותא. זכאה איהו מאן דמחבר לון בשפון שלים בח"י עלמין דאיהו לשון למודים כליל ח"י ברכאן דצלוא דביה מתכנשין שרפים וחיות ואופנים. כלהו גדיפיהו פתיחן לקבלא, וקלא דיליה אשתמע מגו עמודא דאמצעיתא ושמעין לגבייהו, הה"ד [יחזקאל א] "ואשמע את קול כנפיהם". באן אתר אשתמע בק"ש ובאן אתר אפתחו? [וילנא ה ע"א] כד ישראל אמרין "אדני שפתי תפתח". אדני שכינתא כד איהי אפתחת לקבלא לבעלה, מתפתחין שרפים וחיות ואופנים גדיפיהו לגביה לקבלא לון למאריהון הה"ד [שם] "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה". הא אינון כרובים דכר ונוקבא כחדא. בצלוא דעמידה אתמר בשרפים וחיות ואופנים "בעמדם תרפינה כנפיהם". "בעמדם" ודאי, ישראל בצלוא דעמידה. בההוא זימנא אינון כרובים "ופניהם איש אל אחיו". בההוא זימנא צלותין מתקבלין ברעוא דאתמר עלייהו [ברכות כו:]: תפלות כנגד תמידין.

ועוד הא אוקמוה מארי מתניתין [תענית ב.]. דאין עבודה אלא תפלה דשקולה איהי צלוא כעבודת הכהנים וכקרבניא דילהון. דבזמנא דכרובים דאינון עמודא דאמצעיתא ושכינתא לאו אינון אנפין באנפין, צלוא לא מתקבל, ונפק סמאל דאיהו כלבא למיכל קרבנין דילהון דאינון צלותין. והאי איהו [ויקרא ט] "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם". ודא אכילה דקרבנין דאינון צלותין דישאל. ואתמר בהון "וימותו", כגוונא דבני אהרן. ולית מיתה לישראל אלא עניותא. ובאלין אנפין דכרובים אתמר [שמות לג] "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים". קמו כלהו מארי מתניתין ומלאכין ואמרו, מאן ניהו דגלי רזין אלין? אלא ודאי דא איהו דאיתקרי ספר הזהר דברגא דיליה דאיהו בדיוקנא דמאריה דאתמר ביה [דניאל ד] "רבה אילנא ותקיף". "תחותיהו תטלל חיות ברא". דאינון חיות הקודש "ובענפוהי ידורון צפרי שמיא" דאינון נשמתין עילאין. "ומניה יתזן כל בשרא" דא ישראל לתתא. ולא עוד אלא בכבת עינוי נהרא שכינתא דבגיניה אתמר [שמות ג] "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה" ודא ב"ת ל"ב, בת כלילא מעשר אמירן. ול"ב נתיבות דילה דאינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית. דבגין האי ל"ב אתמר [מדרש קהלת פ"א] הלב רואה הלב שומע:

בעין דיליה נהיר עמודא דאמצעיתא. בתלת גוויין דעיניה ימינא [הגר"ל מוחק מלת "ימינא"] נהרין תלת אבהן. בתרי גדיפי עינא דיליה פתחין וסגרין תרי סמכי קשוט. כרוב דעינא דאחיד בתרי גדיפי עינא דיליה, דא צדיק. בת דקיקא זעירא אית מלגאו תחות בת עינא עילאה ודא שכינתא תתאה. דבת עינא עילאה תמן חכמה לב, אימא עילאה. אור דנהיר בבת עינא דאיהי י'. ועמה איתקרי אור הקדמון דא כתר עילאה. ועוד בשבעה גלדי עינא

דיליה נהרין נשמתין דר' שמעון ושית חברוי, ועלייהו אתמר [זכריה ד] "שבעה ושבעה מוצקות". ואית דפריש לון הכי בי"ד אתוון דשמא מפרש. בשבעה גלדי עינא, ותלת גווי עינא, נהרין עשר אתוון דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. והאי איהי [יחזקאל א] "ודמות פניהם פני אדם". בתרי כרובי עינא ובתרי עפעפי עינא נהרין פני אדם, דאינון ארבע ואינון יהו"ה. ועלייהו אתמר "ודמות פניהם פני אדם". דמות תלת חיון אינון דמות אנפי אדם, כל אבר ואבר דיליה. אשתכח רשות היחיד דרוחבו ד' וגובהו עשרה דאינון י"ד אתוון דשמא מפרש. באברין דיליה מקננן כל נשמתין דס' רבוא דישראל. דששים רבוא מלאכים כלהו דמתכנשין בהאי חבורא מקננין ביה. אמרו נשמתין דמתיבתא עילאה, ודאי האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא דעתיד לאתגלייא בדרא דמלכא משיחא איתגלייא ביה. ורזא דמלה קרא אוכח [קהלת א] מ"ה שהי"ה הו"א שהי"ה. וביה [תהלים לג] ממכו"ן שבת"ו השגי"ח אל כל יושבי הארץ. קום רעיא מהימנא לאיתערא לההוא [וילנא ה ע"ב] דאתמר ביה [שיר ה] "אני ישנה ולכי ער". וכמה אינון דמיכין ושינתא בעיניהון, דלא פתחין לון [לאתערב] [לאיתעסקא] ברזין דאורייתא דכל רז או"ר איתקרי לאנהרא ביה לבת [דפ"א עד ע"א] עינא ולאיתערא לה ביה לגבי בעלה, דאיהי דמיכא בגלותא בין אינון מארי תורה. דלית חד מינייהו דיתער לה בבעלה דאיהו ר"ז אור דנהיר בה בבת עינא. דר"ז או"ר איהו בחושבן. דהא אנת הוא דאתמר בכ [אבות, א] [משה קבל תורה מסיני] דהא הוה כלהו נביאיא וחכימיא ומארי קבלה לגבך כסיהרא וכוכביא ומזלי דלית לון נהורא אלא משמשא. ובגין דאתמר בכ [הגר"ל גרס: ובגין דא אתמר צך] [ב"ב עה]. "פני משה כפני חמה". קום אנהיר לון דעד דאנת אנהיר לון כולהו הוה בחשוכא ולית לון נהורא. דבאתר דאנת תשתכח עמודא דאמצעייתא אשתכח תמן, דאיהו כליל עילאין ותתאין. אנת הוא חיזו דכל מראות דנבואה דאתמר בהון [יחזקאל א] "ואראה מראות אלהים".

חיזו תשיעאה "מראה דמות כבוד ה'" ודא חכמה דאית בה כ"ח מ"ה. וכמה חשבונות וגימטריאות אית תמן דאיתמר בהון תקופות וגימטריאות פרפראות לחכמה ואינון מ"ה. יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו [נ"א אינון] עשר ספירות דאמר בעל ספר יצירה "עשר ולא ט' ולא י"א" כגוונא דעשר אתוון דשמא מפרש דלא לאוספא עלייהו [יותר] מעשר ולא למגרע מנייהו. וחושבן דעשר אתוון אלין אינון מ"ה. כח דיליה אינון כ"ח אתוון דאינון תולדין דעשר אלין ואינון יו"ד וא"ו דל"ת. ה"א אל"ף. וא"ו אל"ף וא"ו. ה"א אל"ף. עשר אתוון לקביל עשר אצבען. כ"ח אתוון לקבל כ"ח פרקין דעשר אצבען ובגינייהו איתמר ועתה יגדל נא כ"ח אדני ובגין האי כח איתמר דמאן דלא ידע בגימטריאות וחשבונות דיליה עתיד לנחחא לשאול כמה דאוקמוה [קהלת ט] ["כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה] כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה". מ"ה איהו כבו"ד אח"ד כגוונא דא וא"ו חושבניה אח"ד כבו"ד איהו יו"ד ה"א ה"א וכבוד ואיהו חושבן ל"ב ואיהו [נ"א והאי איהו] ל"ב אח"ד ובגיניה איתמר [יחזקאל א] "הוא מראה דמות כבוד ה'". ועוד "מה" באתוון מ"ם ה"א, דסליק בגימטריא אהי"ה אדניי וחושבניה אלהי"ם. ודא כינוי דשמא מפרש דהכי סליק אלהי"ם בגימטריא כנו"י והאי איהו השם בכינויו. הכס"א הכי סליק איהו בחושבניה.

כ"ו, כ"פ וא"ו איהו יהו"ה אלהי"ם בגימטריא, וא' תוספת אחזי דשמיה וכנוייה אחד.

ולאו איהו כגוונא דבר נש דאיהו אחד וכנוייה אחד. אלא קב"ה הוא ושמה וכנוייה כלא חד. אלין תשע מראות חזא יחזקאל מגו תשע צורות אחרנין:

חיזו עשיראה דאיהו כתר מופלא ומכוסה לא גלי ביה שום מראה בעלמא הה"ד (שם) "ואראה ואפול על פני". ולא אמר מאי חזא בגין דאתמר עליה [חגיגה יג]. "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, אין לך עסק בנסתרים". מאן נסתרים דיליה? אינון שית מאה ועשרים סתרי תורה גניזין (נ"א ריז) דתליין מניה כחושבן כת"ר. וכל חד אוליף רזא לעילא מניה ואינון עלמין גניזין לההוא מופלא דאיהו עילת כל עילאין. קום רעיא מהימנא גלי שבחוי דהא רשו אתיהיב לך מן עילת כל העילות. וענן וערפל אבא ואימא. ושבעה ענני כבוד שבע ספירן. שקיו דאלין עננין אינון יו"ד ה"י וי"ו ה"י דסליק לחושבן ע"ב. ועליה איתמר [ישעיה יט] "הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים". ועשר ספירן איתכלילן ביה מסטרא דחסד ומניה שם בן ע"ב כתיב בדרועא דקב"ה כמה דאוקמוה בספר רזיאל בשיעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. וכד סליקת שכינתא באלין עננין סליקת בחשאי בצלותא בחשאי. וכמה חיוון דאזלין באוריא דאינון שרפים [וילנא ו ע"א] חשמלים כו' עשר כתות אינון כלהו פתחין גרפייהו לגבה הה"ד [יחזקאל א] "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה" לקבלא שכינתא עלייהו. וכד סליקת סליקת בכלהון באלין הבלים דפומא דאינון שבע הבלים דאמר קהלת. ותלת גניזין. וכד סליקת עלייהו מיד נחת קב"ה לקבלא לה בכמה חיילין ומשריין. משריין [דשכינתא] סלקין עם שכינתא ומשריין דמלכא נחתין עלייהו ואינון מרכבות תתאין מעילאין, ומקבלין אלין מאלין בחדוה בנשיקו. ורזא דמלה [בראשית כח] "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו". והנה מלאכים דשכינתא דאיהי אלהים עולים ומלאכים [דקב"ה] יורדים בו לגבה. זכאה צלותא דבר נש דאיהי איתעבידת סולם לתרין משריין דמלכא ומטרוניתא. ובגין דא כד סלקין משריין דמטרוניתא סלקין בחשאי, וכד נחתין משריין דמלכא עלייהו אינון ממללן עלייהו. בההוא זמנא איהו יחודא דקול ודבור כחדא יאהדונה"י דבגיניה איתמר "גדול העונה אמן יותר מן המברך" והא אוקמוה [ברכות נג:]. וכד נחתין משריין דמלכא נחתין בקלין הה"ד [שמות יט] "ויהי קולות וברקים וענן כבוד על ההר וקול שופר חזק מאד". דהכי אורח דמטרא לסלקא [דפ"א עד ע"ב] עננא בחשאי, ולנחתא מטרא בקולי קולות. ולית מטרא אלא שקיו דאורייתא לגבי שכינתא. דשכינתא [הגר"א מחק מלת "דשכינתא"] ואיהי שרגא דאיתמר בה [ויקרא ו, ב] "היא העולה". ישראל פתילה. משחא אורייתא [שמות כז] "להעלות נר תמיד":

ובזמנא דצלותא דאיהי מצוה סליקת באורייתא, לית לה כבייה עולמית. וכד צלותא איהי עת רצון קדם ה', איתחזייתא קשת בגונוני נהירין בעננא. בההוא זמנא [בראשית ט] "וראיתיה לזכור ברית עולם". דבאלין גונוני נהירין אשתמודע דשכינתא סליקת קדם ה' בעובדין טבין דישראל. אם לא איתחזיא קשת בגונוני נהירין איהי קא רמיזת [איכה ג] "סכותה בענן לך מעבור תפלה". ואיתחזיא בלבוש דעננא אוכמא. אם קשת ביה בגונוני חשיכין, איהי קא רמיזת [שיר א] "אל תראוני שאני שחרחרת". ואם גונוני דקשת נהירין איהי קא רמיזת [שיר א] "שחורה אני ונאווה". שחורה אני בעננא אוכמא, ונאווה בגונוני שפירין נהירין דקשת בעובדין טבין דישראל. ואגרא דצלותא דתקונא דא כד נפקא נשמתא

מן גופא לאזלא לעלמא דאתי, כמה דאיהו אוקיר לשכינתא ולביש לה בכמה עננין דלבושין יקירין דאיתקריאו ענני יקר וסליק לה בצלותיה לגבי קב"ה בשירין וזמירות ותשבחות והודאות דצלותא, הכי סליק לה קב"ה לעלמא דאתי לנשמתיה בלבוש ענני יקר ובכמה שירות ותשבחות והודאות. כגוונא דנפקו ישראל ממצרים בענני יקר ובניגונא הה"ד [שמות טו] "אז ישיר משה ובני ישראל" וגו'. וכמה דסליק לה בכמה משריין דמלאכים ונחית לגבה משריין דקב"ה לקדמותה וקב"ה עמהון, הכי סליק לנשמתא מן גופא במשריין דשכינתא ונחית קב"ה לקדמותה במשריין דיליה. וכמה דאעטר לקב"ה בתפילין דרישא ואתקין ליה כורסייא בציצית כמה דאוקמוה [ישעיה טז] "והוכן בחסד כסא". הכי קב"ה תקן לנשמותיה כורסייא ותקן ליה דירה [במזוזה] [עמיה] ואעטר ליה בכתרא דיליה. וכמה דקשר לשכינתא בקב"ה בקישורא דתפילין ומייחד לה ביה, הכי רוחא דיליה קשר עם נפשא ונשמתא עם בעלה דאיהו אדם ותקין ליה דירה עמיה. [הגר"א מנ"יין כי המלים "ותקין ליה דירה עמיה" נריכס לגרוס לעיל אחרי המלים "בתפילין דרישא". עיין סס ההסבר לכך]. וסימנא [משלי ב] "נר ה' נשמת אדם", נ"ר [ר"ת] "נ"פ ש ר"וח ואינון אצילות דשכינתא ועמודא דאמצעייתא דכליל שית ספירן. נשמת אדם אצילותא דאימא עילאה וחכמה דתמן מ"ה דאיהו אדם קדמאה, מחשבה. כתר עילאה תפילין על רישא דאבא ואימא. ובגין דא אתמר כבר נש [סוטה ח]: "במדה שאדם מודד, בה מודדין לו". ובגיניהון דבני נשא איתמר [שמו"א ב] "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו":

ולא עוד אלא מאן דישתדל באורייתא אית ליה חירו. וכעץ צריך לפרשא על פומא דסליקא צלותא מינה כצפור וכיונה וכנשרא. ישראל כד נפקו ממצרים נפקו כיונה דברחא, ונץ הוה רדיף אבתרה. הכי אית צלותא דמסטרא דילה שכינתא איהי פרכת בה כיונה. וסמאל וחייליה רדפין אבתרה בכמה חובין דאולפין על מארי דההיא צלותא (ואולף) [ורדיף] לון בגבורה לעכבא שכינתא תמן דלא סלקא לקב"ה בההוא צלותא ואיהי כההוא צלותא דישאל על ימא דהוה בלא זכו דאורייתא ועובדין טבין והמים להם חומה, והכי אינון צלותין מעוכבין. ואם חזרין בתיובתא מארי דצלותין איהו דאמר לגבי שלוחא דצלותין מטטרוין [שמות יד] "מה תצעק אלי?" מלל לצלותין דנטלין במטלנותהון הה"ד [שמות יד] "דבר אל בני ישראל ויסעו". לבר נש דאזיל באורחא ורדיף אבתריה ההוא [וילנא ו ע"ב] מארי מנדה דמלכא ואחיד ביה עד דפרע "מנדה בלו והלך" [עזרא ז]. בגין דברח איהו צווח למאן דאפיק ליה ייתי מאריה ויימא ליה דיזיל לאורחיה דאנא פרעתיה. מה עבד? טבע רישיה בטיט וקטל ליה. הכי קב"ה עבד במצראי הה"ד [שמות כו] "מרכבות פרעה וגו' טבעו בים סוף". ומאן גרים דרדפין אבתריהו דישאל? בגין דעד דלא הוה לון אורייתא לא הוה לון שטר חירו. בגין דאורייתא איהי שטר חירו לבר נש מיצר הרע וממלאך המות ומכל מקטרגי דעלמא הה"ד [שמות לב] "והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחות". ודא אימא עילאה שנת החמשים דמתמן אורייתא דאיהו עמודא דאמצעייתא אתקרי חירו, דמתמן אתייהיב [הגר"א מוסיף: אורייתא] לגבי יונה קדישא דאיהי שכינתא דמסטרהא איתקריאו ישראל יונה. והכי כד צלותא דאיהי יונה סליקא באורייתא מה כתיב בה [ישעיה נא] "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה' וגו'. ואלין אינון צלותין דמארי דאורייתא דסליק כנשרא דלא דחלת מכל עופין דעלמא, ומסטרא

דאינון איהי מטרוניתא דרך הנשר בשמים. ואית דיימא הכי וכלא קשוט דמסטרא דמארי מקרא סליקת צלותא כצפור. ומסטרא דמארי משנה סליקת כיונה. ומסטרא דמארי קבלה סליקת כנשרא מטרוניתא על כלא.

אבל מסטרא דאלין דלית בהו מקרא משנה [דפ"א עד ע"ג] וקבלה דאינון עמי הארץ לית לה סליקו בהון. ובגין דא אמר קהלת באורח רמיזא [קהלת ג] "כי מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ". ורוח הבהמה אלין אינון עמי הארץ. ולזמנין נפקין מנייהו זרעא מעליא בני תורה לאסתלקא בהון ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין [סנהדרין צו]. הוהו בעמי הארץ ולזמנין נפקין מנהון בני מעליא מארי אורייתא:

קם בוצינא קדישא וכלהו משריין לנשקא ההוא סבא. פרח. אמר ר' שמעון ודאי ההוא סבא לא בעא לנטלא אגרא מינן לנשקא ליה ובגין דא פרח. זכאה חולקנא דזכינא למשמע אגרא דפיקודא דצלותא בעלמא דאתי:

קם ר' אלעזר ואמר, אבא, מאן הוה ההוא סבא? אמר ודאי רב המנונא סבא. אשתמודע דנשמתיה נחתא מתלבשא באוירא דהבל דאורייתא. דכזמנא דצדיקייא מתעסקין באורייתא כל אלין הבלים דסלקין מפומיהון באורייתא, כמה נשמתין דההוא עלמא רכבין עלייהו ומתלבשין בהו. וקלין ודבורין דאורייתא אתעבידו לון כסוסוון, ורכבין עלייהו ונחתין בהאי עלמא, ואפילו מלאכין. וכל שכן בחיבורא דא ובמאריה דהאי חבורא דביה קב"ה הטה השמים ושמי השמים כגוונא דסיני, ואיהו נחית עליה לאקמא שכינתיה בשתיין רבוא דמלאכין, ובכל נשמתין דאתבריאו ועתידין למברי הה"ד [דברים כט] כי את אשר ישנו פה עמנו וגו'. ובנשמתין דאצילות. דפומיה איהי סיני, וקלא דיליה [אתא] [איהו] כגוונא דקלא דמאריה דאיתמר ביה [דברים ד] "קול דברים אתם שומעים". וכל דבור ודבור אתעביד מיניה מלאך ונשמתא דיליה, בגינה מכריזין לעילא כד סלקא בכל ליליא "הבו יקרא לדיוקנא דמלכא". אדהכי הא רעיא מהימנא קא אתי נטל קירטא בידיה:

פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא. נטל תלת אבנין וזריק לון לגבי עילאה וכד זריק לון אתעבידו אבנא חדא. ואמר למארי מתיבתא קבילו האי אבנא לגבייכו דהא שכינתא איהי בגלותא ולית בכו מאן דיתער לגבה לרצאה לה לגבי בעלה. ולא עוד אלא כמה מארי מדרשות דאינון חברין לגבייכון צווחין בכל יומא ולייליא באורייתא דבעל פה בכמה קושיין וצווחין בה ככלבין דאמרין "הב הב" כגוונא דגיהנם דצווח הב הב הה"ד [משלי ל] "לעלוקה שתי בנות הב הב". הב לן עותרא בעלמא דין, הב לן עותרא בעלמא דאתי, כמה דאוקמוה [אבות, ב] למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה. ולית מאן דישתדל באורייתא לסלקא בה שכינתא מן גלותא וליחדא לה עם בעלה [בגין] דאינון אטימין דעינין סתימין דלבא. ובגין דא קלא נפק בכל ליליא כד נחית קב"ה בגנתא דעדן דסלקין נשמתין קמיה וההוא קלא אמר קרא דכתיב [ישעיה מ] "קול אומר קרא". זיל ואימא לון דישתדלון באורייתא לחברא שכינתא עם קב"ה כגוונא דדוד דאמר [תהלים קלב] "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה". ואיהו הוה משתדל באורייתא לחברא אימא דאיתמר בה [משלי א] "ואל תטוש תורת אמך" עם בעלה. דהא שכינה מסטרא דחסד אתקריאת גמילות חסדים, ומסטרא דגבורה אתקריאת עקידה וקרבנא. ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת תורה. ולית מאן דיתער לה באלין מדות לגבי בעלה הה"ד [ישעיה נא] "אין

מנהל לה" וגו' ובגין דא קלא אמר [ישעיה מ] "מה אקרא כל הבשר חציר" דלא משתדלין אלא לדבחא בשרא, ואלין אינון עמי הארץ. [וילנא ז ע"א] ואלין דמשתדלין בגמילות חסדים ובאורייתא, לא משתדלין אלא לגרמייהו. ובגינייהו איתמר "וכל חסדו כציץ השדה". וכל אלין דלא משתדלין בה לשמה, רוחא דקודשא דאיהו שכינתא לא שרייא עלייהו הה"ד [תהלים עח] "ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב". ואית דלא משתדלין באורייתא דבעל פה לשמה ואיתמר בהון [שמות א] "וימררו את חייהם בעבודה קשה" דא קושיא, "בחומר" דא קל וחומר. "ובלבנים", בליבון ההלכות דעלייהו איתמר "ותכן לבנים תתנו". "ובכל עבודה בשדה" דא ברייתא. "את כל עבודתם" דא פיסקא. "אשר עבדו בהם בפרך" דא פירכא. כד מטי לעומקה של הלכה איתמר בהון "לית הלכה כפלוני":

ואית אחרנין דאינון מארי (תורה) דמשתדלי בה לשמה [הגר"ל מניה כי ז"ל: ואית אחרנין דמשתדלין צה לשמה מארי] תריסין דבי מדרשא דאיתמר בהון אדם כי ימות באהל כמה דאוקמוה מארי מתניתין [ברכות סג:] "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה". ולית מיתה אלא עוני דאוקמוה ביה [אבות ו] פת במלח תאכל. ועלייהו אתמר [ישעיה כו] "יחיו מתין". אלין דאיתמר בהון [במדבר יט] "אדם כי ימות באהל". דודאי בהון אתקיימא שכינתא. ועתיד קב"ה לאחייא לון בה כמה דאוקמוה [אבות, ד] "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה [מעושר"י] כו'. [דפ"א עד ע"ד] [ישעיה כו] "נבלתי יקומו" אלין דאיתמר בהון [משלי ל] "אם נבלת בהתנשא". ואמרו מארי מתניתין [ברכות סג:] "כל המנבל עצמו על התורה לסוף מתנשא". "הקיצו ורננו שוכני עפר". אלין דאיתמר בהון [אבות, ו] "ועל הארץ תישן". בגין ההיא דאתמר בה [בראשית רבה, יב] "הכל היה מן העפר ואפילו גלגל חמה", דבה בריך קב"ה לאברהם "כה יהיה זרעך", "כעפר הארץ". ודא שכינתא דבגינה איתמר באלין דמשתדלין בה לשמה [דניאל יב] "ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם". ואלין דלא משתדלין בה לשמה יהון [שם] "לחרפות ולדראון עולם":

[ישעיה כו] "כי טל אורות טלך" דא יו"ד ה"א וא"ו, האי איהי חושבן ט"ל. אורייתא דעל פה דאיהו ה"א, שית סדרי משנה איהו בחושבן ה"א. ובגינה אוקמוה מארי מתניתין [כתובות קיא:] "כל העוסק בטל תורה, טל תורה מחייהו". והאי איהו דמצלין ביה מוריד הט"ל. וקב"ה אמר [הושע יא] "ולא אבא בעיר". משל לבת מלך דאזל בעלה למדינת הים ולזמנא דאתא לגבה אומי לה דלא עאל בישובא, והאי איהו לא אבא בעיר. ואם לית את מהימנת לי, הרי לך סימנא שראשי נמלא ט"ל דהאי איהי טל להחיות בו מתים. [ישעיה כו] "וארץ רפאים תפיל" אוקמוה מארי מתניתין [שם] מאן "רפאים"? אלין דאיתמר בהון בקרא אחרא "רפאים בל יקומו". ואלין אינון דמתרפין [ידיהוון] מפתגמי אורייתא לע"ז דיבהי לעכו"ם ממונא דילהון לאיתגברא בהון, וארפון ידייהו מאלין דעסקין באורייתא לשמה למיעבד טיבו עמהון. אלין לא יקומו. ואפילת לון ארעא כאיתתא עוברא דמפלת נפלים ודא איהו "וארץ רפאים תפיל", דנפל לאו איהו בר קיימא. והא הוא דלא כלו לו חדשיו דאינון תשעה ירחין דעוברא. מאן עוברא? אלא דא אורייתא ואיהי שכינתא, ההוא ילד דאתיליד מינה באורייתא. בירחא קדמאה [הגר"ל מוחק מליס "צירחא קדמאה"] מאלין דאיתמר בהון [סנהדרין צח:] אין בן דוד בא עד דתתפשט מלכות הרשעה תשעה

חדשים על ישראל: בירחא קדמאה איהו משיח א"ן. ובירחא תניינא עביד ליה יש מאין בספירה תנינא דאיתמר בה "והחכמה מאין תמצא". בירחא תליתאה מוסיף ביה בינה והאי איהו [ישעיה יא] "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה" ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין [ילקוט שמעוני, ישעיה ג, רמז שצד] איזה (הכס) [נבוך], המבין דבר מתוך דבר. דקודם דאתא לעלמא אולפין ליה חכמתא ובינה. בירחא רביעאה גמיל עמיה חסד דעאיל ליה פרנסה מטיבורא דאימיה. בירחא חמישאה יהיב ביה תוקפא דגבורא לאתגברא על יצר הרע דהוא מסטרא דסמאל דלא (שליט) [ישלוט] עליה בבטן אמיה למעבד ליה נפל לקטלא משיחא. בירחא שתיתאה יהיב ביה דעתא וכה ושפירו ואנפוי [סגר"ל] מגיה ד"ל ל"ל [לנפוי]. בירחא שביעאה ותמינאה יהיב ביה רוחא דקודשא מסטרא דנצח והוד דאינון תרי נביאי קשוט. ובגין דא נתנבא רוחא דקודשא עליה [ירמיה א] "בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם" וגו'. ומסטרא דצדיק יהיב ליה אות ומופת. בירחא תשיעאה [וילנא ז ע"ב] דנולד מהול וההוא ינוקא איהו עשיראה מסטרא דמלכות איהו טפה עשיראה ובגין דא זכה לט' דרגין אלין:

קמו מארי מתניתין ואמרו, רעייא מהימנא טול אבנא דילך לגבך דאנת הוא דאיתמר עלך [שמות ב] "ותרא אותו כי טוב הוא" ואוקמוה מארי מתניתין [סוטה יב]. מאי כי טוב? דאתיליד מהול. ואנת הוא כליל מט' ירחין אלין ומסטרא דעבורא דילך מלכות קדישא איתמר בה [דברים לג] "ויהי בישרון מלך". והאי אבנא טפה קדישא כלילא מעשרה אנת הוא זרע דאתמשכא מינה ובך תלייא פורקנה ועלך עתיד לאתבנאה בנינא ועלך תקום. טול לה לגבך. אמר לון, לית אתון יכלין לאישתיזבא. אי אישתזבתון מאבנא חדא אנא זריק לכון שית דאיתמר בהון בר"א שי"ת נטל קירטא כמלקדמין:

פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא. תלת אבנין עילאין אינון סגולתא תלת טפין עילאין דאיתמר בהון [איוב לג] "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר". ותלת טפין תתאין לקבליהו סגול עליהו אתמר [מיכה ה] "שמעו הרים את ריב ה'". מאן "הרים"? אלא הא תלת אבנין עילאין לגבייכו דאינון סגולתא ולמאן מינייהו לרב"י ורב"ב ורב"א דמתיבתא עילאה דלקבלייכו הוו כל ר"ב מבבל, ורב"י מארעא דישראל, ורב"א משאר ארעין. שמעו דאתון ריב וקטטה ומחלוקת בהלכה לעילא ורב"י ורב"ב ורב"א מחלוקת וריב וקטטה בהלכה דילהון לתתא ולית בכו דיהא ריב וקטטה ומחלוקת בגין שכינתא לגבי קב"ה לדחקא ליה בכמה קושיין עד דיפיק לה מן גלותא. "והאיתנים" אלין תנאים דמתניתין דמתיבתא דלתתא הא תלת אבנין לגבייכו דאינון סגול דשית נקודין אלין אינון שית סדרי מתניתין. וכל נקודה איהו עשר וסלקין לס' מסכתות דעליהו אמר שלמה [שיר ו] "ששים המה [דפ"א עה ע"א] מלכות". ואית לה כמה [תהלים מה] "בתולות אחריה רעותיה" דהלכות פסוקות דאיתמר בהון [שיר ו] "ועלמות אין מספר". ושכינתא איהי תגא על כלהו. תגא דזרקא עלה איתמר [משלי לא] "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה". ואיהי ריב וקטטה ומחלוקת וקושיא לקב"ה בגין ישראל אחיכון. ומארי מתניתין דמשתדלין באורייתא בכל יומא ולילא בגלותא איהי ריב בגינייהו דיפוק לון, ולית מאן דיהא ריב וקטטה ומחלוקת לקב"ה בגינה בגלותא:

קם סבא חדא מבינייהו ואמר רעיא מהימנא כמה תקיפין אבנין דזריקת דאודעזעו מארי

מתיבתא דלעילא ותתא, ואפילו מלאכין עילאין דאינון סמכין שית דרגין דכורסייא, וכורסייא אזדעזעת. אבל הא איתן מושבך לגבך דאיהי שביעאה. אסתמר מינה דהא אבנא דזריקת הא איהי לגבך דאיהי תגא על כלהו. [במדבר כד] "ושים בסלע קנך" ושית אחרנין לגבך בגין דאיהו אמר [יחזקאל לו] "לא למענכם אני עושה". הא שית לגבך. "כי אם לשם קדשי" [יחזקאל לו] הא שביעאה לגבך. ולא עוד אלא דאנת הוא דאיתמר בך [במדבר כ] "ויך את הסלע". "ושים בסלע" דחוייא "קנך" לכפר עונך. דקב"ה מני לכו "ודברתם אל הסלע". ואתון לא עבדתון [הכי, דאי עבדתון] מימריה בדיבורא הוו אולפין אורייתא בלא ספק בלא קושיא ומחלוקת. ובגין דאיתמר בך "ויך את הסלע" ולא נפקי מניה אלא טפין טפין, הכי מארי מתניתין אינון כמאן דמחי בסלע. ואינון לישנהון כפטיש יפוצץ סלע ופסקין בה כמה פסקות דהלכות ולא נפקין מנייהו אלא טפין טפין ואינון לקוטות. ובגין דא בך תלייא כולא. הא אבנא לגבך [וילנא ח ע"א] ושית אחרנין, ובך תלייא פורקנא דשכינתא ובנהא בגין דיתקן בך מה דאתהרס בקדמיתא. ובגין חביבותא דילך שית טפין דגלגולא אתחזרון לגבך דאינון רמיזין ברישי ענפין דילך אינון ש ש דכפל בהו [שמות ג] "משה משה". אבנא שביעאה [איכה ב] "מה אעידך מה אדמה לך" ואיתמר בה [איכה ב] "הבת ירושלם". ועלה איתמר "מה אשׁוה לך". איהי אשׁוה לך בתבירו דילך. "ואנחמך". דאית לך להתנחם עמה [ברכות נח:] ד"דיו לעבד להיות כרבו". ואע"ג דיהא רב תבירו דילך כימא הה"ד [איכה ב] "כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך" דאיהי אימא עילאה תשובה דילך. בירא דילך אתבקעת דאיהי ימא דאורייתא הה"ד [שמות יד] "ויט משה את ידו על הים ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה". עד כען. מכאן ואילך "ויבקעו המים" דיליה לגבה. ואיהו עץ חיים דאיתמר בה [שמות טו] "ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים" דאורייתא דבעל פה דאיתמר בהון "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם". כמא דאוקמוה [שמות א] "וימררו את חיהם בעבודה קשה" דאיהי קושיא. ובהוא זימנא "ותשת העדה ובעירו". וכד איתגלי לך אילנא דחיי בדרא בתראה דאת עתיד לאתגלאה בינייהו כמה דאוקמוה [קהלת א] מ"ה שהי"ה הו"א שיהי"ה, כמה נסיונות אית לאתנסאה ישראל הה"ד [שמות טו] "שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו" (למשה). ואורייתא אתחזרת לון נסיון לאינון דמשתדלין בה ויהויין בעאקו סגי כגוונא דמצרים דאיתמר בה [שמות א] "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" ודא אורייתא דבכתב. "וכל הבת תחיון" אורייתא דבעל פה דתרוייהו אינון פ"ה ולשון, ובהון תהא אנת כבד פה וכבד לשון ולחכימא ברמיזא. ולית מיתה דמארי דנהורא דאורייתא אלא עניותא:

ובפורקנא בתרייתא אורייתא יהא לישראל כגוונא דימא, דאיתמר בך רעיא מהימנא ותשם בסוף על שפת היאור ב"סוף (פ"ו) יומין דרגא דפורקנא איתמר בך ותשם בסוף על שפת היאור דאיהו נהורא דאורייתא עמודא דאמצעיתא. שפה דיליה שכינתא. בההוא זמנא אלין טפין דהוו נפקין מן הסלע דאינון פסקי הלכות איתמר בהון [תהלים צג] "נשאו נהרות ה'". תרין טפין דאינון צרי סלקין בתרין וויין ואתעבידו נהרות (וההיא) [ובהיא] נקודא עילאה דאיהו סגולתא אסתליקת על גדפייהו. וסליקו דילה באן אתר הוי? אלא אלין תרין נהרות אינון אבא ואמא. מסטרא דברתא דמלכא טיפין אתקריאו דאתמר בהון [בראשית ב] "וייצר". [ישעיה כו] "כי ביה ה' צור עולמים". צייר תרין עלמין דקיקין, עלמין דברתא

דמלכא אינון מתתא לעילא. מסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאו נהרות ובגין דא [תהלים צג] "נשאו נהרות". למאן? לההיא סגולתא סלקין לה כת"ר על גבייהו למהוי [כאן בא ציור] כליל סגולתא ומתעטרא בה בתלת כתרין דאינון כתר כהונה וכתר מלכות וכתר תורה על [וילנא ח ע"ב] גביהן. והכי אינון תלת נהרות ו ו ו. ותלת יודין. ותלת ויין רמיזין בתלת רישי תיבות דאינון וי"סע וי"בא וי"ט. תרין דאינון אבא ואמא סלקין כתר על גדפייהו. "נשאו נהרות קולם" אינון חסד גבורה עלייהו (איתנשאו). [איתמר "נשאו" נהרות קולם", מאן קולם? דא עמודא [דפ"א עה ע"ב] דאמצעייתא ודא רזא דשורק לעילא. שלשלת איהו כליל תלת נקודין בקישורא חדא דעמודא דאמצעייתא דעליה איתמר [ירמיה ב] "ואנכי נטעתיך שורק כלו זרע אמת". "ישאו נהרות דכים" אינון נצח והוד. "נשאו" לא כתיב, אלא "ישאו":

ואינון סגו"ל מסטרא דהיא נקודה מסטרא דשכינתא איהי נקודה לתתא דצדיק שכינתא תחות רגלין דאינון ירכתי צפון הה"ד [תהלים מח] "יפה נוף משוש כל הארץ" וגו': [הגר"א כתב כי ז"ל "דהיא נקודה דשכינתא מסטרא דלדיק איהי נקודה לתתא תחות רגלין כו']

כד איהי נקודה תחות ירכי קשוט אתקריאת הר ציון טורא מאיך. ואתקריאת מסטרא דצדיק דכי"ם ד"ך י"ם כליל מכ"ד אתוון דאינון בשכמל"ו ובהון [תהלים עד] "אל ישוב דך נכלם". ים אתקריאת מסטרא דאימא עילאה כלילא מחמשיין אתוון דכלילין בק"ש בקרא קדמאה דמייחדין לקב"ה תרין זמנין [דברים ו] "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". ובהון [שמות ב] "ויפן כה וכה ויך את המצרי". ומסטרא דאימא עילאה איהי נקודה על גדפייהו קרית מלך רב וכען איתמר בה [איכה א] "העיר רבתי עם היתה כאלמנה":

קום עמודא דאמצעייתא דאנת הוא ו' כליל שית ספירן ואנת אחיד בין כ"ה עילאה ובין כ"ה תתאה. קום לגבי סמאל דאיהו מצרי במאני קרבא דילך דאינון שכינתא תתאה קירטא תתאה. ושכינתא עילאה קירטא עילאה דעלה אתמר [שמו"א כה] "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע". מאן "נפש אויביך"? סם מות נחש אשת זנונים דמקננא בשבע סלעים, ובעלה בשבע טורין. קום באבנין דילך דאסתלקו בטוריא לתברא טורין [וסלקין] [וסלעין] דחיויא ובגין טורין דילך איתמר [תהלים צג] "נשאו נהרות ה'". ובהון [ישעיה מ] "כל גיא ינשא" ההוא דכלא כליל ביה, ודא רעייא מהימנא דאתמר [ביה] [דברים לד] "ויקבור אותו בגיא". דבגנייה אתמר [תהלים ס] "ויך את אדום בגיא מלח". ונשמתיה גניזא בגי"א מן אב"ג ית"ץ. ת' תורת משה צפונה בצד"י דאיהו ק' דצד"י אריכא מסטרא דעלמא דאתי מתמן הוא טוב לצדיקים דעלמא דאתי. בגי"א, אב ל"ג מכילין דאינון וא"ו. [שמות לד] "ויעבור ה' על פניו". ויעבור ע"ב רי"ו. ע"ב חסד. רי"ו גבורה. דבה קר"ע שט"ן מן ימא וביה עתיד למקרע ליה מן ימא דאורייתא. ומסטרא דחסד איהו אב ל"ג מכילין דביה איהו [וילנא ט ע"א] יהו"ה עמודא דאמצעייתא ארך אפים ומאריך ביה על בינונים ומטה לון כלפי חסד. ובאתוון אתב"ש יהו"ה איהו מצפ"ץ, א"ל ת"ך. רחו"ם גספ"י והכי עד י"ג תיבין באלין י"ג מאריך על בינונים דיחזרון בתשובה:

אבל בקר"ע שט"ן ידין בגוים מלא גויות". דאיהו שטן מלא עיינין. ובגין דא אבגית"ץ אתקרי כתר [הגר"א מחק מלת: כתר] חכמה, אב ל"ג מכילין דכלילין בחסד דכליל ע"ב

שמהן דאינון כללא דילהון וה"ו "אנ"י "וה"ו [ר"ת וא"ו] וחכמה לימינא כד"א הרוצה להחכים ידרים אימא עילאה לגבורה [לשמאלא] בה קר"ע שט"ן משמאלא ובה [שמות יד] "וישם את הים לחרבה". ובה קרע ימא ליי"ב קרעים. ובה [ישעיה מב] "רוקע הארץ וצאצאיה". ובה עקר טורין ותרן טינרין דחיויא הה"ד [מל"ב יט] "ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים". דאינון טורין וסלעים דחיויא דאיתמר ביה דרך נחש עלי צור [משלי ל] ובהאי שמא הוה רבה עוקר הרים באורייתא דבע"פ:

כתר עליון איהו פלא וביה עמודא דאמצעיתא דאתקרי נורא עביד פליאן הה"ד [שמות טו] "נורא תהלות עשה פלא". וביה אמר למשה [שמות לד] "נגד כל עמך אעשה נפלאות" כו'. והאי איהו נג"ד יכ"ש. נג"ד י"ש כ' דאיהו כתר. י"ש [משלי ח] "להנחיל אוהבי יש". ואינון י' חכמה. ש' תשובה כלהו כליל עמודא דאמצעיתא שמים דאיתמר ביה ואתה תשמע השמים. שמע ישראל:

בט"ר צת"ג דא נצח. ואית דאמרי ליה גת"ץ רט"ב ביה והיית כגן רטוב. ויתקיים בישראל [ישעיה נח] "והשביע בצחצחות נפשך" מסטרא דנצח דאיהו צח "ועצמותיך יחליץ" וגו'. ואתמר בג' מן גת"ץ והיית כגן רטוב איהו רחמים ת' תפארת. וביה [בראשית א] "תוצא הארץ דשא עץ פרי עושה פרי" לישראל במדברא וכמה מבויעין דמיא:

חק"ב טנ"ע דא הוד ביה [שמות טו] "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו". דהוד אתקשרא בגבורה נצח בחדסד ואתמר בהוד [איכה א] "נתנני שוממה כל היום דוה" ביה אסתכל בחורבנא דמקדשא וכמה קטולין דאתקטלו לנטלא נוקמין מאומין דעלמא. וביה איתמר [בראשית לב] "והוא צולע על ירכו". בההוא זמנא [ישעיה לה] "אז ידלג כאיל פסח". ועוד טנ"ע בהיפוך אתון נט"ע, ביה חב אדם הה"ד [ישעיה יז] "ביום נטעך תשגשגי". וביה אתנטע ואשתרש בעלמא הה"ד [ישעיה ס] "נצר מטעי מעשי ידי להתפאר". ועוד חק"ב טנ"ע תמן בט"ן ותמן ע"ב שכינתא ביה אתקריאת [שיר ז] "בטנך ערמת חטים". דהא כל שמא כליל שית ספירן. ותמן ע"ב הה"ד [ויקרא כג] "וענף עץ עבות" דנצ"ח והו"ד אינון עבי שחקים [דפ"א עה ע"ג] עלייהו איתמר [מדרש ויק"ר ל] ערבי נחל דומיא דתרין שפון. ותלת ספירין כל חד כליל ע"ב אתון דאינון נצח והוד יסוד כגוונא דתלת אבהן. וכלהו תלת כלילן שבועין ותרין (נ"א מ"ב) אתון:

יג"ל פז"ק דא איהו צדיק אלף שתיאתא דביה קב"ה יגל"ה פדיו"ן זר"ע ק"דושים דאיהו יסוד עלמין איהו סוד דקץ דפורקנא [וילנא ט ע"ב] דאתרמיז בשכינתא דאתקריא שק"ו צי"ת דתמן שי"ת וק"ץ, דאיהי שכינתא שביעית לון קץ דכלהו. ועלה איתמר [דניאל יב] "ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין". ואיהו ק"ץ דדליג מן ד' מאה שנין דהוו עתידין לאשתעבדא במצרים היא ובנהא ואשתארו רד"ו שמה. מסטרא דימינא אתקריאת קץ הימין. ומסטרא דשמאלא [בראשית ו] "קץ כל בשר" למאן דחביל אות בשר קדש, איהי ליה דינא קץ כל בשר:

ואיהי סוף פסוק, סוף פסק דהלכות. ובחבורא דאת ו' איהו "פסוק". איהי פסק ואיהו פסוק [הגר"א מומק ב' מליס "ואיהו פסוק"], כליל כל פסקי הלכות. דשאלה ברכה [הגר"א הגיה לז"ל: זריכה] ופסק איהי שכינתא אורייתא דבע"פ קרינן לה. ואיהי

משמעטא [הגר"ל הוסיף כאן: סייעתא גזירה שוה] שטה תיובתא תוספתא הגדה תיקו תניא קבלה הלכה משנה ברייתא קושייא מחלוקת חומרא קולא. שכינתא איהי שאלה דבה חכם שואל כענין ומשיב כהלכה. ובה [שמות ג] "ושאלה אשה משכנתה" וגו'. ובה [דברים לב] "שאל איך ויגדך". דאיהי הגדה, דבה [דברים כו] "הגדתי היום לה' אלהיך". [תהלים ב] "שאל ממני ואתנה גוים נחלתך". ובה אמר לשלמה [מל"א ג] "שאל מה אתן לך". ובה תקינו למשאל שאילתיה בברכאן אמצעין דצלותא. דבשאלה זו לא יחזור ריקניא בצלותיה קמי מלכא דאיהו עמודא דאמצעיתא. ובברכאן קדמאין אתקריאת תושבחתא דבה תקינו לתקנא [נ"א לסדרא] בר נש שבחא דמלכא. ובתלת בתראין אתקריאת קבלה דבה עבדא דאיהו מטטרוין איהו כעבד המקבל פרס מרבו והולך לו. וביה יהבין אגרא דצלותין לאלין דמצלין על מנת לקבל פרס. אבל לאינון [נ"א לבנין] דלא מצלין אלא מגו רחימו ודחילו דמאריהון, בצדיק יסוד חי עלמין כליל חי ברכאין מקבלין. דמסטרא דצדיק אתקריאת איהי קבלה איהי בית קבול לירתא נשמתין לצדיקייא. הברכה [הגר"ל מתקן ל"ל הברכה] אתקריאת מסטרא דעמודא דאמצעיתא כד נטיל מגבורה דאיהו שור דקריב אדם קדמאה דאיהו חכמה דממנא על כל קרבנין. דכבש איהו מסטרא דימינא ושור מסטרא דשמאלא. ובגין דא שור שהקריב אדם קדמאה איתמר ביה [תהלים טו] "משור פר מקרין מפריס". ואיהו ממנא על מדברא וביה ספק צרכיהון בארעא מדברא ומתמן אתקריאת שכינתא הצרכה [ע' פרס בערך: צריכא] ומניה אתקריאת פסק ומתמן פסקי דינין. ומתמן לאוי דינין לא צריכא. ובגין דא אית לאשתמודעא לבר נש כל מדה ומדה דאיהי שאלה ותשובה דיהא בה שואל כענין ומשיב כהלכה. וכל רז לא אניס ליה, וכל עומקא דהלכה אתגלייא ליה. וצריך לאחזרא עלה דלא יהא ביה ספיקא בעלמא. שאילה, איהו מימינא דאיהו אל, האל הגדול דתמן חכמה ומתמן שאיל שלמה חכמתא כד אמר לו קב"ה "שאל מה אתן לך". ומתמן תניא דמסייע ליה, דביה [מל"א ה] "וה' נתן חכמה לשלמה".

מאי "תניא"? דא עמודא דאמצעיתא. ומתמן אתקריאת סייעתא דשמיא דאיתמר בה [מל"ב ח] "ואתה תשמע השמים". צריכא, הא אוקימנא ליה מסטרא דגבורה. תיובתא, אתקריאת מסטרא דבינה דאם בר נש לאו מבין ההלכה איך יחזור לה ומשיב לשואל. פסק, הא אוקימנא ליה מסטרא דדינא פסק דין. משמעטא, משמעות ההלכה מסטרא דההוא דאיתמר ביה שמע ישראל. דארבע אינון [תיקופן] דהלכה דאתרמיזו כבר נש ואינון י' ראיא, י"ה שמיעה, י"ו ריחא, י"הו דיבור. וארבע בגופא כלילין מד' אתוון. לקבלייהו א' שמוש. א"ד תנועה. אד"נ מישוש. אדנ"י הילוך. דאינון שמוש בידיים, תנועה בגופא, מישוש בברית, הליכה ברגלין. ואית דאמרי מישוש בידיים, שימוש בברית וכולא קשוט. ראייה מסטרא דאריה דאיהו לימינא דאיתמר ביה [יחזקאל א] "ופני אריה אל הימין לארבעתם". ראייה אריה תוספת י' תניינא. חכמה [ב"ב כה:] הרוצה להחכים ידרים ומתמן ראובן או"ר ב"ן אור דיומא קדמאה. [וילנא י ע"א] שמיעה בשור גבורה דתמן בינה דאיהו שמיעה כלילא חמשין אתוון דק"ש. ובגין דא תקינו בה קריאת שמע דשחרית וערבית. ובגינה אמר הנביא [חבקוק ג] "ה' שמעתי שמעך יראתי" ואמרו מארי מתניתין [ספר הבהיר, אות ט-ע] הבינותי מיבעי ליה. ובגינה אמר [מל"ב יט] "הטה ה' אזנך ושמע". ומסטרא דחסד [ישעיה נב] כי עי"ן בעי"ן יראו, דאיהו ע"ב חסד. אבל מסטרא

דגבורה "שמעתי שמעך יראתי" דתמן יראה. ומתמן איהי שכינתא תתאה משמעתא [דפ"א עה ע"ד] ומתמן שמעין.

ריחא, ופני נשר לארבעתן וביה איהי פרחא כנשרא ומתמן אתקריאת שכינתא נשרא הה"ד (משלי ל) "דרך הנשר בשמים" ומתמן לוי, לוייה דימינא ושמאלא חיבורא דתרווייהו. דבור [יחזקאל א] "ודמות פניהם פני אדם", ויהודה בה [בראשית כט] "הפעם אודה את ה'". ומתמן אתקריאת שכינתא אגדה בגין [בראשית כט] "ויגד יעקב לרחל". ואינון תרין, חכמה עילאה וחכמה תתאה ובגיניהו איתמר [איוב יא] "ויגד לך תעלומות חכמה". [משלי לא] "פיה פתחה בחכמה". דמתתא לעילא איהי אדם הקטן, וחכמה עילאה אדם הגדול. ומסטרא דעמודא דאמצעייתא ת"ת אדם כליל (ביה) [נ"א בין] תרווייהו. פשוטה אתקריאת מסטרא דימינא כי ימינך פשוטה. (ובגין) [וכגון] תקיעה פשוטה לפניה ולאחריה רחמי. דלית תמן קושיא דיניא. דקושיא איהי ודאי קשיא מסטרא דיניא מדת הדין הקשה מדה דיניא קשיא. וכד חזי דאתקשיא מיניה הלכה, ישתדל בפיקודין דעשה ויתערב ימינא בשמאלא, רחמי בדינא. דפקודין דעשה הא אוקמוה [שמות ג] "וזה זכרי" דאיהי ו"ה עם זכרי רמ"ח מסטרא דאברהם אבינו ע"ה דדרגיה חסד. כמא דאוקמוה [ירמיה לא] "ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד". דמאן גרים דאיתקשיא מיניה הלכה דאעבר על חד דס"ה לא תעשה דאינון משמאלא דאיתמר ביה [שמות ג] "זה שמי" עם י"ה שס"ה. חומרא אתקרי מימינא. קולא משמאלא [הג"ר א' תיקן דל"ג]: חומר א' אתקרי משמאלא, קולא מימינא] והאי איהו מקל וחומר. גזרה שוה מסטרא דעמודא דאמצעייתא. והאי איהו [שמות א] "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים". בקל וחומר. "ובכל עבודה בשדה". בגזרה שוה. וחומרא משמאלא דתמן סטר סמאל דאיהו ממונה על לא תעשה, ואיהו חומרא מסטרא דאל אחר חומר. קולא מימינא דאתמר ביה "ובלבנים" בליבון ההלכה. ואית דיימא הכי חומרא מימינא דתמן חומר נוער דאתמר ביה [חבקוק ג] "חומר מים רבים". קולא משמאלא דתמן שור מועד דנוזיקין דאיהו אבי אבות דנוזיקין, איהו אש דגיהנם. אבל חומר איהו אבי אבות הטומאה ובגין דא צריך ביה חומר יתיר ואתמר בהון [דברים כב] "לא תחרוש בשור ובחמור יחדו". גזרה שוה דא עמודא דאמצעייתא דאפליג ביניהו מחלוקת לאפרשא ביניהון ואיהו שוה בין ימינא ושמאלא דקודשא. ובגין דא מחלוקת איהו עמודא דאמצעייתא בין דרגין דמסאבו ואיהו פרודא ביניהו. ויחודא בדרגין קדישין:

בריייתא, איהי שכינתא משמאלא הה"ד [דברים כב] "כי בשדה מצאה". ומשנה, מסטרא דימינא דיחודא דיליה לאו איהו אלא מסטרא דעמודא דאמצעייתא. ואמאי איהי משנה וברייתא מסטרא דימינא ושמאלא? בגין חומר ושור המועד דאינון לימינא ושמאלא:

תוספתא, אתקריאת מסטרא דצדיק דאיהו כליל כל מוספין ומתמן איהי שכינתא קרבן המוספין ובגינה אתמר [משלי יא] "יש מפזר ונוסף עוד". ביה תוספתא חכמה ובינה ודעת וכל מדות דקב"ה. ומניה תוספת נשמה יתירה דאיתוסף בבר נש מערב שבת לערב שבת. ואיהו [יום] השבת שביעי דכל ספירן אתקריאו ביה שביעיות. וכל מאן דאוסף ביה בשבת במאכלין בעינוגין מוסיפין ליה. ומאי מאכלות דיליה? קרבנין [וילנא י ע"ב] דצלותא דמוסף דאיתוספן ביה עמא קדישא יתיר משאר יומין דחול. תוספת קדושה דקידוש עינוג [וקראת לשבת עונג] בתלת סעודתין. ובגין דא כל המוסיף מוסיפין לו, וכל הגורע גורעין

לו. ועוד שכינתא אתקריאת תיק"ו מסטרא דההוא דאתמר ביה [חגיגה יג.] "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור" ובגינה אוקמוה מארי מתניתין [מנחות כט:] "שתוק כך עלה במחשבה":

קם רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא עלך אתמר [ויקרא יט] "מפני שיבה תקום". תקום בישראל עילאה עד דלית סוף לסליקו דילך. עילאין ותתאין מתברכין כך ומשתבחין כך דאתכלילו כך כל מדות אחוריים ופנימיים דקב"ה. אמר הא זריקת קירטא. אבנין דקירטא לגבאי אימא לאינון דאזלין באוריא דהא אבנא לגבייהו. פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא. מלאכין דאתוון דעלייכו אתמר [תהלים קד] "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט". קבילו אבנין אלין דאינון ניקודין דאתקריאו על שמכם דאתמר בהון [דברים כז] "אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך". אלין אינון קמ"ץ: ק"דומיאל מ"לכיאל צ"וריאל. פת"ח: פ"דאל ת"ומיאל ח"סדיאל. צ"רי: צ"וריאל ר"זיאל י"ופיאל. [דפ"א עו ע"א] ס"גל: ס"מטוריה* ג"זריאל ל"מואל. שב"א: ש"מעיאל ב"רכיאל א"הניאל. חל"ם: ח"ניאל ל"הריאל מ"חניאל. חר"ק: ח"זקיאל ר"הטיאל ק"דושיאל. שר"ק: ש"מעואל ר"עמיאל ק"ניאל. שר"ק: ש"משיאל ר"פאל ק"רשיאל:

"והמשכילים" אלין אינון דאית בהון שכל לאשתמודעא בצלותא איך סלקא בה ברתא באתוון ונקודי וטעמי. דכלהו אינון רחימו דברתא דמלכא בחתן דילה לאעלא רחימו ושלמא וחיבורא וקורבא ביניהו בכל מדות דתרווייהו לאכללא לון כחדא בכלהו ואינון קרבא לסמא"ל ונחש ושבעין ממנן:

קם רבי שמעון בוצינא קדישא על רגלוי וסליק ידוי למארי עלמא ואמר, רבון עלמא יהא רעוא דילך למיהב לן תוקפא לי ולכל חברייא ולכל דעאלין בקרבא דא דאינון מסטרא דילך לאעלא בקרבא דא בלא כיסופא קמך ולנפקא מתמן בלא כיסופא קמך וקמי מטרוניתא עילאה. דכד נצחין בנהא קרבין אתמר בה [תהלים קיג] "אם הבנים שמחה". ולא אהא בכיסופא קמי ברתא דמלכא דאתמר בה [תהלים מה] "כל כבודה בת מלך פנימה" וגו'. דהא כמה כרוזין נפקין בגינה הה"ד [משלי א] "בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר". ומאי אמרין כרוזין? [משלי ח] "אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם". דהא כמה פרשין תקיפין הוו מתכנשין לאגחא קרבא עם חויה נחש הקדמוני דקטיל לאדם קדמאה וקטיל לכל דרין דאתיין אבתריה. מנהון הוה אכיל בנורא דיליה דאיהו גיהנם, ומנהון הוה בלע לון חייך כגוונא דקרח דאתמר בהון [במדבר טז] "וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה". מנהון קטיל בכמה מיני מיתה דאתמר בהון [תהלים סח] "למות תוצאות". וכמה מארי תריסין הוו מתכנשין לגביה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ופסקין עליה כמה פסקות בקלין וחמורין דיליה [שמות ב] "ויפן כ"ה וכ"ה וירא כי אין איש". לית בהו חד דקטיל לחויה. וכרוזין נפקין מאן דנצח קרבא וקטיל לחויה תהא הלכה דיליה. וכמה הלכות פסוקות אינון דאיתמר בכל חד הלכה כפלוגי ואינון [תהלים מה] "בתולות אחריה רעותיה" דברתא דמלכא. אבל ברתא דמלכא עלה איתמר [משלי לא] "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה". ואיהי ארוסה למשה הלכה למשה מסיני. ועד [כעץ] לאו איהי נשואה ליה עד דיקטול לחויה וייעול לארעא קדישא דבגין דא לא עאל לארעא קדישא

עד דיזכה לה. דמדתרין לוחין איתברו פרחא מניה ובגלותא רביעאה יזכה לה, ובגינה יזכה לאעלא לארעא קדישא:

קום אנת רעיא מהימנא דבגינך איתמר [שמות ב] "ויפן כ"ה וכ"ה ויך את המצרי". דבשמא דאימא עילאה דאיהי נ' תרעין מחית ליה דאתרמיזו בכ"ה וכ"ה אתוון דמיחדין בהון לקב"ה תרין זמנין בכל יומא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. דאית בשית תיבין כ"ה אתוון, ותרין זמנין אינון נ' באלין חמשין מחי לפרעה ולכל עבדיו חמשין מכות:

קום לגביה בחוטרא דילך למחאה ליה ככלבא, דהכי אורחא דכלבא למחאה ליה בחוטרא. ואורחא דעבדא למחאה ליה בחוטרא ככלבא בגין דעליה איתמר [משלי כט] "בדברים לא יוסר עבד". בקדמיתא מחית ליה על ימא כען קום מחי ליה בימא דאורייתא בקולמוס דילך, בדורעא דילך, בידא דילך, [וילנא יא ע"א] דאתמר בה [שמות יד] "ויט משה את ידו על הים". דהא בימינא אתבקעא ימא. בשמאלא אתחזרת יבשה הה"ד [שמות יד] "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים". בעמודא דאמצעיתא נשפת ברוחך כסמו ים. קום נצח קרבין דהא ברתא דמלכא דילך איהי ולך אתחזרת. ולא עוד אלא כמה דובים וזאבים דערבוביא מתכנשין בגלותא למיכל עאנא דילך דאתמר בהון [יחזקאל לד] "ואתן צאני צאן מרעיתי". קום נטיל קירטא דילך לגבייהו. דהא קירטא דדוד אתמר בה [שמו"א יז] "ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל". נטיל לון בחמשה תיבין דאינון שמע ישראל ה' אלהינו ה'. וכד שוי לון בקירטא אתעבידו אחד, אבנא חדא, וקטיל לפלשתאה. והאי אבנא עלה אתמר [דניאל ב] "ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא". הה"ד [ברוך כבוד ה' ממקומו] ["מלא כל הארץ כבודו"] [ישעיה ו]. ובגינה אתמר [תהלים קיח] "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת ה' היתה זאת". ובגינה אמר דוד [תהלים כז] "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי וגו' בזאת אני בוטח". [ירמיה ט] "כי אם בזאת יתהלל המתהלל". [איכה ג] "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל". ויעקב בגין דהוה ידע דאיהי עיקרא דכלא אוליף לה לבנוי הה"ד [בראשית מט] "וזאת אשר דבר להם אביהם". ומשה רבנו ע"ה מינה קביל אורייתא הה"ד [דברים ד] "וזאת התורה אשר שם משה". ואהרן בה עאל לקודש קודשין ואתקבל קורבניה הה"ד [ויקרא טז] "בזאת יבא אהרן אל הקדש". [במדבר ח, כד] "זאת אשר ללוים". ובגינה [דפ"א עו ע"ב] אתמר [בראשית מט] "משם רועה אבן ישראל". [זכריה ג] "על אבן אחת שבעה עינים":

זכאה איהו מאן דשווי לה בקירטא דיליה דאיהי פומוי בקריאת שמע וזריק לה לגבי שמים דסמאל דבגינה אתמר [ירמיה ב] "שומו שמים על זאת". ובה [ישעיה נ] "כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה". ואנת רעיא מהימנא, קום טול קירטא דילך דלאתר עילאה אנת סליק לה יתיר מדוד ומכל נביאיא וחכימיא דכל דרא ודרא. והאי איהו קירטא דילך, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. דאבנא דא מפומך סלקא לאתר דאתמר ביה "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור". ואיהי שמא דכתרא עילאה דאיהו חכמה קדומה, דהכי סליק חכמה לחושבן שמא קדישא עם עשר אתוון בכללא דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י דתמן תלת יודי"ן דאינון שמא (דאכתר לשמא) [דכתרא ושמא] דחכמה זעירא. דא כליל עשר מעילא לתתא וחכמה זעירא כליל עשר מתתא לעילא. עשר בגבורה מעילא סגולתא דמתמן אתקריאת שכינתא סגולת מלכים ואיהי שצאה לאומין דעלמא. איהי אבנא

חדא כלילא מעשר אתון מתתא לעילא דרמיזין ביו"ד ה"א וא"ו ה"א. תלת אלפין אלין דחכמה זעירא דתמן כ"ח מ"ה דהאי איהו שמא דסליק מ"ה בחושבן ותליין מיניה כ"ח אתון דאינון יו"ד וא"ו דל"ת. ה"א אל"ף. וא"ו אל"ף וא"ו. ה"א אל"ף. ותלת אלפין דהאי שמא אלין דסלקין אהיה תלת זמנין, כחושבן דרמיז קב"ה לך בשליחותך לאפקא לישראל ממזרים הה"ד [שמות ג] "ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם". וביה אשתמודע ההוא מופלא ומכוסה מסטרא דעילת כל עילאין דאתמר ביה בג' יודין (דסגולה) [דסגולתא] [ישעיה מד] "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים". ומסטרא דעילת כל עילאין אתקריאת שכינתא אמונה דישראל. והאי אבנא חדא י' בחושבנא עשר, ואית לה קוצא לעילא וקוצא לתתא ונקודא באמצעיתא וכלא אחד. ומתמן קרא משה לעמודא דאמצעיתא ביי"ג מכילן דרחמי דמאן דקרא באלין י"ג מכילן דרחמי לעילת כל העילות לא יחזור ריקם בצלותיה. וכד איהו רכיב על אבנא חדא ולית ממנא ושולטן דבשמיא וארעא דקיימא קמי האי אבנא דבההוא זמנא אתמר בסמא"ל [וילנא יא ע"ב] [עובדיה א] "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך" וגו'. והכי י' התאה סליקת ליי"ג מכילן ורמיזין באת א'. י' לעילא וי' לתתא חכמה בראש וחכמה בסוף. ו' כריכא דתרווייהו:

קום נטיל אבנא וכריך לה בההוא חוט דזרקא דאיהו אריך אנפין בעלה, ודאי וא"ו אריכא. דאם בר נש לא (ברך) [כריך] לה בה' י' באבנים בריש טבעתא [הגר"ל מגיה כי ז"ל: צטבעתא דאיהי כריכא צריש אלצבעא דעלה אתמר כו' תפלה דיד לא אסתלקת] דעלה איתמר תהא מקודשת לי בטבעת זאת. וברצועה דאיהי קשר תפילין, תפלה דיד דאיהי כריכא באצבעא לא אסתלקת:

וכד איהי כריכא על רישא דאת ו' אתקריאת תגא דס"ת. ובגינה איתמר [אבות א] כל "המשתמש בתגא חלף". איהי אבן מכוללת ומעוטרת על כל אתון. איהי עטרה על כל רישא דצדיק כמה דאוקמוה מארי מתניתין [ברכות יז]. "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם". ואיהו כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות בתלת ענפין דשי"ן מן משה אשתמודע בשמך רעיא מהימנא. בתלת אתון אתעטרת למהוי כתר על רישא דכלהו, דכהנים לויים וישראלים אתעטרת על כלהו. וכד סליקת במחשבה איהי אבנא חדא כלילא מעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. מחשבה ודאי איהי חכמה מ"ה חש"ב ותשכח לה תמן. ומסטרא דכתר תגא איתקריאת ובה עלו ישראל במחשבה. דמחשבה אתעבידת ליה מרכבה וכד סליקא לגבי עילת כל עילאין אתעבידת תגא בלא שיתופא דאתכליל למהוי מרכבה לההוא דלית ליה חושבן ושיתוף. וכד אית בישראל משכילים וזרקין לה בדבורא דצלותן בקירטא דילהון וסלקין לה במחשבה עד ההוא מופלא דאיהו על הכתר מיד נענים הה"ד [תהלים צא] כי ידע שמ"י, שם י' תגא דזרקא [תהלים צא] "יקראני ואענהו עמו אנכי" וגו' בההוא חוט דאיהו כריכו דילה (דביק) [דביה] צריך לארכא לה עד דסליק לה עד עילת כל עילאין ונחית בה לקבלא צלותהון.

זכאה איהו מאן דסליק תלת צלותין לגביה בתלת נקודין דסגולתא דמנהון אתמשכו תלת טפין דתלת מוחין עילאין. דכד בר נש אתמשך זרע מניה אלין טפין דאתמשכו מניה אינון משופרי שופרי דמוחא, מובחר מכולא. הכי כגוונא דא כד קב"ה אורית בבר נש תלת

קטורין דאינון נשמתא ורוחא ונפשא משופרי שופרי דיליה יהיב לון דאינון מתלת [כאן בא ציור] דסגולתא דאתרמיזו בשם יו"ד ה"י וא"ו ה"י ובגין דא אמר [דפ"א עו ע"ג] לון [דברים יד] "ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה":

בההוא זימנא דנפקו מלין אלין מפומוי דבוצינא קדישא נחיתת שכינתא ונשיקת ליה, וכל אינון מארי (מתיבתא) [מתיבתא] בריכו ליה ורעיא מהימנא בריך ליה ונשיק ליה. בההוא זמנא סבא חדא אזדמן לגביה פתח ואמר [תהלים ג] "נשקו בר" דאיהו סולת נקיה טפה קדישא דא דאורייתא דמשה דאתיהיב לן על ידיה דלא הוה ביה פסולת דמוץ ותבן דמאן דלית פסולת בנשמתיה איהי ברא דקב"ה ושכינתיה (דאית) [דאיהו] בר מההוא חטה דאיתמר בה אילן דאכל אדם קדמאה חטה הוה. ח"ט מוץ ותבן דבגיניה אמר דוד [תהלים נא] "הן בעון חוללתי" וגו'. ובזמנא דאת ה' דאיהי חמשה מיני נהמא איהי בכיסויא דרת בין דרדפין רשיעיא בגלותא דאיתמר עלייהו [תהלים א] "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח". י' דאיהי מעשר דילה לא איתחברת עמה. ובגין דא מוץ ותבן פטורים מן המעשר. ובגין דא "נשקו בר", נשקו [דשפון] [בשפון] עילאין דרעיא מהימנא דאינון שקיו* דילהון בתרי סמכי קשוט דאינון למודי ה'. וצדיק איהו לשון למודים איהו לשון לעילא ואות ברית לתתא:

ועוד "נשקו בר" בשפה עילאה שכינתא עילאה דהכי (סליקא) [סלקא] שכינ"ה כחושבן שפ"ה. חוט דאסחר עלה איהו ההיא כריכו חוט דזרקא דאסחר שפה איהו חוט של חסד. ואיהו חוט דדהבא. ואיהו קו ירוק מסטרא דתיובתא דאסחר כל עלמא. תלת חוטין אינון לעילא דסחרין לבת עינא דעלייהו איתמר [שיר ז] "עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים". מאי בת רבים? בת עין [ד]אלין תלת אבהן, תלת גווינין אינון דעינא, עינא דמיא דלית לה הפסק, עין המים. ומתמן "נשקו בר" לאנהרא עלמין ברוזין סתימין דאורייתא. בההוא זמנא קם ההוא סבא ונטל קירטא בידוי פתח ואמר בוצינא קדישא [וילנא יב ע"א] עד כען הוה קירטא בידך מכאן ואילך הא אסתלקת בעילאין. נטור גרמן מאבנין דילה דהא בפומא דצדיקיא איהי מסתלקא בצלותין דילהון לגבי בעלה ובעובדין דילהון. דהא אבנא כד נחתת לתתא איהי אבן בחן דעלה איתמר [תהלים יא] "ה' צדיק יבחן". ובה נתנסו אבהן ובגין דא איתמר [תהלים קיח] "אבן מאסו הבונים" דאינון אבהן. וכד נחתת לתתא נחתת כגוונא דא הוה". וכד אסתלקת איתמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", כגוונא דא יהו"ה. בה נתנסה אברהם בעשרה נסיונות. ובזמנא דנתנסה בה בר נש איהי מאיך ולבתר דקאים בנסיונא דילה איהי אסתלקא ביה לגבי בעלה דאיהי יהו"ה. בההוא זמנא אסתלק בה בר נש על כל אינון דרגין וממנן דאתנסי בהון בר נש. וכד חזא סמא"ל דיהבין ליה רשו על צדיק למהוי ליה נסיון וחזא דאיהו קאים בקיומיה איהו אמר [אסתר ה] וכל ז"ה איננו" שו"ה ל"י. ואי תימא דעל מרדכי אמר ליה המן? ודאי המן דוגמא דסמא"ל הוה ליה דביה אתלבש. ועשרה כתרין תתאין אתלבשו בעשר בנוי. ובגין דקאים מרדכי בנסיונא יהב לון קב"ה בידיה. על אחת כמה וכמה מאן דאתנסא בגין שכינתא בגלותא. בגין דנחתין עלה עשר סגולות דשמא דכתרא דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י דאינון ספירן מליין סגולות דסחרין לכתרא עילאה דמלכא ומטרוניתא. והאי איהו כתר עילאה דאיתמר ביה ביום שבת בקדושה כתר יתנו לך ה' אלהינו. מאן "ה' אלהינו"? אבא ואימא,

ביה מכתירין לעמודא דאמצעיאת ושכינתא דאיהי קדושה, ואיתמר בה "קדושה לך ישלשו", ואינון קדוש קדוש תלת אבהן. "ה' צבאות", מאן צבאות? נצח והוד. "מלא כל" דא צדיק. ביה "מלא כל הארץ כבודו", דאיהי שכינתא:

ומאן דאיהי מתלת אבהן לא צריך לאתנסאה. דמאן דאיהו מגזעוי ומשרשוי לית ביה ספיקא דקאים בנסינא. ואי תימא דאברהם? לא אתנסא בשמא דכתרא אלא במדת חסד, ויצחק במדת גבורה, ויעקב במדת תפארת. ושכינתא מאלין תלת סטרין אתקריאת לון אבן בחן. שפיר איהו. דלעילא בעשרה אתוון דסחרין לכתרא, וכיון דהכי הוא יכיל לאתנסאה. ומאן דיתנסה תמן לית סוף לנסינא דיליה הה"ד [איכה ב] "מה אעידך מה אדמה לך". דלית יכיל לאתדמאה נסינא דילך למ"ה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו בתלת אבהן. ה"א במלכותא. בתר דנסינא דילך בא"ס. [איכה ב] "כי גדול כי"ם שברך מ"י ירפא לך". ההוא דאיהו מופלא ומכוסה וביה תסתלק לאין סוף, כמה דתבירו דילך לית ליה סוף. וכען בוצינא קדישא טול אבנא לגבך דאנת יכיל למסבל לה ואית לך חילא. ואי תימא דאנת בלחודך איהו דאזדריקת לך? לא. אלא אפילו לאבהן ולכל משריין דנשמתינ דמקננין עמך בדיוקנא דילך כרעייא מהימנא דאית ליה תרי פרצופין חד לעילא וחד לתתא לקביל מרכבתא עילאה ומרכבתא [דפ"א עו ע"ד] תתאה ובגינייהו איתמר [בראשית א] "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים". "בצלמו" בדיוקנא דלעילא, "בצלם אלהים" דיוקנא לתתא. ובגין דא כפל שמיא תרין זמנין מש"ה מש"ה. הה"ד [שמות ג] "ויאמר משה משה". וכמה דכליל פרצופין דבריאה הכי כלילן ביה פרצופין דאצילות:

אמר ליה בוצינא קדישא, סבא סבא ידענא בך דאנת הוא מסטרא דסבא עילאה דאיהו ישראל דלעילא והאי אבנא דילך אנן מקבלין לה ברעוא עד דלית סוף ותכלית לנסינון דיליה. בגין יקרא דשכינתא דאתמר בה [בראשית מ] "משם רועה אבן ישראל" בגין לאחזרא לה סגולתא לשרייא עלך ובגין דישרי עלה עילת על כל עילאין:

אמר ההוא סבא, בוצינא קדישא יו"ד ה"י וא"ו ה"י איהו עשר אתוון וחושבניה ס"ג ביה נטיל נוקמא מן ג"ס רוחא דאיתמר ביה [שמות טו] כי גאה גאה, בגין דמניה קא אתיין ערבוביא בישא דאיתמר בהון [תהלים גנ] "כלו סג יחדו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד". ועשר אתוון עם ס"ג הם ג"ע והאי איהו [איוב א] "שלח נא ירך וג"ע בכל אשר לו". ובוצינא קדישא בתר דקבלתון האי אבן טולו לה לגבייכו דלא תזוז מנכון עלה איתמר [תהלים סח] "אם תשכבון בין שפתים". זכאה איהו מאן דשכיב אימא עילאה בין שפון דיליה ובגינה איתמר "אם תשכבון בין שפתים". אל תקרי אם אלא אם. ותרין אינון, אם עילאה, אם תתאה, שכינתא עילאה, שכינתא תתאה, דעלה [הגיה הגר"א דל"ל: דעלייהו] איתמר [דברים כב] "שלח תשלח" תרין [וילנא יב ע"ב] שילווחין. לקבלייהו עלייהו איתמר [רות א] "ותלכנה שתיהם" זכאה איהו מאן דשכיב לון בשפון דיליה בצלותא באורייתא בק"ש. בצלותא ב"השכיבנו" דתמן קב"ה דאיתמר ביה "השכיבנו אבינו לשלום" וגו'. ועל שכינתא איתמר "ופרוס עלינו סוכת שלומיך". תרין שלומי, חד לקביל שכינתא עילאה וחד לקביל שכינתא תתאה. חד איהו בעל הבית ובגיניה איתמר "השכיבנו אבינו לשלום" ודא עמודא דאמצעיאת. ותנינא איהו אורח, על תרוייהו איתמר [ברכות מו]. בעל הבית בוצע ואורח מברך. ומסטרא דאורח אתקריאת שכינתא מלון אורחים הה"ד [ירמיה

ט] "מי יתנני כמדבר מלון אורחים". ובגינה איתמר [בראשית כח] "וילן שם". ואמאי? "כי בא השמש", דאתכנש מינה ההוא דאיתמר ביה [תהלים פד] "כי שמש ומגן ה' אלהים". ואשתארא שכינתא בחשוכא בגלותא. מסטרא דנצח והוד אתקריאת נבואה. ומסטרא דתלת אבהן דאתקריאו אל אלהים ה', דאינון האל הגדול הגבור והנורא, אתקריאת גדולה גבורה תפארת. ובאלין תלת שמהן איהי אסחידת על הוייתיה ואלהותיה ויכולתיה על כל עלמין. ומסטרא דאימא עילאה אתקריאת "אם" תשובה יהו"ה דאחזי על כנוי והויה דמארי עלמין, מארי דכל כינויין וכל הוויין. דכל כנוין וכל הוויין אינון כינויין ליה, ואיהו לאו איהו כינוי. ואתקריאת מ"ה מסטרא דחכמה דאיתמר בה [דברים י] "מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה". דאם לית חכמה לית דחילו. ואם לית דחילו לית חכמה. ובהאי מ"ה מעיד על עילת כל עילאין [שמות טז] "כי לא ידעו מ"ה הוא". ומסטרא דחכמה אינון נקודין כגוונא דא י' קוצא דלתתא וקוצא דלעילא ונקודה דאמצעיתא אחזי על כתר עילאה דביה תלת קטירין [כאן בא ציור] ואינון רמיזין ביו"ד ה"י וא"ו ה"י וכל את [י] אחזי ד' אתון דאינון יברכך יו"ד, יאר יו"ד, ישא יו"ד. י"ב אתון דתליין מן י'. [סג"ל סמך: י]. יו"ד וביה אינון תלת עשר מכילן חד. כגוונא דא י' קוצא לעילא חד, וקוצא לתתא תריין, ונקודה באמצעיתא הא תלת. ואות י' בחושבניה עשר הא י"ג מכילן דרחמי דאיתמר בהון בעשרה מאמרות נברא העולם. [אבות, ה] "ומה תלמוד לומר? והלא במאמר אח"ד יכול להבראות". ומסטרא דנקודין אתקריאת שכינתא תתאה בת קול כמה דאוקימנא כגוונא דא א [בלי זרוע עליון]. ומסטרא דטעמי אתקריאת שכינתא מחשבה כגוונא דא א [בלי רגל תחתון] וכולא אתרמיזו באת אלף. בה אתרמיזו טעמי לעילא, נקודין לתתא, אתון באמצעיתא.

וכולא איהו עשר אמירן, עשרת הדברות, ושית יומי בראשית ואינון כ"ו כחושבן יהו"ה דכליל טעמי וניקודי ואתון כגוונא דא: יהו"ה [בניקוד שבא חולם קמץ] ואינון טעמי וניקודי. מיין עלאין כגוונא דא א [בלי רגל תחתון]. מיין נוקבין כגוונא דא א [בלי זרוע עליון]. רקיע דאמצעיתא כליל כל אתון. בגינה אתמר [בראשית א] "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים". רקיע בהיפוך אתון עיק"ר, והאי איהו עיקר האמונה. ועלה איתמר [יחזקאל א] "ודמות על ראשי החיה רקיע" דאיהו רקיעא דבכתרא עילאה דאיהו מרכבה לההוא דאתקרי עיקר האמונה עילת על כל עילאין טמיר וגניז. ועוד [דפ"א עו ע"א] שכינתא מסטרא דנקודי איהי ברתא דקב"ה הדום רגליו ומסטרא דטעמי אתקריאת [וילנא יג ע"א] "אשת חיל עטרת בעלה". ובצירופין והויין אשתמודעת ברתא דמלכא כגוונא דא הוה"י. מסטרא דא איהי הדום רגליו ומסטרא דידו"ד אתקריאת פרצוף ואתקריאת אנפוי. ומסטרא דתריין נקודין אלין דאינון פרצוף וזנב אתקריאת א. ברישא דנקודה עילאה איהי רישא, ובנקודה תתאה סיפא. ורזא דמלה, חכמה בראש וחכמה בסוף בב' נקודין אלין אחזי על עילת העילות דאיהו ראשון ואחרון הה"ד [ישעיה מד] "אני ראשון ואני אחרון". וא"ו באמצעיתא דתריין יודין אחזי על עילת כל עילאין דלית אלהא בר מניה הה"ד [שם] "ומבלעדי אין אלהים". ובגין דשכינתא איהי כלילא מעילאין ותתאין אתקריאת בשמא דעילאין ותתאין הה"ד [ישעיה מ] "לכולם בשם יקרא". לכלהו עילאין ותתאין בשכינתא אתקריאו דאתקריאת שם דבגינה אמר למשה רבינו ע"ה [שמות לג] "ואדעך בשם". איש לא נעדר מכלהו עילאין ותתאין דלא אתקריאת בהון:

בעילאין הא אוקימנא דאתקריאת בשמא דכל ספירה וספירה בהוייתה בנקודתה ובשמהן דכלהו כינויים. ואתקריאת בשמא דתתאין כסא שרף מלאך אופן. כסא [תהלים קג] "ה' בשמים הכין כסאו". מאי שמים? דא עמודא דאמצעייתא ובגין דא סמיך ליה [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". מסטרא דשמים אתקריאת שמימה הה"ד [בראשית טו] "הבט נא השמימה". וכמה דאיהי אתקריאת בשמא דעילאין ותתאין הכי איתקרי עמודא דאמצעייתא בעילאין ותתאין דאיהי בכלא [דמדתיה] [כמדתיה], ואיהי שיעור קומתיה. ואתקריאת שרף הה"ד [ישעיהו ו] "ויעף אלי אחד מן השרפים" כגוונא דמלאך דאיתקרי שרף.

ואתקריאת מלאך הה"ד [בראשית מח] "המלאך הגואל אותי מכל רע". [שמות יד] "ויסע מלאך האלהים". [ישעיהו סג] "ומלאך פניו הושיעם". ואתקריאת מלאך על שם מטטרו"ן כד איהי עבידא ביה שליחותא דבעלה. ואתקריאת אופן על שם סנדלפו"ן כד שלטנותא ביה על תתאין. ואתקריאת מרכבה על שם ארבע חיון דמרכבתא דלתתא כד שלטנותה עלייהו כמה דאוקימנא [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". אתקריאת דמות אדם דמות אריה דמות שור דמות נשר. בהון ובאלין דמיונות אתחזיאת לתתאין דאינון עבדיו הנביאים הה"ד [הושע יב] "וביד הנביאים אדמה". ואית נביאים דאינון ממרכבה עילאה דאיתקריאו בנים כגוונא דא מאן דחיל לקב"ה שרייא י' בלביה ומאן דרחים ליה שרייא ה' במוחיה [הגיה הגר"א כי כאן ט"ס וז"ל מאן דחיל לקב"ה שרייא י' במוחיה, ומאן דרחים ליה שרייא ה' בלביה].

ועל אלין תרין אתוון אתמר [דברים כט] "הנסתרות לה' אלהינו". דמאן דחיל לקב"ה או רחים ליה סתים איהו מבני נשא. והנגלות אינון ו"ה. מאן דאתעסק בתורה שרייא ו' בפומיה ומאן דעסיק במצוה שרייא ה' ברמ"ח איבריך דיליה. ומצוה כלילא מד' אתוון כגוונא דציצית דאתמר בה [במדבר טז] "ועשו להם ציצית" ואוקמוה מארי מתניתין [מנחות לט]. כל הפוחת לא יפחות משבע, וכל המוסיף לא יוסיף על י"ג. ואינון ח"י בין קשרים וחוליין לכל סטרא סלקין ע"ב עלייהו איתמר [ישעיהו טז] "והוכן בחדס כסא" חס"ד בגימטריא ע"ב. ובוצינא קדישא אמר, כל מאן דמנח תפילין וציצית כאלו מקיים תרי"ג מצות דאורייתא. ולא עוד אלא בציצית כאלו מתקן כורסייא לקב"ה. בתפילין דאינון שם יהו"ה כאלו נחית יהו"ה על כורסייא. אי הכי אמאי אתמר אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים? אלא ודאי תרין רזין עילאין הכא, חד דפורקנא דעמודא דאמצעייתא ושכינתא ואבא ואימא דאינון יהו"ה לא תליא אלא בעילת כל עילאין דאיהו מופלא ומכוסה בכתרא עילאה. וחד דמסטרא דצדיקים גמורים לאו איהו חבוש ואסור בגלותא, אלא איהו אסור וחבוש עמהם ברחימו קשיר עמהון בחביבותא הה"ד [בראשית מד] "ונפשו קשורה בנפשו". חבוש עמהון בכורסייא דמתקנין ליה ובמרכבה דילה בכמה שירין ותושבחן דקא נחתין עלייהו כמה משריין דקב"ה דאיתמר בהון [יחזקאל א] "ואשמע את קול כנפיהם":

וב"ישתבח" אתיין שרפים נחתין ליה בכמה משריין דאינון שרפים וחיות ואופנים. ובצלוחא קול דממה דקה כמה דאוקמוה [מל"א יט] "והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק [וילנא יג ע"ב] הרים" וגו'. דצלוחא בחשאי איהי "קול דממה דקה". ובגין דתמן אתא מלכא צריך למיקם בגיניה. ובגין דא אתקריאת צלותא עמידה ובגין דא חי עלמין כליל ח"י ברכאן ביה מתייחד קב"ה ושכינתיה יאהדונה"י דסליק בחושבן "אמן". וביה

צריך למכרע עד שיתפקקו ח"י חוליות שבשדרה והכי אוקמוה מארי מתניתין [ברכות כח:]. ובתלת קדמאין צריך לתקנא שבחוי לאעלא לתרעא דמלכא בהיכליה דאיהי אדנ"י דהכי סליק היכ"ל כחושבן אדנ"י. בתר דעאל תמן וישאל שאלתוי ב"ב ברכאן דאינון ו"ו. לבתר [דפ"א עז ע"ב] יהבין ליה שאלתוי בתלת בתראין דתמן צדיק בין תרין שפוון לשון למודים. וביה שכינתא איהי קבלה. מסטרא דאלין צדיקייא איהו אסור וחבוש דמתקנין ליה כורסייה עם מרכבתא דילה ומשרייתה מסטרא דעץ החיים. אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע דקשיר לון ביצר הטוב למהוי עזר בהדייהו, וקשיר ליה ליצר הרע למהוי כחמור למשאוי תחותייהו, חמור נושא ספרים. מסטרא דבינונים איהו אסור וחבוש בגלותא דעלייהו איתמר ביומין דחול היה כשור לחרוש וכחמור למשאוי. ברשיעייא איתמר [איכה א] "נתנני ה' בידי לא אוכל קום". דרצועין דתפלין אינון כחבלים לקרנוי דסמאל שור מועד דלא ישיצי לון ותפלה דיד קשיר לרגלוי. ומאן דלא מנח תפלין עליה איתמר משור המועד הרחק ממנו כמלא עיניו דמניה תליין אבות נזיקין. ציצית משאוי על חמור נואף נחש בגיניה איתמר [ברכות ל:]: "אפילו נחש כרוך על עקיבו לא יפסיק". וארבע בתי תפלין אינון כהיכלא לארבע אתוון. מאן היכלא? דא אדנ"י דהכי סליק כחושבן היכ"ל.

ואינון ד' פרשיין ד' אתוון דיהו"ה כגוונא דאנפין דחינו. ובתים ד' לקבל גדפין דחינו ואינון כגוונא דנקודין ואתוון דאינון דכר ונוקבא. תרין רצועין לקביל כנפי יונה רצועה דיד לקשרא לה ודא שכינתא דאיתמר בה יונתי. ותרין אינון יונים דכר ונוקבא מאן דבעי לציידא ליה צידה דתרוייהו, נטיל נוקבא וקשירא לה עמיה ומיד יקרי לדכורה וייתי. והכי צריכין ישראל לנטלא יונה קדישא מצוה שכינתא לקשרא לה בקישורא דתפלין ומיד יקרי לבעלה דאיהו ישראל דלעילא עמודא דאמצעיתא ובגין דא תקינו למקרי שמע ישראל בקלא עם מצות תפלין. ומיד הנחית לגבה צריך לקשרא ליה עמה למהוי חבוש עמה ברצועה דתפלין דיד כמה דאוקמוה מארי מתניתין [מו"ק טו.]. "פארך חבוש עליך" [יחזקאל כד] אלו תפלין, כמה דאוקמוה לעיל. ומיד דקשיר לון צריך ליחדא לון ביחודא דאחד, א"ח עם ד', דאיהי כלילא מארבע פרשיין דתפלין, ואיהי רביעית לארבע אתוון דקב"ה. ה' רביעאה שלימו דשם יהו"ה ואיהי קוצא דאת דל"ת, עשירית לא"ח דאיהו תשע בחושבן ובה אשתהלים לעשרה כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א והא אוקמוה ובגין דא תקינו למקרי ק"ש בתפלין:

ואוקמוה מארי מתניתין [ברכות יד:]: דמאן דקארי ק"ש בלא תפלין כאלו סהיד סהדותא דשקרא. וקישורא דקב"ה ושכינתיה צדיק אות דתפלין. ובההוא זמנא דקשיר לון ביה לקב"ה ושכינתיה מאן דשח בנתים עבירה היא בידו. ותפלין דרישא איהו תפלין אימא (דקב"ה) [דעטרת ליה לקב"ה] עלה איתמר "ובזרוע עוזו" כמה דאוקמוה מארי מתניתין [ברכות ו.]. "נשבע ה' בימינו זו תורה, ובזרוע עוזו" כו' [ישעיה סב] אלו תפלין שבראש. גבורה איהי זרוע דילה ואיהי [וילנא יד ע"א] עוזו והא אוקמוה "ושכינת עוזו בגבהי מרומים הוא אלהינו". מסטרא דיליה תפלה דיד אינה מעכבת של ראש וכו' דכל חד איהי מצוה בפני עצמה. מסטרא דאימא אינון היות באמצע כמה דאוקמוה והא איתמר. ובגין דלא בקיאין אלין דדרא בתראה שויין תרי זוגין דתפלין דלא ידעין ברזא דא. [הערת מגיה צמרא: צמחורות אחרונות היה כתובה כלן גירסא "תרי זוגין דתפלין מספיקא, ללא

ידעין צרוז לה דתרוייהו אלטריכו עכ"ל. אלז צאנת הגר"ח לה גרס מליס חלו, שהן לקוחות מ"מלת שימורים" לר' נתן שפירא] ועוד מאן דשוי תפילין כדקא חזי איהו מקיים מצוה כמאמרה.

וכגוונא דצדיק איהו אות דאחיד ביה קב"ה ושכינתיה הכי איהו אחיד בתרוייהו בח"י ברכאן דצלותא ואיתמר בתפילין [סוטה מד:]: "שח בנתים עבירה היא בידו". ואיתמר בצלותא [ברכות ל:]: ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. זכאה פומא דבצלותא עביד ביה משכב לשכינתא והאי איהו [תהלים סח] "אם תשכבון בין שפתים" דבהון אדנ"י שפתי תפתח למשכבא בהון אימא עילאה דאתמר בה [דברים כב] "והאם רובצת על האפרוחים". דבזמנא דאיהי פרישת גדפהא על גזוליא דאינון ישראל בשבתות וימים טובים כמה דאוקמוה [לברך] "הפורס סוכת שלום עלינו" אשתכחו בחירו מכל אומין דעלמא. ובגין דא בשבתות ויומין טבין דאיהי רובצת על ישראל לית לון דחילו מכל מקטרגין דעלמא.

וכד ייתי יומין דחול איתמר בו [דברים כב] "שלח תשלח את האם". ומאי אית בין שכינתא עילאה לתתאה? דכלא חד. אלא שכינתא תתאה איהי כיונה ואיתמר בה [תהלים סח] "כנפי יונה נחפה בכסף" צריך לכסאה לה דאיהי יראה ודחילו אשתכח מסטרהא בגין דאתנטילת מסטרא דגבורה דתמן סמאל למתבע דינין. ובגין דא צריך לכסאה לה מכמה מארי דינין דלא ישתמודעין בה, ובמאי? בכסף דאיהו ימינא דבגיניה איתמר [חגיגה יב:]: "כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום". ובגין דא "נחפה בכסף" לרשמא לה מסטרא דרחמי דלא ישתמודעין בה מארי דינא. אבל אימא עילאה איהי כנשרא דלא דחילת מכל עופין דלעילא, וגדפין דילה אינון מסוף עלמא ועד סוף [דפ"א עו ע"ג] עלמא. ובגינה איתמר [דברים לב] "כנשר יעיר קנו" ודא ירושלים, ועליה איתמר [דברים כב] "כי יקרא קן צפור". דקן דילה איהי ירושלים דלעילא, וקן דצפור ירושלים דלתתא. זכאה פומא דאיהו קן דילה. זכאה אורייתא וצלותא דאיהי קן לה. זכאה נשמתא דאיהו קן דילה דכד איהי מקננא תמן לא דחילת מכל מקטרגי דעלמא. ובגין דא אתקריאת "נשמת כל חי" איהי מקננת בצלותא דשבת, וצדיק מסטרא דילה איתקרי יום השביעי, כד חשבין יומין מאימא עילאה. ואיהי יומא קדמאה דפסח ויומא קדמאה דסוכות. ושכינתא תתאה חג שמיני עצרת. ואיהי יום מתן תורה ואיהי יום הכפורים:

כל צלותין דכל שבתות ויומין טבין צריכין למעבד לה. והאי איהו דאמר קרא [ויקרא כג] "אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם". מאי מועדם? אימא עילאה. וצריך לאכללא בה עשר ספירות. וכד איהי סליקת איהי סליקת על עמודא דאמצעיתא ובגין דא אמר שלמה [משלי ל] "דרך הנשר בשמים". עבירת אורחא תמן ולא אשתמודעת ביה אלא [כבעלה] [לבעלה]. [בראשית ד] "וידע אדם עוד את אשתו". אלא דסליק לה עיטרא על רישיה תפילין על הראש. וכד סליקת כמה חיילין סליקין עמה. וכד נחיתת כמה חיילין נחתין עמה ואתקריאו נשמות יתירות דירתין עמא קדישא ובהון אית לון נייחא לישראל בשבתות ויומין טבין. ויונה קדישא בכל שית יומין דחול אזלא מנדדא מדוך לדוך. ואם אשכחת צדיק בעלמא אתדבקא ביה אם לאו אתחזרא לקנהא [ואסתמרא] [ואתטמרא] תמן בההוא אתר דאתקרי קן צפור. ומאי ניהו קן דילה? מטטרוין די שמייה שד"י דאיהו נטיר תרעא דאתמר בה [תהלים קיח] "זה השער לה".

ובגין דא במזוזה שדי מלכר יהו"ה מלאגא. דשס"ד מלאכי חבלה אינון כחושבן יומי שתא שס"ה חסר חד דא איהו יום הכפורים דלית לשטן שולטן עליה. השט"ן הכי סליק שס"ד. באתר דמזוזה תמן לא אית ליה רשו לקרבא. ובגין דא [דברים יא] "וכתבתם על מזוזות ביתך" מזוזת ז"ז מו"ת. ובגין דא כד לא אשכחת אתר אתחזרת לקינאה דאיהו מטטרו"ן דחושבניה שד"י דתמן יהו"ה מארי דיונה קדישא. ובשבת דתמן צדיק [בראשית ח] "ותבא אליו היונה לעת ערב" בגין דאיהו ייחודא דקב"ה ושכינתיה. וכד אית צדיק לתתא איהו באתר דיום השבת דאיהו שד"י דלעילא וביה אתייחדת עם קב"ה ותמן אשכחת נייחא ולא אזלת מטלטלא מדוך לדוך ומאתר לאתר. ומאן איהו צדיק דאיהי אתדבקת ביה? ההוא דאיהו כליל מכל מדות דקוב"ה [וילנא יד ע"ב] דאיתמר ביה ויכלו כליל כלא. דכל ספירן ביה אתכלילו דאיהו חסיד וגמיל חסד עם שכינתא ויהיב לה תוקפא בגבורה והכי בכל ספירה וספירה יהיב לה תוקפא. ביה איהי אתדבקת לא תזיז מניה בכל שית יומי דשבתא ובגיניה איתמר [חגיגה יב:] על צדיק א' העולם עומד איהו עמוד סביל כלא. וביה כנפי יונה נחפה בכסף איהי מכסיאת עליה בגדפהא ואגינת עליה מכל מקטרגין דעלמא ובגיניה אתמר [תהלים נה] "לא יתן לעולם מוט לצדיק". [משלי יב] "לא יאונה לצדיק כל און". [תהלים לז] "ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם". ובה אתחזי קשת דפורקנא בגונוני נהירין. ומיד [בראשית ט] "וראיתיה לזכור ברית עולם". ולא תצא קצאת העבדים מסטרא דקשת דאיהו עבד:

ועוד זרקא הא אליהו נחית וכמה משריין עמיה דמלאכין ונשמתיין. פתח ואמר בוצינא קדישא הא כמה משריין דמלאכי חבלה קא נחתין על עאנא. אימא לרעינא דזריק אבנא מקירטא קדישא לגבייהו (חסר כאן). אתרמיז בכתר עילאה כגוונא דא יו"ד ה"י וא"ו ה"י דסליק אהיה תלת זמנין ואיהי אש"ר רא"ש. דאהי"ה אהי"ה כללא דמ"ב. ואיהו כליל עשר אמירן כגונא דא אל"ף ה"א יו"ד ה"א. וכמה אינון ספירן פנימאין, וכמה ספירן אחוריים ואינון דא על גב דא הה"ד [קהלת ה] "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם". ובגיניהו איתמר [זהר ח"א טו.] "וכמה פנים לפנים הנראים", וכמה אחוריים לאחוריים דלאו הנראים [אמר מגיה צתרא: לא מוצן מה הגיה הגר"א כלאן]. ואינון פנימיים אלין: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. יו"ד ה"י וי"ו ה"י. יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אחוריים אינון: י' י"ק יק"ו יהו"ה. א' א"ה אה"י אהי"ה. א' א"ד אד"נ אדנ"י:

כד אינון פנימיים מלעילא כגון טעמי על אתוון אינון דכורין, וכד פנימיים אינון לתתא בגין [הגר"א מחק מלה זו והגיה כי צ"ל כגון] ניקודין תחות אתוון אינון נוקבין. וכלהו אשתמודעו ברזא דא כד אהי"ה על יהו"ה אינון נוקבא "כתר יתנו לך ה' אלהינו". ובכל אתר כתר אימא ותרוייהו אתרמיזו בשם אדנ"י א' אהי"ה י' יהו"ה. והכי כד אדנ"י על יהו"ה איהי נוקבא בת. כגוונא דטפה דדכורא כד אקדים לטפה דנוקבא איהי בת. וכד נוקבא אקדימת לדכורא איהו בן הה"ד [דפ"א עז ע"ד] [בראשית ב] "ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים". ובגין דא עשר ספירות מסטרא דאהיה מתחילים באת א' ואיהי כ' כתר כחושבן הי"ה ומתפשטין מניה עשר הויין ואינון היה [מנוקד סגול סגול] [הגר"א מתקן כי לעיל צ"ל "הוה". עיין צי"אורו] היה [מנוקד קמץ] אהיה כגוונא דאתוון דאינון יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך, הוה [מנוקד סגול סגול] [הגר"א מתקן כי הניקוד

דאיתמר בה [שיר ד] "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום". כגון יין דאיהו סתים וחתום דלא איתהניין מניה רשיעיא ולא איתנסך. הכי נמי איהי שכינתא סתימא וחתומא בין רשיעיא דלא איתהניין מניה. ואור דילה איתמר ביה [שמות ב] "ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו". והכי אורייתא רזין דילה סתימין וחתומין דלא איתהניין מנהון רשיעיא. ובגין דא אכול דבש ושתי חמרא ואל תלמדהו גלוי [הגר"ל מגיה כי ל"ל: לגוי]. ועם כל דא [משלי כה] "דבש מצאת אכול דיך". דבמה שהורשית התבונן ואין לך עסק בנסתרות [חגיגה יג].

וכגוונא דמוחא דאגוז סתים הכי איהי שכינתא סתימא ואיהי אסירא בגלותא בין רשיעיא ובגינייהו איתמר [איכה א] "נתנני ה' בידי לא אוכל קום". דבהון איהי סוגרת ומסוגרת. ובין צדיקייא לית בה פסולת. ובבינונים מארי תיובתא איהי סמאל אסיר כפסולת דתמרא דאיהו אסיר וסתים מלגאו ולית ליה רשו לשלטאה. ועוד מסטרא דבינונים איהי כשושנה בין החוחים כגוונא דירושלים דאיתמר בה [יחזקאל ה] "זאת ירושלים בין הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות". דא היא שכינתא שרשא דאילנא בגו גובין דאינון עשר כתרין תתאין דאיתמר בהון [ויקרא טז] "השוכן אתם בתוך טומאתם". ואינון ארעין דשפחה דמטרוניתא דעליהו איתמר [יחזקאל ה] "וסביבותיה ארצות". ולא עוד אלא כל מזונין דחמרי וכלבי דאינון חיילין דסמאל ונחש דשלטין במשמרות דליליא כמה דאוקמוה מארי מתניתין [ברכות ג]. "משמרה ראשונה חמור נוער, שניה כלבים צועקים". כולהו [וילנא טו ע"ב] הוו צווחין לגבי מטרוניתא למיהב לון מזונא לקיים בהון [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה".

הא שכינתא כלילא מעילאין ותתאין איהי מבוועא דאילנא מסטרא דאת י' ואיהי מקור מים חיים מסטרא דכתר מקורא דלית ליה סוף. ואיהי ימא דאורייתא מסטרא דאימא עילאה ובה מתפלגין שבע ספירן לשבעה נחלין הה"ד [ישעיה יא] "והכהו לשבעה נחלים". ואיהי איבא דאילנא מסטרא דאת י', ואיהי גופא דאילנא מסטרא דאת ו', ואיהי ענפין דאילנא מסטרא דאת ה' עילאה, ואיהי שרשא דאילנא מסטרא דאת ה' תתאה דאיהי גן דביה נטע אילנא מסטרא דאדנ"י. ואיהי אדם דאיתמר ביה [בראשית ב] "ויטע ה' אלהים גן עדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר". איהי אדם מסטרא דשמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א. איהי כלילא מכל שמהן עילאין, ובגין דאיהי כלילא מעילאין ותתאין שריא עלה עילת כל עילאין וביה שלטנותא על כלא. קום אליהו לשבחא לעילת כל עילאין דאת תהא אקדים לכל נביאיא בדרא דמשיחא. דאית למאן דאת עתיד לאתגליא ליה מסטרא דנשמתיא בשכל דילה, ואית למאן דאת עתיד לאתגליא ליה בחכמתיה ואית למאן דאת עתיד לאתגליא ליה פנים בפנים מסטרא דגופיה. קום אפתח מילין קמי שכינתא:

מיד פתח ואמר, "והמשכילים יזהירו". מאן משכילים? אלין דאית בהון שכל למנדע למארי עלמין דאיהו עילת כל עילאין בשכינתא דאתמר בה [תהלים קיח] "זה השער לה' צדיקים יבואו בו". "שער" בהפוך אתוון "עשר" כלילא מעשר ספירן. ומסטרא דילהון איהי גבול כגון ימא דאיתמר ביה [ירמיה ה] "אשר שמתי חול גבול לים" כו'. הכי איהי גבול ותחום לשמא דיהו"ה דאיהי רשות היחיד דתחומיה איהו שמנה אלפים אמה, אלפים לכל סטרא. ואינון יאהדונה". ורשות איהי ליחיד דאיהי רחבו ארבעה יהו"ה וגבהו עשרה [יו"ד

ה"א וא"ו ה"א] איהו גבול לימא דאורייתא דאיהי אימא עילאה דגלגלוי [הגר"א מגייה כי ז"ל: דגלגלוי] דאשתכחו מן חכמה דאיהי כ"ח מ"ה לא עברין מנה. אבל מסטרא דעילת כל העילות דלית לעילא מיניה לית לה גבול מסטריה ולית לה תחום מסטריה, ולא רשות עליה ולא בר מינה ולית לה מדה ושיעור. ולא עוד אלא מסטרא דעמודא דאמצעייתא אית לה שיתוף וחבור כגון דכר ונוקבא דאיהי ד' ושיתופא דיליה א"ח ותרוייהו אח"ד. אבל מסטרא דעילת כל העילות איהי אחד בלא שיתוף. ולא עוד אלא מסטרא דאחד איהי ד' [עמיה] י"ג. אח"ד המנוי. אבל מסטרא דעילת על כל עילאין איהי אחד ולא ככל אחד הכנוי והמנוי דאיהו כנוי ליהו"ה. אלהים ודאי הכי סליקת בחושבן כנו"י. ומסטרא דמארי על כלא לית לה כנוי.

ועוד מסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאת בית קבול דלזמנין נחית לה נביעו ואיהי מליאה דהכי אתון דאלהי"ם מליא"ה. ולזמנין איהי יבשה (בגין) [כגון] [רות א] "אני מלאה הלכתי וריקם [דפ"א עח ע"ב] השיבני ה'". ומסטרא דעילת על כל עילאין לא יחסר ולא יעדיף נביעו דנהוריה. דכל ספירן מקבלין דין מדין ויכלינן למיעבד תמן דמיון כגוונא דנביעו דמייך דאשקי לאילנא. ואם חסר ההוא נביעו מניה איהו חרב ויבש כגוונא דנהר דאתמר ביה [איוב יד] "אזלו מים מני ים" וגו'. אבל בעילת על כל עילאין לית לעילא מניה דאוסף ביה גרע ביה. דבכל ספירן איהו גרע נביעו מנהון ואוסף לון נביעו כגוונא דשכינתא דלזמנין איהי מליאה ולזמנין איהי חסרה. [ו]הכי כל ספירה וספירה. ואיהו דאוסף גרע בכלהו ולית עליה דאוסף גרע. ולא עוד אלא איהו [הגר"א מחק מלת "איהו"] [אפילו] [צמדה] אחרונות של תיקו"ו תקנו כי ז"ל: "דאפיק". אבל הגר"א קיים גירסת "אפילו" [תשע ספירן דאינון כללא דא"ח דאיהו עמודא דאמצעייתא כליל מאינון תשע, ועילת [הגר"א הגיה דז"ל: עילת] על כל עילאין לא נחית עליה יחודיה עד דאפיק ליה בת זוגיה כלילא מעשר ספירן, ובגינה נחית עליה יחודיה בגין דתהא חביבה עליה. ואיהו דאחיד בתרוייהו ובגין דא אינון חד מסטריה בלא חושבן. ובזמנא דאיהו אחיד בתרוייהו לית תמן פרודא וכד איהו אחיד בתרוייהו אינו א"ח ד'. דאית שתופא דתרוייהו כגון צדיק דאיתמר ביה [דהי"א כט, יא] "כי כל בשמים ובארץ" ותרגם אונקלס [הגר"א מחק: אונקלס] דאחיד בשמיא ובארעא שיתופא דיליה כגוונא דברית מילה דאחיד בדכר ונוקבא ואיהו לזמנין ידיען אית זיווגא ולזמנין אפרשותא כגון אהרן כהנא דאיתמר ביה [ויקרא טז] "ואל יבא בכל עת אל הקדש". וזמנין "בזאת יבא אהרן אל הקדש". כגוונא דאתתא דלזמנין איהי נדה מרחקא מבעלה, ולזמנין איהי דכייא מותרת לבעלה. אבל כד עילת על כל עילאין בינייהו לית תמן נדות ולא ריחוק ולא קיצוץ ולא פירוד. ואיהו דקשר עשר ספירן פנימיים ועשר ספירן חיצוניים לגבייהו. ובגין דאיהו מלגאו שוי אמונה דישאל בהון בההיא דהיא קישורא בכלהו פנימיים וחיצוניים דאיהי כלילא מעילאין ותתאין עד דלית סוף ותכלית. ובגין דא קרא לה אמונה דישאל דבה אשתמודעו עילאין ותתאין ועילת על כל עילאין. ומאן דמייחד ליה בה כאלו מייחד ליה ואמליך ליה על כל עילאין ותתאין:

קמת שכינתא מכורסייא דילה ונשיקת ליה, ורעיא מהימנא נשיק ליה, וכל עילאין ותתאין בריכו ליה ויהבו ליה נבזבזן. עד כאן רזא דיתודא. מכאן ואילך סתרי אורייתא טעמי אורייתא. קום בוצינא קדישא, אפתח מלין קמי שכינתא לנחתא נביעו לגבה ממשחא

קדישא דאיתמר ביה [שמות כז] "שמן זית [וילנא טז ע"א] זך כתיב למאור להעלות תמיד" דאיהי שכינתא דאתמר בה [משלי כ] "נר ה' נשמת אדם". בגינה איתמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". והכי לא תכבה נשמתיה דמאן איתעסק בה תמיד אל תתנו דומי לקב"ה עד דיתער לגבה דשרגא לית שכיכו לגביה הה"ד [תהלים ל] "למען יזמך כבוד ולא ידום", דאיהי כבוד דיליה יקרא דיליה [משלי ג] "יקרה היא מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה". קם בוצינא קדישא פתח ואמר "בראשית ברא אלהים". רבון עלמא יהא רעוא דילך לקיימא בי [שמות ד] "ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר". דלא בגין יקרא דילי עבידנא אלא לאפתחא מלין קמי שכינתך. פתח ואמר זמנא תניינא [תהלים כה] "סו"ד ה' ליראיו" איהי ע' אנפין דסתרי תורה דצריך לפרשא בהון שבעין זמנין בעובדא דפרשתא דא דבראשית:

תיקונא קדמאה

בראשית זמנין סגיאין אינון באורייתא "ראשית" וכל חד אתפרש באתריה. קדמאה איהו [משלי ח] "ה' קנני ראשית דרכו". דא אורייתא דאית בה טעמי וניקודי ואתוון. וכמה פיקודין דעשה ולא תעשה דכלהו תליין בשם יהו"ה. הה"ד [שמות ג] "זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר". שמי עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ח. שס"ה משמאלא מדחילו דגבורה איתייהבו פחד יצחק. רמ"ח מימינא מרחימו דרגא דאברהם דאיתמר ביה [ירמיה ב] "ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד". עמודא דאמצעייתא כליל תרוייהו ובגין דא אתקרי בשם יהו"ה. אבל ימינא א"ל נטיל עמיה ו"ה, הה"ד [חבקוק ג] "אלו"ה מתימן יבא". שמאלא נטיל עמיה י"ה מן אלהים [נ"א מן הוי"ה] עמודא דאמצעייתא נטיל שמא שלים ובגין דא [תהלים ג] "א"ל אלהים יהו"ה דבר ויקרא ארץ" כליל לון בהאי קרא. וכל פקודא אית ליה טעמא ידיע לעילא, ואגרא דיליה ידיע לאינון דידעין רוזין סתימין דמאריהון, לא איתכסייא מנהון כל רוז הה"ד [דניאל ד] "וכל רוז לא אנס לך". וכל אות ואות דאורייתא וקוצא דיליה וניקודא דיליה וטעמי דיליה אית לון רוזין סתימין לעילא. והמשכילים אשתמודעין בהון דאית בהון חילא למיקם בהיכלא דמלכא כגוונא דאתמר [דפ"א עה ע"ג] בחנניה מישאל ועזריה [דניאל א] "ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך" בעמידה דצלותא דאיהי היכל המלך כלילא מכל טעמי וניקודי ואתוון דלית ידיעה כידיעה דניקודי וטעמי דאתוון [הגר"ל מגיה כי ז"ל "ואתוון"] לאשתמודעא בהון סגולתא דאיתמר בה זרקא מקף שופר הולך סגולתא.

וכולהו איתרמיזו בהוויין כגוונא דא י"י הה"ה וו"ו הה"ה. בכל אתר דאינון תלת יודין כחדא. רמזין י י י לסגולתא דאיהי שכינתא כלילא מן חכמה חסד נצח חכמות בחוץ תרונה ובגינייהו אוקמוה מארי מתניתין [ב"ב כה:]: "הרוצה להחכים ידרים" דכולהו תלתא אינון דרומים. הה"ה בינה גבורה הוד וכלהו לצפון ובגינייהו איתמר "הרוצה להעשיר יצפין". זכאה איהו מאן דמכוין בהון. לנחתא חכמתא ועותרא לשכינתא דאתמר בה "קדושה לך ישלשו". דהכי איהי סגולתא דלהון לנחתא חכמתא ועותרא. זכאה איהו מאן דלא נטל איהו אגרא לגרמיה אלא דאולף סגולות אלין לגבי שכינתא, דאינון סגולות אילין דבעלה

דנחתא לון לגבה. ווי'ו כתר תפארת יסוד בגין דכתר איהו יו"ד דסליק לחושבן כ' דתמן ו' תרין וויין רמיזין באת וא"ו, וכולהו תלת וויין כלילין בצדיק חי עלמין דהכי סלקין תלת וויין כחושבן ח"י, והאי איהו [משלי י'] "ברכות לראש צדיק". ואלין תלת וויין סגולה דלהון לייחדא שכינתא עם קב"ה והאי איהו לקרב רחוקים דאינון אורחים דבהון קפצה ארעא ליעקב. דאת ו' דרך איהי הה"ד [במדבר כד] "דרך כוכב מיעקב". [משלי ל'] "דרך הנשר בשמים". קפיצת הדרך שכינתא דבאלין וויין קפצת אורחא לגבי בעלה ואיהו [תהלים יט] "ישש כגבור לרוץ אורח" לגבה. ובגינייהו אתמר [משלי ג] "דרכיה דרכי נועם". ומסטרטא [וילנא טז ע"ב] דאת וא"ו מן שם בן ע"ב עביד י"ב אורחין בימא דאעברו בניייהו י"ב שבטין דתלת שמהן אינון בויעע ויבא ויט ואינון וה"ו אנו"י וה"ו ורישי תיבין דילהון וא"ו. ימא באמצעיתא א אלף בינה ותשכח לה. ובתוקפא דתריין וויין אלין בקע שמשא רקיעין ועביד בהון י"ב אורחין ברקיע דאיתמר ביה [מל"א ח] "ואתה תשמע השמים". וחמש סרי י"ה וחד סרי ו"ה סלקין חושבניהון שמ"ו.

פעל בכ"ח דסלקין לחושבן שמים לעילא י' מיני תהלים דכלילין בעשר אתוון דשמא מפרש דסלקין מ"ה ועם שמ"ו שצ"א. [הגר"א מגיה כי מליס אלו אינן שייכות למקום זה] והאי איהו ואמרי לי מ"ה שמ"ו. [שמו"א יב] "כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול". דליג מ"ה מ"ה משמו אשתאר רנ"ו: [הגר"א מגיה כי מליס אלו צמשפט זה אינן שייכות למקום זה]

חסר מ"ד משמים חשבונו שמו, ביה אומאה [ישעיה סג] "כי יום נקם בלב"י" כחושבן ד"ם לקיים ביה כי דם עבדיו יקום. שמ"ו עם דם שמים. חסר חד למ"ה בתוספת א' לאחזאה דכולא חד. הא הכא רזא דתלת שמהן יה"ו משולשין ומתמן בני חיי ומזוני. חיי, [קהלת ז] "החכמה תחיה בעליה". מזוני, [תהלים קמה] "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". ואיהו אימא עילאה, בני בן יה. ואיהו יד רמה בינה דאתוון דילה יה"ו. ומן (יה"ו) [יו"ד] נפק יהו"ה, ומן ה' נפיק אלהינו, ומן וא"ו יהו"ה. דאינון י"ד אתוון ורמיזין בק"ש דתמן יהו"ה אלהינו יהו"ה וכלא אחד. הה"ה שכינתא תתאה שלימו דתלת יה"ו יה"ו יה"ו דרמיזו דילהון אהי"ה אהי"ה אהי"ה דאתאמר למשה רמיזו דילהון בקרא דא [שמות ג] "ויאמר אלהים אל משה אהי"ה אשר אהי"ה ויאמר כה תאמר אל בני ישראל אהי"ה שלחני אליכם".

שמא דאיהו י"ו י"ו שית עשר זמנין י"ו, ושית עשר זמנין ו"י, רמיזו דילהון באת א כגוונא דא א רמיז יו דא איהו א ויי וייצר (חסר כאן): [הגר"א מגיה כי מליס אלו של פסקא זו אינן שייכות למקום זה]

ועוד "והמשכילים יזהירו" אלין ס' רבוא מארי מתניתין דלעילא, ואלין ששים רבוא מארי מתניתין דלתתא, ואלין ששים רבוא דמלאכין, ואלין ששים רבוא כוכביא. כלהו "יזהירו" כהוא דאיתמר [ב"ב עה]. "פני משה כפני חמה". כלהו יזהירו בחיבורא דא, ביה יזהירו במילוליה, כלהו יזהירו בכתביבתיא בהאי ספרא "כזוהר הרקיע". ועל שמיה אתקרי ספר הזוהר בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא דאיהו ספר. דזוהר דיליה מאימא עילאה דאיהי זוהר ובה אוקמוה רבנן [ילקוט שמעוני, ישעיה ג, רמז שצד] איזהו (חכם) [נבון] המבין דבר מתוך דבר. ואיהו זוהר דנהרא בלב דרעיא מהימנא זהרא בלב"ב אלהים דעובדא

דבראשית. ועמודא דאמצעייתא אתקרי עילאה על שית רקיעין, תלת מכאן ותלת מכאן ואיהו באמצעייתא, רביעאה לכל תלת, ושביעאה לכל שית. ועליה אתמר [בראשית א] "ויקרא אלהים לרקיע שמים" כליל אש ומים מה דלא קרא הכי לשאר רקיעים אלא ליה ממש. ורעיא מהימנא בדיוקניה:

פתח ואמר, רבון עלמין יהא רעוא דילך לאכללא עילאין ותתאין בספרא דא ולאשתכחא כל חד וחד ביה בין בכתובה בין בדבורא בחילא [דפ"א עה ע"ד] דשמך יהו"ה ובכל הויין דנהרין מניה ובכל שמהן וכינויין דיליה דכולהו יזהירו מניה. הכי יהון כלהון עילאין ותתאין דאידכרון בהאי חיבורא זהירין משמך ומהויין דיליה כזוהר דנהיר ברקיעא. והב רשו לכל מאן דאידכר בספרא דא בחילא דשמך לאזדמנא מיד ביה כהרף עין לגלאה ביה כל חד וחד מילין יקירין ורזין גניזין קמי שכינתא דאיהי יחידה בגלותא לאנהרא משמך בהאי חיבורא ולאחברא עמך בהאי חיבורא [וילנא יז ע"א] [לאתקשרא] [ולאתקשטא] ביה לגבך בכמה קישוטין לקיים בה [בראשית ט] "וראיתיה לזכור ברית עולם":

קם רעיא מהימנא על רגלוי ואמר רעיין קדישין אברהם יצחק ויעקב ואדם קדמאה ואהרן ודוד ושלמה ואתון דמיכין. איתערו לגבי שכינתא דאתמר בה אני ישנה בגלותא באלין דעברין על שס"ה פיקודין כחושבן ישנ"ה. דהא חיון בישין ודובין קא אתיין למיכל עאנא דקב"ה דאתמר בהון [יחזקאל לד] "ואתן צאני צאן מרעיתי". דכען מטא זימנא דאתמר בהון [ישעיה ט] "ויאכלו את ישראל בכל פה". דהא בכל דרא ודרא אתון סבלין כמה דחקין בגינייהו באורח נסתר. ובחילא דשם יהו"ה ובכל הויין דיליה ובכל כינויין קדישין ודכייין דיליה יתערון עמכון ס' רבוא מארי מתניתין ס' רבוא דמלאכין עילאין ותתאין וס' רבוא נביאים למהוי כולהון אולפין זכו על ישראל לשיזבא לון מאלין חיון בישין למהוי מחיל להון כל חוביהון ולמפרק לון ולקיים בהון מדלג על ההרים דאינון קצים. אל תתנו דומיה לו עד יערה לגבייהו קב"ה ברחמי. קום אליהו דאנת דליג עלמא בארבע טאסין לאשתכחא בכל חד וחד מישראל דמקיימין אות ברית מילה. בחילא דשמא דיהו"ה וכל הויין וכנויין דיליה לא תתעב לנטלא רשו מקב"ה לנחתא לנטרא מאנא [הגר"א מחק "מאנא", כי ז"ל עאנא]. ותתעטר בכל שמהן דקב"ה לאגנא בהון עלייהו ולנחתא בהאי חבורא לגלאה ביה רזין טמירין קמי שכינתא לאנהרא לה ברזא דאורייתא דאיהו אור כחושבן ר"ז דביה והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע כזוהר דביה כ"ו ר"ז כ"ה אתון דיחודא וביה ז"ו דאיהו אחד ויקומון עמך בוצינא קדישא ושית חברוי דאתנשו [הגר"א מגיה כי ז"ל "דאשתכשו"] בקדמיתא בהאי זוהר לחדשא ביה מלין כד בקדמיתא דעלייהו שכינתא נהרא משבעה רקיעין ובהון נהרא בשבעה ארעין דאמר עלייהו דוד [תהלים קטז] "אתהלך לפני ה' בארצות החיים":

[קום ר"ש אפתח מלין קמי שכינתא. פתח ואמר, "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". והמשכילים אילין ר"ש כו' כנדפס בתיקונים (ד"א) [דף א]:]

"והמשכילים יזהירו". והמשכילים לאפיקו דאתון דאתמשחו במשחתא רישא וגופא ושולי דזנבי טוריהון יתבי כגופא בלא רוחא. נפשא בסכלתנו דגשא ורפיא זמינין לקבלא רוחא. רוחא נקודי דאתחמן בתחומיהון לאחיא גופא ולמיקם ליה על (רגלייא) [רגלוי]

לאענאה באורחא דלא ידעי למיהך לימינא ולשמאלא לקמא ולאחורא. יזהירו כזוהרא דנשמתא אינון (תנועי) [טעמי] למילף אורחא לימינא ולשמאלא ולמיהך באורח קשוט דלא יסטון מניה. "כזוהר הרקיע" דאיהו כגלידא תקיפא דעל גבי חיותא דאיהו קאים בשעורא סתים ולתתא ברזא דמשחתא דבוצינא:

"ומצדיקי הרבים" אינון פסוקי תנועי דאינון [וילנא יז ע"ב] מצדיקי הרבים ולא לכלא. כוכבים שבעה דנהרין ונטלין לאענאה [פי' להנהיג] עלמא, מנהון לימינא ומנהון לשמאלא, זנבי שוליהון כשולי קדרה דקיימא על נורא דלא אכלה, והיא אשא דאסנא דאתחזי ולא אכלא. אית אשא סביל אשא, ואית אשא אכלא אשא. שבעה נטלי ושבעה קיימי. תמינאה אתחזי בהו, תשיעאה נטיל לון:

"והמשכילים", עשר נקודין דקיימין לאענאה, ה' מימינא וה' משמאלא, אורחא דאלין לקביל אלין. חמש אינון רברבין בההוא גוונא זעירין א א א א א [מנוקדות קמץ, צירי, חולם, חירק, שורק] ימינא. א א א א א [נ"ל [מגיה קדמון] בחיריק והם ה' נקודות קטנות, פתח, סגול, חטף קמץ, קובוץ, שבא] שמאלא. אתכלילו אלין באלין לאענאה גופא. חמש משמאלא נפש. חמש מימינא רוח. ואינון חמש גו חמש. תרין טמירין ולא אתגליין. שריא לאענאה נקודה דאברהם א [מנוקד קמץ] כללא דכלא. האי נקודא דאברהם משיך אינון טמירין וכליל לון בגין דכל אינון דלתתא עאלין ביה [דפ"א עט ע"א] ודא נקודא דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. א [מנוקד קמץ] רזא דשמא גליפא. משיך בוצינא ורשים נקודה חשוכא בלא נהירו כלל ודא נקודה דיצחק א [מנוקד פתח] דא איקרי [משלי י'] "ושבט לגו חסר לב". [איוב יב] "מגלה עמוקות מני חשך". ובג"כ סליק (כשמא) [בשמא]. נקודה דייעקב (לא משכא) [לאמשכא] ביה בוצינא, אחיד לתרין סטרין ואיהו לא אתחזי. א [מנוקד צרי] יומא תליתאה דבראשית כי טוב כי טוב תרי זמני איהו גניז דלא ידיע בגוייהו בוצינא לא משיך ביה כלל. איהו טמיר וגניז ולא אתחזי, ערבות אגניז בתרייהו לאתקנא ביה סתים מכלא ובגין דטמיר וסתים עליה דלא ידיע כלל כלא גניז. קרקע ערבות אתחזי ואע"ג דסתים איהו. א [מנוקדת סגול]. נקודה דתליא תחות תרין איהי קרקע ערבות. ערבות הוא גנוז וסתים דלא אתידע בין תרין, לבתר דרכיב ביה ההוא טמירא דכלא אפיק ליה שליט קרקע ערבות כלא:

"והמשכילים יזהירו". והמשכילים כד"א [משלי טז] "משכיל על דבר ימצא טוב" היינו יזהירו כזוהר הרקיע". "כזוהר", זוהר זהרא דזוהרין בסליקו זוהרא זהיר ואנהיר ואדליק נציץ לכמה סטרין זהירין. זוהר סליק ונחית זוהר נציץ לכל עיבר. זוהר נגיד ונפיק. זוהר דלא פסיק לעלמין. זוהר דעביד תולדין. [וילנא יח ע"א] זוהר זהרא דטמיר וגניז נציצו דכל נציצו. דרגין כלא ביה נפיק וטמיר סתים וגליא חזי ולא חזי סיפתא בעיקורא מבועא דבירא נפיק ביממא וטמיר בליליא אשתעשע בפלגו דליליא תולדין דאפיק. זוהר דזהיר ואנהיר לכלא כללא דאורייתא ודא איהו זוהר הרקיע. הרקיע דביה תליין שמשא וסיהרא כוכביא ומזלי דא איקרי זהרא דאספקלריא דנהרא דלא זכה ביה בר נש בר רעיא מהימנא דכל ביתא. דלא אנהיר סיהרא היא אספקלריא דלא נהרא בר מניה דזכה באספקלריה דנהרא. זוהר הרקיע סתים עילאה דנהיר ולא ידע אדליק ולא אתחזי ומאן דנטיל לא ידע ממאן נטיל. סתימו דילה סתים [נ"א טמיר] וגניז שבטא דיוסף צדיקא. סתים בארבע גוונין זוהר דנציץ בתריסר חיון זיוין ונהורין נציץ מניה תליסר אינון ברזא דשמא קדישא [וילנא

יט ע"א] וגו' רזא דא"ס. אין סוף דלית שיעורא. תשע נקודין באורייתא נפקין אתפלגין באתון. אתון בהו נטלין מטלנין דיקיין ברזין פלגין. אלין ט' שליטין על אתון. אתון מנהון אתפשטו. אשתארו נקודין לאענאה לון. לא נטלין בר כד אינון נפקין. אלין איקרון אין סוף כלהו אתון מטלנין באין סוף. כמה דאינון נטלי לון הכי נטלין אלין סתימין אתון גליין קלין דקלייא אשתנין מגו נקודה חדא דנפקא מאלין נקודין דאיקרון אין סוף ומההיא נקודה אתפשטו כלהו אתון. לבתר אלין נקודין אסתימו בגו סתימו ונטלי לון בכל מטלנין. מאין סוף נפקא בוצינא דקרדינותא לאעטרא לכלא לאנהגא לימא רבא דלא יפוק משעורא לבר הה"ד [איוב לח] "עד פה תבא ולא תוסיף ופא ישית בגאון גליך". פ"ה שיעורא דבוצינא פ' תמנין מטלנין מגו שירותא דעיגולא גו עומקא. כ' עיגולא. עומקא דעאיל לגו כההוא עיגולא ו' כדיוקנא דהאי כ"ו ודא פ' עיגולא ועומקא. רבועא גו חמשין מטלנין ה' רבועא גו משחתא ו' כדיוקנא דאעיל בעיגולא ההוא דיוקנא ממש אעיל בריבועא:

בוצינא דקרדינותא אתפשט בכל אינון קשרין וסימניהון חו"ל. ח' לעילא ו' באמצע ל' בכלהו. כד אתפשטת בוצינא כל חד וחד עביד תחומא לתברא גלוי דימא. [לסטר צפון] שראן גלין רגזין וסלקין נפקא ח' קשרא ברזוי ובטש לון ורשים במשחתא ואהדרו גלין. לסטר מזרח שראן גלין רגזין וסלקין ורעשין ונפקא רזא דקשרא ו' בכל אינון רשימין ובטש לון רשים ברשימו גו משחתא ואהדרו גלין לסטר דרום. שראן גלין וסלקין ורגזין ורעשין סלקין ונחתין נפקא ל' קשרא דאתעביד בכולהו קשרין מגדלא בשורוי מקפן בעברין ודשין ורשים בתחומא וגלין אהדרו לסטר צפון לסטר מזרח לסטר דרום ואתברו (ואשתחה) [ואשתכך] רוגזא הה"ד [ירמיה ה] "אשר שמתו חול גבול לים". ח"ל סלקין באורא אתערבו באתון, ואתון שראן עלון לנפקא בהון קלין דקלייא ואלין אינון תחומא לשכלולא דרזא דמהימנותא ואלין ח"ך וליש"ן, ומגדלא דשיניין על אלין שריאן כלא. ואלין אינון דאתכסיין בקלא פנימאה ובקלא דאשתמע ובמילולא אלין [וילנא יט ע"ב] אינון תחומא לאלין. אלין משניין לכתרא קדמאה דהוה בסתימו וכד אתפשטא מטאת לחד מאלין ואשתני ואתעביד רוחא דלא שכיך לעלמין ונביעו דתיר בגין דההוא קשרא דאיהו תחומא [דפ"א עט ע"ב] דבוצינא בטש בה ובגיניה נביעו בחשאי. ודא רזא ח' ח"ך הכי אתקרי דא עביד בניינא בגרון דבר נש ודא הוא תחומא קדמאה. כד בעא לאתפשטא ההוא נקודה סליק האי קשרא ונטיל ליה מהאי אתר ושני ליה בתלת גווינין באשא ברוחא במיא בגין דהאי קשרא כד אתקשר מאין סוף בבוצינא הכי אתקשר. וכד אפיק קלא דאשתמע מגו דחיקו דפשיט דמחשבה, האי קשרא דחיק ליה ושרר ליה לקשרא תניינא ברזא דוא"ו דאיהו לישן, ובטש ההוא קלא ביה ואשתמע מהאי סטרא ושרייתא על האי סטרא דלישן. ובגין כך איקרי האי קלא ו' לישן. האי קשרא דאיהו לישן שדר ליה לגו קשרא תקיפא מגדלא כללא דעשרין ותרין שורין וכדין ההוא קלא אשתכך \$[וילנא כ ע"א]] לגו מלה בשיעורא גו תהומא כדקא יאות. ואלין ג' קשרין אינון תחומא לאענאה לקלא ולמלה ולכל אינון סטרין דנפקין מקלא ומלה דאיקרון "ימי קדם". ואלין אסגין יומין בשיעורא כדקא יאות לקלא ומלה ורזא דא [איוב כט] "וכחול ארבה ימים". בגין חול אסגיא יומין גו שיעורא דבוצינא כדקא חזי וכלא מאין סוף.

אין סוף, כלהו נקודין דאורייתא קשרין אלין תלת קשרין דקא [וילנא כ ע"ב] אמרן

בשיעורא, רזא דחו"ל [כך הו"ל צמדה' מוסד הרצ קוק אזל צמדה' וילנא אין סימן מרכאות מעל למלת לחול]. ואינן תלת ניקודין דשריין על אתוון לעילא ולאמצעיתא ולתתא, ואינן חו"ל דקאמרן. קדמאה שרייא לעילא ואיקרי בכלהו. שרייא תנינא באמצעיתא ושני שמא, ואתקשר בין עילא ותתא. תליתאה דאיהו תקיפא אקרי בשמא אחרא, ועל דא הני תלתא איקרו גבול תחומא דקולפין סטרוי דבוצינא לשואה תחומא לכלא לעילא ותתא. מקשרא תליתאה [הגר"א מחק מלת "תליתאה" וגרס "קדמאה"] נפיק האי זוהר ואיהו זוהר הרקיע דביה שמשא וסיהרא כוכביא ומזלי לאנהרא כד האי זוהר נהיר ובטש בכל אינן (טורין) [נ"א עברין] ורשים לון ואפיש לון ואסגי לון וכדין אשתלימו כלהו:

"והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" האי זוהר אתוון דקיקין כחיזו דאינן עילאין אתוון עילאין אתוון דקיקין וכלהו ברזא עילאה כדקא חזי. מקשרא תנינא אמצעיתא נפקי מזלות דזהרין לאסתכלא בההוא זוהר עילאה. מקשרא תליתאה נפקי כוכביא לאשתמשא. וע"ד [דניאל יב] "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" ומצדיקי דייקא ואינן כוכביא דצדק וכלהו תליין בהאי זוהר. תשע נהרין לא מתפשטין מנייהו אתוון כהני דנפקי מגו נקודא אחרא. אלין לא מתפשטי אלא פשיטו דקיק ואשתארו אלין בקיומיהו וההוא פשיטו דמתפשטי אינן טעמי דאורייתא דנפקי לנגנא בהו. תלת קשרין קדמאין דקא אמרן. קשרא קדמאה אשתאר על אתוון לעילא לנקודא ואשתאר למהוי טעמא לעילא. תרי אחרנין קיימין לטעמא חדא ואינן תרין ניקודין גו דיוקנא דו"ו. ד' [הגר"א מגיה כי ז"ל ג'] אלין לא מתפשטי יתיר אלא קיימי בקיומיהו. ג' נקודין ג' קשרין לאענאה כלא בכל אינן רזין דקא אמרן. וכלהו איהו רזא דאורייתא לאסתמכא בגין דאית לאורייתא על [מה] דיסתמך. סמיכו סתים פנימאה, וסמיכו דגלי יתיר ועביד מטלנוי דאורייתא למיהך ולא תיפוק לבר. אורייתא בלא סמיכו דא פנימאה לאו סמיכו ולא אשתכחת למהוי אורייתא וכלא מא"ס. ועשרין ותרין כחושבן [הגר"א מחק מלת "כחושבן"] אתוון דאורייתא ואלין מהאי נקודה דנפקא מאין סוף.

תשע ניקודין דשלטין על אתוון אינן א"ס ושליטין על כלא. תליסר טעמי דאורייתא (מתפשטי) [אתפשטו] מנייהו וכלהו עשרין ותרין כחושבן אתוון דאורייתא. אלין עשרין ותרין ניקודין וטעמי דאורייתא אינן רזא דבוצינא דקרדינותא למשחתא דכלא ברזא דא כל משחתא לאורכא ולפותייתא לעומקא ולרומא. לית (ליה) [הגר"א מחק מלת "ליה"] משחתא דנפיק משיעורא דא (מריה) [הגר"א מתקן שז"ל: מרזא] דתשע ניקודין ותליסר טעמין על רזא דא אורייתא קיימא בכל סטרוי וכל רזין וכל עמיקין דאורייתא לא נפקו מרזא דא לבר. בוצינא דקרדינותא ברזא דא עביד משחתא לכל אינן משחתין. ורזא דא לא אתיהיב לגלאה בר לדחלי חטאה די רזא דמהימנותא בידייהו ואינן כשראן לגלאה לון. אלין מפתחין דאינן עשרין ותרין דשלטין על אורייתא, ומאלין מתפרשן כל רזין וכל עומקין דאורייתא וכל מדידו דכל משחתין בכל אינן סטריין. אלין מפתחין איתמסרו ליה למשה בסניי בשעתא דקרון עור פניו ומסר לון ברזא דלחישו ליהושע וכל אינן סבין עד דמטו למארי מהימנותא למנדע. זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

מתניתין בארבע תקיפין דרוחי דעלמא. "והמשכילים יזהירו", מאן משכילים? אלין

דידעי לאסתכלא ביקרא דמאריהון [וילנא כא ע"א] וידעי רזא דחכמתא למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי, אלין זוהירין כוזהרא עילאה. ומה דאמר [דפ"א עט ע"ג] "והמשכילים" ולא אמר "והיודעים", אלין ודאי אינון דמסתכלאן ברזין פנימאין סתימין דלא קיימין בגילוייא ולא אתמסרו לכל בר נש. מאן דזכי לאסתכלא בהו בסכלתנו. דא אזהיר דנציץ בעיטורא דזיהרא עילאה על כולא. לית זיהרא דאזהר כדא. לית זיהרא דנציץ לההוא עלמא כהאי זיהרא. דא זוהר דאורייתא. דא זוהר דמאריהון דחכמתא דירתין ההוא עלמא על כלא. אינון נפקין ועאלין בכל גנוי דמאריהון ולית מאן דימחי בידיהון. כלא כסיפן מזוהרא דילהון. זוהר דא נציץ לכל סטר:

"ומצדיקי הרבים", הרבים ולא כלא. כגוונא דא [דניאל יב] "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו". מאי "ורבים"? בגין דאית דלא יקומון. ודא היא אדמת עפר. מאי "אדמת עפר"? אלא אדמת דהיא מעפר, ודא היא ארעא דישראל דאיהי אדמת מההוא עפר דכתיב ביה [קהלת ג] "הכל היה מן העפר", ואפילו גלגל חמה [מדרש קהלת, סוף פרשה ג]. ואתנהרין [הגיה הגר"ח ש"ל "ואתנערין"] שאר חייבין מינה ולא יקומון. ובגין כך "ורבים", אלין ישראל. אוף הכא "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" אלין ישראל דזכו לאורייתא דנקודה דסתים. ואורייתא כללא דנביאים וכתובים כללא דאורייתא דבעל פה ובגין דאיהי כללא דכלא. מאן דזכי בה, זכי בכלא.

"ככוכבים". אית כוכבים דאתחזון לסטר מזרח, כוכבים לסטר צפון, כוכבים לסטר דרום, כוכבים לסטר מערב. אי קיסטון בקולפון תלת לכל סטר דיקיאה נציץ ותרין כקיטפא כוכבא דזיהרא זהיר וסתים גו תוקפוי דעגלא. כוכבא נהיר וזהיר בחוורו מהאי סטרא. כוכבא אחרא נהיר וזהיר סומקא. דא חיינ דא מותא. סמיך להאי דהבא דקיק דלא נהיר ולא נפיק קיטפא דיקטפא (נ"א דקטפא). גו היכלא דאתון דקיקין שבע טעמי דאורייתא תליין בהון. ואלין טעמין דאתפרשו מאינון טעמין אחרנין תליסר דקיימין לאענאה ולנגנא ואלין שבע מתפרשן ליי"ג אחרנין לאענאה ולנגנא לכתובים. ואלין יחידיא לאתר דא בשבעה היכלין דכתובים. ואלין שבע מתפרשן מאינון אחרנין. וכד שראן בכתובים, מתפרשן לעשר ועלייהו איקרי ספר כתובים ספר אמונים. ועשר אמונים עלייהו אינון. לבתר מתפרשן ליי"ג וכלא כגוונא דלעילא באורייתא. נביאים שראן בדוכתייהו וכלא ברזא דאורייתא אזלא. בוצינא דקרדינותא עביד משחתא במדידו דקא אמרן וכלא ברזא דא"ס בניגונא דטעמי שארי ובטש אוריא דילהון. דההוא אוריא נפקא מא"ס ובטש גו מוחא ומוחא אפיק אוריא ובטש בגרונא, דמתמן נפיק אוריא אחרא לבר. אשתכחו תלת אורין ואתכלילו בחד. אלין שראן בתלת קשרין דקא אמרן ושארי מבוצינא פשיטו לאתפשטא ומדיד לאורכא ופתיא לעומקא ורומא לאינון עשרין ותרין מפתחין עילאין, ומדיד עשרים ושנים אתון. וכל רזא ועומקא וסתימו דילהון לקבל תלת אורין, ג' קשרין יהו"ה אלהינו יהו"ה. וכלא [אתגליל] ברזא למשה מסיני וכיון דאדכרו (נ"א דאתחברו) בפומא נפקא בוצינא ואיצטריך למדדא לון להני שמהן גו משחתא. ומשחתא דילהון אחיד במדידו דאורכא ופתיא עומקא ורומא עיגולא וריבועא. והכי איצטריך בגין דרזא דשמהן בעאן לאסתמכא על א"ס ולא תקיימא בקיומא שלים גו משחתא דבוצינא בניקודין וטעמי בניגונא. דדא שלימו דרזא דייחודא כדקא חזי ולית מאן דידע על מה [וילנא כא ע"ב] קיומא דכלא, בר מארי מהימנותא

וזעירין אינון. אח"ד א' בחטיפא רזא לאתקשרא בוצינא באינון קשרין ועביד משחתא אורייתא דמשה נקודה חדא דנפקא מאין. נביאים מההוא נקודה אתפשטו ואתכלילו בה ונחתי לתתא ואלין אסתמכו על קיומא דסתים מאין סוף ג' קשרין כדקא אמרן:

מתניתין קיטופי דקטרין, מארי דחריכין [פירש המגיה: המציצים מן החרכים] פקיחין דעינין, מארי דלבא בסכלתנו, קריבו שמעו מאן מנכון דשמע קל גלגלא דנעים [העיר הגר"א ל"ל: דנהיס] ואסחר בגלגולא סלקא ונחתא ורמי קלין בקל נעימו. ותלת נציצין נפקין מאפותא דכל קלא. וההוא גלגלא אסחר לעילא ולתתא ונפקא נציצא ולהיט לה לגלגלא. וכדין אפיק אשא מלהטא בקולפין. ההוא גלגלא כד אתפשט בוצינא למשחתא נפקא אוריא דכיא דלהיט באינון תלת אורין דקאמרן ולהטיין כחדא. ומההוא להיטו נפקא גלגלא דא דאסחר וסלקא ונחתא. וכד משחתא דבוצינא נפקא ומדיד מעילא לתתא האי גלגלא כניש כל משריין. וכד שארא משחתא האי גלגלא נהים בנעימו ואפיק אתוון נציצין דקיקין לפרשא באתוון דאורייתא, וכדין אקרי מסורת. מהאי גלגלא להיט אחרא תתאה ואתפשט ולהיט אתוון אחרנין לפרשא [דפ"א עט ע"ד] ולא כאינון קדמאי, ואקרי מסורת זעירא. אלין תרין גלגלין איקרון מסורת זעירא ומסורת רברבא. אלין תרין מסורת אתמסרו לידי דרעיא מהימנא למנדע ולאסתכלא עד דנחתו אתוון ואתחקו על לוחי אבנין. כד גלגלי שארי ואסחר כמה חיילין וכמה משריין, מאריהון דגדפין טאסין באינון רקייעין. ואינון אתוון דנפקי אתמסרו לההוא ממנא קדישא דאיקרר יופיא"ל מארי דחכמתא. וכדין אזיל וחקיק לון סחרני דאתוון. והאי ממנא קדישא מסר לון למהימנא קדישא כד"א [שמות כד] "עלה אלי ההרה והיה שם" וגו':

"והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע" אלין אינון דמשתדלי באורייתא ואסתכלן במילי דאורייתא ברעותא בהרהורא דלבא. והמשכילים דמסתכלן ולא מסתכלן במלה בלחודהא. אלו דמסתכלן באתר דתלי ההוא מלה. בגין דלית מלה דלא תלייא על רזא אחרא עילאה. וישכח במלה דא מלה אחרא דרזאי עילאה. מגו אספקלריא דלא נהרא ישכח ויחמי בר נש רזא דאספקלריא דנהרא וסימנך [משלי טז] "משכיל על דבר ימצא טוב". [צמח הדורות אמשטרדס היה כתוב "משכיל על ימצא טוב", והגר"א השלים המלה החסרה]. "דבר", דא אספקלריא דלא נהרא. "ימצא טוב" דא אספקלריא דנהרא. "משכיל על דבר" ולא כתיב "משכיל דבר" אלא "על דבר", דבעי לאסתכלא עליה דלעילא. ודא הוא "כזהר הרקיע". דא הוא רקיע דאשתמודעא על חיון לתתא. דמגו האי רקיע יסתכל בההוא זוהר דנציץ, זהרא דזהרין עילאין, זהרא דנפיק מגו נקודא עילאה, יזהיר ויתנציץ בניצו דשאר נהורין לכל סטר:

"ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". מהי "כוכבים"? דקיימין תדיר בקיומא, דאינון נימוסי שמיא לאנהרא תדיר כמד"א [בראשית א] "ואת הכוכבים" אלין כוכבים דנהרין. "ומצדיקי הרבים" דדחקי לון ואלקי לון למיטר אורחוי דאורייתא. ככוכבים אלין אינון דגשים דאתוון, דדחקי לון ומפקי לון לנהורא. ואלין אינון כוכבי דשרביטא מפקי רוחא ונהורא כחדא ואנהירו לרזא דאתוון:

"כזהר הרקיע" דא נקודה דשריא על אתוון לנגנא ולאנתפשטא ודא איהי נקודה דאיהי רביעא על אתוון כאימא על בנין. ואע"ג דאיהו נקודה חדא אתפשט לנגונא ולא אתפשט

בחזותא. ודא איהו רזא דכתיב [תהלים צב] "מזמור שיר ליום השבת". דהא יום השבת בהאי סלקא. ועל דא ניוגנא דהאי נקודה סלקא בנייחא ודא איהו זוהר דהאי רקיע דאיכרי יום השבת:

ועוד "זיהירו" אינון משכילים בההוא זוהר דסלקא ביה ההוא רקיע. ובגין דההוא רקיע זעירא מכל רקיעין, האי נקודה דסלקא ביה ההוא אתפשטותא דניגונא זעיר בנייחא ולא סגיא. ושעורא דילה בניגונא כד אושיטו דימינא ושמאלא לגבי האי רקיע כדי דייחדין [הגר"א מגיה דל"ל: דחייא. עיין זיאורין] וע"ד ציה תרוייהו תרין רומין אתפשטו בניגונא כדי דחייא ודתי רוחא זעיר בנייחא. לזתר האי נקודה אתטמרת בגווה ואתחפייא ואתפשטת צאתפשטותא כהאי תולעתא דאתחפייא. וזתר דאתחפייא בגווה אזדריק לתתא לנגונא, ודא [וילנא כב ע"א] איכרי זרקא. דהאי נקודה בגין דאתיישבת בהאי בימינא. וכד אתפשטת האי נקודה לנגנא אחידת בבוצינא דקרדינותא לאתיישבא ונהיר ונציץ. וכדין "והמשכילים זיהירו כזוהר" כההוא זוהר ממש דאתפשט ואזדריק נציצו לאתיישבא. ודא "משכיל על דבר" ודאי. בגין דאיהי קיימא "על דבר ימצא טוב". אתפשטותא דזוהר דא דאיהי נציצו וזיהירו לאסתכלא. ורזא דא איהו עומקא ורומא לאתיישבא ברזא דבוצינא כההוא [הגר"א מגיה דצ"ל בההוא]] בההוא דבר:

"והמשכילים זיהירו כזוהר הרקיע", דא רקיע דביה שמשא וסיהרא כוכביא ומזלי. הכא פשיטו דבוצינא לנגנא ע"ד בתמיהו בסליקו על כלא. וסימניך [תהלים קיב] "פזר נתן לאביונים" דהא איהו יהיב לכלהו תתאי ומשחתא דבוצינא פזר רברבא. דכד משחתא סלקא ואתרברבא, כדין איהו סליק ואושיט שית אמין בשיעורא דשית נקודין לאורכא ולפותיא כחיזו דא ד [כלומר כאן בא ציור של אות ד' מהופכת] דאיהו פזר והאי איהו סימניך [אסתר ה] "ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב". ותנינן שית אמין אושיט לקבלה. מהאי פזר מלייא מבוועין ויהיב למסכני והאי איהו שרביטא דאתתקן במשחתא דא. ובניגונא דמשחתא דא סלקן ואתתקנן כדקא יאות וכדין והמשכילים וגו'. שיעורא דא כשיעורא דשית נקודין לנגנא, תלת לארכא ותלת לפותיא בגין דאיהו רזא דשית. שית אינון ואינון חמש, תלת לארכא תרין לפותיא. כד מסתכלאן ג' לסטרא דא וג' לסטרא דא וכדין "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". אלין אינון שית נקודין דאינון נציצין ונהרין לתתא. ואינון כוכבים טמירין לאנהרא [דפ"א פ ע"א] וסיהרא אתנהרית בכל חד וחד במשחתא דילהון (דאתנעניאן) [דאתנעניאן] בבוצינא [פ"י המגיה הקדמון: קו המשקולת]:

"והמשכילים זיהירו כזוהר הרקיע" דא רקיע דחיון דקיימין ואתפשט בוצינא ומדיד לארכא ג' קשרין לימינא וג' קשרין לשמאלא. אלין תלת קשרין חד (קיומא) [קיימא] ואלין תלת חד (קיומא) [קיימא]. ואלין תלת נקודין דקיימין דא על דא בין לסטרא דא בין לסטרא דא. מדידו דבוצינא שיעור לנגנא תרין טעמין דקיימין בחיזו דקיימין נגונא דמשחתא דמדיד בתרין ירכין דקיימין. יעקב דאיהו גופא אסתמיך על קיומין במדידו דבוצינא כד עאל לאבוה רזא ד"ויבא לו יין וישת" [בראשית כז]. וגופא אתקיים בקיומיה ועל דא "והמשכילים זיהירו כזוהר הרקיע" וגו'.

"והמשכילים זיהירו כזוהר הרקיע" דמתפשטין ונהרין לתתא כד שרביטא אתקיים ברזא דפזר, ויהיב ועאל במשחתא ומדיד ואתתקנו אלין תרין קיימין במשחתא לתתא. ואתתקן

בוציץא ומדיד דא עם דא, כדין "והמשכילים יזהירו" דהא לתתא אתתקנת בתיקונא דנוקבא לקבלא דדכורא, וירכין אתתקנו בלא פשיטי. והכא לאו ניגונא בגו משחתא דא, ואקרי אתנתתא לקביל תרי טעמי, רזא דנוקבא דפתיחא לקביל דכורא והכא לאו ניגונא. דכלא בנייחא. משחתא דא טמירא כדין "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". דא רקיע דימינא דזהיר ונהיר ואתקיף בתוקפיה. שארי בוציץא ואתפשט לאנהרא, וניגונא דקא אזלא מסטר ימינא תרצתא. האי ניגונא דחביבו למיזל בניגונא דא מחבקא. ותלשתא קא סטיר לקשרא קשרא. האי אוחיר [הגר"ל מנ"ל לחיד (ופירושו: אוחז)] והאי כפוף ואתייעיף לקבלא דסנטורא בקנטופא. ואתפשטו תרין דרועין כחדא ברזא דאזלא וגריש דקטור שמאלא:

"והמשכילים יזהירו" כד פסק נהורא, ובוציץא פסקא, ולא מדיד באורכא ופותיא מתתא, לעילא אתפשט בוציץא ואחיד מעילא לתתא ברזא דקשירו, ואתברכאן עילאין ותתאין בהאי מדידו דבוציץא (נ"א דניגונא) לכלהו משחתין. ואתעביד כלא משחתא חד דקיימא ואסתמך כלא על דא. ובג"כ כד עובדין מתכשרין לתתא ואתכשרן בעובדין טבין, בעובדין דאורייתא, כדין כלא אתתקן עד האי אתר. דהא הכא אשתכח ואזדמן בגילויא ובכיסויא רזא דמהימנותא ונטלא עד הכא:

[וילנא כב ע"ב] "והמשכילים יזהירו" כד עובדין מתתקנן ואחיד משחתא אחרא בסתימו, ופסקא בין משחתא דלתתא למשחתא עילאה. משחתא עילאה איהי משחתא ולא משחתא. לא משחתא כלל ובגין כך פסקא מתתא לעילא, ומפסקא מעילא לתתא. ורזא דא יהו"ה ו' יהו"ה, פסקא בגוייהו, וכלא חד ברזא דבוציץא:

"והמשכילים יזהירו" כד עובדין לא מתכשרין ובוציץא לא אתפשטת. כדין שופרא אתהפך וכלא אתעכב וקיימא בדוכתיה, ולא נגיד לתתא. ולזמנין דהא נגיד עד דמטי לשרביטא וקיימא תמן, ולא נגיד לתתא ואתעכב. וניגונא קיימא ובטש בדרגא דאיהו קדמאה. ובוציץא קיימא תמן ולא מדיד ולא פשיט משחתא. וכל דא בגין דשופרא אתהפך מתתאי על עובדיהון דלא כשרן. וכד בוציץא אתפשטת ומדיד, כדין שופרא אזלת ותלת קשרין קיימין בדוכתיה. ואע"ג דברזא אחרא קיימא כלא איהו, ברזא חדא. דהא תלת קשרין אלין דקיימין בדוכתיה תחות גדפוי דההוא שופרא. בוציץא קיימא תמן ואתברכן גו חביבו. סגולתא ברזא דתלת אבהן דקיימן גו שופרא. הכא בוציץא מדיד משחתא דא בכלהו באורכא ופותיא בעומקא ורומא ועיגולא, ולא קיימא הכא משחתא לאתגלייא. וכדין "כזוהר הרקיע", רקיעא סתימאה דלא אתגליא כלל וקיימא על רישי דחיון קדישין דקיימן ברזא דאבהן. והאי רקיעא סתימאה (עלה) [עילאה] קיימא עלייהו ואפיק מניה זוהר דנהיר וזהיר לכולהו חיון. וכדין קיימא בוציץא (דנהיר) [דנהורא] ובטש בכלהו לאזדהר. ועל דא כלא ברזא דמשחתא קיימא לנגנא. בשיעורא דניגונא מדיד בוציץא. לית מאן דידע ליה להאי רזא, בר אינון ליזאי דקיימן על ניגונא ולא גרעי ולא מתפשטי לבר אלא כלא גו משחתא דרזא דבוציץא. אינון שלשה קשרין קדמאי דקארמן דקשרא קדמאה אשתאר על אתוון לנקדא למהוי טעמא לעילא. לזמנין האי נקודה דקיימא לטעמא לעילא, בוציץא נחית ליה לתתא להאי קשרא למעבד ביה מדידו לתתא וכלא ברזא דדיוקנא דוא"ו נחית איקרי תבירא. וכד נחית וקיימא על אתוון הא אתמר. ואינון שני קשרין אחרנין דקא אמרן דאשתארו קיימין על אתוון ואתפשט בוציץא ברזא דוא"ו ואחיד לון. וכדין איקרי זקף רב, וכד לא

קיימא פשיטו דא בהני תרי קשרין איקרי זקיפא זעיר, ואע"ג דהא כלא ברזא חדא קיימא:
 [דפ"א פ ע"ב] "והמשכילים יזהירו" יעבדון ניגונא ברזא דא כדקא חזי. יזהירו לעילא,
 יזהירו לתתא, לקיימא קיומא דרזא דמהימנותא, וסמכין לה ונהרין לה. "יזהירו" בההוא
 ניגונא, רוחא בתר רוחא, ונעימו דא בתר דא. כד מתחברן כלא ברזא דא, משחתא סליק
 כחושבן "יזהירו" בגין דהאי יזהירו הוא כחושבן רל"ח דהני רוחי ותנועי לנגנא לאתפשטא
 בוציצא בכלהו נהורין גו משחתא לאסתמכא אורייתא. ובגין דא יזהירו כזוה"ר הכי הוא
 לחושבנא יזהירו. "יזהירו כזוהר" חד הוא. מה בין האי להאי? אלא כמה דאיתמר דרקייעא
 עילאה סתימאה על כלא משחתא גו בוציצא דקיימא בהאי רקיע בכלהו משחתי דחיון
 קדישין עילאין ותתאין, ובגין כך יזהירו כזוהר בכל אינון חיון עילאין ותתאין. "כזוהר"
 בההוא רקיע קיימא עלייהו. וכלא דא לקביל דא. וסימנא דכל רזין אלין בהאי קיימא יזהירו
 כזוהר סימנא דא. ורזא דא לא אתיהיב אלא למארי מדין דידיעי ברזא דא דבוציצא. זכאין
 אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

[וילנא כג ע"א] תא חזי "והמשכילים יזהירו" וכו'. "והמשכילים יזהירו" אלין אינון
 דמסתכלי ברזא דחכמתא בסתרי רזין דאורייתא. אלין צדיקייא דעבדין רעותא דמאריהון
 ומשתדלי באורייתא יממא וליילא. ואלין אינון "משכילים" דאינון משכילים ברעותא
 דמאריהון תדיר. והא אוקימנא דלית דרגא כדרגא דידהו. בגין כך כל אינון דמשתדלי
 באורייתא איקרון "משכילים", מסתכלן בחכמתא מסתכלן ברזא דחכמתא עילאה. א"ס
 אתפשט נהירו סתים דלא ידיע. והאי דנפקא מא"ס קיימא לקיימא:

"והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע", אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא בסתרי דרזא
 דאורייתא, אלין אינון דידיעי ברזא דרזין ומסתכלן (ותחזי) [ואתחזו] לאזדהרא בההוא זיהירו
 דנגיד ונפיק וקיימי ברזי דאורייתא, וידיעי לאסתכלא בסתרהא. "כזוהר הרקיע" דא איהו
 רקיעא דקאים לאנהרא לתתא, ואתעטר לעילא ונהיר לתתא. וההוא זוהר נגיד ואתמשך
 לתתאי. ומההוא זוהר [וילנא כג ע"ב] אתזנו וקיימי בקיומיהו ואזלי ושאטן ונצחי גבורי
 שמיא ודייני גבורתי טסיסין. "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" כד נהרין כוכביא
 בנהירו דנציץ, ונטלי במטלנוי לאתנהרא מגו דרגין ידיעאן. כוכבא דנהיר מסטר דמזרח
 כמה אינון משריין מולגן קיימאן בקסטוריהו. האי כוכבא נציץ תלת זמני ובטש נציצו
 דיליה ברביעתא לקבלא נציצו דחד קטרא וטהרורא דקיימא לעילא. ולבתר שכיך ואתנצצן
 כל אינון אחרנין דאיהו סתים באתרייהו והאי איקרי כוכבא אומנא. לבתר נפקא לסטר דרום
 כוכבא אחרא ודא נציץ בד' כוכביא דרהטי ואזלי ואושיטו נהורא דילהון לארבע סטרין
 דעלמא. והאי [וילנא כד ע"א] איקרי כוכבא דנציץ מתרי סטרי, דרום ומזרח. ומתנהרי
 אלף ורבוא רבוון כוכביא דנטלי זהרא ונציצו מגו נציצו דנהיר מן שמשא. שמשא
 דמשקופא (נ"א משקופא דשמשא) כד נהיר במטלנוי נהרין מניה כל אינון כוכביא דנהרין
 ונציצין. כוכבא אומנא אע"ג דסתים, לבתר נפיק וזהיר עליה חד ממנא ויגזרידא"ל שמיא.
 וכד האי כוכבא אומנא נפיק ונציץ ולא אסתים כדין ההוא ממנא נחית (נ"א נפיק) שלמא
 לההוא סטרא. וכד (בוציצא) [בוצינא] דקרדינותא עביד משחתא לעילא ותתא כלא אסתמיך
 ואנהיר ונגיד אתערותא דרקיע עילאה לקבליה דמזרח, ואיהו איתער לקבליה דמערב
 וסימנך [ישעיה מא] "מי העיר ממזרח צדק יקראהו [וילנא כד ע"ב] לרגלו". כדין כל

אינון ממנן דקיימין על כוכביא כלהו יובילון נהירו דאנפין מגו שמשא כד נטיל שמשא, למשקופא חדא דאיקרין משקופא דבילגא, כדין ההוא כוכבא דנציץ נהיר מגו חילא דחד ממנא דנטיל כד נטיל שמשא:

[כתב המגיה הקדמון: עד כאן מצאתי. וכאן תחילת ענין, ונראה שצריך להתחיל:]

[בראשית לב] "ויהי לי שור וחמור" מסטרא דתפלין דרישא. "צאן ועבד ושפחה" מסטרא דתפלין דיד. "והיה כעץ שתול על פלגי מים" [תהלים א] הא אוקמוה [דברים כ] "כי האדם עץ השדה" דצריכין לשלש גלגולין לגביה כמה דאוקמוה [קדושין ל]. "לעולם ישלש אדם שנותיו" וכו'. ואוקמוה מארי מתניתין [עירובין ק]. אין עולין באילן ואין רוכבין [ג"א סומכין] באילן ואין משתמשין באילן. האי באורח רזא אנא שאיל לך בוצינא קדישא, ולא בפשטו דמארי מתניתין גופניים, אלא דמארי מתניתין שכליים דאיתמר עלייהו "והמשכילים יזהירו". אמר ליה, סבא סבא אימא אנת, [דאנא] [דאנת] מסטרא דאילנא דאיקרין אילנא דחיי דנטיע בשבת מלכתא דלא צריך שום בר נש לאשתמשא בה כמה דאוקמוה [אבות, א] כל המשתמש בתגא חלף:

[ד"פ פ ע"ג] ודא שמא מפרש דסליק לחושבן "אדם". ואוקמוה רבנן כל המשתמש בשם המפורש נעקר מן העולם. א"ל בריך אנת בוצינא קדישא דבודאי הכי הוא דביומי דחול שלטא עץ הדעת טוב ורע דאיהו אדם דוייצר אדם ביצר הטוב וביצר הרע הה"ד [בראשית ב] "וייצר ה' אלהים את האדם" ואיהו עץ הדעת טוב ורע דחב ביה אדם. ודא הוא מטטרו"ן דאיהו עבד דשליט בשית סדרי משנה ואיהו גופני ושליט בשית יומין דחול דאינון חולין דטומאה וחולין דטהרה, ומיניה אתייהבו שית סדרי משנה באיסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול. וביה [שמות כ] "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך". ולית עבודה אלא צלותא דביה צריך בר נש למהוי כעבד המסדר שבחיו לפני רבו וכעבד השואל פרס מרבו וכעבד המקבל פרס מרבו והולך לו. אבל בשבת מלכתא דשלטא ביה אילנא דחיי ולא עץ הדעת טוב ורע. אוקמוה [שבת קנה]. דאין משתמשין באילן שום שימוש. וכל המשתמש בתגא חלף. ולא עולין ביה ולא סומכין ביה לאשתמשא דלא מקצצין בנטיעות דלית תמן קיצוץ ופירוד באילנא דחיי. ואילנא דעץ הדעת טוב ורע צריך למעבד ביה פירוד בין טוב לרע הה"ד [בראשית א] "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך". וצריך למעבד קיצוץ ביה [וילנא כה ע"א] למהוי בר נש בלא יצר כגוונא דדוד דקציץ ליה מניה והרגיה בגרסתיה הה"ד [תהלים קט] "ולבי חלל בקרבי". ולקבל מ"ט מן מטטרו"ן אינון מ"ט פנים טהור. ומסטרא דסמאל מ"ט פנים טמא. ומאן דזכי לחברא ה' למ"ט פנים דטהור דאיהו ה' חומשי תורה אתעביד מט"ה למחאה ביה ליצריה דאות [הגר"ל מגיה לז"ל: צלות] י' דאיהי עשר מחאן והיינו ה"י מן אלהים ובגין דא אתקרי "מטה האלהים". ובעל האי מטה איהו וא"ו דאיתמר ביה [שמות לד] "הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך" כו' דכרת עמיה [ברית על] י"ג מכילן דרחמי דלא יחזור ריקם בצלותיה. דאלם בלא ה"י איהי ריקם. ודא הוא דאמר יעקב [בראשית לא] "לולי אלהי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתיני". ואמאי? בגין דאיתמר בלבן [שם] "ותחלף את משכרתי עשרת מונים". ובאת י' אתעביד ליה נ"ס. דאלהים אפיק מניה ה"י נשאר אל"ם ריק בלא אורייתא דבעל פה. אבל מאן דצלי צלותא לאילנא דחיי לא יחזור ריקם בצלותיה לעולם. ובגין דא אית אלהים

מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, ואית אלהים חיים ומלך עולם ומסטרא דאילנא דחיי, ולא זכין ליה אלא מארי קבלה דידעין רזין [דאורייתא]. אמר ליה בוצינא קדישא לההוא סבא, במאי אשתמודע מאן דאיהו באילנא דחיי דאיהו עשר ספירות בלימ"ה? (בי"ג) [הגר"ל מנחם מ"ל: ציו"ד] אתוון דשמא מפרש דאיהו אדם דאצילות דהכי סליק יו"ד ה"א וא"ו ה"א לחושבן אדם. למאן דאיהו מסטרא דאדם דעץ הדעת טוב ורע דאית ביה אדם טוב ואדם בליעל. א"ל בוצינא קדישא בין אדם טוב דעץ הדעת לאדם דאילנא דחיי אית (חילוף) [חילוק] בהון כגון [שמות כו] "והבדילה הפרכת לכם" וגו' דדא בבריאה ודא באצילות.

אשתמודע מאן דאיהו נשמתיה מאילנא דחיי ודאי כד מנח תפלין על רישיה מתכוין לאעלא כל אלהים אחרים תחות שלטנותא דשכינתא עילאה, דאיהי תפלין דרישא דבר נש ולאעלא כל אומין תחות יד ה' דאיהי שכינתא תתאה בגין דבגלותא איתמר [משלי ל] "תחת שלש רגזה ארץ כו' תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם כו' ושפחה כי תירש גברתה". ובגין דא תפלין דרישא וידא לאעלא שפחה תחות גבירתה עילא ותתא. ובהזכרות דלגאון דכלילין בהון דאיהו שקול לאורייתא צריך לאעלא עבד תחת רבו, עילא ותתא ודא איקרי ברא דקב"ה ושכינתיה הה"ד [שמות ב] "כה אמר ה' בני בכורי ישראל". ואלין דעבדין דא איתמר בהון [דברים יד] "בנים אתם לה' אלהיכם". ובגין דא אמר [וילנא כה ע"ב] [אבות א] "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס". ומאן דעביד פיקודא דא על מנת לקשר אלהים אחרים דע"ז למהוי לשעבודיה ואומין דלתתא למישוי תחות ידיה, לא יהבין ליה נשמה אלא מסטרא דהאי עבד. ובגין דא "אם כבנים אם כעבדים". ובגין דא "כי אם בתורת ה' חפצו" ואוקמוה רבנן [ע"ז יט.] דלית לאתעסקא בר נש באורייתא אלא במה שלבו חפץ. אית שלבו חפץ בסתרי אורייתא בעובדא דבראשית ובמעשה מרכבה. ואית דלא בעי אלא בפשטי דאורייתא. דפשטין אינון מסטרא דעבד, ורזין מסטרא דמלכא. אדון. ועבד. ובגין דא לדא אתקרי שתילא ולדא נטוע. שתול דלית ליה קשורא. ונטוע דלית ליה עקירה. והנחה דשבת ברשות יחידו של עולם איהי שכינתא שבת מלכתא לא צריך למיעבד בה עקירה מההוא חפץ דאיתמר ביה "כי אם בתורת ה' חפצו" ואוקמוה רבנן אלא למהוי ביה קבוע. אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע צריך למעבד ביה עקירה למהוי מטולטל וגלי מאתר לאתר כמה דאוקמוה רבנן [דפ"א פ ע"ד] דמתניתין [ב"ב ח.] "אף חובב עמים" וגו' אלין אינון דמכתתין רגליהון ממדינה למדינה.

ודרשינן ליה דהכי קאמרי, בזמנא דאת חובב עמים בגלותא בחובין דדרא, "כל קדושיו" יהיו בידך. ולבתר אמר "והם תוכו לרגלך" אלין אינון דמכתתין רגליהון ממדינה למדינה ומאתר לאתר לישא וליתן במשא ובמתן דאורייתא, דאזלין מטלטלין מאתר לאתר, אתחשיב לון כגלגול. דשבע מיני עניות אתחשיב ליה לבר נש כשבע מדורין דגיהנם דלכלהו נחית אדם, ובתיובתא סליק. דעלייהו איתמר [ויקרא כו] "ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם". בגין דחב אדם בשבע מינין דאינון "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש". ובגין דא הוו אמרי רבנן דמתניתין [ברכות מ] אילן שאכל אדם הראשון חטה היה, ואחרנין אמרין גפן היה, ואחרנין אמרין תאנה היתה. ולא הוו חולקין במילוליהו דכלא קשוט דשבעת מינין (נטועין) [כתובין] בארץ [דברים ח] "חטה ושעורה" וכו'. והיינו דתנן [ר"ה טז.] "בעצרת על פירות האילן" נידון כל עלמא. כלהו קרא לון אילן חד מסטרא חד.

ומסטרא אחרא מתפרשן לז' מינין. כגון לולב דאיהו אגודא חדא לתתא, ולעילא מתפרשן מינין כל חד לחולקיה. כגוונא דחיון דאיתמר בהו [יחזקאל א] "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה". ולתתא "שתים חוברות איש ושתים מכסות את גויותיהנה". זכאה איהו עץ דאיהו שתול על פלגי מים דאורייתא. ויתיר מאן דאיהו מסטרא דאילנא דחיי דאיתמר ביה [תהלים א] "אשר פריו יתן בעתו", ודא שכיתנא ולא אפיק מעת דילה. [ישעיה ס] "אני ה' בעתה אחישנה". "בעתה" ע"ב פנים לתורה דאיהי ת' מן עת. ועלהו לא יכול כגון [דברים ח] "שמלתך לא בלתה מעליך":

[תהלים א] "וכל אשר יעשה יצליח" אלין פיקודין דעשה דאיתמר עלייהו [בראשית לט] "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו". ואוקמוה מארי מתניתין [ע"ז יט:] דאיהי אורייתא דאיתמר בה [משלי ה'] "שתה מים מבורך" וגו'. ואוקמוה "בור" מים מכונסים. "באר" מים חיים הה"ד [שיר ד] "מעין גנים באר מים חיים". מסטרא דעץ הדעת טוב ורע איהי מים מכונסים למקוה. מים מכונסים סרוחים. אלין מסטרא דטוב. ואלין מסטרא דרע. ומים מכונסים [למקוה] אלין הלכות ולקוטות דאינון כגון לקט שכחה ופאה לעני. הכי [אינון] מים מכונסים לההוא דאיתקרי עני באורייתא ובפיקודין דילה דלית ליה אלא מה דיהבין ליה דאתשקיא מלבר ע"י אחרא. (וכל) [אבל] אלין דסטרא דאילנא דחיי אינון דמיין לבאר מים חיים דלית להו פסיקו ודמיין לעץ דאיהו נטוע על פלגי מים, או שתול דאעקרו ההוא אילנא מאתר דיבשה [וילנא כו ע"א] ושתלו ליה על פלגי מים דאינון משולשים באורייתא. ואתקריאו "פלגי מים" על שם דאית להו פלוגתא דמתניתין דילהון והכי (נ"א וההוא) פלוגתא דאילנא דחיי איהו מים עליונים זכרים, מים תחתונים נקבות לאינון בוכים בגין דלא יהו רחוקין מקב"ה. וקב"ה עביד בהו פלוגתא דשוי פלגו לעילא מן רקיעא, ופלגו לתתא מרקיעא בגין למהוי אשתמודע חלוק בין דכורין לנוקבין. בג"כ שוי קב"ה הבדלה בין אנפין דדכורא לאנפין דנוקבא. והאי איהו מחלוקת לשם שמים דסופו להתקיים. אבל כלהו אחד כגון דאיתמר באדם ואתתיה [ישעיה נא] "כי אחד קראתיו". ואת א תוכיח דאיהי י' לעילא מיין דכורין. י' לתתא מים נוקבין. כגון יי מן יאהדונה", אשתארו שית אתוון באמצעיתא בין יי מן יאהדונהי כחושבן ו' מן א דאיהו רקיע באמצעיתא, ועליה איתמר [יחזקאל א] "וממעל לרקיע אשר על ראשם". ואיתמר ביה "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה" ודא א מן אדם:

ולאו כל פלוגתא שוין. דאית פלוגתא למיפלג בין טוב לרע. ואית פלוגתא למיפלג בין דכורין לנוקבין, כגון מארי מתניתין דדא הוא חולק על ההלכה דיליה למהוי מים עליונים לאתגברא על נוקבא דאיהי מים תחתונים. ומאן דאלים גבר כגון הלכה דהלל על הלכה דשמאי, דאתכפיא הלכה דשמאי תחות הלכה דהלל. אע"פ דאלו ואלו דברי אלהים חיים, אלא לאחזאה דמאן דאיהו מסטרא דנוקבא צריך לאתכפיא תחות דכורא כגון טפה דנוקבא דאתכפיא תחות דדכורא אקרי בן. ואי טפה דנוקבא שלטא על טפה דדכורא איקרי בת. והכי איהי רזא [תהלים א] "והיה כעץ שתול על פלגי מים" דאינון רזין דאורייתא דבעל פה. ואתקריאו דברי אלהים חיים מסטרא דאילנא דחיי ועליהו אתמר [משלי כא] "פלגי מים לב מלך ביד ה' אל כל אשר יחפוץ יטנו". ואית פלוגתא על לבושי, א מן אדם והיינו דכר ונוקבא. כגון אלין דחולקין על פסקות דלבושי מטרוניתא ועבדין לון כמה פירוקין,

עליהו אתמר "ועלהו לא יכול". כגון [דברים ח] "שמלתך לא בלתה מעליך". ולא אינון כאינון [דפ"א פא ע"א] לבושין דאיסור טומאה פסול דהני מאני דרבנן דבלו דמתחככי שדים בהו. "וכל אשר יעשה יצליח" אלין פקודי דעשה. ועוד אורייתא אתקריאת חומה כגון "והמים להם חומה מימינם" ואיהי חמה לאומין דעלמא דלא קבילו לה כגון מצריים דאתעביד לון חמה וטבעו בו ומתו והיינו [הושע יד] "כי ישרים דרכי ה' וגו' [ופושעים יכשלו במ"]. מסטרא דימינא אתקריאת שכינתא חומה מסטרא דחסד דתמן חכמה. ומסטרא דגבורה [זכריה ב] "ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב". ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת [מל"א יט] "רוח גדולה וחזק". "גדולה" מסטרא דחסד, "וחזק" מסטרא דגבורה, "ביד חזקה" וגו'. "גדולה", [שמות יד] "וירא ישראל את היד הגדולה". מתרוייהו "מפרק הרים ומשבר סלעים" דאינון אומין דעלמא דלא קבילו אורייתא מרוח ה' דאיתמר ביה [ישעיה יא] "ונחה עליו רוח ה'":

ואתקריאת רעש הה"ד [יחזקאל ג] "ואשמע אחרי קול רעש גדול" וגו'. ועתיד לאעברא רעש דסטרא אחרא דאיתמר ביה [מל"א יט] "לא ברעש ה'". ואתקריאת אש הה"ד [ירמיה כג] "הלא כה דברי כאש נאם ה'". ועתיד ללחוך אשא דסטרא אחרא דאיתמר ביה "לא באש ה'". אשתאר מלכא בקול דממה דקה דאיהי שכינתא צלותא בחשאי דבה "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך". דבארבעה איהי רביעאה [וילנא כו ע"ב] דקה דאיהי שכינתא אבל תלת קליפין [ויקרא יט] "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל. ובשנה הרביעית יהיה כל פריי קודש" דא קול דממה דקה. ובגין דא [חגיגה יד:] ארבעה נכנסו לפרדס. תלת דעאלו בתלת שנים ערלים, חד הציץ ומת, וחד הציץ ונפגע, ג' יצא לתרבות רעה. רביעאה, דעאל בשנה הרביעית קדש הלולים לה', עאל בשלם ונפק בשלם. ודא רזא דפרדס בתוך הגן דאיהו פ' פשט, ר' ראיה דפסוק, ד' דרשה, כמה דאוקמוהו "אין משיבין על ההגדה". באלין תלת נפלו תלת עילאי עלמא ונכשלו. רביעאה דאיהו ס' סוד, רבי עקיבא, עאל בשלם ונפק בשלם:

ובגין דא אתקריאת אורייתא ג"ן הה"ד [שיר ד] "גן נעול", ג"ן סדרים דאורייתא סתימין וחתמינן והיינו מעין חתום כגון יין חתום וסתום דלא מנסך ליה גוי. אוף הכי צריך למהוי רזין דאורייתא הה"ד [תהלים קמז] "לא עשה כן לכל גוי". כ"ן בגימטריא סוד. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין [חגיגה יג.] אסור לגלאה סתרי תורה לגוי. דלא ינסך לון לע"ז. ואיתימא הא אוקמוה רבנן [יומא סט:] דאנשי כנסת הגדולה קטלו לאריה דע"ז דאיהו יצה"ר, [תהלים יז] "דמיונו כאריה" דעליה אמר דוד [תהלים י] "יארוב במסתר כאריה בסוכו יארוב לחטוף עני". ולית עני אלא עני [דאורייתא] [מאורייתא] ומפקודין דילה בגין דעתידין ישראל למהוי בגלותא בדוחקא ובגין דלא למהוי טועין ביה בכובד המס ובכובד המלאכה באיבודא דדעת, קטילו ליה בגין דלא יתפשטו בעריות [הגר"א מעיר כי לרין לגרוס "ובגין", כי הוא ענין חדש, לא שייך אל הקודם "קטילו ליה". ועוד גרס הגר"א כי המלים "יתפשטו בעריות" מלורפות יחד, ולא כזממה' אמשטרדס שהן מפורדות זו מזו ע"י נקודתיים. וזממהדורות מלורחות גרסו כאן "יתפתו בעריות" סמו עיני דיצה"ר [דעירות] דבני נשא. ואוקמוה [יומא סט:] דאריה דע"ז כד תפשי ליה בנימא חדא דנשר מניה צווח בקלא עד ארבע מאות פרסה. בג"ד עאלו ליה במאנא דעופרת דלא

אשתמע קליה בה ואוקידו ליה בנורא לקיים ביה [דברים ז] "פסילי אלהיהם תשרפון באש":

וכגוונא דתיקינו אבהן תלת צלותין בעתיך ידיען, הכי תקיננו רבנן [קדושין ל.] לשלש שנותינו במקרא במשנה בתלמוד. ובגינייהו אוקמוה [שבת לא.] דעתיך קב"ה למימר, קבעת עתים לתורה? ואוקמוה [סנהדרין כד.] דמאן דמתעסק (במשנה) [בתלמוד] כאלו התעסק בכלא בגין דאיהי (כלילא) [כלילא] במקרא במשנה בתלמוד. ובגין דא אתמר באהרן [ויקרא טז] "בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה". "בפר" לכפרא על עגלא, "ואיל" לאדכרא עקידת יצחק. ועוד במקרא [הגרא"ל מחק מכלן מלת "מקרא"] תקיננו [ב"ב כא.]. דמלמד לא יהא רשאי לאולפא יתיר מעשרין וחמשה תינוקות, ורזא דמלה מימינא [במדבר ו] כ"ה תברכו. מסטרא דשמאלא הלא כ"ה דברי כאש נאם ה'. והיינו [שמות ב] "ויפן כ"ה וכ"ה וירא כי אין איש". לקבלייהו כ"ה אתוון דק"ש ערבית ושחרית בקרא קדמאה דק"ש, ולית לארכא יתיר. וכל מאן דקרא ק"ש ערב ובקר כאלו מקיים [יהושע א] "והגית בו יומם ולילה":

"והמשכילים יזהירו". מאי משכילים? אלין אתוון דאורייתא יזהירו אלין נקודין דנהרין באתוון כנשמתא בגופא. "כזוהר" אלין טעמי תורה דאינון כתרין על רישייהו דאתוון, ברקיעא [הגרא"ל הגיה דל"ל כרקיעא] דאיהו על ארעא ככתרא. ואתוון וניקודי וטעמי אינון כנשמתא ורוחא ונפשא. אתוון אינון מסטרא דנפשא דאיהי בריבועא. וניקודין בעיגולא דאתיין בעיגולא בגין דאינון כאדם דיצירה. ניקודין אינון מסטרא דרוחא כאינון גלגלין דאתיין בגלגולא. וכמה דרוחא אנהיג לכל ערקין דמא דדפקין מן לבא הכי אתוון מתנהגין לגבי ניקודין. ורזא דמלה "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו". בגין דרוחא דבר נש מתמן איתנטילת מדרגא דאתמר בה [יחזקאל א] "כי רוח החיה באופנים" דאינון גופא לרוח לניקודין. דאינון רוחין [דפ"א פא ע"ב] קדישין מרוח החיה אינון. נשמתא אתי מכורסייא ובגין דתמן יהו"ה דאיהו מנהיג כלא. טעמי דאינון כתרין דאורייתא אינון מסטרא:

[הערה שכתב כאן המגיה הקדמון: זה מה שמסר צתיקונים דף כה, ג, אחר "מימינו אש דת למו"]

ת"ח כל אתיך* אינון מסטרא דאתוון דאורייתא דכלילן בשכינתא. צדיק איהו נטיל לשמאלא דאיהו יצחק ק"ץ ח"י חי עלמין קשיר בשמאלא. ושכינתא תתאה מסטרא דשמאלא איתמר בה "והארץ היתה תהו (ובהו)". [הגרא"ל מחק מכלן מלת "ובהו"], כי היא שייכת לדרשה הצאה לפנינו]. ומסטרא דימינא [וילנא כז ע"א] "ובהו" בו הוא. ומסטרא דעמודא דאמצעייתא "וחשך על פני תהום". ואלין אינון לבושיין דשכינתא תתאה בגלותא. ומאן גרים האיי? אלא קב"ה קדם דברא עלמא הוה סתים יהו"ה. לבתר אתפשט ה' לתתא ואיתמר בה [בראשית א] "והארץ היתה תהו ובהו". ורזא דמלה אלה ת"ולדות השמים ו"הארץ בהבראם בה' בראם הרי לך דהוה לבושה תהו. ובגין דא "כי לא המטיר ה' אלהים" וגו'. לא הוה נחית נביעו עלה בגין דאדם אין, דהוה בעלה לעילא סתים באין. עד דאתפשט ו' מן יה"ו דאיהו בינה. ס דאיהי מקורא דנביעו דאיהי נקודה סתימאה ומיד "והשקה את כל פני האדמה". וקודם דנחתת הוה קב"ה בונה עולמות ומחריבן בגין דלא

הוה נביעו נחית. בהווא זמנא דנחת נביעו לגבי ה' הוה שירותא מחסד הה"ד [תהלים פט] "אמרת עולם חסד יבנה". ובגין דא [ישעיה מה] "לא תהו בראה לשבת יצרה" ואיתמר ביה [בראשית ב] "לא טוב היות האדם לבדו". ובזמנא דהוה תהו אמר אלהים לנח [בראשית ו] "קץ כל בשר בא לפני". ודא קץ דיצחק דאתמר ביה [בראשית ו] "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". דאי את [הוות] בעי רחמי עליהו לא אתחרבו. והכי אחזי ליה ברמז בסוף יומיא, בגין דיהא בעי רחמי עליהו ולא ימות משיח דאיהו מסטרא דשמאלא. אמר ליה והא "בונה עולמות ומחריבן" קודם דאתברי עלמא? אלא מגיד מראשית אחרית דקב"ה חזא במחשבתיה כל דרין דהוה בונה ואתחריבו קודם דאתבריאנו. חזא דהוה עבדין עובדין דאתחריבו וכיון (דברא) [ג"א דחזא] ומנע ברכאן מנייהו חשיב לון כאלו הוא חריב לון. ודא ממלל על סוף יומין דאלין תולדין בישין הוו גרמין דנהר יחרב ויבש נביעו דיליה בתרין עלמין שכינה עילאה ושכינה תתאה, ודא איהו יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. ולנח אתגליא מה דהוה עתיד למהוי ולא בעא רחמי עלייהו עד דאתא משה ובעא רחמי. ועתידין הוו ישראל דלא יפקון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה מסטרא דגבורה (דהו דיינין) [הגר"ל מתקן דל"ל: דהו"ל דין]. ואתחזר עלמא לתוהו ובוהו. ובגין דבעא משה רחמין עליהו שמאל דוחה דלא יפקון ביה ישראל, וימין מקרבת דאיהו ימינא מטה כלפי חסד. ומשה בגין דיהיב גרמיה עלייהו יהב תוקפא לדרגיה דאיהו עמודא דאמצעייתא דאיהו אורייתא דאתיהיבת בימינא הה"ד [דברים לב] "מימינו אש דת למו". ובגין דא פורקנא ביה תליא הה"ד [בראשית מט] "לא יסור שבט מיהודה וגו' עד כי יב"א שיל"ה" דאיהו משה בחושבניה.

יסוד צדיק ביה ס"ו תהא דוחה. אע"ג דאוקימנא ביה. [בראשית מו] "כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה ששים ושש" בגין דאתקשר בשמאלא, וימין מקרבת בגין דתליא מניה עמודא דאמצעייתא. דס"ו אינון שתין מסכתות ושית סדרי משנה דאתיהיבו מגבורה דאיהו שמאלא, ששים גבורים אתקריאו דנטלין מגבורה דתמן אורייתא דבעל פה דאיהו שכינתא תתאה כללא דס' מסכתות ושית סדרי משנה. דאורייתא דבכתב איהי לבא כלילא מל"ב אלהים, ואורייתא דבעל פה פומא. ודא איהו לבא לפומא לא גלי בגין דעתידא שמאל דאיהו פומא [וילנא כז ע"ב] לאתדחייא. וכגוונא דלבא איהו סתים הכי פורקנא סתימא בלבא, ופומא דאיהו גליא לא אתגלי פורקנא. ובגין דכולא תליא בימינא אמר [רות ג] "חי ה' שכבי עד הבקר". ובגין דפורקנא תליא בימינא אמר הנביא [ישעיה נג] "זורוע ה' על מי נגלתה". על "מי" ודאי, דאתמר ביה "מי ירפא לך" הה"ד [איכה א] "מה אעידך מה אדמה לך". ההוא דאתמר ביה [שמות ג] "ואמרו לי מה שמו מה אומר" במ"ה ייתי נחמה ובמ"י אסוותא הה"ד [איכה א] "מה אשוה לך ואנחמך. מי ירפא לך". דמשה איהו "מה" שמו, וביה יהא נחמה. ובגין דא כפל קב"ה שמיה "משה משה", חד על פורקנא קדמאה, וחד על בתרייתא. ובגין דא [שמות טו] "אז ישיר משה", אז שר לא נאמר אלא אז ישיר:

עשיראה בתפלה. ודא שכינתא עליה אתמר [תהלים יז] "תפלה לדוד שמעה ה' צדק". ודוד ברוח קודשא אמר על ישראל באחרית יומין דגלותא [תהלים יז] "בחנת לבי פקדת לילה". ולית לילה אלא גלות. ואיוב מה דאמר כלא הוה משל על [דפ"א פא ע"ג] ישראל דאמר [איוב ז] "כלה ענן וילך". ושטן בעא לקטרגא ליה ואמר קב"ה [איוב לד] "איוב לא

בדעת ידבר". ויעקב בגין דחזא ברוח קודשא דוחקא דגלותא בתראה בסוף יומיא אמר [בראשית לב] "ויירא יעקב מאד ויצר לו" ופליג עמא קדישא בגלות לתלת סטרין. הה"ד [בראשית לג] "וישם את השפחות וילדיהן ראשונה" ברישא [בגלותא] דאדום. "ואת לאה לילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים". ובגין דחזא בתר כן עניותא וצערא דילהון אמר [בראשית לב] "ושבתי בשלום אל בית אבי" דא מקדשא. ואמר "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש". ודוד בגין גלותא אמר [שמו"ב יז] "העם רעב ועיף וצמא במדבר". ובגין דחזא שכינתא חרבה ויבשה הוה איהו נטל צערא בגינה.

לבתר דחזא [דחזרו] [דיחזרו] ישראל בתשובה בחדוה עשר מיני תהלים. ובסוף כלהו אמר [תהלים פו] "תפלה לדוד הטה ה' אזנך ענני" וגו' חזא דכולהו צלותין דניגונא הוו מתעטפין קדם מלכא ולא הוו עאלין עד דייעול צלותא דעני הה"ד [תהלים קב] "תפלה לעני כי יעטוף". דעטף כל צלותין קדמאי עד דעאל צלותיה דעני. ובגין דא צלותא דעני אקדים לכלהו. מאן צלותיה דעני? דא צלותא דערבית דאיהי רשות בפני עצמה בלא בעלה. ובגין דאיהי בלא בעלה איהי ענייה ויבשה, וצדיק עני ויבש. וצלותא דשבת איהי צדקה לעני דילה כמה דאוקמוה מארי מתניתין [תענית ח:]: "שמש בשבת צדקה לעניים". ובגין דא צריך בר נש למהוי איהו כעני לתרעא דמלכא בצלותא דעמידה דכל [הגר"ל] הגיה **ל"ב: זכ"ל** שית יומין דחול בגין שכינתא ומתעטף בעיטופא דמצוה כעני, ויהא בתפלין כאביון לתרעא דהיכלא דאיהי אדני" דהכי סליק לחושבן היכ"ל ודא איהו [תהלים נא] "אדני שפתי תפתח". וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית נשרא קא נחית ביומין דחול לקבלא בגדפהא צלותא דליליא ודא נוריא"ל אתקרי. אוריא"ל מסטרא דחסד, ונוריא"ל מסטרא דגבורה דאיהו נור דליק דאתמר ביה [דניאל ז] "נהר די נור נגיד ונפיק מן קדמוהי":

ובצלותא דשחרית נחית אריה לקבלא צלותיה דבר נש בדוועוי וגדפוי דד' גדפין לכל חיה דא [הגר"ל] **ל"ב: זכ"ל** ודל"א מיכאל. ובצלותא דמנחה שור נחית לקבלא צלותא בקרנוי ובגדפוי ודא גבריא"ל. ובשבת נחית קב"ה בתלת אבהן לקבלא בת יחידה בהון. ודא רזא דשבת ש ב"ת. בתלת אבהן מקבל קב"ה לצלותא דאיהי שבת בת יחידה דיליה. בההוא זמנא חיון עילאין דאתקריאו בשמא דה', פתחין ואמרין [תהלים כד] "שאו שערים ראשיכם" וגו':

בההוא שעתא מתפתחין שבעה היכלין. היכלא קדמאה היכלא דאהבה. תנינא היכלא דיראה. [וילנא כח ע"א] תליתאה היכלא דרחמי. ד' היכלא דנבואה דאספקלריא דנהרא. ה' היכל דנבואה דאספקלריא דלא נהרא. ו' היכל צדיק. ז' היכל דין ועלייהו כתיב בראשי"ת ברא שית. אלהים היכלא שביעאה. ואינון ז' היכלין לתתא וז' היכלין לעילא. ולקבלייהו ז' קלי דהבו לה'. וי"ח אזכרות דהבו לה' דבהון שט קב"ה ביי"ח עלמין ברכב אלהים רבותים אלפי שנאן דאינון י"ח [הוסיף הגר"ל: **ל"ב: זכ"ל**] רבוא עלמין. וכמה נטורי תרעין אית ונטורי היכלין דמקבלין צלותין וכל צלותא לא תיעול אלא במדה ובמשקל. ובגין דא אתמר על צלותא [דברים כה] "לא יהיה לך בכיסך" וגו'. וצלותין חסרין עלייהו אתמר [דניאל ה] "תקל תקלתא במאזניא והשתכחת חסיר". אע"ג דהאי קרא באתר אחרא אוקמוה, ע' אנפין לתורה. בגין דשכינתא עלה אתמר [שיר ד] "כלך יפה רעייתו ומום אין

בך". ולא קבילת צלותא דאית בה מומא הה"ד [ויקרא כב] "כל אשר בו מום לא יקרב". וכי אית צלותא דאית בה מומא? אין. ההיא דסלקא פגימא בלא מחשבה ובבלבולא דדעתא. כל שכן אם טעה בתלת ברכאן קדמאין או בתלת בתראין או באמצעיות. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין [ברכות לד.] טעה בג' ראשונות חוזר לראש, ובאחרונות חוזר לעבודה, ובאמצעיות חוזר למקום שנזכר. ובגין דא אתמר בצלותא "מי יעלה בהר ה'?" וגו'. וכד צלותא סלקא בדוועא ימינא או בשמאלא דאינון שחרית ומנחה מה כתיב [שיר ג] "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". צלותא דערבית איהי מטה ובגינה אתמר ביעקב [בראשית מט] "וישתחו ישראל על ראש המטה" דאיהי כבי תרעא [הגר"א מגיה ד"ל: מרעא] בגלותא דאיהו לילה. [שיר ד] "כמעט שעברתי מהם" וגו' וכד צלותין סלקין כדקא יאות כרוזא נפיק ואמר "שאו שערים" כו' ואמרינן "מי זה מלך הכבוד" מסטרא דאימא דאיהי מ"י ואתקרי "ה' עזוז וגבור" מסטרא דשכינתא תתאה. [תהלים כד] "מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה" מסטרא דעמודא דאמצעיתא וצדיק.

ואם צלותא לאו איהי שלימא, כמה מלאכי חבלה רדפינן אבתרה ואתמר בה [איכה ג] "כל רודפיה השיגוה בין המצרים". ובגין דא מצלין [תהלים עח] "והוא רחום יכפר עון" דא סמאל דאיהו נחש. "ולא ישחית", דא משחית. "והרבה להשיב אפו", דא אף. "כל חמתו", דא חימה. בגין דלא ירדפון בטר [דפ"א פא ע"ד] צלותא. וכמה מלאכי חבלה, תליין מנייהו שבע אינון ממנן, ותליין מנייהו שבעין. ולכל רקיעא ורקיעא אינון מקטרגין ותליין מנייהו ע' אלף רבוא. ואם צלותא סלקא שלימא בעיטופא דמצוה ובתפלין על רישיה ובדרועיה אתמר בהון [תהלים צא] "יפול מצדך אלף". ובזכות תפלין דרישא [דברים כח] "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' [נקרא עליך ויראו ממך]" וגו'. [ה' שם] [הגר"א מגיה: טס ה'] הא אוקמוה [ברכות ו.] דאיהי תפלין דרישא. ומיד דחזיין שם ה' על רישיה דצלותא [הגר"א מגיה: צללותא] דאיהי אדני". יהו"ה תפלין עליה, מיד כלהו דחלין ומזדעזעין מצלותא ומנהון נפלין ומנהון ברחין הה"ד "יפול מצדך אלף". ולית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא ועלה אתמר [תהלים קכז] "לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער". דאיהו תרעא דמלכא. ואע"ג דבאתר אחרא אוקמוה, הכא אתריה. וצלותא איהי שכינתא והקב"ה [וילנא כח ע"ב] אורייתא, ואתמר בה [משלי כח] "מסיר אזנו משמוע תורה [גם תפלתו תועבה]" וגו'. והא אוקמוה מארי מתניתין [שבת י.]. בגין דצלותא איהי מצוה ודא שכינתא, ואורייתא קב"ה, לא צריך הפסקה ביניהו:

וצריך לסלקא תורה ומצוה בדחילו ורחימו. דכל פיקודין דעשה ולא תעשה כלהו תליין משם יהו"ה ורזא דמלה [שמות ג] "זה שמי לעולם", "שמי" עם י"ה שס"ה. "זכרי" עם ו"ה רמ"ח. ורמ"ח תיבין אינון בק"ש ואתייהבו מרחימו דאהבה. ובגין דא תקינו "הבוחר בעמו ישראל באהבה". ואינון כלילן באברהם דאתמר ביה [ישעיה מא] "זרע אברהם אוהבי". תפלין אינון עז דאתייהבו מיראה דאיהי לשמאלא ודא פחד יצחק דתמן כל מקטרגין סלקין למתבע כל דינין. ובגין דא [ישעיה סב] "ובזרוע עזו" דא תפלין. י"ה ביראה ו"ה באהבה הה"ד [תהלים לא] "אהבו את ה' כל חסידיו". תפארת יהו"ה כליל כולא ובגין דא אתמר ביעקב [בראשית כח] "והנה ה' נצב עליו" דאיהו עמודא דאמצעיתא. לבתר דאיתקרי ישראל סליק ביו"ד ה"א וא"ו ה"א. ורזא דמלה ישראל עלה במחשבה

להבראות. מחשבה חש"ב מ"ה. ותשכח ביה שמא קדישא. ובגיניה דיעקב דאיהו ישראל אתמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו" בדיוקנא דמאריה ודאי. דכד צלותא דיליה סלקא לעילא כרוזא נפיק מרקייעין ויימא הבו יקרא לדיוקנא דמלכא, ולית תרעא דקאים קמי האי צלותא. "אדני שפתי תפתח" לאפקא מזוונא לבנין קדישין, דבהאי היכלא תמן מזוונא. בני חיי ומזוני מסטרא דעמודא דאמצעיתא ואיהו "בני בכורי ישראל". ואיהו עין החיים דנפיק מחיים דלעילא ואיהו אילנא דמזון לכלא ביה ותליא במזלא קדישא סבא דסבין. ובגין [הגר"א למחוק "ובגין" ד"ל" ו"בנין"] דשכינה אינון ישראל לתתא. חיים דילה אורייתא [ו]מזוונא דילה, צלותא דחשיבא לקרבנא. ובגלותא אתמר לגבי ישראל [בראשית ל] "הבה לי בנים". [הגר"א מוחק המליס מן "חיים דילה וכו' עד מלת "בניס"]. ושכינתא איהי קרבנא דקב"ה דמקבל לה בימינא ושמאלא וגופא. וייחודא דיליה עמה בצדיק דאיהו אות תפלין ואות שבת ויו"ט:

ואית למישאל, למה מצלאין לקב"ה בכמה דרגין? זמנין מצלין ליה בספירה ידיעה ובמדה ידיעה. לזמנין צלותא לימינא הדא הוא דאמרי הרוצה להחכים ידרים. לזמנין לשמאלא הדא הוא דאמרי [ב"ב כה] "הרוצה להעשיר יצפין". דאבא ואימא לימינא ושמאלא אינון. לזמנין לעמודא דאמצעיתא. לזמנין לצדיק. כל צלותא סלקא לדרגא ידיעה. אלא ודאי יהו"ה איהו בכל ספירה וספירה. וצלותא איהי שכינתא בזמנא דבעי לרחמא על עלמא סליקת בימינא. ובזמנא דבעי למעבד דינא בעלמא סליקא לשמאלא וכלא לגבי יקוק דאיהו בכל אתר. ובגין דא [ויקרא ו] "זאת תורת העולה". ה' עולה לה'. ודא צלותא דאיהי שכינתא קרבן לה'. וכד סליקת לגביה צריך לאכללא עמה כל ספירן. דלית קדושה פחות מי' דאיהי קדושה דיליה ברכה דיליה יחודא דיליה. ובגין דא כד בעי בר נש לסלקא לצלותא לעילא צריך לסלקא לה בכל תנועין. ואם חויא בעי לקטרגא לצלותא צריך למיעבד ליה קירטא, ורזא דמלה זרקא מקף שופר הולך סגולתא:

פתח רבי שמעון ואמר, עילאין שמעו תתאין אתכנשו אלין מארי מתיבתא דלעילא ותתא. אליהו באומאה עלך טול רשו מקב"ה ונחית הכא דהא קרבא סגיאה אודמנת לך. חנוך מטטרון נחית הכא אנת וכל מארי מתיבתא דתחות ידך דלא ליקרא דילי עבידנא אלא ליקרא דשכינתא:

פתח כמלקדמין ואמר, זרקא ודאי בה צריך לסלקא צלותא להווא אתר ידיע [כמה] דהאי אבנא דקירטא דאזדריקת [הגר"א גורס ד"ל אזדריקת] לאתר ידיע הכי צריך לסלקא מחשבה בצלותא בהאי תגא דאיהי אבן מוכללת [וילנא כט ע"א] ומעוטרת דאיתמר בה [ברכות יב]. כל הזוקף זוקף בשם, צריך לסלקא לה לאתר דאתנטלת. ובההיא שעתא דסליק לה לגבי בעלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אע"ג דאתמר בה [בראשית ג] "ואתה תשופנו עקב":

[דפ"א פב ע"א] ההיא אבן דאיהי י' דיעקב דאתמר בה [בראשית מט] "משם רועה אבן ישראל". לא יפסיק מלסלקא לה להווא אתר דאתנטילת. מעמודא דאמצעיתא צריך לסלקא לה עד אין סוף. וכד נחית לה אתמר בה [ברכות יב]. "כל הכורע כורע בברוך" (נ"א וכד נחית לה) ביה צריך לסלקא לה עד אין סוף, [נ"א ולנחתא לה] עד אין תכלית ולא יפסיק לה מניה לא לעילא ולא לתתא. לזמנין איהו בעלה ו' בצדיק בשית פרקיין דתרין שוקיין

נחיתת לגביה בתרין שוקין. לזמנין איהו בעלה ו' בתרין דרועין בשית פרקין סליקת לגביה בתרין דרועין. לזמנין איהו בעלה בין אבא ואימא ב"ן י"ה צריך לסלקא לה לגביה תמן. לזמנין איהו בעלה בכתר ו' בין י"י כגוונא דא א צריך לסלקא לה לגביה. וכד סליקת תמן לגביה אתמר בה [תהלים קיח] "אבן מאסו הבונים" וגו'. כד איהי סליקת לעילא ברישא דכל רישין, שאלין בגינה מלאכיא איה מקום כבודו להעריצו וכד סלקא [לאות] א (נ"א לעילא) איהו תגא ברישא דא עטרה על רישיה. א כד נחתא ביה נחתא ואתעביד נקודה לתתא מניה א. ובכל דרגא דסליקת הכי נחיתת. כד סליקת אתקריאת תגא ברזא דטעמי, וכד נחיתת אתקריאת נקודה. וכד איהי כגוונא דא אוי [הגר"ל מוחק מלך אחרונה זו, אלא ז"ל: "או", (ניקוד שורק בואו)] מתיחדת עמיה וכד איהי תגא על רישיה אתקריאת אות זי"ן, כלילא מניה אות ברית דאיהו שביעאה דכלא, שביעי ודאי. האי אבנא איהי בניינא דכל עלמין ובגינה אתמר [דברים כה] "אבן שלמה וצדק יהיה לך". איהי מדה* בין כל ספירה וספירה. דכל ספירה בה סליק לעשר. שיעור דילה ו' בה אתעביד אמה. י' אמות אורך בין כל ספירה וספירה ורזא דמלה עשר אמות ארך הקרש ובין כל אמה ואמה איהי י' בין פרקא ופרקא תשכח לה. וי' עשר זמנין סליקת למאה והפוכא דמאה אמ"ה. כל מדה ומדה אתקרי עולם. ואינון י"ו שיעור ומדה ו'. שקל י' מדה דיליה. ושיעורא דמדה חמש אמות אורך וחמש אמות רוחב. ואינון לקבל שיעור דכל רקיע דמהלך ת"ק שנה אורכיה ות"ק שנה פותייה ואינון ה"ה הרי לך שיעור קומה באתון יהו"ה. דאת ו' איהו תפארת. [רקיע] השמים חמש רקיעים דיליה ה'. אלין אתקריאו השמים. ה' רקיעים דכלילין בשמים. חמש עילאין שמי השמים. ואינון כלהו ה' ה' חמש בחמש. ו' רקיע שתיתאה לון י' שביעאה לון ואינון שבעה בשבעה וסלקין י"ד [וילנא כט ע"ב] והכי אינון ארעין ז' על גבי ז' כגלדי בצלים וכלהו רמיזין בתרין עיינין.

י' אתקרי עולם קטן, ו' עולם ארוך. וכל מאן דבעי למשאל שאלתוי לגבי עולם ארוך צריך לארכא ביה, ובעולם קצר [צריך] לקצרא ביה ועל דא אמרו מארי מתניתין [ברכות יא.] "מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריך". לקצר בצלותא "אל נא רפא נא לה" בנקודת י'. להאריך מסטרא דאת ו' [ונפילה באת פ' וכלא פ"ו] [דברים ט] "ואתנפל לפני ה' כראשונה ארבעים יום וארבעים לילה". וכלא מ"ם. י' נקודה באמצעייתא אתעביד מים. ומסטרא דחסד צריך לארכא בצלותיה. ובשמא קדישא יסליק יהו"ה ברביע. וצריך לארכא בתנועה זו דאיהו רזא דתקיעה. לקצר מסטרא דגבורה בתנועה דשברים דתמן תבור [הגר"ל מתקן דל"ל: תציר]. בינוני לא באריכו ולא בקצירו בתרועה בעמודא דאמצעייתא דאיהי שלשלת דתרווייהו. שקל הקדש לקבל רביע דסליק איהו חלם. שברים לקבל שבא, דא בעא לסלקא קלא, ודא בעא לנחתא לה. ובגין דא אינון שברים. תרועה שלשלת דא י' [הגר"ל מוחק: י'] סגולתא:

פתח ואמר, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. בחשאי שכינתא תתאה, וקולה לא ישמע. פתח [הגר"ל מוחק מלת: פתח] נקודת ימין. יהו"ה מלך נקודת שמאל. יהו"ה מלך נקודה אמצעית. יהו"ה ימלוך [לתתא]. רביע לסלקא קלא, תביר לחברא [הגר"ל מתקן דל"ל: לתנר] (עיין בביאורו) קלא. שלשלת אחיד בתרווייהו כשלשלאה, ואיהי כגוונא דרביע דמאריך ביה תיבה. ואיהו נקודה חדא כגוונא דחלם, לית נקודה דלית לה כגוונא דילה

בטעמי. סגול לגבי סגולתא שבא לקבל זקף גדול. כלהו תשכח לון נקודי כגוונא דטעמי, למאן דידע רזין סתימין. קם סבא דסבין מבתר טולא דרבי שמעון ואמר, רבי רבי, הא על מארי מתניתין קא נחתין לאגחא קרבא עמך. אתתקן ואזדרו בכל מאני קרבא. ולא עוד אלא כל מארי דסושוון דאינון סוסייהון דאש, מרכבותיהן מרכבות להבה, רומחיהון אש וחרכותיהון אש, וקשותיהון אש, וחילהון אש. ולא עוד אלא דסבא דסבין קא אתי עמהון דאתמר ביה [דניאל ז] "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור" וכו'. קם רבי שמעון ואמר, חבריא שעתא איהו לאתקנא שכנתא בינא לאגנא עלנא בהאי קרבא. ואורייתא דאיהי עמודא דאמצעיתא איהי נחית בכמה מארי דקלין ושופרין, וכמה פרשין תקיפין [דפ"א פב ע"ב] מלומדי מלחמה לאגחא עמנא. ובגין דאורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא איהי נחית, צריך לאתערא אורייתא באתוון דאינון סוסי אש וניקודין דאינון פרשין רכיבין עלייהו וטעמי דאינון מאני קרבא. ועוד קם רבי שמעון ואמר, [תהלים כז] "אם תחנה עלי מחנה" וגו'. בודאי אנא בעינא וכו' (זה תמצא בתיקונים דנ"א א' ונמשך כסדר עד דס"א א' חדוה וניגונא בקריבו דלהון):

פתח רבי שמעון ואמר, זרקא מקף שופר הולך סגולתא כד גלו ישראל ואזדריקו בין אומין דעלמא לד' סטרין. אזדריקו [אוף] [וילנא ל ע"א] ד' אתוון עלייהו מלעילא י' למזרח ה' למערב ו' לדרום ה' לצפון. ודא עמודא דאמצעיתא דאיהי יהו"ה שליט על ד' סטרין דעלמא. ונשרא דאיהי [אימא] עילאה פרישת גדפאה עלייהו בכל שבת ויומין טבין בגין דתהא מגינא עלייהו ודאי מכל סטרין בישיין. ודא הוא הפורס סוכת שלום וכו' דסוכה ודאי אתקריאת בגין דמסככת עלייהו בשבע יומי דסוכות דאינון בנהא. ולקבלייהו אינון שבע יומי דפסחא ועליהו אתמר [שמות כב] "שבעת ימים יהיה תחת אמו. ומיום השמיני והלאה" דא שמיני עצרת עליה אתמר "ירצה לקרבן אשה לה".

והאי נשרא עילאה אתמר בה [דברים ל"ב] "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף" הה"ד [בראשית א] "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" דאינון שבעין אנפין דאורייתא. מיד "ויאמר אלהים יהי אור" יהא פורקנא לישראל. בההוא זמנא "יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו". ובגין דא נשרא איהו עינא, גדפוי תרין כרובי עינא. תלת גוונין דילה אינון תלת אבהן דאתמר בהון [בראשית ט] "וראיתיה לזכור ברית עולם". אינון גוונין דעינא דאיהי מרקמא בהון. זכאין עיינין דמסתכלאין ומתפתחין לגבה לקבלא לה מרכבה עלייהו ומיד [שמות יט] "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי". בת עינא דא שכנתא תתאה איהי תגא בראש זרקא. אימא עילאה פרישת גדפאה ונטילת לה ופרחת בה עד דמטי לה לגבי בעלה [הגר"ל מוסקיף: ולעיל] מניה עד אין סוף. וכד סליקת ליה מתתקנא בכל עשר ספירן מתקשטת בכל תיקונין ולבושין דילה כלהו מרקמן מכל גוונין דעלה וחמש אור נהירין בה. בההוא זימנא מה כתיב בבעלה דאיהו ו' עמודא דאמצעיתא? "וראיתיה לזכור ברית עולם". וכד מייחדא לון אימא לתרוייהו איהי אמרת לגבי י' עילאה דאיהו אבא. [דניאל ד] "מלכא מלכי ישפר עלך". ודא איהו מקף שופר לישנא דשופרא. בההוא זמנא דמתחברת עם בעלה יימא לה אבא הולך סגולתא רחימא עם בעלה. בההוא זמנא יתקיים ביה [בראשית ב] "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד". ו"ביום ההוא יהיה ה' אחד" לעילא "ושמו אחד" אתתא [הגר"ל מניס דנ"ל]

לתתא]. ויהון אבא ואמא בייחודא חדא י"ה לעילא וקב"ה ושכינתיה ביחודא חדא דאינון ו"ה לתתא. והכי סליק יהו"ה לחושבן אח"ד אח"ד. בההוא זימנא דיהון ארבע חד. שריין על צדיק ודא איהו [תהלים מח] "יפה נוף משוש כל הארץ", ויתער לתתא משיח ויסתלק שמועתיה בכל עלמא. [תהלים מח] "משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון". מאי הר ציון? דא ההוא הר דאתמר ביה הר העברים מתמן יקום. ותרין משיחין דאינון משיח בן דוד ומשיח בן יוסף יהון ירכין דיליה, ואיהו אות בינייהו בגין דעליה אתמר [שמות ג'] "וזה לך האות". ובההוא זימנא שכינתא עילאה דאיהי "קרית מלך רב" דאיהו חכמה נחיתת עטרה עליה:

קם סבא אחרא ואמר, סבא סבא תרי הוו, והא אינון חד לתתא. אמר ליה ודאי "יפה נוף" דא צדיק. "משוש כל הארץ" דא [וילנא ל ע"ב] עמודא דאמצעיתא דאיהי משוש דצדיק [דאיקרי "כל"]. "הארץ" דאיהי שכינתא. ולגבה גוף וברית חשיבין חד. ולעילא אינון תרין כגוונא דאילנא דעיקרא דיליה איהו חד וענפין לעילא מתפרדין לקבלא איבא. ורזא דמלה [יחזקאל א] "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", פרודות ודאי. אינון ענפין לגבי אבא ואימא לקבלא נביעו ממקורא עילאה דלית ליה סוף, ולאקרא כולא בצדיק לגבי שכינתא. ועוד "הר ציון ירכתי צפון". האי נקודה דאיהי ציון איהי בין תרי ירכי קשוט דאינון צרי ובהון אתעביד סגול. בתרין דרועין איהי סגולתא לעילא מינייהו, חלם על צרי אתעביד סגולתא, חרק תחות צרי אתעביד סגול תחות תרין ירכין. ובגין דאיהי סגולתא על תרין דרועין דאינון אברהם יצחק אמר קרא [תהלים קיח] "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה". ואינון ג' יודין ייי עלייהו אתמר [ר"ה לב]. אין פוחתינ מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות דאתרמיז ביו"ד ה"י וא"ו ה"י [דפ"א פב ע"ג] ואינון תלת טפין דמוחא דאתקריאו ייי [כאן בא ציור] ומאי מוחא דא חכמה עילאה סתימאה בכתרא דראש דאיהו כתר עליון ואלין אינון י"חוד ב"רכה ק"דושה דבהון "יעננו ביום" קראנו דאינון ראשי תיבין דעליהו אתמר [בראשית לב] ויעבר את מעבר יב"ק, וסלקין בחושבן אהי"ה יהו"ה אדנ"י דאינון נשמתא ורוחא ונפשא באורח אצילות מתמן:

וכד האי זרקא אתגליא בעלמא אתמר בה [ישעיה מ] "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים". עלי לך בנקודה עילאה מן סגולתא דאיהו חלם על צרי. "הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים, הרימי אל תיראי" בתרין יודין דאינון צרי וכלהו סגולתא. בההוא זמנא סלקא לעילא קלא. [ועוד] בזרקא [במדבר כז] "אבינו [הפסוק נדפס צשיצוש לכן הגר"א מוסיק מלת "מת"] מת במדבר" ולית מיתה אלא גלותא. "כי בחטאו מת". "בחטאו" נוקבא דסמאל (מת) דא נחש אשת זנונים דפתי לחוה. "והוא לא היה בתוך העדה" באלין הנועדים על ה' בעדת קרח מאלין דהוו מקצצין בנטיעות ועבדו פיירודא [וקרחה] בין קב"ה ושכינתיה. והאי נחש איהו כריכא על צוארו ובגין דא אריך ביה ואמר "אבינו מת במדבר". ודא קו ירוק דאתמר ביה "והארץ היתה תהו" ואיהו קו ירוק דאסחר על עלמא. קו דא (בחנק) [אפיק] רוח סערה. ועליה אתמר [איכה ד] "רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם". רוח אף, ביה נלכד משיח ה' דאתמר ביה [בראשית א] "ורוח אלהים מרחפת על פני המים". ועליה אתמר [שמות טו] "וברוח אפך נערמו מים" ואלין מיא דאורייתא. בזמנא דאינון חייביא בעלמא "נצבו כמו נד נוזלים" טפין טפין זעיר שם

זעיר [וילנא לא ע"א] שם בגין דלא אשתכח מהימנותא. "קפאו תהומות בלב ים". מאי לב ים? דא ל"ב אלהים דעובדא דבראשית כלהו קפאו בגין דלא יתגרי [נ"א אתהני] אף בהון:

מאי ים? דא אימא דאיהו גלידא חתימא [סתימא] בינייהו ולא אתנגידת לאשפעא בעלמא. וכד בעי קב"ה לנטלא נוקמא מן חויה ומן רתיכוו כתיב [שמות טו] "נשפת ברוחך כסמו ים". ובההוא זימנא אתמשכן מיא דאורייתא לאשפעא לתתא. ואינון מים הזדונים. "צללו כעופרת במים אדירים" מנייהו. דאינון מההוא דאתמר [תהלים צג] "אדיר במרום ה'". בהו אבנין מפולמין [אינון]. ואית אבנין מסטרא אחרא דאתמר בהון [דברים כח] "עץ ואבן" מנייהו נפקין מים הזדונים מי טופנא. ומאן גרים דאינון שלטין על עלמא? לוחות אבני אורייתא דאתברו, דאינון אבנין מפולמין דמנהון הוו נפקין מים חיים. וכד אלין מתגברין מה כתיב? "וברוב גאונך תהרוס קמיך", ואתעבידו לון אבנין דסקילה.

[בראשית א] "וחשך על פני תהום". [שמות יד] "ויהי הענן והחשך וכו' ולא קרב זה אל זה כל הלילה". ואתמר ביה [תהלים קלט] "גם חשך לא יחשיך ממך". ואתמר ביה [שמות י] "ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים וכו' ולכל בני ישראל היה אור במושבותם". ורזא דמלה [איוב לז] "ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים". אתמר הכא "ועתה לא ראו אור", ואתמר במצראי [שמות י] "לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו כו' ולכל בני ישראל היה אור". וחשך הוא שריפה ועליה אתמר [שמות טו] "תשלח חרונוך יאכלמו כקש". ודא איהו אש אוכלת אש. אשא דאורייתא דאכלא אשא נוכראה. תהו"ם הוא המו"ת. ואית תהום אחרא דאתמר ביה [תהלים מב] "תהום אל תהום קורא לקול צנוריק". מאי צנוריק? אינון צנורין דחכמתא דאינון ווי העמודים. "כל משבריק" אלין טעמים דאורייתא. "וגליך" אלין ניקודי אורייתא. "עלי עברו" דא רזא דעיבור דאתמר ביה [שמות לד] "ויעבור ה' על פניו ויקרא". ואית תהו"ם דאיהו בהיפוך, אתוון המו"ת, ואיהו הרג. וד' אתוון דשם יהו"ה שלטין על ד' מיתות בית דין סקילה שריפה הרג וחנק. י' עבידת סקילה [ב]בה"ו. ה' עביד שריפה בתה"ו דאיהו קו ירוק ואיהו תשובה. ה' אתלבשת ביה למעבד דינא בחייביא. ו' אתלבש בחשך למעבד ביה חנק. ה' אתלבש בתהום דאיהו המות למעבד ביה הרג:

[הגיה הגר"א כי מן: ה' עזיד שריפה צתה"ו כו' עד מלת "משוזה" לא גרסינן. וז"ל שריפה צמושך]. - [וכן הגר"א מתקן דל"ל: ו' אתלבש צתהו דאיהו קו ירוק למיעבד ציה חנק]

והארץ כליא מכלהו קליפין ושכינתא מתלבשת בה לבערא רוח הטומאה. כד"א [זכריה יג] "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ". ואית מאן דאמר דבאלין קליפין איהו שמא קדישא בהפוכא הוה"י, ורזא דמלה [אסתר ה] וכל ז"ה איננו שו"ה ל"י. ואינון ה' בתהו, ו' בכוהו, ב"ו הו"א. אנ"ו וה"ו. "וחשך על פני תהום", וחשך ביה ה'. תהום ביה י'. וכד [וילנא לא ע"ב] איהי ה' זעירא בקליפה דאיהי תהו מה כתיב? "לא תהו בראה" דלית לה חיבורא דיחודא עם בעלה כד איהי מתלבשא בתהו. ואלין קליפין אתקריאו עריות ועלייהו אתמר [ויקרא יח] "ערות אביך וערות אמך לא תגלה" דא חשך. ו"תהום" דאינון ערות אבא ואימא דאינון י"ה. ערות אשה ובתה תהו וחשך. ערות אחותך בת אביך או בת

אמך דא ה' זעירא כלהו [הגר"א] במקום מלה "כלהו" כתב: תהו וכלהו] עריין אינון הכא. [הגר"א מגיה דל"ל: ה' זעירא תהו, וכלהו עריין אינון הכא והכא אתמר] והכא אתמר [ישעיה כג] "לאכל לשבעה ולמכסה עתיק":

[דפ"א פב ע"ד] [בראשית א] "והארץ היתה תהו". בזמנא דקב"ה הוה באלין קליפין הוה בונה עולמות ומחריבן והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין. ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש בתרין עלמין בעלמא דיין ובעלמא דאתי. ואית מאן דאמר [מדרש קוהלת רבה ג, יד] דסליק במחשבתיה למבני עלמין ולהחריבן, ואמר דיין מהניין לי ודיין לא מהניין לי. אלין דאתמר בהון "את השמים ואת הארץ" מהניין לי. אחרנין דאתמר בהון "והארץ היתה תהו ובהו" דאחזי על עלמין דסליק ברעותיה למברא לון ולא עביד לון, עלייהו אתמר תהו ובהו, באלין אמר לא מהניין לי. ובזמנא דקב"ה באלין קליפין אתמר ביה [איכה ג] "סכותה בענן לך מעבור תפלה". "בהו וחשך" עלייהו אתמר [שמות יד] "ויהי הענן והחשך". ואלין אינון קליפין דאגוזא. מוחא מלגאו דאתפלג לד' סטרין דא יהו"ה, דאיהו לא קביל מסאבו כמד"א [ירמיה כג] "הלא כה דברי כאש נאם ה'". מה אשא לא מקבל טומאה, אף שמיה לא מקבל טומאה. ובזמנא דמתעברין אלין קליפין מאגוזא, צלותא דאיהי שכינתא אדנ"י סלקא לגבי בעלה דאיהו [יר"ד] [הגיה הגר"א דל"ל: יסו"ה] [וסליקת כלא]. דבזמנא דאיהו הוה מתכסיא מינה באינון קליפין איהי אתקריאת עניה יבשה ולית לה אלא מה [דאביהו] [הגיה הגר"א: ל"ל:] [פסחין נו]. ד"הביאו לה עבדיה בחשאי". ובההוא זמנא דאתפשט קב"ה מאלין קליפין אתמר ביה [ישעיה ל] "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך". (ומיד הווא) [ומה דהות] יבשה אתמר בה [ישעיה ו] "מלא כל הארץ כבודו". ואתקריאת ברכה דיליה קטרת דיליה, קרבנא דיליה, קשורא דיליה, עולה דיליה.

ואוקידת כל אינון קליפין וסליקת לגביה הה"ד [ויקרא ו] "זאת תורת העולה", בצלותא דשחרית. "היא העולה", איהי העולה לגביה בצלותא דמנחה. "על מוקדה על המזבח כל הלילה", בצלותא דערבית דביה איהי אוקידת כל אלין קליפין דשלטאן בליליא דאיהי גלותא. וכד סליקת לגביה סליקא בכמה ריחין ובוסמין דגנתא דערין דאיהי גן דאורייתא, דעלה אתמר [שיר ד] "גן נעול אחותי כלה" סתימא דלא אתפתחת אלא לגבי בעלה. וכד ייתי בעלה, "אדני שפתי תפתח" אתפתחת לגבי תרי סמכי קשוט [וקבילת ליה] [נ"א ואיהו קביל לה] בתרין דרועין הה"ד [שם] "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". יהו"ה נחית לגבה ודא איהו רזא דאמן יאהדונה"י איהי חיבורא דתרין שמהן. ובגין דא גדול העונה אמן יותר [וילנא לב ע"א] מן המברך [בכרות נג]. בההוא זמנא דיהון תרין שמהן כחדא יתער ברתא דמלכא בשיר השירים ובמשלי ובקהלת דאינון תרין שמהן כחדא [הגר"א] גרס "תלתא שמהן" [עיינ ביאורו] [מל"א ה, יב] "שלוש אלפים משל", תלת יודין דאינון תלת טפין דמוחא דנחתין מן י'. ולאן אתמשכו? לגבי צדיק דאיהו קשת ומה דהוה קטן אתעביד גדול. ורזא דמלה שופר הולך פזר גדול, מתי יהיה זריק חץ בדיוקנא דא:

עוד כתנות עור חשיכין דעיינין דאתמר בהון [בראשית כז] "ותכהין עיניו מראות" לאסתכלא באלין דאתמר בהון [יחזקאל א] "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" דאינון חמש אור דמעשה בראשית. כתנות עור אינון "והארץ היתה תהו ובהו". והארץ חד. תהו תרין. בהו תלתא. וחשך ד'. תהום ה'. וארבע אתוון אינון דכלילין בגופא ואינון ד' יסודין

(דאינון) [הגר"ל גרס: ואינון] קליפין דאגוזא ובגין דא והארץ היתה תהו. ואוקמוה תוהו היתה מקדמת דנא, דהכי אורחא דקליפין דמקדמין למוחא. ורוח אלהים מרחפת דא רוחא דמשיחא (מיד דייקא) [הגר"ל מחק צ' מליס חלו] [דתחא] מרחפת על אפי מיא דאורייתא מיד יהא פורקנא הה"ד "ויאמר אלהים יהי אור":

[בראשית ג] "וישלחו ה' אלהים". מיד משיחא דאיהו בגנתא דעדן (דאתמר) [הגר"ל גרס: אתמר] ביה "וישלחו ה' אלהים מגן עדן" מעידון דיליה. ואמאי? "לעבוד את האדמה" דאיהי שכינתא בג"ד "וישלחוהו". מיד דיפוק מתמן "וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים" דאינון משיח בן דוד ומשיח בן אפרים (דמשכא) [הגר"ל מגיה דל"ל: וישכן] רוחא דמשיחא דאתמר ביה "ורוח אלהים" דא שיל"ה ההוא דאתמר ביה [במדבר יא] "ואצלתי מן הרוח אשר עליך". דהכי סליק משה שיל"ה בחושבן. "וישכן מקדם" דאקדים שילה לתרוויהו בגין דיהא מרחפת על אנפי מיא דאורייתא, ופורקנא ביה תליא והא אוקמוה. "ואת להט החרב המתהפכת" מיד יהא בידיה [מטה]. ומאי ניהו? מטטרון דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. ועוד "מטה" דא שכינתא תתאה. ואם זכו ישראל מטה כלפי חסד לימינא ויפקון ברחמי, ואם לאו מטה כלפי חובה לסטרא דגבורה דתמן נחש אל אחר דתבע לשפוך דמא, ויתקטיל משיחא וסגיאין [דפ"א פג ע"א] מישראל. ובגין דא אתמר [רות ג] "חי ה' שכבי עד הבקר" דאיהו בקר דאברהם דיהא מטה כלפי חסד. ובגין דא [בראשית ג] "ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים" דאיהי אורייתא דאתמר בה [משלי ג] "עץ חיים היא למחזיקים בה". ואיהי אורייתא שבע"פ. אי זכה בר נש איהי סם חיים דיליה, ואם לאו היא מתהפכת ליה לסם המות. והא אוקמוה מארי מתניתין הכי [יומא עב]: כגוונא דמטה דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. ובזמנא ההוא אתמחון מעלמא כל אינון דאתמר בהון [שמות ז] "ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם" ע"כ:

[אמר המגיה הקדמון: מאמר זה נמצא בכתובים כפריס כחזן הקודש]

[העיר הגר"ל כיכל זה מלוקט מתיקונים, וקלת מספר הבהיר]

[וילנא לב ע"ב] [ויקרא טז] "בזאת יבא אהרן אל הקדש". בא וראה אין אדם מפיך רצון מהקב"ה אלא בזאת שעליה נאמר [משלי יח] "מצא אשה מצא טוב" כו'. וזאת היא [תהלים קיט] "עת לעשות לה'". וכמה עתים יש ועליהם נאמר "ואל יבא בכל עת". ושלמה אמר אותם בספרו [קהלת ג] "עת לשחוק ועת לבכות" כו' והם כ"ח ועל זה הזוהר לאהרן "ואל יבא בכל עת אל הקדש" שהוא [ירמיה ב] "קדש ישראל לה'". וכשהשכינה הנקראת "זאת" עם ישראל שנאמר בה [ויקרא כו] "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם". ישראל מה הם אומרים לה? [שיר, ו] "אנה הלך דורך היפה בנשים" וגו' בכמה תחנונים ותפלות. וציצית ותפלין. [בשבתות] [הגר"ל מגיה דל"ל: ושבתות] ויו"ט [שעלי] [הגר"ל מגיה דל"ל: שעליה] נאמר [שמות לא] "ביני ובין בני ישראל אות היא". אות של ברית מילה אות של שבת אות של יום טוב אות של תפלין [ועלי] [מגיה הגר"ל: ועלה] נאמר [תהלים לב] "על זאת יתפלל כל חסיד" וגו'. [משלי יח] "מצא אשה מצא טוב" כו' והנביא אמר [ירמיה יט] "אל יתהלל חכם כו' כי אם בזאת". ויעקב אבינו בעבור שהיה יודע ש"זאת" היא היתה עיקר להפיק רצון אבינו שבשמים, צוה לבניו והודיעם בזאת שנאמר [בראשית

[מט] "וזאת אשר דבר להם אביהם". ודוד היה יודע שבה מפיק רצון מה' כשהיה נלחם עם אויביו אמר [תהלים כז] "אם תחנה עלי מחנה כו' בזאת אני בוטח". והנביא כשראה צערן של ישראל בגלות ולא ראה להם מנוחה וגאולה אלא בעבור זאת אמר [איכה ג] "זאת אשיב אל לבי" וגו'. וכן משה [שמות ט] "ואולם בעבור זאת העמדתיך". וכן ליהודה [דברים לג] "וזאת ליהודה". ומי שלא שת לבו גם לזאת עליו נאמר [תהלים צב] "וכסיל לא יביץ את זאת". ועתה צריך אתה לדעת כיון שאדם בה יפיק רצונו ובה משיג [שם] ה' שזהו סוד [תהלים לב] "על זאת יתפלל כל חסיד". "על זאת" ודאי, לשם ה' שהוא על זאת:

למה תקנו בשחרית תפלה למדה ידועה, וכן במנחה למדה ידועה, וכן בערבית למדה ידועה, וכן בשבת למדה ידועה, וכן ביו"ט למדה ידועה, וכן בעשרת ימי תשובה למדה ידועה. אלא מה שאמר על זאת הוא מורה שיהו"ה הוא בכל ספירה וספירה כמה שאמר דוד [דהי"א כט] "לך ה' הגדולה והגבורה" וגו'. וכל ספירה אין לה פעולה בתחתונים אלא על ידי המלכות שנאמר בה [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". אבל בזמן שצריך הקב"ה להצדיק צדיק ולעשות עמו צדקה שהוא מלכות עם התחתונים נכללים בו כל הספירות ונקראים צדיקים על שמו וה' נקרא על שמו צדיק שנאמר [תהלים קמה] "צדיק ה' בכל דרכיו". ומרחם על בריותיו בצדקה. ואין צדקה אלא תפלה שהיא צ' תשעים אמנים. ד' קדושות בכל יום. ק' מאה ברכות. ה' חמשה חומשי תורה. וזהו [משלי יד] "צדקה תרומם גוי". ועליו נאמר לאברהם [בראשית טו] "ויחשבה לו צדקה". וכשהוא רוצה להגין בה נאמר בה [ישעיה נט] "וילבש צדקה כשריון". מצד ה' היא צדקה.

ומצד י' היא כובע על ראש צדיק אות ברית, עטרה בראש כל צדיק. ומצד ו' נאמר בה [איוב יא] "ארוכה מארץ מדה". ומצד ה' עליונה "ורחבה מני ים". וכשרוצה הקב"ה להמשיך נבואה, כל הספירות כלולים בה ונקראים נביאים. ומלכות היא דמיון כולם שנאמר [הושע יב] "ובידי הנביאים אדמה" כמה שנאמר [שם] "ודברתי על הנביאים" וגו'. שהיא כמו אספקלריא שכל הפנים נראים בה. וכן כל הספירות מראים בה כחם ודמיונם וצורתם לכל נביא כפי השגתו למעלה. וכמו כן למטה היא מתלבשת בכסא הכבוד ובכל המלאכים והאופנים וחיות הקדש, ובכל הרקיעים והכסאות שבהם והמלאכים התלויים מהם. שיש מלאכים גבוהים עליהם שנאמר [קהלת ה] "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם". וכן בכל כוכב ומזל כמו שנאמר [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". וזהו "ובידי הנביאים אדמה", לכל אחד נדמה לפי כחו שהיא נשמתו:

(והבן אמרם העונה אמן בכל כחו). [כח] ה' הוא בכתר שהיה קודם שנברא העולם הוא ושמו לבד בכתר. כשברא העולם, במדת ראשית ירד עליו ולא היה חסר מלמעלה. וכן בכל ספירה וספירה כמדליק נר מנר ואינו חסר מן הראשונה ולא מחברתה, עד אין סוף ואין תכלית. ומי שמכיר אותו ב"זאת" כאלו מכיר אותו בעליונים ובתחתונים. בעבור שהיא כלולה [דפ"א פג ע"ב] מהעליונים והיא יחוד וקשר כולם והיא מתלבשת בכל התחתונים כו'. ועל זה אמר הנביא [ירמיה ט] "כה אמר ה' אל יתהלל חכם. כי אם בזאת וכו' השכל וידוע אותי". היא נקראת נבואה מצד הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל הספירות נקראים חכמה. ע"כ:

[העיר הגר"ח שיש להוסיף כאן מתיקון"ז תי"ט].

(ואח"כ כתוב בספרים של כתב יד מה שכתוב בתיקונים דפ"א דף ל"ט ע"ב. וכ"ח אתוון אינון לכל עובדא מבראשית וכלהו אינון בין לכתובה כו' ונמשך כסדר בד' מ' בע"ב דג' ניקודין אלין אינון ממיא ואשא ורוחא ואחריו שייך זה).

ועוד [שיר ד] "כחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה". דא חוט דשפון דצלותא. ובהון "אדני שפתי תפתח" לזרקא מנייהו ג' [וילנא לג ע"א] אבנין לגבי חויה ואינון ג' צלותין דבהון קירטא דאיהי שפה זריק לון לגבי חויה ואיהו מקף לון בתוקפא. הולך ואזילת לון בדרועא ימינא דאיהו חסד, ואתעבידו סגולתא בעמודא דאמצעיתא. ומאן שפה דאזריקת תלת צלותין אלין? דא שכנינה דהכי סלקא בחושבן שפ"ה ובגינה אתמר "כחוט השני שפתותיך". והאי חוט דשפה איהי קירטא כד זריקת אלין אבנין לגבי חויה אתמר בה [שמו"א כה] "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע". דאיהי קירטא. והאי קל"ע איהו סינ"י דביה אשתמעו ע' קלין לגבי ע' אומין דאינון תליין מז' רישין (דחיון) [דחיויא] דמקנא בז' טורין ומתו כלהו בגין דלא בעו לקבלא (ח"ה) [חמשה חומשי] תורה דאינון ה' בתוספת הקלע. ורוד בה נטיל ה' אבנין לקביל חמשה חומשי תורה ואינון הוו כגוונא דה' תיבין דיחודא דאינון שמע ישראל ה' אלהינו ה'. וכד שוי לון בקירטא אתעבידו כלהו אח"ד. ב"ג מדות התורה נדרשת. וקטיל לפלשתאה דאיהו יצר הרע ואיהו נחש הוא סמאל הוא עמלק הוא פלשתי הוא מלאך המות. לכל בר נש אתעביד ליה כפום חובווי. וה' אבנין כלהו מתתקנין בה' תיקונין דפומא, בכ"ב אתוון דאורייתא ואינון אהח"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסצר"ש. ואינון משתמשי בשפון בלישנא בחיך בגרונא בשיניין. וכלהו חמש אתקריאו פ"ה אחד. זכאה איהו מאן דיליף (נ"א דלע"י) באורייתא דאתיהיבת בה' תיקונין אלין לקטלא בהון ליצר הרע. דיצר הרע וחיילין דיליה איהו אסחר לגופא בכל יומא לאגחא עמיה קרבא בכמה חובין דכניש בכל יומא וקריב לון כלהו בזמנא דדינא דאיהו ר"ה לגבי כורסיא דדינא. בההוא זמנא צריך בר נש לאתתקנא בצלותין:

תיקונא א' לתתא סוסוון ארבע עם צלותא דמוסף ורזא דמלה [חבקוק ג] "כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה". ואלין ד' צלותין וצריך למלבש לן שריון הה"ד [ישעיה נט] וילבש צדק"ה כשריון. צדקה הא אוקמוה צ' צ' אמנים דתליין מן א [דאמן]. ד' ד' קדושות. ק' מאה ברכות. ה' חמשה [וילנא לג ע"ב] חומשי תורה. וכלא אמן, מ"ן תשעים. ומאן דלא אמר לון צריך לכוין בחמש סרי ווין דאמת ויציב ונכון וקיים וכו' [ועם] א' מן אמת בה סלקין לחשבן אמן. ואיהו רזא יאהדונה"י. ומאן דאמר לון "בכל כחו" דאיהו אלהי"ם דהכי סליק לחושבן (בכל כח) [צכ"ל כ"ח] יהיב תוקפא לסוסוין וקורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, דאינון ע' סנהדרין דאינון גזרין על בר נש מה דיהא ליה בכל שתא. אלהים איהו הכס"א בחושבן ואיהו כסא רחמים. "אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות".

כסא חס"ד ודאי דסליקו לע"ב קשרין וחולייין דציציתא. ואינון זוגין דכיסויין דסוסוון דסליק ניגונא דכשכוש דילהון לע"ב גוויין. בתר דנצחין סוסוון קרבא בצלותין בההוא זימנא מארי דסוסוון דממנן על צלותין כלהו פתחו בזמירות שירות ותושבחות והודאות. ושפה דאיהי קירטא זריקת אבנין ברחימו, ואינון חמש בחמש תיקונין דעינא דאינון תלת

גווני עינא ותרי עפעפי עינא. ולגבי אן אתר אזדריקו? לגבי בת עינא הה"ד [שמו"א כ] "לשלח לי למטרה". ושלשה גווני עינא אינון מרקמן בתלת לבושי ג' אבהן. ותרי עפעפי עינא תרי נביאי קשוט דאינון פתחין וסגרין עינא דאיהי מראה דנביאי קשוט. ומאי ניהו בת עינא? שכינתא תתאה עלה אתמר [במדבר יב] "ה' במראה אליו אתודע". ועלה איתמר לגבי משה "ותמונת ה' יביט". ה' גוונין אינון ה'. בת עינא דא י'. מאן עינא דכליל כל גוונין? דא ו' איהו פתח וסגיר:

קם אליהו ואמר בוצינא קדישא, ה' רביעאה אנה היא? אמר ודאי [דפ"א פג ע"ג] חמש אור אינון מלגאו ובגיין דא ה"ה חמש גוונין מלבר, חמש גוונין דנהירין בהון מלגאו ואינון גוון חוור, גוון סומק, גוון ירוק, גוון תכלת, גוון אוכס. ולבושין דילהון ארגמין א' אורפניאל ר' רפאל ג' גבריא"ל מ' מיכאל נ' נוריא"ל. אלין אינון גופא לחמש גוונין. א"ל אליהו לרבי שמעון, בוצינא קדישא ודאי עינא ימינא כד שרייא ביה יהו"ה ונהיר ביה, וכן בעינא שמאלא, שכינתא אמרת לגבי עיינין אלין מרחימו סגי. [שיר ו] "הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני". מוקדין לי בשלהובין דרחימו דזרקין לכל עיבר. קם נער חנוך מטטרון פתח ואמר [איוב לב] "צעיר אני לימים ואתם ישישים". ולנהורא דעיינין דילכון נחיתנא דנהירין עילא ותתא ועליהו אתמר [רות ב] "עיניך בשדה אשר יקצורו והלכת אחריהן". ומאי ניהו? [תא חזי] [העיר המו"ל של מהר" וילנא כי היה בתחילה ראשי תיבות ת"ח ואולי צ"ל: תלמידי חכמים] דבכל אתר דיהבי עינייהו או מיתה או עוני [חגיגה ה:]: ואלין אינון עולימין דאתפטרו בקצרות שנים וכלהו תחת ממשלה דילי במתיבתא דרקיעא. [וילנא לד ע"א] ודא למה? בגין שכינתא דיתבא [בינייהו] [העיר הגר"א דל"ל: צענייהו] [ושם] [ושמה] דנהיר בעינייהו דאתמר בה [דברים לב] "אני אמית ואחיה". ובגיין דא אמר קב"ה "עיניך בשדה אשר יקצורו". בההוא שדה דתמן [בראשית כד] "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב". לפנות כל מקטרגין דאינון ערבובא [בישראל] [בישא] דערב רב. ובהון אתמר "בשדה אשר יקצורו".

ועוד "עיניך" אלו ת"ח דאינון עיינין דאורייתא. "אשר יקצורו" דענשין למאן דנגע באיסורא דאורייתא. ועוד "אשר יקצורו" דעלייהו אתמר [ברכות יא]. "מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריך". ואינון פסקין אורייתא באיסור והיתר פסול וכשר טומאה וטהרה, ועבדו כמה גדרות באורייתא דלא יעבדין פרצה ופרודא בשכינתא דאיהי אורייתא דבעל פה. ובגיין דא "והלכת אחריהן" בגין דיהו"ה שליט עלייהו הה"ד [רות ב] "ויאמר לקוצרים יהו"ה עמכם". ובגיין דא "והלכת אחריהן" דהכי צריכא איתתא למיזל בתר בעלה. "אלקטה בשבלים", אלו לקוטות דאורייתא לאתפרנסא בהון בגלותא. [רות ב, טו] "בין העמרים תלקט ולא תכלימוה" ועלייהו אתמר [שמות טז] "וימודו בעומר" (כלהו) [כלו] במדה "עומר לגלגלת מספר נפשותיכם ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר". דלא להוסיף ודלא למגרע מפתגמי אורייתא. וצדיק זדיק ושכינתא כנישת. ועלייהו אתמר [משלי יא] "יש מפזר ונוסף עוד". מאי ונוסף עוד? דא עמודא דאמצעייתא. ועוד מאי ונוסף? דא מאן דמפזר טעמי אורייתא ונוסף [בחדושיה] [בחדושים]. בההוא זימנא [רות ב] "ויאמר לקוצרים ה' עמכם. ויאמרו לו יברכך ה'". ודא רזא ד"יברכך ה', יאר ה', ישא ה'" [במדבר ו] דאינון י"ב עינות מים ואינון ו"ו דנפקין מן צינורא דאיהו

א וכלא וא"ו. ובגין דבעלה תמן דאיהו ו"ו בשית פרקין דרועין, ושית פרקין דשוקין, א באמצעיתא עטרה על גופא ובגין דא "ושתיית מאשר ישאבון הנערים" דאינון [בראשית ל] "ברהטים בשקתות המים". נערים אית לעילא, ונערים [וילנא לד ע"ב] אית לתתא, ואינון אנפי רברבי ואנפי זוטרי:

קם נער [חנוך מט"ט] ואמר: רבנן, צעיר אני לימים מסטרא דזעיר אנפין. ואתם ישישים מסטרא דאריך אנפין. (דאינון ברהטים בשקתות המים) [איוב לב] "על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם". אדהכי דשכינתא בעייתא איהי לאתשקאה מעולימין משואבא דאורייתא דאיהי עמודא דאמצעיתא צריך לאתשקיא [הגר"א תיקון: לאתשקיא] לה ע"י צדיק דאיהו צעיר ליומין. תרי נביאי קשוט דאינון לקביל תרין שפוון דאתמר בהון [שיר א'] "ישקני מנשיקות פיהו". מאי פיהו? דא שכינתא ואינון לקבל תרין כרובי עינא דפתחין וסגרין, דבהון נהיר עמודא דאמצעיתא בבת עינא ואתקריאת מסטריה אספקלריא דנהרא. וכד סתים עינא אתקריאת אספקלריא דלא נהרא. ובת עינא איהי עתו דצדיק ועלה אתמר [בראשית כד] "לעת ערב לעת צאת השואבות". ימינא ושמאלא אתקריאו "שקתות המים". תרי נביאי קשוט "אפיקי מים". [רות ג] "וימד שש שעורים וישת עליה", דא שיעורא דתרין שוקין דאינון בשכמל"ו ו' תתאה. ואית שית עילאין דאינון ו' עילאה דתרין דרועין דאינון שמע ישראל כו' וכלא אתשקיין מאימא עילאה דאיהי א אלף בינה, ובה אתעבידו אחד. "וישת עליה" לגבי ה' תתאה מלכות. ועוד "וימד שש שעורים" לתתא אינון שית סדרי משנה, ואינון מאכל בעירן דאינון חיות הקדש. לבתר דאיהי כנישת לון, זריקת לון לגבי חיילאה הה"ד [משלי לא] "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה". וכד זריקת לון לתתא אתקריאת זרקא ובגין דא [משלי יא] "יש מפזר ונוסף עוד", דבעלה אוסיף לה. קמו עילאין ותתאין ובריכו ליה פתחו אינון סבין בברכאן ובריכו ליה:

[דפ"א פג ע"ד] קם ההוא סבא מאינון סבין ואמר [בראשית מח] "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים". מאי המלאך? אי הוה אמר "מלאך" הוה משמע על חנוך מטטרון. אבל ה' בתוספת איהי שכינתא דאיהי ברכה [משלי ו] "ברכת ה' היא תעשירי". "יברך את הנערים". כלהו נערים דאתקריאו על שם נער אתברכאן (על) [הגיה הגר"א דל"ל על ידי] ההוא נער. "ויקרא בהם שמי" דא שכינתא עילאה "ושם אבותי" אלין אבהן. ועוד "יברך את הנערים" צדיק ותרי [וילנא לה ע"א] נביאי קשוט. "וידגו לרוב" חכמה דאתמר בה [מל"א ה] "ותרב חכמת שלמה" דתתרכי ותסגי. "בקרב הארץ" באלין דאתמר בהון [בראשית כח] "והיה זרעך כעפר הארץ". ולא תתפסק ברכתא מנה כמבועא דאתמר בה [ישעיה נח] "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו":

(זה חסר בתיקונים בדף ל"ג ע"ב בשורה י"ט אחר תיבות לגבי קב"ה)

דלית דורונא חביבא קדם קב"ה כדורונא דשכינתא. זכאין אינון דרועין דסלקין לה לגביה. בתפלין על ידיהו ועל רישיהו. זכאין אינון רגלין וגופא וידין וכל אבר ואבר דביה סליק דורונא לקב"ה. דלית דורונא חביבא קדם קב"ה כדורונא דשכינתא. זכאה איהו אבר דעביד ביה מצוה לקב"ה דבגינה נחית קב"ה לשריא בכל אבר דיליה ועל האי בר נש מכריזין לעילא "הבו יקר לדיוקנא דמלכא":

ועוד [יחזקאל א] "וידי אדם מתחת כנפיהם". אית בני נשא דסלקין דורונא למטרוניא ובהון "מלאכי אלהים עולים ויורדים בו" בההוא בר נש בנשמתיא דסלקא דורונא למלכא ונחתא דורונא מניה למטרוניא. דכד נחתין דורונא למטרוניא וידי אדם נחתין מתחות גדפיהו דמלאכין שליחין דמטרוניא, ויהבין לון שאלתיך ובעותין דשאלין ממטרוניא. וכל מה דמטרוניא יבא, ברשותא דבעלה איהו כלא. ואם לא עאלין בדחילו וברחימו, דחיין לון לבר, ודורונא דילהון לכלבא אתמסר. זכאה איהו בר נש דמטרוניא איהי מקבלא מניה דורונא או יהבה ליה בידהא, דודאי ברא דמלכא איהו. אבל לאחרנין ע"י שליחן יהבת לון. מיד הא אלין נפקין ואחרנין קא אתיין דפקין לפתחא ואינון מארי דאורייתא, מארי דפומא. ואם עאלין בדחילו ורחימו ד"ה היכלא אתפתח לגבייהו, וקב"ה הוא יהיב לון לשון למודים, ושוי לון דבורא בפומיהו למללא קדם מטרוניא הה"ד [ירמיה א] "וישלח ה' את ידו ויגע על פי ויאמר ה' אלי הנה נתתי דברי בפיך". ועלייהו אתמר [הושע יב] "וביד הנביאים אדמה כו' ודברתי על הנביאים". בדבור ממש. ועם כל דא דיעלון להיכלא כל נביאיא למללא עם מטרוניא, איהי לא מלילת עמהון עד דאתדמיא עליהו קב"ה בחיון דיליה. מנהון עאלין בדיוקנא דשור, ומנהון בדיוקנא דנשר, ומנהון בדיוקנא דאריה, ומנהון בדיוקנא דאדם.

ואית מאן דעאל בכל אינון דיוקנין ואם [שם] יהו"ה עליה, אדנ"י שפתי תפתח בודאי היכלא מתפתחא לגביה. ואם שם יהו"ה לאו תמן בכל אינון דיוקנין, מטרוניא איהי "כבודה בת מלך פנימה" ואיהי סתימא בהיכלא ומלילת עמהון ע"י שליחן כפום דיוקניהון ומזליהון. ומשה הוה שלימ בד' חיון ושם יהו"ה עליה, כגוונא דא ש מן משה תלת חיון אריה שור נשר. מ"ה ודמות פניהם פני אדם שם יהו"ה עליה. מנא לן? הה"ד [שמות ג] "ואמרו ל"י מ"ה שמ"ו מ"ה אומר אליהם". ובגין דאיהו שלימ בכלא היכלא אתפתחא לגביה הה"ד [תהלים נא] אדנ"י שפתי תפתח. ואתמר ביה [במדבר יב] "פה אל פה אדבר בו וגו'. ותמונת ה' יביט" דאיהי מטרוניא, מה דלאו הכי שאר נביאי דלאו אינון שלימין כוותיה. ומיד דאלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואינון מארי דאנפין דידעין בע' אנפין לאורייתא. ואם עאלין בדחילו ורחימו אתפתח לון תרעא ועאלין, ולא יכלין לאסתכלא באנפיה דמטרוניא מענוה דילהון, ונפלין על אפייהו בנפילת אפים הה"ד [יחזקאל ג] "ואפול על פני". יהבין לון שאלתייהו ונפקין. הא אחרנין קא אתיין כגון יחזקאל או כוותיה ואינון מארי דעינין דאתמר בהו וגבותם מלאות עינים דאינון [נקודין] לאתוון, ואתוון מניה אינון מלאות עינים מליין מכמה פקודין דאינון כל פקודא. נר מצוה דאתמר ביה [תהלים יט] "מצות ה' ברה מאירת עינים". ודפקין לתרעא. אי אינון כדאין, מטרוניא משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים דהיכלא לגבייהו, אבל לא דיעלון להיכלא. ואתמר בהון "וארא" כגון יחזקאל דאמר "וארא" וכגון ישעיהו דאמר [ישעיה ו] "ואראה את ה'". דודאי לא אמר "ואראה ה'" אלא "את ה'", ודא שכינתא דאיהו מראה דקב"ה דבה איתחזי לנביאים. הא אלין נפקין ואחרנין קא אתיין [דפ"א פד ע"א] ודפקין לפתחא ואינון מארי דאודנין דבהון שמיעא ואינון זריזין דהוו מקדימין למצות והא [וילנא לה ע"ב] קראן קריאת שמע עם דמדומי חמה ואינון מארי דשמיעה הות נפקא מטרוניא לקדמותיהו והות אוקירת לון בגין דהוו מיחדין לה עם קב"ה דאיהו ישראל ועליהו אתמר [חבקוק ג] יהו"ה שמעתי

שמעך יראתי. דכל נביאים כלהון הוה לון אתר ידיע וזמנא ידיע. אבל משה לא הוה ליה אתר ידיע ולא זמנא ידיע, אלא בכל אתר הוה מסתכל ולא הוה מטרוניתא מתכסיא מניה בכל תיקונא.

(אח"ז שייך לפי גירסת הספרים תיקונא כ"ה הכתוב בדפוס הראשון):

וזה חסר בתיקונים בדף מ"ד ריש ע"ב אחר נר ה' נשמת אדם. [אמר מגיה בתרא: בכל שם יהו"ה להלן, יש לנקד כל אות לפי סדר אותן הנקודות של אות הראשונה של ד' מלים של הפסוק של שורה ההיא] ואלין אינון עשר אמירן

ידוד	א בראשית ברא אלהים את
ידוד	ב ויאמר אלהים יהי אור
ידוד	ג ויאמר אלהים יהי רקיע
ידוד	ד ויאמר אלהים יקוו המים
ידוד	ה ויאמר אלהים תדשא הארץ
ידוד	ו ויאמר אלהים יהי מאורות
ידוד	ז ויאמר אלהים ישרצו המים
ידוד	ח ויאמר אלהים תוצא הארץ
ידוד	ט ויאמר אלהים פרו ורבו
ידוד	י ויאמר אלהים הנה נתתי

ואלין אינון ל"ב אלהי"ם דבראשית דאינון לקביל ל"ב שבילין. א' בראשית ברא אלהים את. ב' ורוח אלהים מרחפת על. ג' ויאמר אלהים יהי אור. ד' וירא אלהים את האור. ה' ויבדל אלהים בין האור. ו' ויקרא אלהים לאור יום. ז' ויאמר אלהים יהי רקיע. ח' ויעש אלהים את הרקיע. ט' ויקרא אלהים לרקיע שמים. י' ויאמר אלהים יקוו המים. י"א ויקרא אלהים ליבשה ארץ. י"ב וירא אלהים כי טוב. י"ג ויאמר אלהים תדשא הארץ. י"ד וירא אלהים כי טוב. ט"ו ויאמר אלהים יהי מאורות. ט"ז ויעש אלהים את שני. י"ז ויתן אותם אלהים ברקיע השמים. י"ח וירא אלהים כי טוב. י"ט ויאמר אלהים ישרצו המים. כ' ויברא אלהים את התנינים. כ"א וירא אלהים כי טוב. כ"ב ויברך אותם אלהים לאמר. כ"ג ויאמר אלהים תוצא הארץ. כ"ד ויעש אלהים את חית. כ"ה וירא אלהים כי טוב. כ"ו ויאמר אלהים נעשה. כ"ז ויברא אלהים את האדם. כ"ח בצלם אלהים ברא אותו. כ"ט ויברך אותם אלהים לאמר. ל' ויאמר אלהים פרו ורבו. ל"א ויאמר אלהים הנה נתתי. ל"ב וירא אלהים את כל: א' ויכל אלהים ביום השביעי. ב' ויברך אלהים את יום השביעי. ג' אשר ברא אלהים לעשות. אלין תלתא סלקין על כל ל"ב אלהים בעובדא דבראשית ודא רזא [שמות ג] "וירא אליו מלאך ה' בלבת אש". בלבת אש דאורייתא ודא איהו [ישעיה סג] "כי יום נקם בלבי". ובהון פועלים מ"ב אתוון דיהו"ה במ [תהלים סח] וכלהו אתכלילן בבת שבע. ואינון ז' שמהן דמ"ב אתוון: אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג חקב טנע יגל פזק שקו צית: עלייהו אתמר [תהלים קיט] "שבע ביום הללתיך". ובהון [בראשית לג] "וישתחו ארצה

שבע פעמים" יעקב דשזיב ליה מעשו בגלותא דתמן בת שבע. וכל דא הוה ידע יעקב ברוח קודשא והוה אדכיר אדני לגבי (בל) (נ"א הקב"ה) דאיהו אדון דנטיר לה לאדני בגלותא. לקביל שבע שמהן אלין אינון שבעה יומי בראשית, ואינון מ"ב אתוון לבושיין [דפ"א פד ע"ב] לעשר אמירן. [ועשר אמירן], ול"ב אלהים דעובדא דבראשית, ותלת אלהים דויכלו סליק (בלא) [הגיה הגר"א דל"ל כלל] מ"ה לאחזאה דתמן קבור בגלותא הווא דאתמר ביה ואמרו ל"י מ"ה שמ"ו מ"ה ודא וא"ו ק"א יו"ד ק"א [הגר"א תיקן דל"ל: דא יו"ד ק"א וא"ו ק"א] יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ושלימו (דלילי) [דיליה] בליל שמורים דהיינו ע"ב בחושבן בל"ל. ביה נהיר מ"ה [וילנא לו ע"א] דאיהו שמא מפרש (דגלותא) [בגלותא] דאיהו קבורה דשכינתא. וכד ייתי ליל פורקנא דילה אנהיר לה מ"ה דאיהו שמא מפרש. בההוא זמנא בן שואל לאביו מ"ה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות דביה [תהלים לג] "משמים הביט ה' ראה את כל בני האדם". [חבקוק ב] "ואם יתמהמה חכה לו":

אב"ג ית"ץ. [דברים לד] "ויקבור [אמר המגיה: להלן ראשי תיבות] אותו. ב. ג. י." [דברים לג] "תורה צוה לנו משה צפון באורייתא.

קר"ע שט"ן. קר"ע דאיהו בימא דאתמר ביה [בראשית א] "יהי רקיע בתוך המים". י' מן הרקיע איהו עיקר יחודא וביה קרע ימא. "ויהי מבדיל", שטן דאיהו מבדיל בין מים למים. אב"ג ית"ץ. בראשיית אב"ג תש"ר באתוון אתב"ש. קר"ע שט"ן יהי רקיע ביומא ב'.

נג"ד יכ"ש יומא תליתאה, [שמות לד] "נגד כל עמך אעשה נפלאות".

בט"ר צת"ג [יומא רביעאה] ביה תבר נהורין והחשיך לון הה"ד [ישעיה כד] "וחפרה הלבנה ובושה החמה".

חק"ב טנ"ע ביומא חמישאה נפקו זרעי דאילנין בגין דאיהו ח"ק בט"ן ואיהי ה' דאתמר בה [שמות ב] "ותשם בה את הילד ותשם בסוף" דאורייתא בגין לכסאה ליה בגלותא דעליה אתמר [שמות א] "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" דאיהו נהורא דאורייתא, דאיהו אור "תשליכוהו". "וכל הבת" דאיהי נר מצוה תורה שבעל פה. "תחיין" כל אלין דיתגדלון בה. בגין דהוה עתיד לאפקא [וילנא לו ע"ב] מושיע. ולא עבדו הכי המילדות (נ"א הני המילדות והכי אמרו מארי מתניתין) דאינון מ"מ [צדקן כלל זה ר"ת מארי מתניתין, אצל כאן הגר"א מתקן טל"ל צ"מ, ר"ת צ' משיחין] "ותחיין את הילדים" בגין דהוה דחלין מקב"ה הה"ד [שמות א] "ותיראן המילדות את האלהים" וגו'. ובהאי בן הילוד היאורה, ביה תשליכוהו [אמר המגיה: אותיות תשכילהו]. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וגו'.

ביומא שתיתאה אלף שתיתאה ביה יגל פזק ביה י"ג"ל פ"ורקן ז"רע ק"דושים. ועליה אתמר [בראשית לא] "יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד". וצדיק איהו עני ותרין משיחין יקומון כגוונא דא. חד לקביל בית ראשון דאיהו ה' עילאה, ותניינא לקביל בית שני דאיהי ה' תאה. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מ"ה מן משה דשליט ורכיב עלייהו. ע"ב תליין מן ידו"ד ידו"ד ידו"ד. ארבע אנפין דאריה וד' דשור וד' דנשר. ואינון סלקין אלף ומאתן. ובהו רכיב מ"ה חיה דאדם דאיהו משה. וכלא אתעכב עד דייתי שילה דאיהו משה, בגימטריא מ"ה ארבעין וחמש שנין בתר אלף ומאתן שנין. (וכלהו נחתין בצדיק וארבע אתוון) [נ"א וכלהו ד'

אתון נחתין בצדיק] ואתקשרן ביה בגין דאיהו קישורא דיחודא. ומאי ניהו? יהו"ה עמודא דאמצעייתא נהיר בצדיק לאקמא ביה לשכינתא דאיהי אדנ"י ד"ין בגלותא. ובגין דצדיק אתקשר בגבורה דמתמן עותרא, שמאל דוחה ולא יפרוק מתמן עד דיתקשר צדיק בימינא דאיהו עני וחכים, דתמן צדיק איהו מסכן וחכם ומלט הוא את העיר בחכמתו מאי העיר? דא ירושלים דאתמר בה [זכריה יד] "ונלכדה העיר" כו' ולא ימות משיח. ובגין עניותיה וחכמתיה ישזיב לקרתא, בגין דאיהו עני וחשוב כמת. ועתירין באורייתא לא ישתארן אלא א' מעיר ושנים ממשפחה. חד מעיר דאגין על קרתא, ודא שילה דדרגיה עמודא דאמצעייתא. ותרי ממשפחה, תרין משיחין מסטרא דתרי סמכי קשוט דאגינו על משפחה דאינון עתירין באורייתא ובנבואה. ואחרנין כולהו עניים באורייתא ובנבואה, ובזכות אלין תלת ובעניותא דילהון ישתזבון ממיתה ועאקו (ויפקוד) [מגיה סג"ל דל"ב: ויפקון] ברחמי. ובגין דא "שמאל דוחה וימין מקרבת".

שקוצי"ת ביומא שביעאה דיאהו אלף שביעאה בה קץ הימין ורזא דמלה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ה' אלהינו ה'. אלהינו הוא שכינתא עלאה עליה אתמר [רות ג'] "ווגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר". ודא איהו [ישעיה סג] "כי יום נקם בלבי". ועוד ללבי גליתי דא שמא דע"ב שמהן, ביה אתבני בי מקדשא דאיהו [וילנא לז ע"א] דרועא ימינא, וביה אתבני עלמא דאיהי שכינתא הה"ד [תהלים פט] "אמרתי עולם חסד יבנה". ואיהי חסד. ע"ב שמהן ועלייהו אתמר [ישעיה יט] "הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים". ע"ב דא י' י"ק יק"ו יהו"ה הא הכא עשר אתון וסלקי ע"ב בחושבן. ותליין מנהון ע"ב שמהן. ואלין אינון וה"ו יל"י סייט על"ם מה"ש לל"ה אכ"א כה"ת הז"י אל"ד לא"ו הה"ע יז"ל מב"ה הר"י הק"ם לא"ו כל"י לו"ו פה"ל נל"ך יי"י מל"ה חה"ו נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רי"י אור"ם לכ"ב וש"ר יח"ו לה"ח כו"ק מנ"ד אנ"י חע"ם רה"ע יי"ז הה"ה מי"כ וי"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מ"ה וה"ו דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א ני"ת מב"ה פו"י נמ"ם יי"ל הר"ח מצ"ר ומ"ב יה"ה ענ"ו מח"י דמ"ב מנ"ק אי"ע חב"ו רא"ה יב"מ הי"י מו"ם.

[דפ"א פד ע"ג] וה"ו אנ"י וה"ו ראשי תיבין וא"ו. י"ג מכילן דרחמי עליהו אתמר [ישעיה נד] "וברחמים גדולים אקבצך" ואלין אינון י"ג מכילן דרחמי דכרת [ברית] עם משה לאפקא בהון לישראל מן גלותא. ואית בהון ע"ב תיבין דאינון חסד דרועא ימינא ובהון רי"ו אתון בחושבן גבורה. ואינון אתון מתכפיין תחות תיבין ודא איהו ויעבור ע"ב רי"ו. ודא איהו הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל. ודא איהי י' י"ק יק"ו יהו"ה. יו"ד, יו"ד ק"א, יו"ד ק"א וא"ו, יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ואינון כ"ו אתון [ונפקין מן י' י"ק יק"ו יהו"ה] [מגיה סג"ל דל"ב: ונפקין מן יהו"ה] ודא איהו הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל בההוא זימנא [ישעיה מב] "ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר". "יריע" בתקיעה ודא רביע. "יצריח" בשברים ואילן ב' גרישין. "על אויביו יתגבר" בתרועה ודא שלשלת והא אוקמוה. בההוא זמנא שופר מהופך קדמא זקף קטן זקף גדול. מאי מהופך? אלא מהפך ממשלה דאומין דעלמא לממשלה דישראל, ובההוא זמנא והפכתי אבלם לששון. זקף גדול, זקף קטן. בההוא זימנא יתקיים [ישעיה ס] "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני ה' בעתה אחישנה". והא אוקמוה [סנהדרין צח]. אם זכו אחישנה, ואם לא זכו בעתה בעת ה':

צריך למנדע מאי עת ה' דעלה אתמר [תהלים קיט] "עת לעשות לה' הפרו תורתך". והאי אית עת ואית עת הה"ד [ויקרא טז] "ואל יבא בכל עת אל הקודש". ובגין דא אמר [קהלת ה] "עת לבכות ועת לשחוק". ורזא דמלה מיד דייתי עת דבכיה, עת דדחקו לישראל מיד יהא לון עת פורקנא הה"ד [ירמיה ל] "עת צרה היא ליעקב וממנה יושע". דהא סגיאין הוו עתינ דעאקו הה"ד [תהלים ט] "משגב לעתות בצרה". מאן יכיל למנדע ההוא עת בינייהו? אלא עת דבכיה איהו. ורזא דמלה [ירמיה לא] "בבכי יבואו". בבכי דדלות, (דבך) [הגיה הגר"א ל"ל: דכך] סליק חושבן בבכ"י כחושבן ד"ל. וכיון דחזא משה האי דוחקא דדלות לישראל, אתמר ביה [שמות ב] "והנה נער בוכה". מיד מה כתיב בתר בכיה? "ותמחול עליו" בפורקנא. ורזא דמלה [בראשית יט] "ויתמהמה ויחזיקו האנשים בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו בחמלת ה' עליו". דהכי עתידין למהוי בדרא דגלותא בתראה כאינון אנשי סדום ועמורה. ומיד "ויוציאוהו ויניחואהו מחוץ לעיר". ויוציאוהו מן גלותא, ויניחואהו ממאי דטופנא:

ועוד [שמות ב] "והנה נער בוכה", ב"ו כ"ה דאתמר ביה [שמות ב] ויפן כ"ה וכ"ה. ואיהו כלילא מחמשין תרעין דבינה דאתמסרו למשה ובהון "ויך את המצרי". ובהון מחא חמשין מחאן במצרים ועלייהו אתמר [איכה ב] "מי ירפא לך". הה"ד [דברים לב] "מחצתי ואני ארפא". במאי דמחצתי למצראי אני ארפא לך. ובגין דא [איכה ב] "מה אעידך", ושלימו דקרא "מה אדמה לך הבת ירושלים. מה אשוה לך ואנחמך כו' כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך":

מיד שופר הולך אתנח יתיב. בההוא זימנא אתער משיח, דאיהו כגוונא דנח דאתמר ביה [בראשית ה] "זה ינחמנו ממעשינו", דאיהו כובד המלאכה, "ומעצבון ידינו" דתאמר בהון [שמות א] "אשר עבדו בהם בפרך". ודא איהו אתנח, "את האלהים התהלך נח". ו"יתמו חטאים מן הארץ" [תהלים קד] ערב רב, מוץ ותבן, שאור וחמץ. (ישתארון) [הגיה הגר"א ל"ל: וישתארון] ישראל סלת נקיה דעליהו אתמר [דברים כה] "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים". דאינון דאשתארו ממי טופנא דאתמר בהון "ומחיתי את כל היקום", דאינון הוו קיימין על ישראל (בחמש) [הגיה הגר"א ל"ל: צחמס], בגין דאינון רישין עלייהו בגלותא. ומיד דאתמחון יתיב קב"ה על כורסיה. דאומאה אומי דלא יתיב על כורסיה עד דיתמחון מעלמא הה"ד [דברים כה] "כי יד על כס י"ה, מלחמה" וגו'. ודא איהו אתנח יתיב. בההוא זמנא דיתיב על כורסיה, ימחול לישראל מכל חובין דעבדו הה"ד [דניאל ז] "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור". לקיימא [ישעיה א] "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". [וילנא לז ע"ב] כורסיה שביבין די נור [הגר"א מוסק ד' מליס אחרונות כורסיה כו' וגורס "ושער ראשה כעמר נקא"] "אם יאדימו כתולע כצמר יהיו".

ועוד [ישעיה א] "אם יהיו חטאיכם כשנים" מסטרא דיצחק, "כשלג ילבינו" מסטרא דאברהם דביה מתלבנין. [הגר"א מוסיקף כאן]: "כורסיה שביבין די נור" בההוא זימנא דיתיב קב"ה על כורסיה, מיד אתנח. [בראשית ח] "ותנח התיבה", שריא (דטורי) [הגר"א מגיה ל"ל: צטורי] לוטיא למעבד בהון דינא, דאינון טורי (קדרי) [קדדו], טורין חשוכין בגלותא, ארירן בגלותא הה"ד [דברים כח] "ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה". דבההוא

זימנא נחתינ כל חובין (נ"א כל לוטיא) על ישראל בגין דיתכפרון מחוביהון. וכל זכוון נחתינ על חייביא לקבלא בהון אגרייהו. ורזא דמלה [בראשית כח] "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו". עולים סלקין זכוון. ויורדים נחתינ חובין. וכלא בהאי סולם סלקין ונחתינ. ובטעמי סולם איהו ודא איהו [הגר"ל מוסק המלים "ודל איהו"] שופר הולך. רביע דרגא תרי טעמי. בההוא זמנא סליק זכוותא דישראל לעילא ונחית חובין דילהו כמה דאוקימנא. מאי עולים ויורדים? אלא מאן דחוביה נחית, זכותיה סליק. בההוא דרגא דאנחיתו לשכינה עד עפרא, כך נחתינ אינון דאנחיתו לה. וכמה דאינון [דפ"א פד ע"ד] נחתינ כך שכינתא דאיהי מזלא דילהון סליקת עד דמטאת לאתר דאנחיתו לה מתמן. ומיד דסליקת לאתרהא מיד קב"ה קבל לה בימינא הה"ד [בראשית ח] "וישלח ידו ויקחה ויבא אותה אליו אל התבה". בההוא זמנא "והמים היו הלוך וחסור" דאינון ערב רב, "עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים" דאינון אבהן ואתער זכותא דילהון על ישראל. דעד ההוא זימנא תמה זכות אבהן. מתמן ואילך חלה זכות אבהן. בההוא זימנא "ובכץ צדיקים יראו וישמחו וגו' והרשעה כלה בעשן תכלה" וגו'. בכ"ן ודאי דאיהו חס"ד דרועא ימינא, כורסיא. בגין דכורסיא בימינא אתתקנת הה"ד [ישעיה טז] "והוכן בחסד כסא" ובה "ותמלוך אתה הוא ה' אליינו". בההוא זמנא דקב"ה יתיב על כורסיא דחסד דאיהו דרחמי אתמר "אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות". בההוא זמנא [ישעיה ל] "ולא יכנף עוד מוריך".

(שייך כאן מ"ש בתיקונים דפ"א דף נ' ע"ב וגדפו דשכינתא אינון כסוי דם חיה ועוף): [וזה שייך לתקו"ז דפ"א דף מח ע"ב אחר ח"י חולין דשדרה מסטרא דגופא]

וכל דא מסטרא דאילנא דחיי. ומסטרא דאילנא דטוב ורע, אתרוג דמי לצדיקיא, והדס לבינונים, וערבה לרשעים. ושכינתא אתמר בה [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". אע"ג דאתמר בה [משלי ג] "עץ חיים היא למחזיקים בה" איהי שלטא על עץ הדעת טוב ורע. מסטרא דיליה היא קריבא למלכא. (נ"א ומסטרין אלין לזמנין איהי נוקבא קריבא למלכא) [הגר"ל מניין שיש לגרוס כגירסא שצסוגרייס הני"ל] הה"ד [ויקרא טז] "בזאת יבא אהרן אל הקדש" מסטרא דימינא. לזמנין איהי רחיקא מניה מסטרא דשמאלא "ואל יבא בכל עת אל הקדש". מסטרא דימינא איהי לא מקבלא טומאה. טוב הוא ימינא, אבל אתרהא (טוב) מקבלא טומאה מרע ומות. בההוא אתר לית ליה קריבו (נ"א אל הקדש איהי לא מקבלא טומאה, אבל אתרהא טוב מקבלא טומאה מרע ומההוא [וילנא לח ע"א] אתר דלית ליה קריבו). ותמן צריך קורבנא לקרבא וקטרת לרחקא רוח הטומאה מההוא אתר. ולקרבא זכותא לשמאלא גבירתא, ולרחקא שפחה מתמן ובגין דא כל שמהן אית בה ואתקרי שדרה אחור:

[שייך לרף ק"ד א' שינוי השם דא מצפ"ץ דאיהי באתב"ש יהו"ה]. שנוי מעשה דא שבת דאיהי [כל עובדוהי] כלאחר יד. ורזא דמלה כלאחר יד. כל דאיהו צדיק אחר יד, דיהי שכינתא. דא שנוי מעשה. ובזמנא דאיהי כלאחר יד לית תמן סגידו דאתמר ביה כל הכורע כורע בברוך. תעלא בעידניה סגיד ליה. דבזמנא דאיהי כלאחר יד אתעביד זנב. ועכ"ד דאמר תעלא בעידניה סגיד ליה באתריה. אבל חוץ מאתריה הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. דהא צדיק גמור אע"ג דנחית מדרגיה ואתעביד זנב לאריות עליה אתמר [תהלים לז] "לא ראיתי צדיק נעזב". מאי זנב דיליה? ההוא קוצא דאת ד' מן אח"ד

דאיהי י' זעירא שכינתא תתאה, עליה אתמר [משלי כד] "כי שבע יפול צדיק וקם". תא חזי גלגול דאת ו' איהו דנפיק בשעתיה דעליה אתמר מזל שעה גורם כמה דאוקמוהו מארי מתניתין [שבת קנו]. "אין מזל יום גורם אלא מזל שעה גורם".

באברהם מה כתיב ביה? כד אתיא בגלגולא [בראשית יט] "וישכם אברהם בבקר וכו' אל המקום אשר עמד שם" כו' [ובגין] [הגר"ל גרס: צגין] לאקדמא לה. יצחק מה כתיב ביה בגלגולא? [בראשית כד] "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב". נפק לגבה לחקלא בגין דאתמר בה [ירמיה ט] "מי יתנני במדבר מלון אורחים". חד אקדים לפשפשא לה בצפרא. ותנינא לפשפשא בה ברמשא. יעקב מה כתיב ביה [בראשית כח] "ויפגע במקום", פגע בה. זכאה איהו מאן דפגע בה כגון יעקב דעליה אתמר (שם) "וילן שם". וההיא לינה איהי לוייה מיד דאערע בה [בראשית לב] "ויפגעו בו מלאכי אלהים". ועכ"ד דפגע בה הוה [וילנא לח ע"ב] נטיר לה ולא אתאחד (יעמוד) [הגר"ל מגיה ל"ל עמנה] עד (דאחד) [הגר"ל מגיה ל"ל דאתא] בעלה. ודא איהו [בראשית כח] "וילן שם כי בא השמש", דבגיניה [בראשית לב] "ויזרח לו השמש" דאיהו משה דאתא ביה בגלגולא רוחיה דמשה. ובגין דא יעקב ומשה הוו קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעיתא, אבל דא בגופא ודא נשמתא ליה. ובגין דא לית שעתא קיימא לכל בר נש דאיהי שכינתא בלא בעלה. ובגין דא כד דחיקת ליה שעתא לרבי פדת ואמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני ואולי דנפלת. מאי ואולי? אלא ואולי אי בעי קב"ה [דפ"א פה ע"א] דנפלת בשעתא דמזוני דהא אתתיה עביד ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהי עבידת בלא רשותא דבעלה. וכגוונא דא לית שעתא קיימא דאיהי שכינתא לההוא בר נש אלא אם ייתי בגלגולא בההוא בר נש (בעלה) דההיא שעתא, ורזא דמלה [ויקרא טז] "כזאת יבא אהרן אל הקדש". ובלא בעלה אתמר (שם) "ואל יבא בכל עת אל הקדש". [במדבר א] "וזהו הקרב יומת". ולית מיתה אלא עניותא. והאי זר לא כזר אחרא דמום זר אלא זר מבעלה. זכאה מאן דאערע בשעתא דאתברי מו' ימי בראשית. דכל נשמתא אית לה עת וזמן בגלגולא כמה דאמר קהלת [קהלת ג] "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים". ודא שכינתא תתאה דאיהי זמן ועידן לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא וגלגולא. ואיהי [דניאל ז] "עידן ועידנין ופלג עידן". עידן דכל עידנין שפיר. מאי ופלג עידן? אלא כגון פלג המנחה בשמאלא אתפלגת לדינא, ובימינא לרחמי בעמודא דאמצעיתא אשתלימת. וכד אתפלגת בימינא ושמאלא אתמר בה לאסתר [אסתר ה] "ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעשי". ואיהי כח יהו"ה, פלגו דילה יד ימין, ופלגו דילה יד שמאל. ולקבל תרוייהו אדכיר קהלת כ"ח זמנין עת הה"ד [קהלת ג] "עת ללדת" וגו'.

[לתקוני זהר דפ"א דף קו ע"א אחר תיבות "וטח את הבית" ודא שינוי מקום] חזא דלא אצלח [ויקרא יד] "ונתן את הבית את אבניו ואת עציו", וארכיב ליה בגופא אחרא. כמאן דארכיב אילן ממין תפוחים במין חבושים ותמן אשתני אילנא ואיבא דיליה איהו שינוי השם. חזא דלא אצלח, אעקר ליה מתמן ושני ליה בכל עובדוי מכל מה דהוה בקדמיתא [וילנא לט ע"א] ומכל ציורין דיליה. ורזא דמלה [איוב יד] "משנה פניו ותשלחהו". [איוב לג] "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גברי". [צמדה] אַמְשְׁטֶרְדַם נדפס פסוק הנ"ל "ומן כל אלה", והגר"ל מציין שזה שינוש]. קרקע דנטע ליה תמן ואצלח ואתפשט ענפוי

ושרשוי עד אלף דור, דא שכינתא הה"ד [תהלים קה] "דבר צוה לאלף דור" ועלייהו אתמר [שיר ח] "האלף לך שלמה". ואלין אלף עלמין דכסופין דארכיב ליה לאדם על (כסלו) [מגיה הגר"א שזה ט"ס ו"ל: כלהו]. ורזא דמלה [דברים ה] "ועושה חסד לאלפים", למאן? לאוהביו. [אבל] "ולשומרי מצותיו לאלף דור". כיון דאצלח בכל גלגולא, ובכלהו (אתדני) [מגיה הגר"א ד"ל: אמתכי] ואצלח, אתמר ביה ועושה חסד לאלפים. אבל לחייביא דלא אצלחין בכל אתר, מה כתיב בהון [תהלים צא] "יפול מצדך אלף". לא אית לון חולקא באלף עלמין אלין. ורזא דמלה [קהלת ח] "ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו ממקום קדוש יהלכו". מאי "וממקום קדוש יהלכו"? דהא אם אינון רשעים לא הוה לון [להלון] מאתר דקדושה. אלא ודאי בכך ראיתי רשעים בגין רשעותא דילהון לית לון חולקא בקדושה. אדהכי הא סבא דסבין קא אזדמן ליה. אמר ליה, לאו כל רשיעיא שוין דאית רשע גמור, ואית רשע שאינו גמור. רשע שאינו גמור אית לה חולקא בקדושה, ואית ליה חולקא במסאבו, דאתערבו ביה תרוייהו. ולהאי אתמר "ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו", ולא אמר "ראיתי רשעים גמורים". דרשע גמור לית ליה חולקא בקדושה ודאי. אבל רשע דלאו איהו גמור, אית ליה חולקא בקדושה ובגין לאתדכאה ממסאבו נחתין ליה בגלגולא. ולהאי לית שעתא ועת זמן ידיע אלא ייתי כמה זמנין בגלגולא עד דיתדכי מההוא וזהמא:

לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא מעורב במינא אחרא. בעא לבררא וללכנא ליה. מה עבד? הוה יוצק ליה במנא כמה זמנין וארמי ליה בנורא עד דאתברר ואתלבן. ורזא דמלה [איוב כב] "אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם". מאי נהר? דא נהר די נור דתמן יוצק נשמתא עד דאתלכנא. ומאי "אשר קומטו ולא עת"? אלין תקע"ד דרין דאתקמיטו בלא עת, ואסתלקו בלא עת קדם זמנייהו. וזרק לון קב"ה בגלגולא על כל דרא ודרא וחזר לון ליסוד. ודא איהו נהר יוצק יסודם דאינון ד' יסודין דד' פרצופין דאינון פרצוץ אדם ופרצוץ אריה ופרצוץ שור ופרצוץ נשר, דממנן על מיא אשא ורוחא ועפרא. אריה מרכבה וגלגולא דיליה מיא. שור מרכבה וגלגולא דיליה אשא. נשר מרכבה וגלגולא דיליה רוחא. אדם מרכבה וגלגולא דיליה עפרא. הה"ד [איוב לד] "ואדם על עפר ישוב". ג' חיון עלייהו אתמר [איוב לג] "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר". אדם, "דבר צוה לאלף דור". אתא ר"ש לנשקא ליה. פרח לעילא. אמר ר' שמעון, סבא סבא עליך אתמר [מלאכי ב] "הלא אב אחד לכלנו". בדיוקנא דלעילא אבינו שבשמים זכאה חולקנא דזכינא למהוי בך חולקא. פתח ר"ש כמלקדמין כו' כמשכ"ש [כמו שכתוב שם]:

[לדפ"א דף קי ע"ב אחר תיבות מההוא אתר דאקרי ערוה]

[דפ"א פה ע"ב] ומאי הוה? פשטים דאתמר ביה [שמות כח] "ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה". אמר ליה רבי אלעזר אם כן דאתכסי ביה בשר ערוה, טוב איהו? א"ל ברי, לאו כל עריות שוין. האי לא קריב קרבנא דא אלא לקרבא ערוה דיליה לה' דאתמר ביה [ויקרא יח] "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'". ומאי ערוה דיליה? וזהמא בישא ערלה נוקבא דערלה ההיא דאתמר בה [סנהדרין לח:]: אדם הראשון מושך בערלתו הוה. ומאי ניהי? אימא דערבוביא בישא, איבא דאילנא דטוב ורע דאתמר בה [בראשית ג] "ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל". ומאי ניהו? ליליית.

מתמן קא אחייך ערב רב דאינון מעורבין בישראל, דאתמר בהון [ישעיה א] "הוי גוי חוטא" דאינון "זרע מרעים בנים משחיתים" וכו' ואמרו [שמות לב] "אלה אלהיך ישראל" לעגלא:

[וילנא לט ע"ב] ובגין דא [בראשית ו] "ואל קין ואל מנחתו לא שעה". והא קב"ה אתמר ביה [תהלים קמה] "ורחמיו על כל מעשיו". ואתמר ביה [יחזקאל יח] "כי לא אחפוץ במות המת" וקבל לון, כל שכן לקרבנא דקין? אלא דהוה רעותיה לביש כמה דאתמר. אבל הבל הוה רעותיה בקרבנא דיליה לקרבא שכנינא להווא דאתמר ביה [דניאל ז] "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקי". במאי? בהווא דקריב [בראשית ד] "מבכורות צאנו ומחלביהן" ובגין דא "וישע י"י אל הבל" והא אתמר. ומיד דלא אתקבל קרבנא דקין, "ויחר לקין מאד. ויאמר י"י לקין למה חרה לך?" דלא אתקבל קרבנך. "אם תיטיב" עובדך בגלגולא, "שאת" לך בעלמא, ותתקבל בתיובתא. ואם לאו "לפתח חטאת רובץ". אמר ר' אלעזר כו':

[דפ"א דף קיד ע"ב] הא הכא אדם דעשייה ויצירה אדם דבריאה דאוקמוה על תפארת. מאי [בראשית א, כז] "בצלמו בצלם"? דתרין דיוקנין דיליה לעילא אלין אינון ו"ו, תרין וויין אינון תרין דיוקנין ד[אות] א דא דאיהו אדם דאמצעיתא. דשכינתא עילאה איהו דמות אדם עילאה דאיהו חכמה. ושכינתא תתאה דמות אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא. ועוד עמודא דאמצעיתא בדיוקנא דכתר ודא אדם דבריאה. ואדם דיצירה צדיק בדיוקנא דחכמה ובגין דא [מל"א ה] "ויהו"ה נתן חכמה לשלמה". דאיהו צדיק ברית שלום שלם ה'. ושכינתא תתאה אדם דעשייה דמות דשכינתא עילאה*. ועוד אדם מסטרא דוא"ו איהו אריך אנפין, ודא אדם דבריאה. אדם דיצירה זעיר אנפין מסטרא דויצר יו"י. אלין אינון ספירן דבריאה ויצירה ועשייה תתאין. (ועוד) [ודא] בראשית, ברא שית, ואינון אדם דבריאה ויצירה ועשייה תתאין. ואדם דבריאה ויצירה ועשייה עילאין ואשכחנא ברזין טמירין בספרא דחנוך דאדם בחושבן זעיר תשע איהו וכל ספירה אתקריאת אדם, ושכינתא תתאה דמות אדם. בקדמיתא עילת העילות אמר לכתר "נעשה אדם", יהא רישא ממך הה"ד [שיר ז] "ראשך עליך ככרמל" רישא הא חד, ומצחה דיליה ותרין עיינין ותרין אודנין הא שית. ותרין אנפין וחוטמא הא תשע. נעשה אדם הא פומא דיהא עשירית כללא דכלא. א"ל רבון עלמא כל עמל האדם לפיהו וכל גלגולין דיליה לפיהו. ואפשר (דיהיב) [דיהא] בשעתא דמזוני א"ל אנא אשתתף בכו ולא יהא עמל בפיהו. בהווא זימנא ברא כולא בלא עמל ויגיעה הה"ד [תהלים לג] "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם":

אמר ר' אלעזר, ומה עמל הוה לעילא וחסרונא דמזונא? א"ל אין, דהווא אדם קדמון הוה בני עלמין ומחריבין בגין דעילת העילות לא הוה משתתף תמן. בגין דעד השתא לא הוה שלים בנוקבא דיליה ובגין דא אמר "נעשה אדם". דאיהו נוקבא ואשתתף תמן דאיהו לא שרייא אלא באתר שלים. לבתר נחית למוחא דאיהו חכמה ואמר נעשה אדם. דמוחא איהו חד ואתפלג לד' מוחין, הא חמש. ותרין כנפי ריאה ותרין כולייך דאתחשיבו עמיה מלגאו, הא תשע ואמר "נעשה אדם" [וילנא מ ע"א] דא לבא דיהא שלימו דכלא. ולבתר נחית לגופא ואמר נעשה אדם. דגופא עליה צואר וקנה וושט הא תלת, וגוף ותרין דרועין הא שית, וברית ותרין ושוקין הא תשע, "נעשה אדם" עשירית כללא דא נוקבא. בכל אתר נוקבא דא שכנינא תתאה. איהו שלימו דעילאין ותתאין:

[הגר"א מגיה משפט אחרון הנ"ל לנ"ל: עשירית לכלה דא נוקבא שכינתא תתאה. ככל אתר נוקבא אייה שלימו דעילאין ותתאין].

והכי אזיל בכל אבר ואבר ובכל ספירה וספירה ואמר "נעשה אדם" עד דאתכלילת שכינתא בכל ספירה ובכל אבר. בההוא זימנא דאשתלימו כל איבריך בה כל חד לעשר כגוונא דא יו"ד ק"א וא"ו ק"א. לבתר נחית לארבע חיון דאתנטיל מנייהו אדם דאינון יהו"ה ואמר "נעשה אדם" למהוי [דפ"א פה ע"ג] שכינתא כלילא מכל סטרא והכי נחית לתתא לכל צבא השמים ואמר "נעשה אדם" והכי לתתא בבני נשא. ואלעזר ברי נקוט האי כללא בידך, דבכל אתר דלית שכינתא תמן לית שלימותא תמן, ועילת העילות לא שרייא תמן. ובגין דא [אי] איהו בר נש פגים בלא נוקבא לא שריא קב"ה עליה. א"ר אלעזר וכל חברייא דתמן, אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די:

ועוד אמר ר' שמעון, ברכאן לא נחתין על [ספיה] [הגיה הגר"א לנ"ל: ספירה] ולא נביעו עד דשכינתא אתחברת בקב"ה הה"ד [בראשית ב] "כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ". אמאי? בגין דאדם אין. דעליה אתמר [יחזקאל מה] "להניח ברכה אל ביתך". ואדם לא אתקרי בלא נוקבא ובגין דא "כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ". "והארץ היתה תהו ובהו". וכל בניינין הוו חריבין ויבישין בלא נביעו עד דאתא שכינתא ובגין דא [שמות כ] "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך". ותרגם אונקלוס בכל אתרא דאשרי ית שכינתו. דכל ברכאן [ביה] [הגיה הגר"א לנ"ל צה] מתכנשין. ובגינה אתמר [ברכות יב]. "כל הכורע כורע בברוך". מאי ברוך? כ' כתר. ר' ראשית חכמה. ב' אימא עילאה ואימא תתאה. ו' כליל שית ספירן. הא עשר כלילין בה וכלהו מתכנשין לגבה. ובגין דא אתקריאת בית הכנסת כניסו דכלא. וכל הזוקף זוקף בשם, וכל הכורע כורע בברוך ההוא דאתמר ביה וברוך אל עליון. כליל עשר ספירן מעילא לתתא. דאיהו מקור כל ברכאן. "וכל הזוקף זוקף בשם". תרין זמנין אמאי? הוה ליה למימר כל מאן דמצלי כורע בברוך וזוקף בשם. אמאי תרין כריעות ותרין זקיפות? אלא רזא דתרין כריעות רישא וגופא. עד ח"י עלמין דאיהו כליל ח"י חולייין. ודא איהו "עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה" ועלה אתמר ביעקב [בראשית לג] "וישתחו ארצה שבע פעמים". וכמה דתרין כריעות אינון ברישא וגופא דאיהו ברוך [אתה] הכי צריך תרין זקיפות תמן:

אמר רבי אלעזר: אבא, רזא עילאה אית יתיר (דנחיתו דנביעו מלגאו איהו יתיר) [הגר"א הגיה כי המלס "דנחיתו" וכו' עד "יתיר" יש למחוק] תרין כריעות אינון י"ו לגבי מאן? לגבי ה"ה. [הגר"א הוסיף כאן: דנחיתו דנביעו לגאון]. ותרין זקיפות בה"ה לסלקא ה' ב', ה' ב'. כגוונא דבית ראשון ושני דאסתלקין בתרין עמודין ועלייהו אתמר [תהלים קמה] "סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים". א"ל והא אתמר כל הכורע כורע (בברכות) [הגר"א הגיה לנ"ל: צנרוך] דאיהו אל עליון דאתכלילין ביה עשר. איך אינון כפולים תמן עשר תניינא למהוי תמן תרין כריעות? דהא כריעות אינון עשר מעילא לתתא, זקיפות עשר מתתא לעילא. ורזא דמלה אל"ף ה"א יו"ד ה"א. יו"ד ה"א ו"ו ה"א. הכריעות בעשר מן אלף דאדנ"י עד [הגר"א הוסיף כאן: י' (עיין בביאור)] זקיפות מן י' דאדנ"י עד אלף. [דאל"ף] מן אדנ"י איהו אהיה. י' [וילנא מ ע"ב] מן אדנ"י איהו יהו"ה. ובגין דא "כל הכורע כורע בברוך" אל"ף ק"א יו"ד ק"א. וכל הזוקף זוקף בשם יו"ד ק"א וא"ו ק"א.

הא הכא זקיפה חד והכרעה חד. הכרעה באהיה, זקיפה ביהו"ה, וכולא באדני. א"כ זקיפה תניינא והכרעה תניינא במאי? אמר ר' שמעון, בריך ברי לעתיק יומין. בודאי זקיפה והכרעה תניינא צריך לעילת העילות נחית לה מעילא לתתא ולסלקא ביה שכינתא דאיהו זקיף לה בשם יהו"ה דכלא בידיה וברשותיה. עלייה וירידה ונביעו ברשותיה דלא נחית אלא ברשותיה. ואם הוא לא נחית נביעו לא נחית. ואם הוא לא נחית לית סליקו לשכינתא, ונביעו לא נחית לה. חדו כולהו חברייא וחדו רבי אלעזר נפק קלא ואמר על ר"ש [משלי כג] "ישמח אביך ואמך", ועל ר' אלעזר "ותגל יולדתך":

ועוד "נעשה אדם", אתחברו אופן ומלאך וכסא ואמרו "נעשה אדם" דיהא בשותפו דילן, נשמתא מכסא, ורוחא ממלאך, ונפשא מאופן, למהוי בדיוקנא דילן לברכא ולקדשא ונייחדא ליה כגוונא דילן:

ועוד [בראשית א] "נעשה אדם". אדהכי הא סבא דסבין עתיקא דעתיקין קא נחית ואמר: שמעון שמעון, מאן הוא דאמר נעשה אדם? "ויאמר אלהים" מאי ניהו הכא האי אלהים? מיד פרח ולא חזא ליה. כמה דשמע ר' שמעון שאמר ליה "שמעון שמעון" ולא קרא ליה בשם רבי. אמר ודאי דא איהו קב"ה דאתמר ביה [דניאל ז] "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור". כען איהי שעתא למפתח בהאי רזא דודאי הכא אית רזא דלא אית רשו לאתגליא. וכען משמע דרשותא אתיהיב לאתגליא. פתח ואמר, למלכא דהוה ליה כמה בניינין למבני והוה ליה אומנא. ואומנא לא הוה עביד מדעם אלא ברשו דמלכא הה"ד [משלי ח] "ואהיה אצלו אמון" וגו'. מלכא ודאי איהו חכמה [עלאה] לעילא, ועמודא דאמצעייתא איהו מלכא לתתא. אלהים אומנא לעילא ודא אימא עילאה. אלהים אומנא לתתא ודא שכינתא דלתתא. ואתתא לית לה למיעבד מדעם בלא רשו דבעלה. וכל בניינין דהוה באורח אצילות הוה אבא אמר באמירה לגבי אימא יהי כך, וכך הוה הה"ד [בראשית א] "יהי אור ויהי אור". "ויאמר". הוה אמר לאלהים יהי [דפ"א פה ע"ד] אור מארי דבניינא איהו אומר ואומנא עביד מיד. והכי בכל בניינין דאינון באור [הגרי"ל דל"ל צלורח] אצילות הוה אמר יהי רקיע, יהי מאורות, וכלא אתעביד מיד. כד מטא לעלמא דפירודא דאיהי עולם הנפרדים אמר אומנא למארי בניינא "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". אמר, מארי בניינא, ודאי טב הוא למיעבד ליה אבל עתיד הוא למחטי קמך בגין דאיהו כסיל הה"ד [משלי י] "בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו". איהי אמרת בתר דחוביה באימא תליא ולא אבא, אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דילי הה"ד [בראשית א] "ויברא אלהים את האדם בצלמו", ולא בעא לאשתתפא ביה אבא. בזמנא דחב מה כתיב [ישעיה ג] "ובפשעכם שולחה אמכם". אמר מלכא לאימא ולא אמרית לך דעתיד איהו למחטי? בההוא זמנא תריך ליה ותריך לה עמיה. ובגין דא כתיב [משלי י] "בן חכם ישמח אב" דא אדם דאיהו באורח אצילות. "ובן כסיל תוגת אמו" דא אדם דבריאה.

קמו כלהו חברייא ואמרו: רבי רבי (יטו) [הגרי"ל מחק מלת "יוסי"] [וכי] אית פרודא בין אבא ואימא? דמסטרא דאבא איהו באורח אצילות, ומסטרא דאימא בבריאה? אמר להו, חברייא חברייא, לאו הכי. דהא אדם דאצילות, דכר ונוקבא הוה מסטרא דאבא ואימא, ודא איהו "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". "יהי אור" מסטרא דאבא. "ויהי אור" מסטרא דאימא. ודא איהו אדם דו פרצופין ולהאי [נ"א אבל להאי] לית ביה צלם ודמות. אלא

אימא הות [הגר"ל מחק "הות" וגרס "הוה"] לה כנויי דסליק לחושבן אלהים וההוא כנוי איהו אור וחשך. ובגין ההוא חשך דהוה בההוא כנוי אמר אבא דעתיד למחטי לאדם דבריאה (נ"א דאצילות) דאיהו אור לבוש עליון. והאי איהו אור דברא קב"ה ביום א' דגנוז לצדיקיא. וההוא חשך דאתברי ביומא קדמאה לרשיעיא הה"ד [שמו"א ב] ורשעים בחשך ידמו. ובגין ההוא חשך דהוה עתיד (לממטי) [הגר"ל דל"ל: למחטי] לההוא אור, לא בעי אבא לאשתתפא ביה ובגין דא אמר "נעשה אדם בצלמנו" ההוא אור. "כדמותנו" ההוא חשך דאיהו לבושא דאור דגופא דאיהו לבושא לנשמתא הה"ד [איוב י] "עור ובשר תלבישני". חדר כולהו חברייא ואמרו, זכאה חולקנא דזכינא למשמע מלין דלא אשתמעו עד השתא:

פתח [עוד] ר' שמעון ואמר, [דברים לב] "ראו עתה [וילנא מא ע"א] כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי". אמר, חברייא שמעו מלין עתיקין דאנא בעינא לגלאה בתר דאתיהיב לי רשו לגלאה. מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, אלא דא הוא עילת על כל עילאין. וההוא דאתקרי עילת העילות, עילת מאלין עילות, דלא יעביד חד מאלין עילות שום עובדא עד דנטיל רשו מההוא עילאה דעליה. כמה דאוקימנא לעילא ב"נעשה אדם", "נעשה" ודאי על תרין אתמר, דאמר דא לההוא דלעילא מניה, "נעשה אדם" ולא עביד מדעם אלא ברשו באמירה מההוא דלעילא מניה. וההוא דלעילא מניה לא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה. אבל ההוא דאתקרי עילת על כל העילות, דלית לעילא מניה, ולית לתתא דשוה ליה הה"ד [ישעיה מ] "ואל מי תדמיוני" וגו' אמר "ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי", דנטיל עצה מניה כגוונא דההוא דאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו". קמו כלהו חברייא ואמרו, רבי, הב לן רשו למללא בהאי אתר. אמרו, והא אמרת לעיל דעילת העילות אמר לכתר "נעשה אדם", ואיך אמרת בעילת העילות דלא נטיל עצה ורשו אלא איהו בלחודוי בלא שיתוף וחושבן, דכתיב "ואין אלהים עמדי" אפילו אלהים דאצילות? אמר להון, יהון שמעין אודניכון מה דפומייכו ממלל. והא לא אמרית לכו השתא דאית דאתקרי "עילת העילות" ולא איהו ההוא דאתקרי "עילת על כל העילות". דעילת על כל העילות לית ליה תניינא דנטיל עצה מניה דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה שותפא. ובגין דא אמר [דברים לב] "ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי" דנטיל עצה מניה דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה תניינא ולא שותפא ולא חושבנא. דאית אחד בשיתוף כגון דכר ונוקבא דאתמר בהון [ישעיה נא] "כי אחד קראתיו" וגו' אבל איהו חד בלא חושבן ובלא שיתוף, ובגין דא [דברים לב] "ואין אלהים עמדי". קמו כלהו חברייא ואשתתחו קמיה ואמרו, זכאה בר נש דמארי אסתכם עמיה לגלאה רזין טמירין דלא הוו מתגליין למלאכין קדישין:

אמר לון, חברייא אית לן לאשלמא קרא דכמה רזין טמירין בהאי קרא. [דברים לב] "אני אמית ואחיה" וגו' בספירן. מסטרא דימינא חיי, ומסטרא דשמאלא מיתה. ואי לא אסתכמו תרוייהו בעמודא דאמצעייתא לא אתקיים דינא, דאינון במותב תלתא כחדא. ולזמנין אסתכמון תלתא למיעבד דינא וייתי יד ימינא דאיהי פשוטה לקבל שבים דאיהו יהו"ה, יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ודא שכנינא אתקרי יד ימין מסטרא דחסד. יד שמאל מסטרא דגבורה. יד ירו"ד מסטרא דעמודא [דפ"א פו ע"א] דאמצעייתא. כד בר נש חזר בתיובתא האי יד שיזיב לון מן דינא. אבל כד דן עילת על כל העילות אתמר ביה "ואין מידי מציל":

ועוד תלת זמנין אית בהאי קרא [דברים לב, לט] אני אני אני. דאית בהון א' א' א', י' י' דאתרמיזו ביו"ד ק"י וא"ו ק"י. יו"ד ק"א וא"ו ק"א. ואית בהון תלת ווי"ן ואחי"ה, ואנ"י [ארפא], ואי"ן [מיד מציל], דאתרמיזו באלין שמהן ועם כל דא. דהאי [הגנ"ל הגי' 57: סאין] קרא אוקמוה חברייא לגבי אלהים אחרים. "ראו עתה כי אני אני הוא" דא קב"ה ושכינתיה דאתמר בהו אנ"י וה"ו. "ואין אלהים עמדי" דא סמאל ונחש. "אני אמית" בשכינתא למאן דאיהו חייב. "ואני אחיה" בה למאן דאיהו זכאי. "ואין מידי מציל", דא יד יהו"ה דאיהו יהו"ה, יו"ד קא וא"ו ק"א. ואיהו כוז"ו במוכס"ז כוז"ו וכולא קשוט. אבל מה דאתמר לעילא על עילאה דאיהו עילת על כל העילות [נ"א עלת העלות לאו איהו עלת על כל העלות]. האי רזא לא אתמסר אלא לחכימיא ונביאיא:

ועוד "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" הא אוקמוה חברייא על מלאכי השרת דאינון אמרו האי קרא. בתר דהוו ידעין דהוה ומה דעתיד למהוי, ואינון הוו ידעי דהוה עתיד למחטי, ואמאי בעי למעבד ליה? ולא עוד אלא עזא ועזאל הוו מקטרגין עליה בזמנא דאמרה שכינתא לקב"ה נעשה אדם אמרו [תהלים ח] "מה אדם ותדעהו?" מה את בעי למעבד אדם ותדעהו? ועתיד למחטי קמך באיתתא דיליה דאיהו חשך. דאור איהו דכורא. חשך נוקבא שמאלא חשך דבריאה. בההוא זימנא שכינתא אמרת לון בהאי דאתון מקטרגין, אתון עתידין למנפל הה"ד [בראשית ו] "ויראו בני האלהים את בנות האדם". וחשקו בהון וטעו בהון ואפיל לון שכינתא מקדושה דילהון:

אמרו חברייא, אי הכי עזא ועזאל לא משקרין במלולייהו. דודאי בנוקבא הוה עתיד למחטי אדם. אלא הכי אמרה שכינתא, אתון דאזדמנתון לקטרוגא קדמי יתיר מכל צבא מרום, אם אתון הויתון שפירין מאדם בעובדיכו יאות לכו לקטרגא עליה. אבל אם הוא עתיד למחטי באיתתא חדא, אתון בנשין סגיאיין, כמה דאתמר [בראשית ו] "ויראו בני האלהים את בנות האדם". בנות האדם ולא בת האדם. ולא עוד אלא אם אדם חב, הא אקדים ליה תשובה לאחזרא למאריה ולאיתתקנא במה דחב. אמרו ליה חברייא, א"כ אמאי כולי האי? אמר (ר"א) [הגנ"ל כתב כי לא גרסינן כאן ר"א. וזמנהדורות אחרונות של זהר חדש גרסו כאן: ר"ט] לחברייא אי לא הוה הכי דברא קב"ה יצה"ט ויצה"ר דאינון אור וחושך, לא הוה זכו וחובא לאדם דבריאה. אלא דאתברי מתרוייהו ובגין דא [דברים ל] "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים". אמרו ליה ועוד כולי האי? אמאי ולא הוה [שפיר דלא] אתברי [ולא] למיחב קדם יהו"ה, ולא לגרמא כל מה דגרים לעילא ולא הוה ליה לא עונש ולא שכר. אמר: חברייא, מן הדין הוה למברי ליה בגין דאורייתא [וילנא מא ע"ב] בגיניה אתבריאת דכתיב בה אגרא לצדיקיא וענשא לרשיעיא ולא הוה אגרא לצדיקיא ועונשא לרשיעיא. אלא בגין אדם דבריאה [ישעיה מה] "לא תהו בראה לשבת יצרה". אמרו, ודאי כען שמענא מה דלא שמענא עד השתא. דודאי לא ברא קב"ה מלתא דלאו הוא צריך. ולא עוד אלא אורייתא דבריאה איהו איהו לבושא דשכינתא. אם אדם הוה עתיד למברי הות שכינתיה בלא כסויא כגוונא דעני. ובגין דא כל מאן דחב כאילו הפשיט לשכינתא מלבושהא, והאי איהו עונשא דאדם. וכל מאן דמקיים פיקודי דאורייתא כאילו הוא לביש לשכינתא במלבושהא. ובגין דא אוקמוה בכיסיא דציצית [שמות כב] "כי היא כסותה לבריה היא שמלתו לעורו במה ישכב?" בגלותא והא אוקמוה:

תא חזי חשך איהו אוכמו דאורייתא, אור חוורו דאורייתא. וכד איהו אור מתלבש בחשך. אתמר באורייתא [שיר א] "שחורה אני ונאווה". וכד אסתלק מתמן אור דאיהו חוורו איהו אומרת "אל תראוני שאני שחרחורת". ואורייתא כגוונא דבת עינא דאיהו אוכמא ושפירא באור דנהיר בה. ובגין בת עינא ואור דנהיר בה אמר דוד [תהלים כז] "ה' אורי וישעי ממני אירא". "אורי" אור י', דאיהו בת עין. ותרין גוונין אית לה, אור מלגאו וחשך מלבר למהוי שלטאה בהו על כל קליפין הה"ד [תהלים קג] "ומלכותו בכל משלה". בלבושא דאור איהו שליטת על כל אינון דאתמר בהון [שמות י] "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם". ובלבוש אוכמא שליטת על חייביא דאתמר בהו [שמו"א ב] "ורשעים בחשך ידמו". ועוד אור איהו מסטרא דימינא דאיהו אור יום קדמאה דאתמר ביה [בראשית א] "יהי אור" דא אברהם, "ויקרא אלהים לאור יום". חשך מסטרא דשמאלא דיצחק דאיהו יום תנינא דאתמר ביה [בראשית כז] "ותכהין עיניו מראות". "ולחשך קרא לילה" וגו'. (אדם דא) יעקב אתלבש בתרוייהו באור [דפ"א פו ע"ב] דימינא ובחשך דשמאלא. ובתרוייהו עמודא דאמצעיתא איהו "עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה" דנהיר בתרוייהו הה"ד [שמות יג] "לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם". ענן מסטרא דיליה מייא, חשך מסטרא דיליה אשא עמודא [דאמצעיתא] איהו שלום בינייהו הה"ד [איוב כה] "עושה שלום במרומיו". וכד איהו באמצעיתא [שמות יד] "ולא קרב זה אל זה כל הלילה". לא קריב מייא לאשא ולא אשא למייא דאיהו אפריש בינייהו. האי איהו מחלוקת לשם שמים כגון הלל ושמאי. לקבלייהו תרין אמוראי ברקיעא מיכאל וגבריאל. ושר שלום מכריע ביניהם דאיהו נוריאל אוריאל. אוריאל איתקרי מסטרא דימינא נוריאל מסטרא דשמאלא ואיהו אדם דלתתא מטטרו"ן שמיא דשליט על כל מארי מתניתין:

הה"ד [בראשית א] "וירדו בדגת הים" אלין ת"ח דמתרבינ בימא דאורייתא דירתי מתמן [נפש חיה. ובעוץ השמים אלין מארי דזכוון דבזכותהון פרחין לעילא וירתי מתמן רוחא דאיהו עוף יעופף בגדפין בפיקודין דעשה. ובבהמה אלין ע"ה דאתמר בהון [במדבר יד] "אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם"]:] [אמר המגיה: בכמה דפוסים נדפס הקטע המוסגר הנ"ל בתיקוני זוהר, תחילת תיקון ע']

בראשית, בר"א שיי"ת, ודא מטטרו"ן [עיין חגיגה טז]. אות בצבא דיליה ובגיניה אתמר [בראשית ד] "וישם ה' לקין אות". לאגנא עליה. מה דהוה אזיל נע ונד בגלגולא אתעביד "נוד". מיד [בראשית ד] "וישב בארץ נוד קדמת עדן". ודא אות דברית מילה (דקתני) [הגרי"ל הגיה דל"ל: דקני עכ"ל כלומר דקנא] עליה באחיה בגין דנולד מהול. ובאן אתר זכה ליה? בקיני בגין דחזר תמן בתיובתא ונפקו בנוי מיניה דעאלו לגן עדן. ובגין דא "וישב בארץ נוד קדמת עדן". לבתר עביד תולדין מסטרא דרע ואתפשטו בגלגולין דעלמא ועלייהו אתמר [בראשית ד] "וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך". חנוך מסטרא דקין, ודא יצר הרע חינוכא לביש. ואית חנוך מסטרא דאנוש דאיהו יצר הטוב חינוכא לטב ואתמר ביה [בראשית ה] "ויתהלך חנוך את האלהים [וילנא מב ע"א] ואינונן כי לקח אותו אלהים". ודא חנוך דנהפך בשריה ללפידי אש.

ותלתא אינון אדם שת אנוש. אנוש מתמן אתייחסו כל דרין הה"ד [בראשית ד] "אז הוחל לקרוא בשם ה'". מתמן אתפשטו כל גלגולין דצדיקייא. חנוך דנפק מאנוש איהו

מטטרו"ן דנהפך בשרו ללפידי אש, ואיהו נוריאל. (ועד) [הגיה הגר"א דל"ל: ועלן תרוייהו אתמר [יחזקאל א] "והחיות רצוא ושוב". רצו"א דא נוריא"ל ושו"ב מטטרו"ן הכי סלקי בחושבן. כמראה הבזק (אלא) [הגר"א מוחק מלת "אללח] איהו כמראה הקשת אשר יהיה בענן דאתמר ביה [בראשית ט] "והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן". ובגיניה אתמר "ולא יהיה [עוד המים] למבול לשחת כל בשר". בגין דאתהפך ללפידי אש. וכל מלאכין דממנן על נשמתין דגלגולין מתמון הוו ועוד כמראה הקשת עלה אתמר למשה [שמות כה] "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר". [במדבר ח] "כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה". ודא מטטרו"ן. מ' דיליה מנורה. נוריאל נור דליק והוא ט"ט והיו [שמות יג] "לטוטפות בין עיניך" וכולא אתפשטא מאנוש ובגין דא "אז הוחל לקרוא בשם ה'":

"בראשית ברא אלהים". האי קרא אתפשט לע' אנפין כמה דאוקמוה רבנן ע' אנפין לאורייתא בראשית בת בתחלה [הערת המגיה, אות ראשונה ואחרונה במלת בראשית] אמאי? אלא הכי אוקמוה רבנן דמתניתין [ב"ב קמא]. בת בתחלה סימן טוב לבנים. ומאי ניהו? אלין שית ספירן דכלילין בעמודא דאמצעייתא דאתמר עלייהו [שמות כ] "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", ואינן שית זמנין טוב דעובדא דבראשית. וכיומא תליתאה תרין זמנין טוב, חד דיומא תניינא דבראשית, וחד דיומא תליתאה. ואינן [דהיא"א כט] "הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל", דאיהו צדיק. והאי בת איהי שכינתא תתאה מלכות הקודש עשיראה לט', ושביעאה לשית, ורביעאה לתלת אבהן ותמינאה לז' חג שמיני עצרת. ואיהי בת קול רביעאה לתלת דרגין דהוו משתמשים בהון ישראל בארעהון ואינן תורה. נבואה. רוח הקדש. בת קול. וכלהו כלילין בה במלכות קדישא איהי תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא תורת ה' תמימה. ואיהי נבואה מסטרא דנצח והוד דאינן תרי נביאי קשוט בכל צורות ומראות ודמיונות וחזיונות דנביאי, כלהו רשימין בבת עין דאיהי לכת אש מתוך הסנה. "כלילא מעשר מראות ונהירא מל"ב אלהים דעובדא דבראשית. כלילא מ' מאמרות ובה הלב רואה, הלב יודע הלב מבין. ל"ב נתיבות פליאות חכמה ועלה אוקמוה מארי קבלה [ספר הבהיר, סג] "נגע בבת" וכלל בה כל המאמרות והנתיבות. ועשר אמירן ול"ב נתיבות אינן מ"ב, דרמיז בהון משה בשיר של פגעים [תהלים צא] "כ"י ב"י חשק ואפלטוהו". כ"י ב"י, מ"ב, דבהון אתקריאת יד הגדולה יד החזקה יד רמה. ואיהי רוח הקדש מסטרא דצדיק חי עלמין. ואיהי בת קול מסטרא דעמודא דאמצעייתא [דפ"א פו ע"ג] דאתקרי קול השופר [בראשית כז] "הקול קול יעקב". [שמות יט] "משה ידבר והאלהים יענו בקול" איהי בת קול שמנהמת כיונה דאתמר [שיר ב] "יונתי בחגוי הסלע". ואוקמוה עלה, בת קול היתה [וילנא מב ע"ב] יוצאת מן השמים ואומרת הלכה כפלוני. איהי בת קול דאתמר עלה [תהלים יז] "שמרני כאישון בת עין". איהי בת דאתמר בה [תהלים מה] "כל כבודה בת מלך פנימה" וגו'. פנימה למשנה דפנים [הגר"א מוחק מלת "דפניס"] דאינן [הגר"א גורס: דליון] נראים מסטרא דידו"ד. ממשבצות זהב לבושה מסטרא דאדנ"י דאיהי דין דגבורה. ואיהי פנימה רחמים מסטרא דעמודא דאמצעייתא דנטיל בימינא וכלילין כחדא יאהדונה"י. אדנ"י לבושה ליהו"ה ואת י" כבודה בת מלך פנימה". ואינן בת עינא ימינא ובת עינא שמאלא, י"י מן יאהדונה"י.

ואיהי בת מסטרא דחסד דרגא דאברהם דאתמר [כ"ב טז:] "בת היתה לאברהם ובכל שמה" שנאמר [בראשית כד] "וה' ברך את אברהם בכל":

תניינא. בראשית אוקמוהו רבנן אמאי מתחיל אורייתא בב' ? אלא הא אוקמוה בגין דחב אדם דאכל מעץ הדעת טוב ורע ולטייה לאדם עשר קללות וארעא תשע חסר חד דלא אתלטייא דא (ארעא) [הגיה הגר"א דל"ל: א' ארור] ומיד דאתייהבת אורייתא פתח בבי"ת דאיהי ברכה לאפקא עלמא מלטייה. ועל דא מתחיל בב' ועליה אתמר [משלי י] "ברכת ה' היא תעשיר". [יחזקאל מד] "להניח ברכה אל ביתך". ומאן אתר אתקריאת ברכה ? למלך דבעא למבני פלטרין. חפר בארעא וחפר ליה מבועא דמייא אמר, בתר דאית לי נביעו דמייא אבנה בית. והיינו [משלי כד] "בחכמה יבנה בית". ומקור דההיא נהר איהו מבועא דלית ליה סוף ולא פסק, דא כתר עליון. וההוא בית כד אתמליאת מחכמה אתקריאת "בית", בת י'. והיינו "בחכמה יבנה בית". כל אתתא בת לבעלה. ובי"ת זעירא אתמליאת מתפארת, דהיינו תורה וביה אתקריאת בת. אבל אימא עילאה בתוספת י'. ושלמה אמר [מל"א ו] "והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה". מאי אבן שלמה ? דא י' עלה אתבני ביתא. ובגין דא [משלי כד] "בחכמה יבנה בית". ודא י' זעירא עלה אתבני ביתא דלתתא כגוונא דאתבני באת י' ביתא עילאה. ואינון בית ראשון ובית שני. ואינון י' י' מן ידו"ד אדני"י עלייהו אתמר [דברים כז] "אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך". "את" לרבות מזבח תניינא. אמר רבי אלעזר ושאר חברייא דהוו עמיה, ודאי אלו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דיי. וכען אשתמודע ביה מאן אתברכת (ואתקריבת) [הגיה הגר"א דל"ל: ואתקריאת] ברכת ידו"ד. והיינו [דברים לג] "ומלא ברכת ה' ים ודרום ירשה". מן המלא אתברכת ותמן אתשקיין כל אינון דצריכין לאתשקאה. אמר מלכא, בתר דאית לי מבועא אטע אילנא, והיינו בן דאיהו בן מלשון בניין כמה דאוקמוה רבנן [ברכות סד]. "אל תקרי בניך אלא בוניך". ואוקמוה [עיין הערות הרב ראובן מרגליות, דף קטז ע"ב פסקא כח] בנות בכלל בנים.

ואבא דאיהו [הגר"א מנחם צ' מליס "ואבא דאיהו" (עיין בביאורו)] מקור דחכמה איהו כתר. מקור דחכמה תניינא, מאי ניהו ? אמר ליה, אימא ברי. אמר ליה בהאי קרא רמז ליה שלמה [משלי ה] [משלי ה] "יהי מקורך ברוך", ודא צדיק. ובגין דא אתמר ביה [משלי י] "וברכות לראש צדיק" ודא שלום. ושלמה אתקרי על שמייה שלמה ואתמר ביה [מל"א ב] "והמלך שלמה ברוך". ובגין דא [ברכות נא:] אתתא לא אתברכת אלא מפרי [בטן] דבעלה דאיהו זרע מברית חי עלמין כליל ח"י ברכאין דצלותא. ובגין דא מאן דבעי לאתשקאה מיניה צריך למכרע לגביה. ויוסף הצדיק כד זכה לדרגא דא דצדיק חי עלמין, חזא בחלמא דכל דרגין הוו כרעין לדרגיה הה"ד [בראשית לז] "והנה השמש והירח וגו'. ובגין דא "כל הכורע כורע בברוך". אמר לה, בריך ברי לעתיק יומין. [משלי כג] "ישמח אביך ואמך". אביך דא קב"ה, אמך דא שכניתא. "ותגל יולדתך" דא אמך דלתתא. דודאי מההוא ברוך אתברכת (ושכניתא) [הגיה הגר"א דל"ל: שכניתא] דלתתא. וברכך דיליה אתיין ממוחא דאיהי חכמה עילאה ע"י עמודא דאמצעיתא. ובגין דא גוף וברית חשבינן חד. וכגוונא דצדיק איהו מקור דשכניתא תתאה, אוף הכי עמודא דאמצעיתא איהו מקור דצדיק. וחכמה עילאה מקור דעמודא דאמצעיתא. וכתר מקור דחכמה עילאה. ובכל אתר "ברוך" דכר, "ברכה" נוקבא. והיינו [יחזקאל מד] "להניח ברכה אל ביתך":

תא חזי. שכינתא [נ"א נשמתא] אית דאתקריאת אמה (ושכינתא) אית דאתקריאת שפחה (ושכינתא) אית דאתקריאת ברתא דמלכא. הכי אית איש ואית איש. אית איש דאתמר ביה [שמות טו] "ה' איש מלחמה" ואית איש דאתמר ביה [דניאל ט] "והאיש גבריאל". ובגין דא נשמתא דאיהי מחויבת בגלגולא אם היא ברתא דקב"ה איתימא (דאתוכן) [דאזדוכן] בגופא נוכראה דתמן שלטנותא דיצר הרע דאיהו מסטרא דסמאל? ח"ו הה"ד [ישעיה מב] "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן". דאיהו יצר הרע. וההוא גופא דשרייא [ביה] ברתא דמלכא איתימא דאזדוכן בכתרין תתאין דמסאבו? ח"ו עליה אתמר [ויקרא כה] "והארץ לא תמכר [דפ"א פו ע"ד] לצמימות כי לי כל הארץ". ומאן גופא דברתא דמלכא? דא מטטרוין. וההוא גופא איהו אמה דשכינתא אע"ג דאיהי נשמתא דאיהי ברתא דמלכא שבויה תמן (בגלגולא) [נ"א בגלותא] (דאתיין גלגלין) [הגר"ל הגיה דל"ל: לחתייא בגלגולא]. בגין דאתת תמן מה כתיב ביה? [שמות כא] "וכי ימכור איש את בתו לאמה [לא תצא כצאת העבדים]" וגו'. ועוד "וכי ימכור איש את בתו". "איש" דא קב"ה. "את בתו" אלו ישראל דאינון מסטרא [וילנא מג ע"א] דבת יחידה אתקריאו בתו. אי תימא דיפקון כגוונא דאלין מסטרא דעבד דאיהו מטטרוין דנפקו במנוסה ממצרים? "לא תצא כצאת העבדים" הה"ד [ישעיה נב] "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכוין":

[החל מהמלים "אי תימא דיפקון" ולין, הגר"ל הגיה דל"ל: דיפקון מסטרא לעבד דאיהו מטטרוין כגוונא דאלין דנפקו במנוסה ממנרים]

תא חזי, בר נש מיד דאתייליד יהבין ליה נפשא [מסטרא] דבעירא מסטרא דדכיו מאלין דאתקריאו אופני קודש. זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיון דאינון חיות הקדש. זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכורסייא. ותלת אלין אינון אמ"ה ועב"ד ושפח"ה דברת"א דמלכא. זכה יתיר יהבין ליה נפשא באורח אצילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך. זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ואתקרי בן לקב"ה הה"ד [דברים יד] "בנים אתם לה' אלהיכם". זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא הה"ד [בראשית ב] "ויפח באפיו נשמת חיים". מאן חיים? אלין אינון י"ה ועלייהו אתמר כל הנשמה תהלל יה ואשתלים ביה יהו"ה. זכה יתיר יהבין ליה [יהו"ה] בשלימו דאתוון] יו"ד ק"א וא"ו ק"א, דאיהו אדם באורח אצילות לעילא ואיקרי בדיוקנא דמאריה ועליה אתמר [בראשית א] "ורדו בדגת הים", האי איהו שולטנותא בכל רקיעין ובכל אופנים ושרפים וחיון ובכל חילין ותופקין דלעילא ותתא ובגין דא כד בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה אתמר בה "לא תצא כצאת העבדים":

[משלי י"א] "ובאבוד רשעים רנ"ה", איהו הנ"ר איהו "נהר יוצא מעדן" ומאי ניהו? מצוות עשה ומצוות לא תעשה כחושבן נה"ר ואיהו הנר המאיר לכל אדם. ועל דא "ובאבוד רשעים רנה". ובההוא זמנא דהטחול אינו שוחק [תהלים קכד] "אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנ"ה" ודאי ואז [משלי לא] "לא יכבה בלילה נר"ה". בגין ד"טעמה כי טוב סחרה". ובההוא זמנא מתתקנא ירושלים דאיהי לבא, היא הל"ב לה"ב המזבח. "יכבה" כחושבן לה"ב הל"ב. "לא יכבה בלילה נרה" דאיהי גלותא. ודא ירושלים דאיהי לבא ואתבניאת ע"י קב"ה הה"ד [תהלים קמז] "בונה ירושלים ה'":

בראשיית ברא אלהים. בריית א"ש. אמר רבי אלעזר: אבא, רזא דברית אמאי שוי ערלה

במאנא דעפרא? אמר ליה, ברי, יומא חדא שאילנא לאליהו ואמינא ליה ערלה אמאי תקינו לה מאנא בעפרא? אמר לי ערלה ודאי איהו בת זוגיה דנחש הקדמוני, דגרים מיתה לאדם ולכל בריין ובגיניה מתקנין מאנא דעפרא. וההוא עפרא מזונא לההוא דאתמר ביה [ישעיה סה] "ונחש עפר לחמו" וכדא אתפרש מבר נש. ועליה אתמר "לא תנאף", לא תיהב ליה אתר דאתהני מניה. אלא דיהיב ליה מזונא לבר ובגין דא פליג, לא ת"ן א"ף, לא תיהב ליה אתרא. פריעה נוקבא דסמאל אושיד דמא, עליה אתמר "לא תרצח". כלבא צריך למיהב ליה דמא. לדא עפרא ולדא דמא לקיימא בהון [משלי כה] "אם רעב שונאך האכיליהו לחם ואם צמא השקהו מים" וכולא לבר. וכדא אשתזיב מנהון מחיבוט הקבר ומחרבא דמלאך המות. האי איהו לחייביא אבל לבינונים האי דמא אתחשיב ליה דמא דקרבנא, והאי עפרא אתחשיב ליה עפרא דמדבחא הה"ד [שמות כ] "מזבח אדמה תעשה ליי" וגו'. ואתמר בהון "לא תבנה אתהן גזית". בגין ד"לא תעשה לך פסל" ודא [בן] דנדה או דשפחה או כותית או זונה. "כי חרבך הנפת עליה ותחללה" כלומר מחלל שבת. לצדיקא דלית בהון זוהמא דנחש אתעביד בקדושה וברכה וייחוד. באתר דפריעה שריא בהו י"ה ובאתר דערלה שריא בהו ו"ה. ורזא דמלה מ"י יעל"ה לנ"ו השמימ"ה ובסופי תיבות ידו"ד כמו מי יעלה בהר ה' כו'. נפשו ההוא דאתמר ביה [ירמיה נא] "נשבע ה' בנפשו" ועליה אתמר [דברים ד] "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום":

פתח רבי שמעון ואמר, [ישעיה מג] "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו" וגו'. ת"ח יקרא דמלכא עילאה כד ברא כולהו עלמין ברזא דשמא קדישא יהב לון חילא לאנהגא עלמא. וברא עלמא עילאה ברזא דיו"ד, ועלמא תתאה ברזא דה"א, הה"ד [ישעיה כו] "כי ביה יי צור עולמים". ואנהגותא דהאי עלמא תתאה [דפ"א פו ע"א] אחזי [נ"א אחזי] באנהגותיה חילא דאתיהיב ליה מלעילא לעילא. אי בר נש אהני לקב"ה בקרבנין דצלותא. הכי קב"ה אהני ליה מאכלין זהירין (בההוא) [בהאי] עלמא דאינון מאכלים לגופא מזונא דלעילא [הגר"ל כתב: לא גרסינן כל זה. זנ"י [צנוסח ישן] כתוב ממנא דלעילא וכו' עיין ציאוורו]]. מאכלין לנשמתא מרוזין דאורייתא. בר נש דעציד דירה לקב"ה ולשכינתיה ולחיייליו [וילנא מג ע"ב] בשבתות כד"א [שמות לא] "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם", לישנא דדירה, הכי קב"ה תקין ליה דירה בההוא עלמא ולכל דאתיין עמיה. דכמה דבר נש עביד נייחא לקב"ה ולשכינתיה בשבת הכי קב"ה עביד ליה לבר נש עם בת זוגיה בההוא עלמא. איהו נטיר שכינתא עמיה בשבת דלא אתחלל, הכי קב"ה נטיר ליה לבר נש עם בת זוגיה דלא אתחלל. בר נש דלא אפריד בין קב"ה ובין שכינתיה, קב"ה נטיר ליה לבר נש עם בת זוגיה בההוא עלמא ולית רשו לחויה למפרד ביניהו.

ובכל פקודא ופקודא דאוקיר בר נש לקב"ה ושכינתיה בהאי עלמא, בכלהו אוקיר קב"ה לבר נש עם בת זוגיה בההוא עלמא. והאי איהו דקאמר קב"ה [שמו"א ב] "כי מכבדי אכבד". בר נש דאמליך לקב"ה על שמיא וארעא וארבע סטרין בהאי עלמא, הכי קב"ה אמליך ליה על שמיא וארעא וארבע סטרין דההוא עלמא. ובגין דא אוקמוה [עיין שבת קנב. "מדור לפי כבודו"] כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו ובההוא עלמא איהו בר נש בדיוקנא דמאריה (דכולא) [הגיה הגר"ל לז"ל: זכולא] והאי איהו ויברא אלהים את האדם בצלמו:

[אמ"ז] [אמר משה זכות] תוספת זה בזוהר הנדפס בסאלוניקי. והמדפיס שנה הסדר והוסיף בו דברים כדי ליישב פירושו. עכ"ל]

"והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". איהו זוהר טמיר וגניז ודא כת"ר. זוהר בהיר בשחקים דא חכמ"ה. זוהר זריק ניצוצין ומבהיק כברק לעיינין דא בינ"ה. זוהר חיורו כסיהרא דא גדול"ה. זוהר זהיר סומקא כמאדים דא גבור"ה. זוהר מבהיק כליל חיורו וסומק דא תפאר"ת [נ"א מבהיק ירוקא דא ת"ת] זוהר ירוק ככוכב דא נצ"ח. זוהר כליל חיור וסומק דא הו"ד. זוהר זהיר לכל עיבר כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטרין דא יסו"ד. וכולם משפיעים למלכות כנסת ישראל. ראשי אלפי ישראל המה כתר. חכמה חכמים. בינה נבונים חסד חסידים. גבורה גבורים. מארי תורה תפארת. נביאים נצח. חוזים הוד. צדיקים יסוד. מלכות מלכים ועל שמיה אתקריאו ישראל בני מלכים בילא"ו:

[בראשית ח] "ויבן נח מזבח". מאי ויבן נח? אלא נח איש צדיק. ויבן "מזבח" דא שכינתא. בניינא דילה [בין] [הגיה הגר"ל דל"ל: בן] דאיהו עמודא דאמצעיתא. ויקח מכל הבהמה הטהורה, מאי בהמה לעילא ועוף לתתא טהור [הגיה הגר"א דצ"ל: מכל הבהמה הטהורה, בהמה לעילא ועוף לתתא. מאי בהמה לעילא? אלא דא שור כו'] אלא בהמה דא שור עילאה דאקריב אדם עילאה דלעילא דאתמר ביה [תהלים סט] "מקרין מפריס" ואוקמוה [שבת כח:] מקרן כתיב קרן אחת הוה ליה במצחיה והאי איהו קרן היובל דמיניה קרן פני משה. שור דא איהו פר. פר איהו דינא עם ו' אתעביד פור, רחמי סליחה ועל שמיה איקרי צום כפור. מאי כ' בתוספת פו"ר? אלא דא כתר מלכות. תא חזי לית שכינתא דלא אתעבידת כתרא לההיא דלתתא מינה. ובגין דא שכינתא עילאה איהי כתר מלכות, ומלכות אתקריאת צום דילה איהי (מלכות) [הגר"ל הגיה כי ל"ל: כפור]. ומלכות אתקריאת נוס כפור. מסטרא דאימא עילאה איהי נוס, אצל מסטרא דעמודא דאמנעיתא אתקריאת אוכל. [תהלים עח] "לחם אצירים אכל איש". ההוא דלתתא ציה [שמות טו] "ה' איש מלחמה". ומאן הכא "איש"? אלא דא מ' פתוחה מלגא דציה אכלו את המן ארבעים שנה. אצל ס איהי עלמא דאתי לית ציה אכילה ושתייה, וכל ספירן אתקריאו נומות צה:

ובגין דא קרבנין דמתעכלין [הגיה הגר"ל דל"ל: דמתאכלין] דאינון צלותין ובעותין איהי שכינתא תתאה וההוא דאתהני מינה דאיהו עמודא דאמצעיתא ארח כל ריחין דקרבנין וקריב לון לגבי אבא ואימא הה"ד [בראשית ח] "וירח ה' את ריח הניחוח". "וירח ה' ריח הניחוח" לא כתיב, אלא "את ריח הניחוח", דא איהי שושנה ריחא טבא לגבי אבא ואימא. שושנה ודאי בחמש עלין איהי ה'. אבל ריחא דילה ו' דאיהו ריחא לא שריא בה עד דאתפתחת לסלקא מינה ריחא טבא. כד ישראל [דפ"א פו ע"ב] פתחין בתיובתא שושנה אתפתחת לגבי בעלה דאיהו ריח דילה וההוא ריחא סליק לגבי אבא ואימא דאינון י"ה וירח ה' את ריח. "וירח ה' אל לבו". "וירח ה'" דא אבא. "אל לבו" דא אימא דאתמר בה הלב מביין. דבזמנא דישראל אינון חטאן לאבוהון די בשמיא אתמר "ויתעצב אל לבו". ובזמנא דמהניין ישראל לאבוהון די בשמיא בקרבנין דצלותא כד"א "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי" וגו'. מיד [משלי כז] "שמן וקטרת ישמח לב". וגרמין כההוא ריחא לארקא משחא ונביעו מלעילא בשכינתיה הה"ד [שיר א] "לריח שמניך טובים

שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך". מאי עלמות? ח"י (עלמין) [הגר"א הגיה דל"ל: עולמות] דכלילין בח"י עלמין דאתמר בהון "רכב אלהים רבותים אלפי שנאן" [תהלים סח]. אדהכי האי סבא אודמן לגביה. פתח ואמר, מאי רכ"ב? אמר ליה: ר' איהו חכמה ראשית חכמה. ב' בינה. כ' כתר עילאה. אינון רכ"ב לההוא טמיר וגניז דרכיב עלייהו. ואלין תלת ספירן אינון רכבין על ח"י עלמין דאינון תשע נקודות כפולות. ואינון [וילנא מד ע"א] אדם עילאה טמיר וגניז בטעמי דאדם דלתתא דאינון תשע ניקודין. אינון ח"י עלמין דשט בהו עילת העילות דאיהו אדם תליתאה דלא אתגליא באורייתא ושט בהו ואינון מרכבה ליה. והאי ח"י באן סליק? בוירח. ובגיניה אתמר "וירח ה' את ריח הניחוח". וכד ישראל סלקין ברכאן בצלותין לגביה כדקא יאות, מיד אתהני מתמן. מה כתיב "ויאמר ה' אל לבו" (עד כאן מצאתי):

תיקונים. [דניאל יב] "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". פתח ר"ש ואמר [ירמיה א] "בטרם אצרך בבטן ידעתיך" הה"ד [שבת קלז:]: "אשר קדש ידך מבתן". "בטרם אצרך" דא רוח דיצירה. "ובטרם תצא מרחם" דא נפש דעשיה. "נביא לגוים נתתיך" דא נשמתא. דקודם דייתי בר נש לעלמא אשתמודע לרוחיה ונשמתיה (וגופיה) [נ"א ונפשיה] דמתחברן לעילא ובגין דא [בראשית יב] "ויאמר ה' אל אברם" דא נשמתא. דאיהי אב לרוחא ונפשא ורם לגופא. ועל אלין רוחא ונפשא [וגופא] עלייהו אתמר [איוב לג] "הן כל אלה יפעל אל" וגו'. נשמתא דא [הגר"א ח"י] שיש להשלים כאן כל הפסוק: "פעמים שלש עם גצר". ולגרום "דא נשמתא". כי צמחא' אמשטרדם היתה מלת "נשמתא" התחלת ענין חדש. ולפי הגר"א זה טעות].

(דא גוף פלוני) [הגיה הגר"א שחין גורסים את הנ"ל]. "לך לך מארצך" דא שינוי מקום, "וממולדתך" דא שינוי השם, "ומבית אביך" דא שינוי מעשה. [העיר הגר"א דל"ל כאן: "אל הארץ אשר ארצך", דא גוף פלוני]. שינוי מקום דא גלגולא קדמאה דאתערק מאתריה ואתנטע בגופא אחרא. ומאן גרים ליה האי? בגין דאתערק ארעא קדישא מאתרה דהיא שכינתא כמא דאתמר [ישעיה נ] "וצפשיכם שולחה אמכם". "וממולדתך", הכא רוא [צראשית מח] "ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו וכו' יקראו צנחלתם". בגין ד"לא יכרת שם המת יקום על שם אחיו" כו' [דברים כה] ודא שינוי השם. ומאן גרים דא? בגין דערק חילנא דאיהו עץ הגן מאתריה. הכי אתערק מניה ואתקרי עקר צלא צן על שום דעקיר איהו ו' דכליל שית סטרין מאתריה. "ומצית אציקך" דא שינוי מעשה. ומאן גרים ליה האי? בגין דחצ צמעשה דאיהי חיימא עילאה מעשה צראשית דתמן מחשבה גניזא, דלית עשיה צלא מחשבה הה"ד [תהלים קד] "כולם בחכמה עשית". "אל הארץ אשר ארצך" דא גופא כפום דאיהו מחויז צמוזין, הכי אתנטע ציה ואתרכיז עד דאחזור מה דאתקרי לאתריה. קס עמודא צתר טולא דרבי שמעון ואמר: רבי רבי, רוא דא רוא אחרא עילאה אית בגלגולא לעילא צדרגין עילאין ודא איהו. "ויאמר ה' אל (אברהם) [הגר"א הגיה: אצרם]" דא איהו דאתמר ביה [מלאכי ב] "הלא אב אחד לכולנו". ומאן אמר ליה? ההוא רם דעליה, דאיהו רם [הוסקיף הגר"א: עלן] כל גבוהים. ומה אמר ליה? "לך" [העיר הגר"א דל"ל "לך לך"], תרין תירוכין אינון. י' מן א. את ו' מתמן תריך ליה ההוא רם על כל רמים דאיהו עילת על כל עילאין. ולאן שלח ליה? "אל הארץ אשר ארצך" דא שכינתא תתאה:

אמר ליה רבי שמעון, אי הכי מאי "מארצך וממולדתך"? אמר ליה: רבי רבי, תלת אלפין אינון מתלת שמהן דאינון אהי"ה אהי"ה אהי"ה. דאתמר למשה עלייהו דאיהו דיוקנא דההוא ו' עילאה. [שמות ג] "ויאמר ה' אל משה אהיה אשר אהיה. אהיה שלחני אליכם". הכא אתרמיז דאתתרך מתלת אלפין דאינון ג' עלמין, דאתמר בהון "מארצך וממולדתך ומבית אביך". ודא איהו אימא עילאה דאיהו כתר, אם כל חי. דאת ו' במעאה איהי א בכתר עילאה. וא תנינא בבינה. ואיהו אל"ף תליתאה באמצעייתא דאת וא". ורזא דמלה יו"ד ק"א וא"ו ק"א [וילנא מד ע"ב] ואיהי כתר מלכות. "אל הארץ" דא שכינתא תתאה דכלילן בה כלהו. "ואעשך לגוי גדול ואברכך" מסטרא ד[אות] א עילאה. "ואגדלה שמך" מסטרא ד[אות] א תנינא. "והיה ברכה" מסטרא ד[אות] א תליתאה:

[דפ"א פז ע"ג] [בראשית יב] "ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה". דע כי לבא איהו דיורא דנשמתא ואיהי שבעה שנאמר [דברים ח] "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה". וכד נחתא נשמתא לטחול דאיהו רעב, בגין דכבד לא יהיב ליה מדמא אלא שיורין בישין דיליה. ובגין דא "כי כבד הרעב בארץ". בההוא זמנא דנחתת תמן נשמתא דחילת מתמן שנאמר "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה" קודם דאתקרב תמן נשמתא. "ויאמר אל שרה אשתו" דא גופא. ומה אמר לה? "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את". את שפירא בזכוון. ובגין אנא דחיל דקטלין לי בגינך, [תהלים לז] ד"צופה רשע לצדיק [ומבקש להמיתו]. ובגין דא [משלי כז] "ערום ראה רעה, נסתר". דזכאה דאשתכח בין חייביא איתפס בינייהו. ובגין דא "והיה כי יראו אותך המצרים". ורזא דא "וכל הבן הילוד [היאורה תשליכוהו]". ובגין דא "והרגו אותי ואותך יחיו". אלא "אמרי נא אחותי את" הה"ד [משלי ז] "אמור לחכמה אחותי את". [בראשית יב] "למען ייטב לי בעבורך" בהאי עלמא, "וחיתה נפשי בגללך" לעלמא דאתי:

אדהכי הא עמודא דנהורא דאתחזיא בטולא דרבי שמעון ואמר ליה: רבי רבי, הכא רזא ולא צריך לאתכסייה. בגין מארי חובין אחזי קדמייהו מארי דעותרא דלא קטלין ליה על ממוניה. ומאי ממונא דיליה? [משלי יט] "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת" דא בת עין דאתמר בה [בראשית כ] "כסות עינים" דצריך לאתכסאה בני חייביא. בגין ההוא אור דנהיר בה דאיהו בעלה דאיהו ר"ז צריך לכסאה ליה [מבינייהו] [מעניייהו] דלא איתפס עליה. בגין דחשוכא דאיהו נחש הקדמוני מקנא על נהורא דאיהו אור הגנוז. דאתמר ביה [שמות ב] "ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו". והכי מאן דאתגלי ליה אור דאיהו ר"ז בין חייביא. צריך לכסאה ליה עד דייתון צדיקא לאנהרא בינייהו הה"ד [תהלים צז] "אור זרוע לצדיק". ואי לא טמיר ליה מה כתיב? [בראשית יב] "ויהי כבוא אברם מצרימה וגו' ויהללו אותה אל פרעה ותוקח האשה בית פרעה":

פתח רבי שמעון ואמר, ווי לבני עלמא דאינון אטימין לבא וסתימין עיינין. דהא כמה רזין סתימין אית באורייתא ולא משגיחין בהון. דלא בעאן אלא למיכל תבן דאורייתא דאיהו פשט לבושא דאורייתא, ולא טעמין מן מוחא מלגאו. תא חזי אית נשמתא דאיהו גופא לנשמתא, ואית נשמתא לנשמתא ואית נשמתא דכורא דאתקריאת אברם, ואית נשמתא נוקבא דאתקריאת שרי. ואע"ג דאתקריאת דכורא, האי נשמתא אברם בלא ה', טפל איהו לנשמתא דאיהי שרי נוקבא דתמן י', או לשרה דתמן ה'. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין

[מדרש שמות רבה, א] דטפל הוה אברם לשרה בנבואה בגין דאיהי זכתה לתרין אתוון י' בקדמיתא שרי, ולבסוף שרה בה'. כד הות ביו"ד הות יחידא, וכד זכתה בה' אתקריאת אימא. וכד הות יחידא ביו"ד עלה אתמר [תהלים יז] "שמרני כאישון בת עיני". ופרעה דאיהו דיוקנא דנחש חייבא, בתר דשבחיה כתיב [בראשית יב] "ותוקח האשה בית פרעה" ודא רמיז לגלותא דמצרים דגלתה שכינה במצרים. ונחש בעא לקרבא לה. מה כתיב? [במדבר א] "והזר הקרב יומת". "וינגע ה' את פרעה". ודא רמיז למחאן דמחא קב"ה לפרעה ולמצרים ולממנן דילהון. ומה כתיב? "ועתה הנה אשתך קח ולך". כגוונא דפרעה במצרים דאמר למשה ולישראל [ירמיה טו] "שלח מעל פני ויצאו" [הגיה הגר"א שזה ט"ס וז"ל כלהלן] [שמות יב] "קומו צאו מתוך עמי". והאי איהי אבטחותא לישראל ולשכינתא בגלותא בתראה. מיד דיבעון אומין דעלמא לקרבא לגבה ולדחקא לה, אגרא דכלה דוחקא:

כתיב [בראשית יב] "וינגע ה' את פרעה". מיד "ובאלהיהם עשה ה' שפטים". (דעל) [הגר"א הגיה ז"ל: ועל] שכינתא אתמר [ישעיה מב] "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן". והזר הקרב לגבה יומת. וכמא דפרעה קדמאה אמר "הנה אשתך קח ולך", הכי אמר פרעה "קומו צאו מתוך עמי". וכך עתידין עממין דעלמא למימר לישראל "קומו צאו, פוקו מביננא!". וקב"ה לא אפיק לון מבינייהו עד דנטיל (מאניה) [הגיה הגר"א ז"ל ממונס]. וכמה דאתמר [צרחשית יב] "ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו". כגוונא דא בגלותא צתראה הה"ד [ישעיה סו] "והצילו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'" וגו'. אדהכי הא אליהו אזדמן לגציה ואמר: רבי רבי, ודאי כגוונא דא איהו צנשמתא (דא איהי נשמתא איהי) [הגר"א מחק ד' מליס הללו, וגרס כאן "דלחיה"] מסטרא דשכינתא. ויצר הרע בעי לקרבא לגבה וקב"ה מחי ליה בכמה מכתשין כגוונא דמחא לפרעה על דבר שרי אשת אברם. ובההוא זמנא נחית סמאל וכל חייליו לההיא נשמתא ונטיר לה עד דאתקריבת לגבי קב"ה. והכי כגוונא דא כל בר נש דבעי לקרבא לצדיק [לאוזפא] [הגר"א מגיה ז"ל: לאנוקא] ליה, קב"ה מחי ליה בכמה מכתשין לאנוקא [הגר"א מחק מלה "לאנוקא"] עד דיתחזר לשעבודיה. ובגין דא אמרה [וילנא מה ע"א] אינתו [להמן] [דהמן] חייבא [אסתר ו] "אם מזרע היהודים מרדכי וכו' לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו". [דפ"א פז ע"ד] אבל נשמתא דלאו איהי מסטרא דרוחא דקודשא אית לה לאסתמרא, דאית ליה רשו למיקטרגא עלה. ו"ערום ראה רעה נסתר" [משלי כז]:

"ויעל אברם ממצרים". מאי ויעל אברם ממצרים? אמר ליה אליהו, ודאי בזמנא דנשמתא אשתזיבא מההוא ממנא בישא דאיהו אל אחר מלך מצרים, מלכא דאינון צוררים דדחקין לנשמתיין. ואינון מלאכי חבלה מזיקין כמה דאוקמוה מארי מתניתין [זהר ח"א כח סוף ע"א; כט ע"א] נשמתיין דרשיעייא הן הן המזיקין בעולם. מה כתיב במארי נשמתא? "ויעל אברם ממצרים", אסתלק עלייהו בתוקפא סגי הוא ונשמתייה וכל דיליה. ואפילו לוט עמיה דאיהו שד מסטרא דימינא, דלאו כל שידין שוין. דאית שידין דאינון כגוונא דמלאכין קדישין דידעין מה דהוה ומה דעתיך למהווי. ועל האי שד אמר קב"ה "אעשה לו עזר". אם זכה עזר, ואם לאו כנגדו. עזר, דזכה לאות י' דברית מילה ואתעביד שדי. ואי לאו איהו

כנגדו שד. הה"ד [בראשית יג] "ולא נשא אותם הארץ לשבת יחדיו". ועוד אי זכה בר נש איהו עזר. אימתי? בליל שבת דאוזפין תרין מלאכין לבר נש [שבת קיט:], דא יצר הטוב, ודא יצר הרע. אי זכה, יצר הטוב מברך לבעל הבית ולאנתתיה וכל דיליה. ויצר הרע איהו עוזר ליה בעל כרחיה ועונה אמן. ואי לאו, איהו "כנגדו" ולייט ליה ולכל דיליה. ובגין דא אתקרי "לוט" דאייתי לווטין על ההוא בר נש ועל ביתיה. ואיהו אעיל קטטה בביתיה הה"ד [בראשית יג] "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט". ובההוא זמנא "ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך וגו' כי אנשים אחים אנחנו", מסטרא דהאי גופא. ומה אמר לו? "הלא כל הארץ לפניך". ובגין דא אמרו מארי מתניתין [עיינ סוכה נב:]: "אם ראית שיצר הרע מתגבר עליך הולכהו לבית המדרש. אם אבן הוא נימוח, ואם ברזל הוא מתפוצץ". אמר רבי שמעון לאליהו, דא ינוקי ידעי ליה. אמר ליה, רבי רבי, ודאי הכי הוא. אבל רזא דמילי דפרשתא דא לאו אינון לגלאה הכא אלא ביני ובינך:

פתח ואמר [בראשית יב] "ויהי רעב בארץ". מאי רעב הכא? אלא ודאי כד אסתלק נביעו מארעא דשכינתא מיד כתיב "ויהי רעב בארץ. וירד אברם מצרימה" נחית קב"ה לדיירא בין סטרין בישין אלין, בגין זרעא [ארעא] דיליה למהוי נטיר בינייהו. אמר ליה ר' שמעון: רבי רבי, והכתיב בשכינתא [דברים ח] "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם". אמר ליה, ודאי הכי הוא דבזמנא דישראל נטרין אות ברית אתמליאת כל טוב, ולא חסר מינה נביעו. וכד לא נטרין ברית אסתלק נביעו מינה ואתמר בה "ותראה היבשה". ובההוא זימנא אי לא נחית קב"ה לנטרא לה אית רשו לסטרין אחרנין לקרבא תמן. וההוא דגרים דא אית רשו למקטרגא לקטלא ליה. בגין דא אמר לה והיה כי יראו אותך המצרים וגו'. ועל דא "אמרי נא אחותי את", לא תשתמודע בינייהו. ואי תימא מה חב אברם? אלא חובא דיליה קדם דאייתי לעלמא הוה באות ה' בחסרונא דיליה תמן הוה. ובגין דא הוה אתקרי אברם בלא ה' עד דזכה לה וביה אשתלים בכל אברוהי. ובגין יוד דהוה בשרי אמר "אמרי נא אחותי את" לאגנא. "למען ייטב לי בעבורך", בת יחידאה ואתמר בה [תהלים קיח] "אבן מאסו הבונים". "ייטב לי" מסטרא דטוב, "וחיתה נפשי" מסטרא דחי עלמין. (בגינה דתרין דרגין אלין תבנא) [הגר"א מגיה דל"ל: צגין דצתרין דרגין אלין חצנא] בהון עמודא דאמצעייתא וצדיק:

[בראשית כג] "ויהיו חיי שרה" וגו' פתח רבי שמעון ואמר, דמיכין דחברון קומו. "ויהיו חיי שרה", מאן שרה הכא? דא שכינתא עילאה [הגר"א מחק מלת "עילאה"] בגין דשרה [הגר"א מחק מלת "דשרה"] דלתתא בצדיק "ויברא אלהים את האדם בצלמו". הכי צדקת דא אתבריאט בדיוקנא דשכינתא. "ויהיו חיי שרה" דא שכינתא. ומאי ניהו חיים דילה? י"ה (ההוא דא) [הגיה הגר"א שז"ל דא הוה] שכינה שכ"ן י"ה והאי איהו חיים דנשמתא הה"ד [תהלים קג] כל הנשמה תהלל י"ה. והאי ה' בא"ת ב"ש צ', ועם י' סליק לק', ואינון מאה ברכאן דחייב בר נש לארקא בכל יומא לשכינתא. ודא איהו מאה שנה ועלייהו מני קב"ה לבר נש [דברים י] "מה ה' אלהיך שואל מעמך". אל תקרי מ"ה אלא מא"ה. ועשרים שנה ושבע שנים אלין עשר אמירן ועשר דברות ושבע יומין קדמאין דעובדא דבראשית, (וששת) [הגר"א הגיה שז"ל: ששת] ימי המעשה ויום השבת דאיהו ויכולו כללא דכולהו. ולקבלייהו אחיהבת אורייתא [וילנא מה ע"ב] בעשרים ושבע

אתוון, כ"ב דאורייתא וחמש דאינון מנצפ"ך דצופים אמרום. ואם חס ושלום עברין עלייהו ישראל מתבדרין לארבע סטרין. ושכינתא גלתה עמהון הה"ד "ותמת שרה". מיתה דילה דאסתלק י"ה מינה ואשתארת "כס" חסר ובגין דא ויאמר [שמות יז] כי יד על כס י"ה. בקרית ארבע אלין ארבע סטרין דאתבדרת עם ישראל. ובגין דא תקינו בצלותא "וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ". דגלותא איהי [כמו] מיתה לשכינתא ולכל ישראל בנהא:

ועוד [דפ"א פה ע"א] "ותמת שרה בקרית ארבע" אלין תהו ובהו וחשך ותהום. דאיהי אתלבשת בארעא דאתמר בה "והארץ היתה תהו" וגו' משכנא צדיק [הגיה הגר"א: מַשְׁכִּינָה וְלִדְיָקָן], דלית בה נביעו דאורייתא. {מארבע} [הגיה הגר"א: וְלִרְצַעַ] חיון דילה דאינון ארבע חיות הכסא גלו בארבע יסודין אלין, דאינון "תהו" קו ירוק קליפה ירוקא דאגוזא. "בהו" גוון חיור קליפה תניינא. "וחשך" קליפה תליתאה דאגוזא דאיהו אש מתלקחת. "תהום" חלל דאגוזא דתמן מוחא דאיהי שכינתא כורסייא יקרא וארבע חיון דילה. דהכי אתפלג מוחא דאגוזא לארבע סטרין דעלייהו קיימא מוחא. ואלין אינון לקבל ארבע רהיטי מוחא דבר נש. [איוב י] "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני". אינון ארבע קליפין דאגוזא דאינון ברזא דערלה דעלייהו אתמר [בראשית ג] "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". ואוקמוה קדמאי [פרקי דר' אליעזר, כ] מאי עור? דא משכא דחוויה. ובזמנא דישאל באינון קליפין דאינון ארבע גליות אינון בפירודא, כביכול כאלו לא היו גוי אחד, ושמיה דקב"ה לא שריא עלייהו. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין [כתובות קי:]: כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. אמר רבי אלעזר אבא והא שמענא דאתוון דשמא קדישא הכי אינון בפירודא [י' מן ה', ו' מן ה']. ולא מתחברין עד דישאל יפקון מן גלותא:

אמר ליה: ברי, אית אתוון דאינון לבושין דקב"ה דאתקריאו על שמיה דאתבריאוו הה"ד [ישעיה מג] "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". ואלין אינון בפירודא וכד אתחברן במניינא תלת עשר לעילא ותלת עשר לתתא, וסלקין עשרין ושית יהו"ה כחשבן אח"ד אח"ד כדכתיב [זכריה יד] "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". אבל אתוון דיחודא באורח אצילות לאו תמן חושבנא ולא פירודא. ובגין דא [בראשית ב] "ונהר יוצא מעדן וגו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". בזמנא דייתי פורקנא ויתקיים [ישעיה יא] "ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ" אתמר [ביה] היא חברון דזמין קב"ה לחברא לון כחדא והאי איהו "וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ":

[בראשית כג] "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים". מאה שנה דא יו"ד דסלקת למאה בתרין ההי"ן כגוונא דא ה"י סליקת ביו"ד. חמש פעמים י' הם חמשיין. וכך ה' האחרת נ' הרי מאה. ועשרים שנה דא ו' דסליקת לכ' של כתר ונעשית כ"ו בה אשתהלים יו"ד למהוי י' י' בחושבן. כגוונא דא א איהי יוד לעילא ו' באמצעיתא דל"ת לתתא ולזמנין י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא וסליק לחושבן כ"ו ודא כ"ו מן כוז"ו. ובגין דכ' איהי כתר רחמי ורעווא דלית תמן דינא כלל, אמרי מארי מתניתין [שבת פט:]: דמעשרין ולמטה לא מענישין בעלמא (דין) [דלעילא]. ושבע שנים דא ו' כד שריא י' על רישיה אתעביד ז'. ואם זכה בשכינתא דאיהי ז' לנטרא לה בברית בגין דאיהי ברית ממש שריא עליה ז' דאיהו יום שביעי ואתמר ביה [תהלים קיט] "שבע ביום הללתיך". ואי לאו כתיב ביה [ויקרא כו]

"ויסרתי אתכם אף אני שבע". ועיקרא דכולא איהו אות ברית דביה זכי לעלמא דאתי דאיהו עולם הבא דאין בו לא אכילה ולא שתיה ולא קנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה [ברכות יז]. ותשכח סמ"ך ביסוד דאיהו כ"ו, פליג [אות] סמ"ך ותשכח ביה כ"ו. ויסוד הוא יום השביעי ותשכח ביה כוז"ו. אמר ר' אלעזר אבא והא כוז"ו אשכחנא אבל ו' בתראה לא אשכחנא ביה באתוון? אמר ליה: ברי, כד את חשיב מאימא עילאה אתקרי (י) [הגיה הגר"ל טז"ל: ז], וכד את חשיב מימינא דאיהי גדולה אתקרי ו'. אמר ליה האי שפיר. (קפ) [הגר"ל הגיה: כד] אתחשיבת בספירן (ל"ב) [הגר"ל הגיה: לכו] הא י' אינון ולא [וילנא מו ע"א] יתיר כמה דאמרי בספר יצירה עשר ספירן בלימה, עשר ולא תשע, ולא אחד עשר. אמר ליה: ברי, כ' אחזי י' מעילא לתתא ומתתא לעילא וכולא א דאיהי רזא דיו"ד וכולא חד. ובגין דא תשכח דאת יו"ד איהי כ' כתר דאת יו"ד דסליק בחושבנא כ' וכולא חד. [דברים ד] "כי יי אלהיך אש אוכלה הוא". כ"י הוא י' ואיהו יהו"ה דסליק כ"ו ועם ארבע אתוון סליק ל' כחושבן כ"י ודא רזא יהו"ה:

[בראשית כג] "ותמת שרה" דא נשמתא דאתמר בה [בראשית ב] "ויפח באפיו נשמת חיים". ומאי מיתה דילה? דנחתת מלעילא ועאלת בארבע יסודין בישין דאינון אש רוח מים עפר, דאינון שיתופא דנפשא דבעירא בגין דאיהו תמן בלא אורייתא. דקודם דנשמתא נחתא בגופא בארבע יסודין אלין אתיהיבת [הוסף הגר"ל: לה] אורייתא כולה. ומיד דעאלת בגופא אסתלקת מינה. ורזא דמלה [רות א] "אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה'". אמרה נשמתא אנא מליאה אזילנא [להאי] [מהאי] עלמא, וכען ריקן החזירני ה' בהאי גופא. ועם כל דא אי זכה בר נש לאתעסקא באורייתא היא חברון שהיא אורייתא דאסתלקת [דפ"א פח ע"ב] מנשמתא אתחברת לה. דנשמתא איהי מכורסי יקרא, ואורייתא שמא דקב"ה [תהלים יט] "תורת ה' תמימה". [משלי ג] "עץ חיים היא למחזיקים בה". ואע"ג דאיהו (בר נש) [בארעא] בישא כנעני דאסחר ליה יצה"ר. אי מתקף בה היא חברון אתחברת ליה [הגיה הגר"ל טז"ל: לה]. דבר אחר היא חברון דא שכינתא אע"ג דאתרחקת מיניה דקב"ה היא חברון לגביה, כגוונא דישאל דאמרין [ישעיה כו] "ה' אלהינו בעלונו אדונים זולתך" ועם כל דא "לבד בך נזכיר שמך". אע"ג דאתרחק הה"ד [שיר ח] "ברח דודי". ועם כל דא לבא דידן ופומא דידן לאו איהו אתפרש מינך כדכתיב ודמה לך לצבי. כען אנן מייחדין שמך בכל יום ואמרין שמע ישראל בלבא בפומא ובמחשבה. ובגין דא היא חברון בגין דשכינתא לא זזה מקב"ה וישאל מייחדין שמיה בכל יומא וסבלין כמה מכתשין עליה, כמה דאוקמוה קדמאין:

פתח ר' שמעון ואמר, "ויהיו חיי שרה מאה שנה", אלין מאה ברכאן דאשתכחו מחכמה, ועשרים שנה מסטרא דכתר, ושבע שנים מסטרא דאימא עילאה. ותמת שרה בקרי"ת ארב"ע דא קריאת שמע, דלא מיתת האי צדקת ע"י נחש אלא נפקת רוחא דילה בקרית שמע בארבע אתוון [ה' אלקיננו ה' אחד] "היא חברון", חבורא דנשמתא דילה היא שכינתא דאיהי קרית ארבע ארבע אתוון דשמא קדישא דאינון י' ידוד. ה' אלהינו. ו' ידוד. ה' אחד. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (עד כאן מצאתי):

[בראשית כו] "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה" וכו'. פתח רבי שמעון ואמר,

"וירא אליו ה'" מסטרא דאספקלריא דנהרא. הכי איהו ה' בכל ספירה וספירה כנשמתא בגופא דבר נש. ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתמר "וירא אליו ה'", אתגלי ברחמי לישראל כגוונא דאתגלי לון בפורקנא דגלותא דמצרים דאתמר ביה "אני ולא מלאך, אני ולא שרף". אדהכי הא סבא דסבין אדזמן לגביה ואמר בוצינא קדישא. מסטרא דנבואה כל ספירן אתכלילן תמן אבל שם יי' הוא בכל אתר ודאי. אבל נבואה דרגא ידיעא אית לה. והכי צלותא כל ספירן אתכלילן בה אבל דרגא ידיעא אית לה. והכי בכל אינון פיקודיא, כל פיקודא ופיקודא כל ספירן אתכלילן בה. אבל כל חדא וחדא אית לה דרגא ידיעא. ושכינתא איהי מצוה דכולהו פקודין ובה אתכלילן כולהו. נביאים ודאי נצח והוד ובהון אתכלילן עמודא דאמצעייתא ושכינתא. עמודא דאמצעייתא מתמן אתקרי אספקלריא דנהרא, [מסטרא] דנצח דביה איהו אור צח. ובגיניה אתמר [ישעיה נח] "והשביע בצחצחות נפשך". שכינתא דאיהי מלכותא קדישא מסטרא דהוד אתקריאת אספקלריא דלא נהרא ואינון כתובים מזה ומזה, וכתובים בו משני עבריהם. ואינון ימינא ושמאלא חסד וגבורה די בהון תרין [יודין] [ידין] למכתב. ואינון ה' ה' חמש אצבען דיד ימינא, וחמש אצבען דיד שמאלא. רוחא דקודשא ו' איהו תורה שבכתב עלייהו, ה' ה' ו'. ועם י' דהיא חכמה אתעבדת יהו"ה ואינון נצח והוד, תרין נביאי, תרין כתובים, [וילנא מו ע"ב] תרין לוחין דאורייתא, דאתיהבו מימינא ושמאלא. עמודא דאמצעייתא איהו אורייתא דבכתב מימינא. מלכות אורייתא דבעל פה משמאלא. ואיהו אספקלריא דנהרא מימינא, ואיהי אספקלריא דלא נהרא משמאלא, ואינון רוחא דקודשא, דכר ונוקבא. מסטרא דצדיק מתחברן עמודא דאמצעייתא ושכינתא בין באורייתא בין בכתובים בין בנביאים. ובגין דא [דהיי"א כט] "כי כל בשמים ובארץ" והא אוקמוה דאחיד בשמיא ובארעא. דבכל דרגין דאינון ימינא ושמאלא לית יחודא וקורבא לקב"ה אלא בצדיק. אלא [הגר"א מחק מלת "אלא". אמנס לפי מהדורת וילנא ליינו שמחק פעם ראשונה הנ"ל שהזכרה מלת "אלא". חזל אין לכך שום הצננה וכנראה טעות המגיה הוא שס ו"ל "אלא" השניה]. דאינון כאילנא דענפין מתפרדין לימינא ושמאלא ומתייחדין לתתא בשורש דאיהו אגודה דאיהו צדיק עיקרא דייחודא. וכגוונא דצדיק איהו עיקרא דייחודא לקב"ה ושכינתא לתתא, הכי איהו עמודא דאמצעייתא קורבא וייחודא ועיקרא לאבא ואימא:

והכי כגוונא דא תפלה מעומד ותפלה מיושב אתכלילו בצדיק חי עלמין, כלילא ח"י ברכאן דצלותא. וצלותא דשחרית וצלותא דמנחה אינון ימינא ושמאלא, תמן אבא ואימא ואתכלילן בעמודא דאמצעייתא דאיהו צלותא דערבית דביה [בראשית כח] "ויפגע במקום", דרגא דעמודא דאמצעייתא. ואיהו עיקרא דתפלין וביה צריך לקשרא [נ"א לסדרא] לון. כגוונא דא חכמה [שמות יג] "קדש לי" ודא י'. בינה "והיה כי יביאך" ודא ה'. "שמע ישראל" לימינא ו'. "והיה אם שמוע" לשמאלא ודא ה'. ובעמודא דאמצעייתא אתכלילן. וכד תפילין דראש ודיד אתכלילן ביה אתקריאו תפילין, וביה אינון פקודא חדא. ולא צריך לאפסקא כמה דאוקמוה [סוטה מד:] "סח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו", והאי איהו עיקרא דגמרא. ואלין דעבדין להו תרי פיקודין [כתלמודא] דירושלמי איהו מימנא ושמאלא דתמן ענפין מתפרדין. ובגין דמסטרא [דפ"א פה ע"ג] דימינא ושמאלא [תהלים בה, יב] ["אחת] דבר אלהים, שתיים [זו שמעתי"], [כך הגיה הגר"א] צריך לברכא עליהו תרין ברכאן, חד

"להניח תפילין" על של יד, וחד "על מצות תפילין" על של ראש. ואם סח בינתיים מברך על של ראש שתים. אבל מסטרא דעמודא דאמצעייתא עלייהו אתמר "אחת דבר אלהים" [כך הגיה הגר"ל], ולא צריך אלא ברכתא חדא. [ישעיה נא] "כי אחד קראתיו". ואם סח בין תפילה של יד לתפילה של ראש איהו עביד פירוד ביחודא. ובגין דא עבירה היא בידו ולא מצוה, ולית עבירה אלא מות דאתמר [משלי ה] "רגליה יורדות מות". דעלה אתמר [רות א] "כי המות יפריד" בין א"ח לד'. ובגין דא "עבירה היא בידו וחוזרין עליה מעורכי המלחמה". דאי [הגיה הגר"ל דל"ל: לא] נפיק מתמן, בחובא דא ימות. והאי איהו [תהלים סב] "אחת דבר אלהים" דא צדיק דאיהו יום שבת. "זכור ושמור בדבור אחד", צריכין ליחדא לון ביה ולמעבד לון חד. והא אוקמוה זכור לזכר, שמור לנוקבא. אבל מסטרא דימינא ושמאלא אינון תרוייהו תרין פיקודין וכגוונא דא כל פיקודין.

ובגין דא מחלוקת דאיהו בין חברייא בתפילין ושאר פיקודין בימינא ושמאלא איהו. אבל בעמודא דאמצעייתא לית תמן מחלוקת בגין דאיהו עיקרא דגמרא דאיהי שלימא. ומתמן אתקרי יעקב איש תם, איהו ו' כליל שית סדרי משנה, ה' גמרא (דילה) [הגר"ל הגיה דל"ל: דליה]. איהי תם בתלת אבהן יק"ו וביה אתשלים יהו"ה. ובגין דא בכל אתר (דאנפין) [הגר"ל הגיה דל"ל: דענפין] מתפרדין [הוי] לימינא ושמאלא. אבל לתתא אקרי אגודה חדא בעמודא דאמצעייתא. ובגין דא [בראשית כו] [בראשית כו] "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה". דא דרגא בישא דגרמא כפנא דאורייתא ועניותא דפקודין דאורייתא (דהא) [הגיה הגר"ל דל"ל: והא] אוקמוה. "שכן בארץ" דא שכינתא. והא אוקמוה קדמאין [כתובות קי:]: כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. [ובגין] אברהם דדרגיה אריה דאתמר ביה גור אריה בג"ד אמר לו הקב"ה [וילנא מז ע"א] "גור בארץ הזאת". ימינא תמן יה"ו דסליק לחושבן אהי"ה, ותמן ו' בגין ה' דאברהם דאיהי הארץ. ומסטרא דימינא אתקרי בארץ דתמן אב. ב"א בהפוך אתוון אב, והאי איהו באר"ץ. [בראשית יז] "כי אב המון גוים נתתיך". [בראשית כו] "ואהיה עמך" דא יק"ו בחושבן אהיה, בגין ה'. "ואהיה עמך" ו' דאיהו בן י"ה מן אהיה עמך. "ואברכך". דברכאן מסטרא דכהנא אינון. שכינתא עילאה אתקריאת "ברכה" מסטרא דימינא, "וקדושה" מסטרא דשמאלא. ועמודא דאמצעייתא אתקרי יברך הה"ד [בראשית מח] "בך יברך ישראל". ומסטרא דשמאלא אתקרי קדש הה"ד [ירמיה ב] "קדש ישראל לה". [ויקרא יט] "ומקדשי תיראו". וקדוש מסטרא דשמאלא. ובגין דאיהי ברכה מסטרא דימינא אמר [בראשית כו] "ואברכך כי לך ולזרעך". זרע מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו לעילא, ומסטרא דצדיק לתתא. והאי איהו [ויקרא יא] "על כל זרע זרוע". "זרוע" לעילא. "זרע" לתתא. דמאן דנטיר ברית סליק על כל אלין קליפין דאינון ערלה ופריעה דתמן סמאל ונחש ממנן דכל אומין דעלמא. ובגין דא "כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל". דאינון שלטנותא דאל אחר. "והקימותי את השבועה", שבועה איהי שכינתא. קיומא דילה עמודא דאמצעייתא. "אשר נשבעתי לאברהם אביך". דביה פורקנא הה"ד [רות ג] "חי ה' שכבי עד הבקר". [בראשית כו] "עקב אשר שמע אברהם בקולי". "עקב", ראשי תיבות ע' ענוה, ק' קדושה, ב' ברכה. סנדל לענוה יראה. ובגין דא [משלי כב] "עקב ענוה יראת ה'". ענוה סטרא דעמודא דאמצעייתא ובגין דמשה הוה מתמן אתמר ביה [במדבר יב] "והאיש משה עניו מאד". וענוה מימינא, ושכינתא יראה מסטרא דשמאלא:

ובגין דשכינתא איהי עקב לעמודא דאמצעייתא אתמר ביה [תהלים קיט] "ראש דברך אמת" (דיאיה) [ואתמר] בשכינתא [משלי כב] "עקב ענוה יראת ה'". כהאי איהו [בראשית ג] "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב". ולבתר אתמר ביעקב "הוא ישופך ראש" הה"ד [ישעיה כד] "יפקוד ה' על צבא המרום במרום". [בראשית כו] "וישמור משמרת" דא שכינתא דאיהי משמרת תרומתי. "מצותי" מסטרא דימינא כליין ברמ"ח אברים. "חוקותי" מסטרא דשמאלא דמתמן [תהלים פא] "כי חק לישראל הוא". חוקים ומשפטים אינון מתמן גזירת מלכא דתמן גזירו דכל דינין. "ותורת" מסטרא דעמודא דאמצעייתא:

[כאן חסר תחלת המאמר] ואיהו ספר תורה. צדיק איהו ספר. תורה עמודא דאמצעייתא. [ואיתמא] [ואתמר] צדיקים (עומדים) [יושבים] ועטרותיהם בראשיהם. אלין תגין דספר תורה דאינון בד"ק ח"ה שעטנ"ז ג"ץ. ואמרי מארי מתניתין [העיר הרב ראובן מרגליות: ספרא דצניעותא, זהר ח"ב קעו:]; אלין תגין אינון זיינין כאדם שאוחז כלי זיין בידיה ומניע ליה לימינא ולשמאלא (ולקדושה) [העיר הגר"א ד"ל: ולקמיה]. וזיינין אינון בתלת עשר אתוון. ז"ן [הגיה הגר"א ד"ל: ז"ן] בדח"ק איהי כמין חטוורת (דאת) [הגיה הגר"א ד"ל: צלת] זיין ואתעביד זה וסימנך זה ו"ד ז"ח ח"ק ח"י. ז' צדיק בכל אות (ואות) [וא"ן] ואיהו עם י' עטרה על רישיה:

[וילנא מז ע"ב] [בראשית כו] "וישב יצחק בגרר". תא חזי, צריך דלא יהא דבק אות באות ולא יהא חסר אות מן התיבה, ולא משנין מפתוחות לסתומות, ומסתומות לפתוחות, ואי לאו ספר תורה פסול. וכל תיקונא [דא] למה? אלא אתוון פתיחן מסטרא דשכינתא [דפ"א פה ע"ד] תתאה. סתימן מסטרא דאימא עילאה, עלמא סתימא. ואינון מ"ם דא פתיחא ודא סתימא. מ' פתוחה מלכות, מ' סתומה בינה. מסטרא דימינא ושמאלא דענפין מתפרדין, לא ידבק אות באות. ומסטרא דעמודא דאמצעייתא דאיהו שקל הקדש לא יוסיף אות ולא יחסר אות, דכל המוסיף גורע. ואם הדביק (נגרר) [יגרר]. ובגין דא [בראשית כו] וישב יצחק בגרר. אדהכי הא ינוקא אודמן בינייהו ואמר אמאי לית ניקוד בספר תורה? אמר ליה: ברי, כל נקודה איהי תנועה דאתוון כגון פרקיין דאינון תנועין דאברין דגופא. וכל תנועה אינון מסטרא דחכמה ובגין לאשתמודע (בספר) [דספר] תורה איהו מסטרא דעמודא דאמצעייתא, לית ביה נקודין. וכל נקודין אינון בגוף עיינין אנפין אודנין. חוטמא דכולהו על פה. ובגין דאורייתא דבכתב אתיהיבא מסטרא דימינא דתמן כתיבה אוקמוה [גיטין ס:]; דאורייתא דבכתב ספר תורה דלא למקרי ליה על פה. ואתמר דלית ליה ניקודין לאורייתא. דבעל פה אית טעמי [ונקודין]:

דבר אחר. [בראשית יח] "וירא אליו ה'". תא חזי אית נבואה מראיה, ואית נבואה מריחא, ואית נבואה משמיעה, ואית נבואה מדבור, ואינון ארבע מרכבות לשם יהו"ה. בראיה בריאה דאיהי מראה. ולקבל מרכבה דלעילא אמר קב"ה נעשה אדם. והא אקשו קדמאין בתר דכולהו בריין דברא בעובדא דבראשית אדכיר בריאה בלישנא (דיחיה) [הגיה הגר"א ד"ל: דיחיד], אמאי אדכיר ב"נעשה אדם" בלישנא דרבים? למיהב פתחון פה למינים ולמומרים? אלא הכא כתיב [הושע יד] "כי ישרים דרכי ה' וגו' ופושעים יכשלו בם". לקיימא בהו [משלי יא] "ובאבוד רשעים רנה". דהא אורייתא קא סתים דאיהו ברא לאדם (עילאה) [הגיה הגר"א למחוק מלת "עילאה"] קדמאה הה"ד [בראשית א] "ויברא

אלהים את האדם בצלמו" [הגיה הגר"א שאין לגרוס כאן מלת "צלמו" כי ירוש על כך להלן אחרי "צטרין דיוקנין"]. "את" לרבות דברא ליה בדיוקנא דאדם עילאה במרכבתא דאתמר ביה [יחזקאל א] "ודמות פניהם פני אדם". וברא ליה בתרין דיוקנין דכתיב ["בצלמו" בצלם". דאינון אדם דכסא הכבוד "מרום". ואדם דכסא תניינא דאתמר ביה "מראשון". וזהו [ירמיה יז] "מרום מראשון".

ומה דאמר "נעשה אדם", האי ללמד לכל חד וחד מישראל דאינון דכר ונוקבא לשתפא ליה בזיווגיה. ד"אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו" [תהלים קכז]. ובגין דא אמר קרא [משלי ג] "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך" דאתמר בהון [הושע יד] "כי ישרים דרכי ה'". דודאי אתמר בעילת העילות תרין עלמין דצייר בהון עילת על כולא, ואינון י' מאיש, ה' מאשה. [הגר"א הוסיף כאן: ודא י"ה והן או"א]. תרין עלמין דצייר בהון [הגר"א מחק צ' מליס דלעיל] עילת על כולא אינון ו' ה' עלמא דין. ועלמא דאתי ודא י"ה [הגר"א רשס כי אין לגרוס כאן: ודא י"ה, אללא לעיל] ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואמר עילת על כולא אע"ג דבאלין* (אתמר באלין) [הגר"א מחק צ' מליס דלעיל] אתוון אתברי עלמא. וכורסיא. ואדם לשבת בית, לשבת על הכסא דבהון אי"ה או"ה, ובהון אתקריאו ישראל [דברים יד] "בנים אתם לה' אלהיכם" ואתמר בהון אדם אתם. שתפוני בהדיכו באלין אתוון ויתקיים עובדיכון. דאנא הוא דבראתי כל עלמין וכל כרסיין וחיון ומלאכין וכל צבא עילאין ובני אדם באלין אתוון. ואע"ג דאית בישראל אלין אתוון, בגין אורייתא דיהב לון. לא ישתכחון באלין אתוון למעבד עובדא בהון דלא ישתתפון לי בהדיהו. ובגין דא אמר לון "נעשה אדם" בשתופא דילי. ולא אורייתא ופיקודא עביד פעולה ועובדא עילא ותתא פחות מיני. ובגין דא בכל דרכיך דעהו. וכל אומין דעלמא דלא קבילו מיניה אורייתא לית לון ידיעה ביה, ואזלין כעאנא בלא רעיא. ואתמר בהון [מיכה ד] "כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו", ועבדין אלוהות סגיאין. וכל ישראל דקבילו מיניה אורייתא אינון עבדין ליה אחד בה [וילנא מח ע"א] ובכל אתוון ושמהן קדישין דיליה ובכל משריין עילאין ותתאין דאתבראו בהו. ובכל בריין עילאין ותתאין, ולעילא מכולהו איהו אחד, ולתתא מכולהו ומלגאו דכולהו (ומלכא) [הגר"א הגיה דל"ל: ומלכא] דכולהו איהו אחד. [שמות כה] "מבית ומחוץ תצפנו". והכי תוכו כברו. הכי איהו מלגאו דכל עלמין כמו מלבר דכל עלמין, לא אשתני. ולית שם וחיבור אתוון דשם ה' ובכל כנויין דיליה בר מיניה. דאי לאו דאיהו חיבר בקרבניה י' בה', ו' בה' לא אתקריאו אתוון בשם יהו"ה. ואיהו מחבר יהו"ה אדנ"י, ואיהו מחבר יהו"ה באלהים דסליק לחושבן אהי"ה אדנ"י. ואיהו לא אתקרי [הוסיף הגר"א כאן מלת: אחד] פחות מנייהו דאיהו אחד דמחבר שנים דאינון דכר ונוקבא, ועביד לון חד הה"ד באדם וחוה [ישעיה נא] "כי אחד קראתיו". ואיהו משותף בכנין, בן ובת דאינון בנים לישנא דבניין. ודא איהו [תהלים קכז] "אם ה' לא יבנה בית". וכל עניינא ועובדא דלאו איהו משותף ביה, מה כתיב בה? [ישעיה נא] "כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה". ומיד [דהי"א טז] "ישמחו השמים ותגל הארץ" דאינון בניינא ושותפא דיליה. דכל הבלים דאומין דעלמא אינון שמים וארץ [הגר"א הוסיף: דס"מ ונחש] ועתידין [לעובדא] [הגר"א הגיה: לאוזדא]. וכל הבלים דישראל ביי' ביחודיה. [דפ"א פט ע"א] אינון שמים ארץ בניינא דיליה. ומה הוא חי

וקיים, הכי עובדא דיליה חי וקיים. ובגין דא אמר [יחזקאל לג] "חי אני נאם ה' אם אחפוך במות הרשע כי אם בשובו מדרכו הרעה וחייה". וכגוונא דאמר לישראל "נעשה אדם", הכי אמר לספירן "נעשה אדם" דא עמודא דאמצעיתא, דאיהו ראשון למחשבה ואחרון למעשה, דאינון חכמה בראש וחכמה בסוף. דכל ספירה יהיב ביה חולקיה ובגין דא איהו (בדיוקניה) מאסף לכל המחנות לצבאותם. ורעיא מהימנא (ובדיוקניה) [הגר"א מגיה דל"ל: צדיוקניה] אמר למלאכין "נעשה אדם". ודא מטטרון דכל מלאך וחייה שוי ביה חולקיה. והכי אמר לצבא השמים למעבד לשמשא (בדיוקנא) [בדיוקניה] וכל כוכבא יהיב ביה חולקיה. ועילת על כולא אשתתף בהו בכל אתר בתפאר"ת במטטרון ובשמשא. ולית לארכא בהאי:

ועוד [בראשית א] "נעשה אדם". לאומן דזרע כמה זרעונין בבת אחת וכל אחד נפיק ליומוי. לבתר אמר (לאלין דאינון) [הגר"א מחק צ' מליס לעיל וגרס: לאינון] פועלים אנא בעי דתשתתפו כולכו למעבד מאנא, וכל חד מינייכו יהיב ביה חולקיה ממה דיהבית בכו. ואנא אשתתף עמייכו בההוא מאנא חולקא מיני. אמרו ליה, מאי האי מאנא כל כך חשיב קדמך דיהא כליל מכולא? אמר לון, האי מאנא איהו אדם דיהא בדיוקנא דאדם עילאה. אמרו ליה, אמאי תימא לן דכל חד וחד יהיב ביה חולקיה? והא אנת הוא אדון דכולא, ואנת בראת כולא. טול אנת מכל חד וחד מה דאנת בעי, דלא יהא פתחון פה לאינון דלא אשתמודעין בך, דיימרון דעובדא דאדם אנת צריך משליחין דילך. אמר לון, למלכא דיהב מתנה לעבדוי ויהיב לכל אחד ואחד חולקיה ואחסנתיה מההוא מתנה. לבתר אתא עבדא מהימנא לגביה ושאל ליה מתנה. אמר מלכא האי עבדא פלח לי בכל אברין דיליה. הכי אנא בעי למעבד מאנא דיליה מתנה מכל חיילין דילי. מה עבד? כנש כל משריין דיליה ואמר לון, בעינא מנייכו דכל חד וחד יהיב מתנה מדידיה להאי עבדא, ואנא אשתתף עמכון ואתן בה מתנה מדילי. מנהון אקשו ואמרו, מה אנוש כי תזכרנו? ומנהון אמרי ברעווא שלים:

אוף הכי קודם דאתברי עלמא עאלו ישראל במחשבה להבראות, קודם דאתבריוו מלאכין וכל בריין דעלמא דעובדא דבראשית. ובחביבו דילהון אנה לעובדא דילהון דיהון בתראין לעובדא דבראשית ואמר עליה "נעשה אדם". ואמאי? אלא בגין חביבו דאבוהון דבשמייא דאתקרי ישראל ואינון הוו עתידין לאתקרי בשמיה "ישראל". כניש לעילאין ותתאין למיהב חולקא (לכולהו) [הגר"א מגיה דל"ל: מכולהו]. בגין דאי חב אדם, כולהו אשתכחו חסרין בהון מההוא חולקא דיהבו ביה, וכלהו בעאן רחמי בגיניה. ואיהו יהב בהון מדיליה בגין דיימרון ליה עשה למענך אם לא למעננו, בגין ההיא חולקא דילך דיהבת בישראל הה"ד [דברים לב] "כי חלק ה' עמו". ואיהו מחיל לון בגין ההוא חולקא דיליה דשמיה דיהב בהון. דאם לא יהיבו אינון מגרמיייהו חולקא ביה ברעותיייהו, כולהו הוו טענין עליה דאנת נטילת מינן על כרחנא חולקא דאיהו באדם מכל חד וחד, ולא הוו מרחמי עליה. ובגין דלא יהא לון פתחון פה, בגין דא לא בעא לנטלא חולקא אלא ברעותא דילהון:

כגוונא דא דאתמר ברעיא מהימנא, [תהלים סח] "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם". ובגין דמזיקין סרחו לגביה, ולא בעו למיהב ביה חולקא, ואמרו [תהלים ח] "מה אנוש כי תזכרנו" וגו'. לא ברא לון לבושיין דאינון גופין דילהון ואינון שנאין לון. (ועל כן) [וע"ב] ממנן דעל ע"ב אומין דאינון קמך כגוונא [הגר"א מחק ג' מליס דלעיל וגרס

לחינוך כגוונא ללחון] [ובמהדורות החדשות גרסו: דאינון מזיקין ובגין דא] כד ישראל מחוייבין לאבוהון דבשמיא, אינון אומין דעלמא רצועין בידא דבורא עלמין לאלקאה לון בהו. וכד חזרין בתיובתא זריק רצועין מידיה ולא יהא בהון ממש. דחילא דרצועין לאו איהו אלא בידא (רמיא) [דמאן] דנטיל. דעלייהו אתמר [ישעיה מ] "כל הגוים כאין נגדו". ובגין דישראל אית בהו חולקא מבורא עלמין דאיהו עילת על כולא, ומעשר ספיראן ומכורסיין ומלאכין וכוכבייא ומזלין, כד חזרין בתשובה מכל מה דאתנטילו בעון רחמי עלייהו. בר משידין ומזיקין וחיליין דמסאבו, דאתמר בישראל [ויקרא יח] "אל תטמאו בכל אלה" דלית לון חולקא בהון. ובגין דא אומין דעלמא דנשמתיין דילהון מאינון חיילין דמסאבו, ולית [הגר"א מתקן ש"ל "לית"] לשתפא בהון לאכילה ושתיה ולא בכל עובדיהון, דעלייהו כתיב [דברים ד] "אשר חלק ה' אלהיך וגו' וכך בחר ה'". ועלייהו אתמר [מכה ד] "כי כל העמים ילכו [וילנא מח ע"ב] איש בשם אלהיו [ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו וגו']". דאיהו יחיד ומיוחד בכל משריין דכלילין בהון. ובגין דישראל כלילין מעילאין ותתאין, ועילת על כולא שוי שמיה בהון, ואינון רחימין יתיר ממלאכי השרת בגין דאית לון חולקא בספירון, מה דלאו הכי במלאכין. בגין [דפ"א פט ע"ב] דישראל אינון עדביה ואחסנתיה כגוונא דבנין לגבי אבוהון. דמלאכין לאו אינון לגבי ספירן אלא כסוסוון לגבי דרוכבי עלייהו. אבל ישראל בנין דקב"ה. ואוקמוה מארי מתניתין "איין ישראל נגאלין עד שישתעבדו בשבעין ותריין אומיין" [עיינן מדרש שיר השירים רבה, סדרא תנינא, ב, כב "מדלג על ההרים" "וכאילו נשתעבדתם בשבעים אומות"]. ובגין דא כלל קב"ה בסנחריב ע"ב אומין לקיים בהון "מלחמה לה" "בעמלק מדור דור [שמות יז]. ולקבל שבעין ותריין שרים אינון שמהן שבעין ותריין דויסע ויבא ויט, לקיימא בהון [ישעיה יט] "הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל". לנטלא מנהון נוקמא מעמלק דכליל ע"ב אומין ביה. ולקבל ע"ב שמהן איהו ויכל'ו דסליק שבעין ותריין:

ודא [שכינתא] עלה אתמר דזרע כל זרעונין בבת אחת. יחידה והיא כלה שבת מלכתא, מן קב"ה דאיהו תפארת ומעשה דיליה. ובגין דכל בריין דבראשית אתכלילין בה, לכך התחלה תורה בבית מן בראשית. ואיהי בת זוגיה דתפארת אדם כל חד יהיב (ביה) [צ"ה] חולקיה. וקב"ה יהיב לך [הגר"א מתקן "לך" וגרס "לה"] רב ושליט עלייהו בגין דכולהו אתבריאוו באת י' בת יחידה כלילא מעשר אמירן עשר [פעמים] אלהים. ה' כלילא מחמש אוריין אור דיומא קדמאה. ו' שית סמכין דקשוט [שית זמנין טוב]. יום הששי ה' בגין דביום הששי (ו' אשתלים) [הגר"א הפך צ' המלים וגרס דל"ל: אשתלים ו' ה'] בבת אחת. תא חזי כד אית לספירן למעבד פעולה בשם ידוע דמתמן הפעולה. לא אשתלים ולא אתעביד עד דכל ספירה יהיב תמן חולקא (נ"א חילהא). דא יהיב תמן אתוון דאינון כל גוונין אומיין מסטרא דבת יחידה. ואינון סומקין [הגר"א מוסיף: ירוקין חורין]] מסטרא דתלת אבהן. [עיינן ציור הגר"א כאן] ודא יהיב נקודין וכו' עד דאתכליל בהווא שמא כל ספירן (עד כאן מצאתי):

עוד לפרשת וירא. אמר רבי שמעון, מאי [בראשית יח] "וירא אליו" אלא קב"ה כגוונא דאחזי לאדם קדמאה דור דור [דפ"א פט ע"ג] ופרנסיו, דור דור ומנהיגיו. הכי אחזי ליה לאברהם ואמר בהאי דרא יהון צדיקים, ובהאי דרא בינונים, ובהאי דרא רשעים. אמר רבי

יוסי, בוצינא קדישא הא אוקמוה [ברכות לג:]: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" [שנאמר (דברים י) ועתה ישראל כו' כי אם ליראה]. וקרא אחרא כתיב [איכה ג] "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב". ואם קודם דאתיין לעלמא אתגזר עלייהו למהוי צדיקים או רשעים או בינונים, לא הוה עתיד למהוי לון אגרא ועונשא ולא הוה ליה לנביא למימר לון מפי עליון לא תצא הרעות והטוב. ולא הוה לון למארי מתניתין למימר [ברכות לג:]: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. אמר רבי שמעון, שאילתא דא עמיקא ואפליגו בה קדמאי. וסגיאין כשלו בה בגין דלא מטו לעומקא דרזא. על נביא אתמר האי קרא [ירמיה א] "בטרם אצרך בבטן ידעתוך". ורזא דא [אבות, ג] "הכל צפוי והרשות נתונה". הא מילין אלין סתימין. ולא אתגליין אלא במאי דאוקמוה רבנן [קדושין מ]. מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה. מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. אוליפנא מהכא דקדם דאתא לעלמא [אבוי] צלי בגיניה ושוי מחשבתיה ביה בשעתא דזווגא. ובגין דא כתיב [ירמיה א] "בטרם אצרך וכו' ובטרם כו'". חד על דצלי בגיניה קודם דאתא לעלמא. בגין [הגר"ל גרס "וצגין", עיין צציאורון] דשוי מחשבתיה ביה קודם יצירתיה בבטן בשעתא דזווגא. ובגין דא "בטרם אצרך בבטן ידעתוך ובטרם תצא מרחם וגו'".

ובגין (דאקדימת) [הגר"ל הגיה דל"ל: לאקדיס] ליה בצלותא ומחשבתיה קודם יצירתיה וקודם דנפק מרחם אמיה, איהו מנבא עתידות קודם דיתתון לעלמא. כל שכן קודשא ב"ה דידע כל דרין קודם דיתתון לעלמא. דקדם דייתי כל בר נש לעלמא, קדם יצירתיה מלאך הממונה על ההיא טיפה [מעמידה] וקב"ה גזיר עליה אם יהיה נביא או חכם או בעל מקרא ומשנה או מארי רוח הקדש או מארי בת קול דאתנהיג בת קול במילולא דיליה ויימא הלכה כפלוגי. או אם יהיה טפוש. אבל רשע וצדיק לא קא גזר. אע"ג דאבוי עבד ליה במחשבה רעה (דעביד) [הגר"ל הגיה דל"ל: ועציד] ביה מעשה דעביד ליה בנדה או בעריות או בגויה או בזונה או בשפחה אע"ג דקב"ה ידע דהוי בן רשע או ממזר קודם יצירתיה, לא מני קב"ה על אבוי למעבד ליה בעריות או בנדות דהא מני ביה באורייתא על הנדות ועל העריות הה"ד [ויקרא יח] "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב". והאי איהו דאמר נביא [איכה ג] "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב". אלא הכי קב"ה §[וילנא מט ע"א]] לא גזר עליה דיהא צדיק וטוב. אלא קודם יצירתיה הוא ידע מחשבה דאבוי, וקב"ה מחשבה טובה מצרפה למעשה. האי איהו כל חד בפרט. ובגין דא הכל צפוי במחשבה. דקודשא [ב"ה] ידע מחשבתיה בישא. והרשות נתונה ליה לאדם במעשה. ואדם חב במחשבה ובעובדא וגרם לעלמא דאתדבקו באילנא דטוב ורע. ואיהו חזר בתשובתא ואתדבק באילנא דחיי. ובגין דכל דרין ביה תליין ואורייתא דיהב ליה יהב למשה וכל ישראל, וכל דרין חזא (ביה) [הגר"ל גרס דל"ל: צה] [במהדורות אחרונות גרסו: אחזא ליה] קב"ה דור דור ופרנסיו דור דור ומנהיגיו. ומנא לן דקב"ה יהב ליה אורייתא? הה"ד [איוב כח] "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם". אפילו שידין ומזיקין נפקו מיניה. והאי איהו [שמות כ] "פוקד עון אבות על בנים", אלין דמעשה אבוהון בידיהון. [דברים כד] "ולא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות". אלין דעובדא דאבוהון לאו בידיהון. ולא עוד אלא דלא אמר דאחזי ליה קב"ה לאדם (ולא) [או] לאברהם (ולא)

[או] לשום נביא אלא דור דור ודורשיו וכו'. ולא אמר דאחזי ליה צדיקים או רשעים או בינונים. ולא דגזר עלייהו למהוי צדיקים או בינונים או רשעים. אמר ליה רבי יוסי, בתר דאחזי ליה דרא דרא ופרנסיה, דרא דרא ומנהיגיה, ודאי אשתמודע בהון אי אינון צדיקים או רשעים או בינונים? אמר ליה הכי איהו ודאי. אבל רזא דמלה עמוק, "הנסתרות לה" אלהינו":

אדהכי ההוא סבא עלאה אודמן לגבייהו ואמר לון, במאי עסקיתו? סחו ליה עובדא. אמר לון ודאי אורייתא אתבריאת תרי אלפי שנין קודם דאתברי עלמא, ובה אחזי לאדם הראשון דור דור ודורשיו וכו' ובה אחזי לאברהם און הכי מאי דכתיב בה. ובגין דא [בראשית כו] "וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי". ובה נמלך קב"ה וברא עלמא. ונשמתהון צדיקייא און הכי נמלך בהון קב"ה וברא עלמא, הה"ד "בראשית". ואין "ראשית" אלא תורה, ואין "ראשית" אלא נשמה. ואורייתא טפילה לנשמה, בגין דשבת שקיל כנגד כל התורה כולה ומחללין ליה בגין נשמתא דבר נש דלא תיפוק מיניה קדם זמניה. ואיהי נשמתא (דא נבואת) [הגר"א הגיה דל"ל: דלילות] בה נברא עלמא. וקב"ה שלח לה (דכל) [הגר"א הגיה דל"ל: בכל] דרא ודרא לאגנא עלוי ולמסבל עול דילהון בגין דאיהי מאילנא דחיי דלא תלייא מיניה זכות וחובא, לא אגרא ולא עונשא, דאינון עין הדעת טוב ורע. וכל דור לית הוא פחות מס' רבוא שלטנותא דההיא נשמתא. ואחזי לאדם אם דרא יהא זכאה בר נש יקום למירת נשמתא מסטרא דחסד, ויהון זכאין מסטרא דחסד ומטה לון כלפי חסד. ודרא דא יהון מארי חנא וחסדא. ואי לא מתנהגין בדרגא דילהון, (דאיהו) [דההוא] ממנא על דרא ופרנסין דילהו דיהון חסדין, קב"ה אעבר מנהון חסד ושליט עלייהו גבורה מדת הדין למידן להו כפום עובדיהו, ולא כפום דרגא [הגר"א ממק הנ"ל וגרס "וכפום דרגא"] ומולדא ומזלא דילהון.

ורזא דמלה דא קא רמיזא לן בהגדות ודרשות דאוקמוה [ישעיה לב] "משלחי רגל השור והחמור" אלין תרין משיחין דעתידין למיתי בהני דרי. ואם דרא איהו חייבא אתקיים בהון משלחי רגל השור והחמור. ועוד אוליפנא ברזא דא מלה אחרא לסמכא לגביה [בראשית ו] "בשגם הוא בשר" ואוקימנא בשגם דא משה, דעתידא הוה למיהב אורייתא בדור המבול אלא דהו רשיעיא וקב"ה גניז לה לצדיקייא. און הכי מזדמנא היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית אלא שאכלה פגה. ואוליפנא דחובין דבר נש גרמין דלא יזכי לטובה דמזדמנא עליה למהוי מששת ימי בראשית. און הכי דרא טבא מנעין בישין דעתידין למהוי. אית למאן דאתרחק מיניה [תוספת המגיה: ר"ל האי טובה דמזדמנא כו'] עד דמתקן עובדוי ואחזר ליה אבדה דילהו. ואית דאביד ליה בחובוי ולא אתחזר ליה לעולם. והאי איהו אבדה דאתייאשו הבעלים ממנה. ואיהו דזכה במציאה קנה לה אי אקדים בה לחבריה:

והאי איהו דקב"ה אחזי (לכל) [ליה] עלמא [וילנא מט ע"ב] שתא אלפי שנין וחד חרוב, ואחזי דבכל אלף קדמאה שולטנותיה חסד. באלף תניינא שולטנותיה גבורה, דרין בתרין דרגין, גבורים וחסידים. ואלף תליתאה שולטנותיה למיהוי דרא דילהו אנשי אמת. אלף רביעאה שולטנותיה נצח. ואלף חמישאה שולטנותיה הוד, והו עתידים למהוי דרין דילהו נביאים. אלף שתיתאה צדיק יסוד עולם. ואם ח"ו באתר דדרגא דילהון מחייב לון למהוי צדיקים ואינון רשעים, כאלו אעברין עמוד צדיק יסוד עולם מעלמא, וחזרין עלמא

לתהו ובהו, ושלט עליהו באתר דצדיק. סמאל הרשע. אוף הכי אם דרין דנצח והוד רשיעיא, באתר דנביאי האמת שלטין נביאי השקר. ואם דרא דאמת לא מתנהגין ביה באמת אסתלק מנייהו אמת ושלטא עליהו שקר. ואם דרין דגבורה לאו (גבורה) [אינון גבורים] עומדים בפרץ, אסתלק מנייהו גבורה ושלטא נוכראה עליהו ואחד ירדוף אלף [דברים לב] "ושנים יניסו רבבה". ואם דרא דחסידים לא מתנהגי בחסידות, שלט עליהו גזלן וגזיל לון. והאי איהו דאחזי לאדם כל דרין ופרנסין דילהון. אם זכין דרין לאתנהגא אבתייהו, קב"ה מתנהג בהון בההוא דרגא טבא. ואם לאו מתנהג בהון כפום עובדייהו בדרגא בישא. ובגין דא [איכה ג] "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב". ובכל דרא יהיב לון הטוב והרע כפום דרגא דדרא. ורזא דמלה [דברים ל] "ראה נתתי לפניך היום את החיים [דפ"א פט ע"ד] ואת הטוב ואת המות ואת הרע". והאי איהו דכתיב באורייתא כל דרין דיהון עתידים למהוי אם זכו לאתנהגא. ואחזי ליה פרנסים מסטרא דיצר הטוב, ופרנסים מסטרא דיצר הרע. אי זכו לאתנהגא בפרנסין דיצר הטוב, מטה לון כלפי חסד או גבורה או אמת או נביאים או צדיק יסוד עולם כפום שולטנותיה דכל דרגא. ואם מתנהגין בפרנסין בישין מסטרא דרע, קב"ה ידון לון במדות בישין בהיפוכא דדרגין טבין. והאי איהו דאחזי לון פרנסים רשעים וצדיקים דכל דרא. ולא דאתמר דגזר קב"ה על דרין למהוי צדיקים או רשעים. מיד דשמע בוצינא קדישא ורבי יוסי מלין אלין, אשתתחו קמיה דההוא סבא ואמרו: כען אתגליין מלין על בירורא ולא אשתכח קושיא בעלמא בהאי שאילתא. מיד פרח ההוא סבא. אמר בוצינא קדישא ודאי אדם קדמאה הוה האי סבא, דלית כוותיה בכל בריין בחכמתא, ולית דרגא דבר נש בעלמא כדרגיה. [וכי היכי] דאיהו אקדים לכל בריין, הכי דיוקניה אקדים לכל בריין [עד כאן מצאתי]:

[הערת מגיה בתרא: יש מהדורות מאוחרות של תיקונים מזוהר חדש שהשמיטו פסקא הבא, כי ראו פסקא זו בזוהר חדש, בראשית סתרי אותיות, [דף ח ע"א] וכן דומה לה בזוהר (ח"א דף רנא ע"ב) אבל הענין נמצא במהד' אמשטרדם ובמהד' וילנא. והגר"א העיר עליו הערותיו].

תא חזי, כתיב "ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה" וכתב "וירא אלהים את האור כי טוב" דהא אור דלתתא כד נהיר בחילא דאיתיהיב ליה מטוב דלעילא. ובגין דא ימות החמה שס"ה יומין, תשעה וארבעין שבועין מניהון לקבל האי דרגא דצדיק דאקרי "טוב" ואיהו שביעי ויניק מיניה שבעה שבועין זמנין לקבל שבעה שבועין שבעה זמנין דאיהו יניק מאימא עילאה דאתקרי "יובלא", ולקבלא שני יובלא לתתא. אשתארו משס"ה כ"ב לקבל עשרין ותריין אתון דאורייתא דעלמא תתאה אתקיים עליהו. דהא האי צדיק דלעילא תורה שבכתב אקרי. וכד אשתלימו אינון שתא יומין תאבין תניינות מאימא עילאה. והאי דרגא דסיהרא דשלטא בליליא ינקא מההוא דרגא דאקרי צדיק. ובגין דההוא דרגא דצדיק אמלי לה מההוא תפנוקי עילאין וינקא מיניה סיהרא. דכמה דהאי סיהרא דלתתא לית לה נהורא אלא משמשא ממאי דאיתיהיב לה, הכי נמי ההוא דרגא דלעילא. והאי דרגא ים אקרי. וכמה דלעילא קיימין תריין עשר שבטין קדישין, תלת לסטר צפון, ותלת למערב, ותלת לסטר מזרח, ותלת לסטר דרום, והאי ימא דחכמתא עליהו, כך גם כן לקבליהון לתתא תריין עשר שבטין קיימין סחרני משכנא בהאי גוונא, כל חד מנייהו

בדוכתא דאתחזי ליה. ולקבל האי דרגא עבד שלמה לתתא ים עומד על י"ב בקר, שלשה פונים צפונה ושלשה פונים דרום וג' פונים מזרח וג' פונים מערב. והאי דרגא לעילא מאי טעמא אקרי ים? אלא בגין דההוא צדיק דאמלי להאי ים אקרי יום הה"ד "ויקרא אלהים לאור יום". וכתוב [תהלים צד] "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה". והוא נהיר ברזא דוא"ו דשמא קדישא. וההוא יום ברזא דחילא דשמא קדישא, דביה אמלי להאי ים דאקרי ה"א תתאה דשמא קדישא הה"ד [קהלת א] "כל הנחלים הולכים אל הים". וכל דא דרגא דצדיק בגין דכל תפנוקין מיניה נפקין. מאי הנחלים? אלין חמש דרגין דעמיה הולכים אל הים לממלי ליה. והאי דרגא אקרי בת שבע. וכד נהיר האי צדיק להאי דרגא דאקרי צדק, להאי [הגר"ל הגיה דל"ל: מהאי] דרגא דאקרי שבעה שבועין שבעה זמנין, כדין עלמא תתאה נמי האי דרגא דאקרי סיהרא דשלטא בלייליא שבת הלכנה כמה סגי (סס"ה) [הגר"ל הגיה דל"ל: סנ"ה] יומין. ארבעין ותשע שבועין מניהון לקבל האי דרגא דים דלעילא דאיהי מקבלא [וילנא נ ע"א] מיניה אשתארו שנים עשר יומין לקבל תרין עשר שבטין דסחרני האי יומא [הגר"ל הגיה דל"ל: ימא] למטר מטרת משכנא. וכולא לאחזאה חילא עילאה. ועל דא כתיב [ישעיה מג] "כל הנקרא בשמי" דא דרגא דצדיק דאיהו נהיר בחילא דשמיה קדישא. הה"ד "ולכבודי בראתיו" דא ימא דחכמתא דאקרי "כבוד":

"יצרתיו" דא רזא דיום לתתא דאיהו לקבל "כל" דלעילא. "אף עשיתיו" דא סיהרא דלתתא. ועל דא כתיב "יוצר אור ובורא חשך", דרגא דשמשא וסיהרא. כדין כד אתחברו, [איוב כה] "עושה שלום במרומיו". וכדין שלמא לעלמא הה"ד "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד". וכדין ייחודא לעילא וייחודא לתתא, שלמה לעילא ושלמא לתתא שנאמר [ישעיה נז] "שלום שלום לרחוק ולקרוב":

מתניתין (בטהירו) בריש הורמנותא דמלכא גליף [בטהירו] תשע גליפין בגלגלוי טהירין וחד טמיר ולא ידיע. גליף גליפין [וילנא נ ע"ב] ובטש גו בוצינא חדא ונפיק א [הערת המגיה, וכן בשאר ההערות בסוגריים להלן: בסוד חכמה] הימנו דחד הורמנותא טמיר בטמירו, ידיע ולא ידיע. כל סוכלתנו ביה הדרא לאחורא. זעיר הוא ומגו זעירותא דיליה טמיר בסתימו דמעוי ולא ידיע. כל הרהורין ביה משבשן תבין והדרן ולא אתדבקו. ביה סתימין תלתין ותריין עיינין, [דפ"א צ ע"א] אינון עיינין לא פתיחין. רשימין אינון ברשימו זעיר. ביה סלקין הרהורין ועובדין ולא גלי טעמיהו. כניש לון בשעתא דאיזדריקו ובשעתא דאיתכנישו זריק לון. ביה מתציירן ציורין סתימין ולא גליין: גליף גליפין ובטש ונפק ב [בסוד בינה] חד דלתתא דסחרא סחור ופרחא באוירא. בטש במגדלא ואיסתחר היכלא מגו אוירא דפרחא. ביה שויין ציורין אומנין בכל מאני כסף ודהב ונחשא. אזלא ואיתטמרא ולא אישתמע קליה לבר. לגו במעוי שמיע קל דלא איתיידע. וההוא קלא נפיק מסייפי דעלמא עד סייפי [וילנא נא ע"א] דעלמא, סלקא ונחתא אזלא וקיימא. עינא לא שלטא למיחמי. בשעתא דאיתכסי איתגלייא ובשעתא דאיתגלייא איתכסי. בסתימו דעיינין חמאן ליה. באטימו דאודנין שמעין ליה. בפתחו דעיינין איתכסי ליה. ולא ידיע עד דאיזדמין לפתוריה זכאי קשוט למיכל: גלוף גו גליפא דציורא [הגר"ל הגיה דל"ל: דנהורא] ונפק ג' [בסוד חסד] דאיתכסי חושנא ואיפודא מזרו בהמיינא, איתגלי ביממא ואיתכסי בלייליא. נפק זמנא חדא ואתחריט ואגניז עד דאתי ו'. אחיד ביה ואיתפייס ותב לדוכתיה ולא בעי

לאיתגלאה אלא לאיננו דקראן ליה בליליא. ובצפרא גלי רשימו דחוטא זעיר דקיק דאתחבר בהדיהו ביממא מגו שירתא וחדוה דמזמרן ליה בליליא. עביד טיבו לכלא סליק דגלא לימינא ואתרשים וקיים עלמא. עאל גו היכלין פנימאין ונפיק ובני עלמין. שירותא וסופא איהו טמיר בשתיין רבוון עלמין. בסטר דרומא שארי ונפק ואחיד מגרופיא ואפיק מזונא לכלא ונהיר לון: גליף גליפו דטהירו דטיהרא דכיא ואפיק ד' [בסוד גבורה] בחושבנא [נ"א בחשבא] דמאתן אלף עלמין ערטורא דנהורא דנהיר. מניה נפקין עמיקן לגלאה. נהורא דנהיר ואיתטמר ואתחשך. ואיהו דחי ואחרא מקרב. איהו מחי ואחרא מסי. בידיה שרביט דחיי ומותא. טמיר בארבע מאה אוונין מגיחי קרבא מארי דרומחא וחרבא דמלהטא, דמתמן נפקין ומתפשטין [וילנא נא ע"ב] בלא חושבנא. כד אגליף גליפו בהיתוכא דנורא דדליק, נפיק מניה חד דסומקא כורדא. שערוי תליין כדובי דטורי חשוך. דחילו ואימתנו ותקפא יתירא הוספת ביה. ידוי דבקן בשלהובא דחרבא מתהפכא. יומא דיתער. כלא עברין קמיה כבני מרונא. זכאה איהו מאן דקריב ביה ואשתזיב מניה: גליף גליפין דטורי נהירו ואפיק ה' [בסוד ת"ת] דקיימא גו עמודין דעלמא. כלא קיימין קמיה ויטיב בינייהו כמלכא גו חיליה. תרין רברבין ממנן קיימין לקבליה עביד שלמא בינייהו. בשעתא דאיתגלי כלא קיימין בקיומייהו. סגיר ופתח. ובגיניה קיימין שתיין אלף רבוא על טורין סגיאין. וכל מפתחן דמלכא ביה קיימין. עביד כרעותיה ולית מאן דימחי בידיה. סתימין עילאין ראמין טמירין קיימין עליה וחדאן ביה. כווי נהורא מניה פתיחן ונהרין. חותמא טמירא דמלכא בידיה עביד [כרעותיה] [כרעותיה] בחיל שמיא ודיירי ארעא. גו אצילי ידוי ידורון תלת מאה אלף רבוא עלמין. אורכיה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. יתיב על כורסייא דשביבין דנור. מניה נהרין עלמין. מניה איתזנו, חד הוא, חד ליהוי, חד איקרי. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין:

גליף גליפו ובטש בציורא ואפיק ו' [בסוד נצח] ואזלא תדיר ואחיד רחיין ושחיק נהירין למיזן עלמין באיננו נהורין דשחיק. חמש סמנין דקטורת בוסמין איתערבן בהדיהו. איהו שחיק ונהיר ולא איתבסם לבר. טמיר גרמיה דלא יתבסם ולא יריחון ביה ריחא. קדמא לשמושא ברזא [דפ"א צ ע"ב] דת"ק רזין דמלכא. קאים על קיומיה ומלכא תמיך עליה. ביה שריין כל איננון מהימני קשוט. חד חברא אית ליה יהיב רשו דא לדא מיומא דהווי: (אולפי) [אורף] הכי גליף ובטש בגליפוי ואפיק ז' [בסוד הוד], ההוא מהימנא אחרא דלגבי חבריה. כל אומנותיה דחבריה איהו עביד, קאים לגביה ברעוא סגי. דא על דא קאים [דא יהיב ודא] נטיל. מהימנין איננון למיעבד טיבו לבי דוד. אברהם רחימא תמיך על דא. יצחק קרבנא שלים תמיך על דא. יעקב שלימו דכלא דכלא קאים ותמיך עלייהו. כחדא איננון ואיתחפיין כעששיתא דמקבל שמשא: גליף גליפין ובטש בוצינא ואפיק ח' [בסוד יסוד] דא תימנאה לחושבנא ואפיק חד רחימא דכלא תיאובתא דכלא, זכאה דכלא, מהימנא דכלא, דיוקנא דההוא שלים. זיהרא דמתפשטא לד' זהרין, הוא נעיץ בארעא ורישיה מטי לצית שמיא. עפיה שפיר ואנביה סגיא ומזון לכלא ביה. תחותיה תטלל ההיא חיותא דאיתחמא לד' סטרין דעלמא. בענפוי [וילנא נב ע"א] ידורון צפרי שמיא. אזל ועאל בחמש מאה עלמין ואפיק מיכלא מכלהו, ואיהו נטיל וגבי מינייהו. דא יהיב נהמא, ודא יהיב מיא, ודא יהיב משחא, ודא יהיב מנא. ואיהו גבי ואעיל באוצרא דמסכני, ואיהו טמיר לית ביה דיוקנא

לאיסתכלא לבר. נהירו דיליה מסייפי דעלמא ועד סייפי דעלמא. כל חיין ביה שריין, ואיהו יהיב למאן דלית ליה חיין כלל. עאל לאינון חמש מאה עלמין ונטיל מינייהו חמשין שנין ולא יתיר, ואיהו יהיב. לבתר עאל לגבי אבא ואימא וממה דיהבי ליה יהיב איהו ואשלים לשבעין. איתגלי ביממא, איתחם לתריסר תחומין. שבעין תמרים ותריסר מבועין דנבעין, ביה תליין. זכאין איקרון על שמיה. כל מיכלא וכל עיבורא דכל עלמא איהו לקיט ואיהו יהיב. בריך דוכרניה לעלם ולעלמי עלמאי:

גליף בתוקפא גלידא דתיקפו [גליפו] חד ואפיק ט' [בסוד מלכות] ואיהו גרמא תשיעא דסלקא ביממא ונחית בליליא. טמירא בתלו מאה ושתיין וחמש דיוקנין טמירין. אזלא וסלקא נחתא וקיימא, טמירין בין תרין דרועי דמלכא. גליפא בעזקתא דשרביטא דגושפנקא. פרוונקא דנטיר באורחא. דאין דינין ויתיב על עיונא דספרין פתיחן. טב וביש קיימא לקבליה. מסטריה חיין ומסטריה מותא. מסטריה מתקא ומסטריה מרירו. חד חוייא קאים לקבליה רישיה תחות לרגלוי. בשעתא דאפיק רישיה מחי בזנבוי. מאן דאערע בקשקשו מאיך ליה עד נוקבא דתהומא רבא. קיימא רגליה על רישיה דההוא חוויא. כד אסתלק בקע ימא באוירא דמטי ולא מטי. קיימא בליליא פלג נכסין לעותרין. יהיב מזונא לביתיה. איתחבר ואיתטמר ברמ'ח אנפין. איתקשט בקישוטי מלכא. רבון כל ארעא אגניז בגויה. נהורא דנהיר ורהיט בארונא [הגיה הגר'א ד'ל: ארונא] לאורייתא אגח קרבא בשנאו ונטיל נוקמין. מזרז גרמיה כגבר תקיף. חרבא משננא בידיה. רומחיה שביבין דנור. גירין דזריק להטן בתקיפו דאשא דאכלא. בוצינא דשרגא דשארי על רישייהו דזכאי קשוט. טמירו דאינון היכלין דיליה לית ליה חושבנא. תחומין דיליה עד שפתא דימא דגנוסר. איתתחמא לד' סטריין. ארבע מלכין מתצירין מגויה. בהו שלטא על עלמא. תרין רביין קבועין תחותיה. טס בהו בתריסר (נ"א בתמניסר) עלמין ואגניז תמן. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין:

אמן נצח סלה ועד

תם ונשלם שבח לבורא עולם

אמר מגיה בתרא: עד כאן העתקנו לפי מיטב יכולתנו ע"פ תיקונים מזוהר חדש (מהדורת אמשטרדם, שנת תס"א) מה שהגר"א האיר עליו הערותיו. אבל במהדורת וילנא הוסיף המו"ל הרה"ג שמריה צוקרמאן זצ"ל את הפסקא נוספת הבאה. וכדי לא לשנות ממהדורת וילנא, העתקנו זאת פה, בעז"ה. זו לשונו:

וזה מצאתי בתקוני זהר חדש דפוס ישן קראקא שנת אל"ך אקר"א, ובכל הדפוסים אינו:

מתניתין: פתחין איתפתיחו תרי הוו נטריין דעייל לא נפיק ודנפיק לא עייל. קמי פתחא הוו סגדן. סלקין בגויה רברבין תקיפין סמך חד קאים בגויה. ההוא סמך הוה סמך ותלת גוונין הוה ביה, גוון חשוך, גוון תניינא, גוון זוהרא ביה סלקין ונחתין. כלא תאיבין למיעל בגויה, ולית רשותא לכלא. הוא קדמאה לבתרייתא דעלמא, עליה קאים חד שלטן די גניזא באלף עלמין. מניה איתבקעו כל גליפי עלמין. זכאה הוא דשארי בגויה. בתרי אשתקעו

תרין אחין אחידא מן דא. חד קבל אושפיזין והוא חיזו דחיין. מאן דאכל (כפתורא) [כפתורא] קאים תדירא, וחד הוא קביל אושפיזין והוא חיזו דחיין וחיזו דמייתין. מאן דאכיל (כפתורא) [כפתורא] נפיל וימות. לית ליה שיזבא, לית ליה דאחיד בידיה. בתרי אשתקעו רחימין תאיבין למחמי, תאיבין למקרב לון ולא אשכחן לון, עד עויר אזיל קריב לגבון, לא בעי חולקהון. קריב לההוא חיזו דחיין וחיזו דמותא, אתקיף ביה, אחיד בגופיה. חברא דיליה הוה קריב ושמת סכין כו'. לא אצית ולא ארכין אודניה עד דנפיל ומת ברבים אלין. נפק חד מתקא ואיתפליג לד' וכל חכמתא נפיק מההוא רבא ויקירא. שבען כל אינון רחימין ותאיבין למחמי. ואינון תרין אחין דאחידן דא בדא בתרוהי. תרין רביין עולמין ינוקין ושננא דסייפא דמהלטא אשייא ביניהון, נטרין אורחין ושבילין דלא ייעול חד ולא ייפוק חד, בר ההוא דלא אכיל ולא שתי. אתבריאו קמי עלמא דין. מכאן ולהלן אישתכללו על סטרוי דעלמא שורייא אחרא, סטרוי דשמאלא סטר דנפלין שרידין אמצרייא. הוה דליק יממין ולילין לדמא קמה למארי רוחא דאזלין לשמאלא. בי' איתנודדן עד עידן עידנין. אלין אינון ימינא ושמאלא. אקדימו לבתרייתא דעלמא ולבתר זויתתהון דארעא.

עד כאן

תיקונים מזוהר חדש

לפי מספרי העמודים

במהד' וילנא, שנת תרכ"ז, מהד' צילום שנת תשל"ט

(שנדפס עם ביאור הגר"א, בסוף ספר "תיקוני זהר", ונמצאת ב"אוצר החכמה")

המפתחות ערוכים בס"ד בידי משה צוריאל

מה ע"א	אברהם חסר אות ה, שרה ויש בה אות י'
מח ע"ב	אברהם, ה' הראה לו מראש מנהיגי כל הדורות
י ע"א	אגדה, חכמה עילאה וחכמה תתאה
לא ע"ב; לב ע"א	אגוד (ד' קליפות)
לט ע"ב	אדם דבריא, אדם דיצירה ואדם דעשייה
לח ע"א	אדם הראשון נתגלגל באבות ובמשה
כה ע"ב	אדם הראשון, חטא בעץ ובו שבעה מינים
מח סוף ע"א	אומות העולם, אין להשתתף עמהם באכילה ושתייה
לג ע"א	אומות, שבעים תלויות בשבע ראשי חו"א, ז' טורין
יב ע"ב	אות א' בלי זרוע עליון; או בלי זרוע תחתון
כה ע"א	אות ה"י המועילה לתפילה
טו ע"א	אות י' נמשלה לאבן; אות ה' לבנין, ו' עמוד
יב ע"ב	אות י', ג' קוצין
מג ע"ב	אות מ' בעולם הזה; מ' סתומה לעולם הבא
מז ע"ב	אות מ' מלכות; מ' סתומה בינה
לב ע"ב	אות מילה; שבת; תפילין
טז ע"א	אותיות התורה כל קוץ וכל ניקוד, לכל אחד יש סוד
לו ע"ב	אחד מעיר (זה משה) ושנים ממשפחה (ב' משיחין)
כז ע"ב	איוב, ספרו הוא משל על יסורי ישראל

יד ע"ב	אין (כתר) נרמו בשם אדנ"י
ג ע"א	איש, ר"ת כתר חכמה בינה
ג ע"א	איש, ולפעמים ה' נקרא "אדם"
א ע"א	אלהים, אותיות מי אלה
טו ע"ב	אלהים, אותיות מליאה
טו ע"ב	אליהו, יש שמתגלה בשכל, ויש בחכמה, ויש בגוף
ט סוף ע"א	אלף הששי, יגלה פדיון זרע קדושים
כה ע"ב	אם כבנים (לומדי סוד), אם כעבדים (לומדי פשט)
מב ע"ב	אמה ושפחה, שכינתא עילאה ותתאה
יא ע"א; טו סוף ע"ב	אמונה, כינוי לספירת מלכות
ו ע"א; לא סוף ע"ב	אמן, גדול העונה אמן יותר מהמברך
לג ע"ב	אמן, אפשר להשלים ע"י ט"ו ווי"ן של אמת ויציב
לב ע"ב	אמן, העונה בכל כחו, כלומר לפי נשמתו
מא ע"א	אני אני הוא ואין אלהים עמדי (ביאורים ע"פ סוד)
מו ע"א	אספקלריא המאירה; ושאינה מאירה
לח ע"ב	אסתר, עד חצי המלכות ותיעש (סוד) שבדבר)
א ע"ב	אפרוח, מארי מתניתין; ביצים, מארי מקרא
מה ע"ב	אצילות, שם אין פירוד באותיות
מ ע"ב	אשה, אין לה לעשות בלי רשות בעלה
ג ע"א	את, מלה זו מתורגמת "אות" (צדיק)
לז ע"ב	אתרוג, הדס, ערבה (נמשל שבהם)
כה ע"ב	באר מים חיים; מים מכונסים; הנמשל בלומדי תורה
כז ע"א	בונה עולמות ומחריבן (צופה דורות הבאים וחוטאים)
לא ע"ב	בונה עולמות ומחריבן
לט סוף ע"ב	בונה עולמות ומחריבן, כי עילת העילות לא השתתף
מח ע"ב	בטרם אצרך בכטן ידעתך (ירמיה א)
ג ע"א	בינה, נקראת "האדם"
א ע"א	בינה, נקראת עולם הבא

מ ע"א	בית הכנסת, טעם שהשכינה נקראת כך
ח ע"א	בן (תורה שבכתב) היאורה; והבת (שבע"פ) תחיון
לו ע"א וע"ב	בן היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון
מ ע"ב	בן כסיל תוגת אמו, החטא תלוי באם ולא באב
טז ע"ב; כח ע"ב	בני חיי ומזוני
מ סוף ע"ב	בצלמנו כדמותנו; אור, וחושך המלביש לנשמה
מב ע"ב	בראשית מתחילה באות ב' (ברכה)
מ ע"א	ברוך, דרשה על סדר אותיות המלה
מא ע"ב	בריא, לא נברא שום דבר שלא לצורך
מג ע"א	ברית מילה, לשים הערלה בעפר
מג ע"א	ברית, הדם הנשפך נחשב כהקרבת קרבן
מג ע"א	ברית, עיי"ז ניצול מחיבוט הקבר ומחרכ מלאך המות
יז ע"א	ברית, מעלתו של השומר ברית
מז ע"א	ברכה ליצחק: גור בארץ הזאת (סוד) הברכה לאברהם)
מב ע"א וע"ב	בת קול
מב ע"א	בת תחילה סימן יפה לבנים, לענין הספירות
ג ע"ב	גאולה (הסופית) אינה תלויה בתשובה וזיכוך מדות
ג ע"ב	גאולה (קץ) באלף הששי
ג ע"ב	גאולה תלויה בתשובה וזיכוך המדות
לב ע"א	גאולה, אם לא יזכו ימות משיח ורבים מבני ישראל
טז ע"ב	גאולה, יום נקם בלבי, גימ' דם (נקמה מאוה"ע)
לז ע"א	גאולה, ישראל מוקפים אנשי סדום, ויוושעו
כז ע"א וע"ב	גאולה, לבא לפומא לא גליא
ג ע"ב	גאולה, ללבי גליתי ולאברי לא גליתי
ג ע"ב	גאולה, ע"ב שנים אחרי האלף, רנ"ו שנה

ג ע"ב	גאולה, ראויה בכל דור ולפי זכות שלהם
לג ע"ב	גזר דין של ע' שנה; של בית דין של ע'
ה ע"ב	גימטריא של שמו, עונש למי שאינו יודע
לט ע"א	גלגול עד אלף דור, אם הצליח לתקן
ה ע"ב	גלות ישראל, אין אחד מתעורר לקראת רזי תורה
מה ע"ב	גלות, היא מיתה לשכינה ולישראל
מה ע"ב	גלות, ישראל בפירוד אין שמו של ה' שורה עליהם
מח ע"ב	גלות, ישראל משתעבדים בע"ב אומות
לו ע"א	גלות, כמו קבורה לשכינה
יב ע"א	גס רוח, ממנו בא ערב רב
לג ע"א	גוד הרג לפלשתי ע"י ה' חומשי תורה וי"ג מדות
כה ראש ע"א	גוד הרג ליצר הרע ע"י רבוי גירסא
כז ע"ב	גוד יצא רעב ויעף וצמא, הכנה לגלות ישראל
ח ע"א	גור אחרון יהיו בנסיון של לימוד מתוך צרות רבות
ח ע"א	גור אחרון, יתגלה אליהם תורה של עץ חיים
ח ע"ב	דכים, דך ים
מה ע"ב; מז סוף ע"ב	דר בחוץ לארץ כמי שאין לו אלוה
כו ע"ב	הגדה, אין משיבין על ההגדה
ט ע"א	הוד נהפך לדוה
כז סוף ע"ב	היכלות, שבעה
מח ע"ב טור שמאל	הכל צפוי והרשות נתונה; ידיעה ובחירה
ז ע"ב	הלכות פסוקות, הן בלי מספר
כו ע"א	הלל ושמאי, מחלוקת בין דכורא לנוקבא
כא ע"א	המשכילים יזהירו, ולא כתוב "והיודעים"
טו ע"ב	הקב"ה אחד, ולא כאחד הכנוי והמנוי

מח ראש ע"א	הקב"ה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, תוכו כברו
לז ע"ב	הרי אררט, טורין ליטין של הגלות
יב ע"א; כז ע"ב	ויאמר משה משה (שמות ג) מדוע נכפל שמו
ז ע"א; ח ע"א; י ע"א	וימררו את חייהם בעבודה קשה (תורה שבעל פה)
ח ע"ב	ויעבור ה' על פניו (שמות לד, ו), ע"ב רי"ו
לז ע"א	ויפן כה וכה, בכח נ' שערי בינה
ח ע"ב	ויקבור אותו בגי (דברים לד, ו), בי"ג מדות רחמים
מב סוף ע"ב	וכי ימכור איש את בתו לאמה (רמז שבדבר)
יא ע"א	זאת, כינוי למל'
לב ע"ב	זאת, כינוי לשכינה
יז ע"א	זכות, לימוד על ישראל כדי להצילם מחיות רעות
לח ע"ב	זמן, לכל זמן ועת לכל חפץ
מג סוף ע"ב	ח"י עלמין, ט' נקודות כפולות
יג ע"א וע"ב	חבוש אין מתיר עצמו מבית האסורין
מו ע"א	חברון, כנוי לתורה; כנוי לשכינה; ד' אותיות השי"ת
כו ע"א	חומה, כינוי לתורה; כינוי לשכינה
ז ע"ב	חטא מי מריבה גרם שהתורה בקושיא ומחלוקת
ז ע"ב	חטא מי מריבה גרם שהתורה יוצאת רק טיפין טיפין
יט ע"א	חיד, לשון ומגדל השיניים
יג ע"ב	חמור נושא ספרים, לשון גנאי
מב ע"א	חנוך, נהפך בשרו לפידי אש
א ע"א	חנוכה ופורים, מול נצח והוד
ה ע"ב	חשבונות וגימטריאות
ב ע"ב	חשמל
ז ע"א	חל תורה מחייהו, לעוסק בתושבע"פ ומשנה
לז סוף ע"א וע"ב	טעם נגינה: אתנח, יתיב

מפתחות לתקונים מזוהר חדש

קיא

טז ע"א	טעם סגולתא, רמז לשכינה כלולה
	חח"ן
ח סוף ע"א	טעם סגולתא: כתר כהונה, מלכות, תורה
ח ע"ב	טעם שלשלת
כא ע"א	טעמי נגינה הם י"ג
כט ע"ב; ל ע"א	טעמי נגינה: רביע, תביר, שלשלת
לז ע"ב	טעמי נגינה: שופר הולך, רביע, דרגא, תרי טעמי
לז ע"א	טעמי נגינה: שופר מהופך, קדמא, זקף קטן וגדול
ג ע"א	טעמים ונקודות
טז ע"א	טעמי המצוות, לכל מצוה יש טעם
	ע"פ סוד
ל ע"ב	י' מלכיות; זכרונות; שופרות
ל ע"ב	יב"ק
מו ע"ב	י"הו"ה, ו' משנה; ה' גמרא
ב ע"ב; ג ע"א; ה ע"ב	יחזקאל, ט' מראות
מה ע"ב	יסוד, דרשה על אותיות המלה
יז ע"א	יסוריין, משה והאבות כו' סובלים כדי להציל ישראל
לח ע"ב	יעקב ומשה בדרגא חדא
כז ע"א	יעקב ירד מצרימה ס"ו נפש, טעם לזה
כז ע"ב	יעקב מול עשו, הקדים השפחות וילדיהן, אח"כ לאה
לג ע"א	יצה"ר, יש להורגו ע"י ה' מוצאות הפה
יג ע"א	יראה (י) אהבה (ה) תורה (ו) עסק המצוות (ה)
יד ע"א	ירושלים, מעלתה
מח ראש ע"ב	ישראל אהובים לה' יותר ממלאכי השרת
ל ע"א	ישראל בגלותם, בינה מגינה עליהם בשבת ויו"ט
לז ע"ב טור ימין	ישראל, סבלם בגלות, בזכות זאת עולה שכינה
ב ע"א	ישראל, עשר קבוצות: צדיקים נביאים גבורים כו'

לז ע"א	יתמו חטאים מן הארץ, אלו ערב רב, שאור וחמץ
לב ע"א	כרובים, משיח בן דוד ומשיח בן אפרים
ג ע"א	כרובים, פורשי כנפים, סוככים בכנפיהם וכו'
ב ע"א; יא ע"א	כתר, נקרא חכמה קדומה
לה ע"ב	ל"ב פעם שם אלהים דמעשה בראשית
לא ע"א	לוחות שנשברו, ולכן אבני נגף בעולם
מה ע"א	לוט, סמל ליצר הרע
ב ע"א	לילה, בכל לילה עולה הנשמה כדי להעיד על מעשיו
מד ע"א	לך לך מארצך וממולדתך כו' בסוד הגלגול
לו ע"ב	ללבי גליתי, גימ' ע"ב שמות, לבנין בית המקדש
מה ע"א; מז ע"א	מאה ברכות בכל יום
כו ע"א	מאני דרבנן דבלו, ע"י חיכוך שדים
כא ראש ע"ב	מארי מהימנותא, זעירין אינון
ו ע"א	מדה שאדם מודד לכבוד שכינה, כך גם הוא יזכה
יב ע"ב	מה, כינוי למלכות
א ע"א	מועדי ה', מצות, שבועות, סוכות כו'
ב ע"ב	מופלא ומכוסה, בכתר וחכמה
ה ע"ב	מופלא ומכוסה, הוא כתר
יד ע"א	מזוזה, ולכן שטן לא יכול להתקרב
מח ע"ב	מזל, ה' גזר מראש אם יהיה נביא, בעל מקרא, משנה
לח ע"א	מזל, לא מזל יום אלא מזל שעה
כו ע"א	מחלוקת בפסקי הלכה, מתקנים לבוש לשכינה
כו ע"א; מא ע"ב	מחלוקת לשם שמים, הנמשל
מח ע"ב	מחשבה טובה מצרפה למעשה; מחשבה רעה לא כן
יד ע"א	מטטרון נקרא "קן" לשכינה
כד ע"ב	מטטרון שליט בחול, ובששה סדרי משנה
מא ע"ב	מטטרון, אות הוא בצבא שלו

מפתחות לתקונים מזוהר חדש

קיג

מב ע"א	מטטרון, דרשה על אותיות שמו
לב ע"א	מטטרון, להט החרב המתהפכת
כה ע"א	מטטרון, מ"ט פנים טהור, מ"ט פנים טמא לסמאל
ט ע"ב	מטטרון, עבד הקבל פרס, שכר לאלו המבקשים פרס
א ע"א	מי, כנוי למשכן עליון; מ"ה כנוי לתחתון
ל ע"ב; לא ע"א	מיתות בית דין, ארבע
	מ'ל, נקראת בשם כל הספירות; וכסא שרף מלאך אופן יב ע"ב
כז ע"ב	מלאך: אוריאל, נוריאל
ג ע"ב; ד ע"א	מלאכי המרכבה
מא ע"א	מלאכים שנכשלו בחטאי עריות
ב ע"ב	מלאכים: שרפים חיות ואופנים
יד ע"ב	מלך מלך ימלוך, בניקוד של היה הוה ויהיה
כח ראש ע"ב	מסיר אנזו משמוע תורה, תפלתו תועבה (טעם לזה)
מו ע"א	מצוה, כל אחת כוללת כל הספירות, וגם דרגא ידועה
מו ע"ב	מצרים, גורמת עניות בתורה ובמצות
מה ע"ב	מרכבה, ד' חיות, ד' יסודות, ד' חלקי אגוז
לט ע"א	מרכבה, ד' חיות; ד' יסודות
ב ע"ב	מרכבה, ט"ז פנים וט"ז כנפיים (ס"ד פנים)
ב ע"ב	מרכבה, כמראה אדם, זה ראה מתוך מטטרון
כז ע"א	משה בתפלתו הציל שלא ימותו רבים בעת הגאולה
מט ע"א	משה היה ראוי לתת תורה בדור המבול
יז ע"א	משה והאבות אהרן דוד ושלמה סובלים למען ישראל
לו ע"ב	משיח בן יוסף ובן דוד, בית ראשון ובית שני
לו ע"ב	משיח לא ימות, כי עניותו כמיתה

כז ע"א	משיח, יש להתפלל עליו שלא ימות
ז ע"א	משיח, מלכות הרשעה תפשוט ט' חדשים (פירוט)
יא ע"ב	משתמש בתגא חלף (אבות, א) ביאור הסוד
מז ע"ב	נבואה, בכמה אופנים (ראיה, ריח, שמיעה)
י ע"ב	נחש הקדמוני, הורג את הבריות באופנים שונים
כט ע"א	נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק
יז ע"ב	ניקוד, חמש תנועות גדולות וקטנות
יב ע"א	נסיון של בני אברהם יצחק ויעקב, בלי סוף
יב ע"א	נסיון, מעלת האדם אחרי שנתנסה
מז ע"ב	נעשה אדם בצלמנו בלשון רבים, אבוד רשעים רנה
מח ע"א	נעשה אדם בצלמנו, טעם ששיתף בזה כל המלאכים
לט ע"ב	נעשה אדם בצלמנו, י' חלקי הראש
מ ע"א	נעשה אדם בצלמנו, י' חלקי הגוף
מז ע"ב; מח ע"א	נעשה אדם בצלמנו, לשתף את ה' בכל מעשינו
לט סוף ע"ב	נעשה אדם בצלמנו, ד' מוחין ועוד ה' חלקי גוף
מג ע"א	נפש, רוח, נשמה; אימתי ניתנים בגופו של האדם
יב ע"ב	נקודות וטעמים
ל ע"ב	נקודות
י ע"ב	נקודות, שמותיהם הם ראשי תיבות של מלאכים
ד סוף ע"א וע"ב; ו ע"א	נר, זית, פתילה
ח ע"א וע"ב	נשאו נהרות ה', נשאו נהרות קולם כו' דכים
מה ע"א	נשמותיהם של הרשעים, הם הם המזיקים
כו ע"ב	סודות התורה אין לגלות לגוי
ב ע"א	סודות, המגלה לרשעים כאילו מגלה עריות

ב ע"א	סודות, המגלה צדיקים גורם ליסוד להאיר אור
ב ע"א	ספר הזוהר נקרא על שמו של משה רבינו
טז ע"ב	ספר הזוהר, מעלתו
א ע"ב	ספר זה גורם נייחא לשכינה בגלותה
א ע"ב	ספר זה הוא כמו תיבת נח, הבלתי ראויים יידחו ממנו
ג ע"ב; ה ע"ב; מו ראש ע"א	ספר יצירה
ה ע"ב	ספר רזיאל
לט ע"ב	ספרא דחנוך
מא ע"א	עילת העילות; עילה על כל העילות, ההבדל ביניהם
טו ע"ב	עילת כל העילות, אז אין נדות ריחוק קיצוץ ופירוד
ל ע"א	עינים, ג' גוונים מול ג' אבות; בת עין היא מל'
ה ע"א	עינים, ז' גלדי עינא (פירוט החשבון)
ו ע"ב	עם הארץ זוכה, אם יש מצאצאיו ת"ח
מז ע"א	ענוה, יראה; דרגותיהם
כו ע"ב	עני, אין עני כמו עני בתורה
כה ראש ע"ב	עץ שתול; עץ נטוע. ההבדל ביניהם
כה ע"ב	עץ שאכל ממנו אדם הראשון, ז' מינים וכולם אמת
לד ע"א	ערב רב, ויצא יצחק כו' לפנות ערב (בראשית כד)
לט סוף ע"א	ערב רב, באו מפני חטא עץ הדעת
ב ע"א	ערב רב, המגלה להם סודות מסלק מדת יסוד
לז סוף ע"א	ערב רב, חמש קבוצות, הם עמלק, יימחו מהעולם
לז ע"א	ערב רב, בהם: יתמו חטאים מן הארץ, שאור וחמץ
לא ע"ב	עריות
כו ע"ב	ערלה, טעם לאיסור ג' שנים
מה ע"ב	עשרים שנה, עד אז אין עונש (טעם) (ע"פ סוד)

לז ע"א	עת צרה היא ליעקב וממנה יושע, עת של בכייה
לז ע"א	עתים
יד ע"א	פסח וסוכות, יום ראשון מול שכינה עילאה
א ע"ב	פסח, אומרים בו ג"כ הלל שאינו גמור
ט ע"ב	פסק, שטה, תיובתא, תוספתא, הגדה, תיקו
טו ע"א	פרד"ס, ר"ת פשט ראה דרשה סוד
כה ע"ב	פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח (סודם)
מד ע"ב	פרעה לקח את שרה, הכנה לגלות ישראל במצרים
מד ע"ב	פשט, יש אטומי לב די להם תבן התורה והוא פשט
מד ע"ב	צדיק הנמצא בין הרשעים, חייב להסתיר הסודות
מד ע"ב	צדיק הנמצא בין רשעים, נענש עמהם
יד סוף ע"א וע"ב	צדיק, הוא כלול מכל מדות טובות שבספירות
לג ע"א	צדקה, ר"ת צ' אמנים, ק' ברכות, ד' קדיש כו'
מג ע"ב	צום כפור, דרשה על האותיות
יג ע"ב	ציצית עם תפילין, מיד בא עד"א (משל ליונה)
לג ע"ב	ציצית, ע"ב קשרים וחוליות
יג ע"א	ציצית, ע"י מכין כסא לה'; ע"י תפילין מושיב עליו ה'
ו ע"ב	צרת ישראל על ים סוף, כי טרם ניתנה להם תורה
מז ע"א	קדוש מסטרא דשמאלא; ברכה מסטרא דימינא
ד ע"א	קולות, שבע הם (תהלים כט)
י סוף ע"ב	קולמוס, הכאת ס"א ע"י כתיבת דברי תורה
י ע"א	קושיא יש בהלכה מפני שהלומד חטא באיזה לאו
לח ע"א	קטורת, להרחיק את הטומאה

מפתחות לתקונים מזוהר חדש

ק"ז

מא ע"ב	ק"ז, וישם לו אות, אות ברית מילה
לט ע"א וע"ב	ק"ן, מדוע קרבנו לא נתקבל
יא ע"א	ק"רטא דדוד, חמשה אבנים נהיו לאחד
ח ע"ב	ק"רטא עילאה וק"רטא תתאה
יד ע"ב	ק"רטא של רעיא מהימנא
ו ע"ב; ז ע"ב; י ע"ב; יא ע"א; טז ע"א; כח ע"ב;	ק"רטא, זרקא מקף שופר הולך סגולתא
כט ע"ב	
לג ע"א	ק"רטא, נגד חויא
ט ע"ב	ק"ץ הימין; ק"ץ כל בשר
ט ע"ב	קרבנות, כבש ושור
ל ע"ב	קרח ועדתו, קוצץ בנטיעות, פיורוד
	קוב"ה ושכינתיה
לה ע"א וע"ב	קריאת שמע עם דמדומי חמה, זריזין
	מקדימין
ח ע"ב	קריאת שמע, ב' פעם כ"ה אותיות, ויפן
	כה וכה
יג ע"ב	קריאת שמע, חובה לקרוא כשמלובש
	בתפילין
כח ע"ב	קריאת שמע, מצוה זו ניתנה באהבה
יג ע"ב; טו ע"ב	קריאת שמע; אחד, לחבר אח עם ד'
טז ראש ע"ב	קריעת ים סוף, י"ב שבילין
ו ע"א	קשת בגווני נהירין כאשר התפילה בעת
	רצון
ו ע"ב	ר' המנונא סבא מתלבש בהבל פה של
	לומדי תורה
לה ע"ב	ר' פדת, דחיקא ליה שעתא (ביאור
	הביטוי)
י ע"א	ראיה מסטרא דחסד, שמיעה מגבורה
ז ע"ב	רבי, רב, רבא
כא ע"א	רבים יקיצו לתחיית המתים, אבל לא
	כולם
כו ע"א	רוח גדולה וחזק; רעש; אש; כינויים
	לשכינה
	רוז, עיין סוד
מג סוף ע"ב	רכב אלהים, דרשה על אותיות רכ"ב
ז ע"א	רפאים אינם תומכים בלומדי תורה
יב ע"ב	רקיע, אותיות עיקר
ו ע"ב	רשב"י, פיו דומה לסיני

ה° ע"א	רשות היחיד רחבו ד' וגובהו י'
לט° ע"א	רשע גמור, ורשע שאינו גמור
מה° ע"א	רשעים, נשמותיהם הם הם המזיקים
מט° ע"ב טור שמאל	שבועות של השנה (נ"ד), חשבון
	קבוצות שונות
כד° ע"ב	שבת אין עולין באילן ואין משתמשין (סוד הענין)
יד° ע"א	שבת ויום טוב, אין מקטרג לישראל
מה° ע"א	שבת, ב' מלאכים מלווים אותו, יצר
	טוב ויצר הרע
כז° סוף ע"ב	שבת, דרשה על אותיות המלה
כד° ע"ב	שבת, שליט בה עץ חיים, ולא עץ
	הדעת טוב ורע
מה° ע"א	שדים, סוגים שונים שיש בהם
מא° ע"ב	שחורה אני ונאווה; ע"י חשך שבו
	שליט על קליפות
כז° ע"ב	שחרית: מלאך מיכאל; מנחה: מלאך
	גבריאל
י° ע"א	שיטה, קל וחומר, גזירה שוה, ברייתא,
	תוספתא
לב° ע"א	שיל"ה, זה משה
ה° ע"ב; כט° ע"א	שיעור קומה
לה° ע"ב	שכינה (מל') היא עת ושעה לכל
	ספירה
טו° ע"ב	שכינה נחשבת: איבא דאילנא, נופא,
	ענפין, שרש
לא° ע"ב	שכינה נקראת ברכה, קטרת, קרבן,
	קישור
מ° ע"ב	שכינה, גם היא גרושה ממקומה, מפני
	חטאי ישראל
מ° ע"א	שכינה, כשאינה שם גם עילת העילות
	לא בא
ז° ע"ב	שכינה, ריב וקטטה כדי להוציאה
	מהגלות
מג° ע"א וע"ב	שכר מצוה מדה כנגד מדה בעוה"ב
	מול עוה"ז
מב° ע"ב	שלמה נקרא על שם מדת היסוד צדיק
ד° ע"א	שם קדוש: מכבי

מפתחות לתקונים מזוהר חדש

ק"ט

לה ע"ב	שמות קודש: י"ב צירופי יהו"ה
טו ע"א	שמות קודש: ע"ב אופני היוו"ת
מח ע"ב	שם קודש יהו"ה בכריאת העולם
ג ע"א	שם קודש יהו"ה כתובה ע"י עיינין
יא ע"א	שם קודש: אהיה
ד ע"ב; לה ע"ב; לו ע"א	שם קדוש: בן מ"ב
ב ע"א	שם קודש: בן מ"ב מכסה ומציל נשמת האדם
לה ע"ב	שם קודש: יום נקם בלבי, גימ' מ"ב
מב ע"א	שם קודש: מ"ב, נרמז בפסוק כי בי חשק ואפלטתו
ח ע"ב	שם קודש: מ"ב, אבגית"ץ
ט ע"א	שם קודש: מ"ב, קר"ע שט"ן ידין בגוים מלא גויות
ט ע"א	שם קודש: מ"ב, נג"ד יכ"ש וכו' וכו'
לו ע"ב	שם קודש: מ"ב, יגל פזק, יגלה פדיון זרע קדושים
ט ע"ב	שם קודש: מ"ב, שקוצי"ת שית קץ (גאולה)
לז ע"א	שם קודש: ע"ב, ובו יצאו ישראל מהגלות
יד ע"א	שמיני עצרת, הוא יום מתן תורה (שכינה תתאה)
מד ע"א	שנוי מקום, שנוי שם ומעשה לענין נשמת האדם
מו ע"א	שרה מתה בעת אמירת קריאת שמע
כז ע"א	ששים מסכתות וששה סדרי משנה
ז ע"ב	ששים מסכתות
מט ע"ב	ששת אלפי שנה, המדה הראויה לכל אלף
א ע"ב	ת"ת נודדים ממקום למקום
מז ע"א	תגים לאותיות ספר תורה
טז ע"ב	תהלים י' מיני מזמור (תי' יג) י' אותיות שם מפורש
כז ע"ב	תהלים, י' מיני מזמור (תיקו"ז תי' יג)
ז ע"א	תורה לא לשמה, אין שכינה שורה עליהם
כח ראש ע"ב	תורה עם תפלה, לסמוך שתיהן יחד

כט ע"ב	תורה, אותיותיה סוסי אש
ו ע"ב	תורה, הבל פה של לומדיה נעשים ממנו מלאכים
כה ע"ב	תורה, הגולים ממקומם כדי ללמוד נחשב להם כגלגול
י ע"ב	תורה, הלומדים אותה הורגים לנחש וזוכים להלכה
כה ע"ב	תורה, הלומדים מעץ הדעת טו"ר גולים ממקומם
ז ע"א	תורה, לשמה יזכה לעוה"ב; ולא לשמה יהיו לדראון
מז ע"ב	תורה, טעם שאין בספר תורה ניקוד וטעמים
כה ע"ב	תורה, ילמד מה שלבו חפץ, אם סוד ואם פשוט
ו ע"ב	תורה, יש הלומדים בה לשם שכר, הב הב עולם הבא
ז ע"א	תורה, יש המשתדלים בגמ"ח ולא בתורה
ו ע"ב	תורה, יש ללמוד בה כדי לחבר שכינה עם ה'
כא ע"א	תורה, כוללת נביאים כתובים ובע"פ, ויש בה הכל
כו ע"ב	תורה, לימוד תלמוד כאילו עסק בכל
כו ע"ב	תורה, לשלש שנותינו למקרא, משנה, תלמוד
ז ע"א	תורה, מי שממית עצמה עליה, כלומר עניות
כו ע"ב	תורה, מלמד מקרא רק עד כ"ה תלמידים
לב ע"א	תורה, עץ חיים היא תורה שבעל פה
מז ע"ב	תורה, שלא ידבקו האותיות זב"ז, חסרות ויתרות
י ע"ב	תיקן
ט ע"ב	תניא דמסייע לך, צריכה, תיובתא, פסק, משמעתא
ו ע"א	תפילה בכוונה לטובת שכינה, יזכה שכר טוב לנשמתו

כט ע"ב	תפילה שהיא ארוכה; תפילה שהיא קצרה
כח ע"ב; לב ע"ב	תפילה, אין מתפללים לשום מדה כי אם ליהו"ה
כה ע"א	תפילה, בזכות עץ החיים, זוכים לו בעלי קבלה
יב ע"א	תפילה, ביאור המלים של קדושה ("כתר") במוסף
טז ע"א	תפילה, כוונת "קדושה לך ישלשו"
מ ע"א	תפילה, עד שיתפקקו ח"י חוליות
מ ע"א	תפילה, כריעת הראש, כריעת הגוף (וסודם)
כט ע"א	תפילה, ע"י זקיפה מעלים למלכות בכל המדרגות
ו ע"א	תפילה, סט"א מקטרג על האדם שלא תישמע תפלתו
כה ע"א	תפילה, ע"י עץ החיים לא תחזור ריקם (והיא ליודעי קבלה)
י ע"ב	תפילה: קירוב של מדות עליונות, וקרב נגד סמאל
כז ע"ב	תפילות, כולן מתעכבות עד תפילתו של עני
כז ע"ב	תפילת עני, היא תפילת ערבית
יג ע"ב	תפילה בחשאי
ו ע"ב	תפילה של בעלי קבלה כנשר; ובעלי משנה רק כיונה
ו ע"ב	תפילה של בעלי תורה עולה כנשר, ואין לה מקטרג
ו ע"ב	תפילה של עם הארץ, כיצד תעלה?
מו ע"ב	תפילה, דרגות שונות שחרית מנחה ערבית
כז ע"ב	תפילה, האדם לבוש ציצית ותפילין, כעני ואביון
יא ע"ב	תפילה, הקורא י"ג מדות (עם כונת סודו) נענה מיד
כח ע"א	תפילה, צריכה שלא תהיה חסרה (בלי מחשבה ודעת)

°יא סוף ע"א	°תפילה, קורא ב"ג מדות אינו חוזר ריקם
°ו ע"א	°תפילה, כאשר צמודה לתורה, אין לה כבייה עולמית
°ו ע"ב	°תפילה, כאשר צמודה לתורה, נאמר הולך לפניכם ה'
°ט ע"ב	°תפילה, שלא עמ"נ לקבל פרס, נדבק בספירת יסוד
°כח ע"א	°תפילה, בעיטוף טלית ותפילין, מבטלת מלאכי חבלה
°יד ע"א	°תפילין ב' זוגות "דתרווייהו איצטריכו"
°כח ע"ב	°תפילין ניתנה במדת היראה
°מו ע"ב	°תפילין של יד וראש, אם הם ב' מצוות או אחת?
°יג ע"ב	°תפילין של צדיק; של בינוני; של רשע
°כה ע"א	°תפילין, לכוון להכניע כל אומות העולם תחת שכינה
°כה ע"א	°תפילין, לכוון להכניע כל אלהים אחרים תחת שכינה
°כה ע"א	°תפילין, המכוון כראוי (כנ"ל) נקרא בן להקב"ה
°מו ע"ב	°תפילין, סח בין יד וראש עבירה היא (סוד הענין)
°מג ע"ב	°תשובה מעלה ריח ניחוח לספירות עליונות
°לט ע"א	°תתקע"ד דורות

על שיטות שונות בהבנת דברי "תיקונים מזהר חדש"

יש תועלת יחודית לכל פרשן שכתב על ספר "תיקוני זהר". הגר"א כתב לספר הארות קצרות המאירים אור. הוא דומה לפירוש רש"י על המקרא המציין לדברי חז"ל. בלי זה נשארו רוב דברי המקרא סתומים מדאי. כך הגר"א מציין למקומות אחרים בספר הזהר המדברים על אותו הנושא בו מדובר בתקוני זהר, ו"דברי תורה עניים במקומם, ועשירים במקום אחר" (ירושלמי ראש השנה פ"ג ה"ה). זו לשון הגר"ח ולוזין בהקדמתו לביאור הגר"א לספרא דצניעותא (דף 3) "וזה כל פרי עיקר העסק בנסתרות פנימיות תורתנו הקדושה אשר צדיקים ילכו בה ביושר דרכם, להתבונן בכל דברי קדשם של הראשונים וכתבי האריז"ל לכללם במקורם ברוך בזהר הקדוש והאיזרות והתיקונים" וכו'. וכן הגר"א מביא דברי פרשנות קצרים המועילים רבות.

הרב ראובן מרגליות בהערות בשם ניצוצי זוהר ל"זהר חדש" (הוצאת מוסד הרב קוק) הרחיב את היריעה וציין למקומות נוספים גם בדברי חז"ל שבנגלה המבארים את הנאמר ב"תיקוני זהר", חלק מסוים מזה העתיק מ"עין רואה" של הרב אליעזר הרכבי (אב"ד זאסלאו, סמוך למינסק), וקורא לו "הרב אליעזר סופר". ספר זה נמצא ב"אוצר החכמה". והגדיל הרב מרגליות לעשות שגם הביא דברי אחרונים כמו ר' מנחם עזריה מפאנו והרמ"ז והמגיד מקוז'ניץ ועוד חשובים נוספים, וכן פתח אשנב פה ושם לחקירות נוספות בהבנת תוכן הענינים.

הגר"א היתה לו נטיה של חיבה בלימוד ספרי ר' משה קורדוברו (רמ"ק). כך כתוב בסוף ספר "תוספת מעשה רב" (ירושלים, שנת שש"ו). "לימוד קבלה היה נוטה אחר רמ"ק". וכן מזכיר אותו בביאורו לספר יצירה, דף 6. מה ההבדל בין תורת אריז"ל לבין תורת רמ"ק? אמרו לי רבותי שהגר"א היה סבור שדברי אריז"ל נאמרו לפי דרוש ולא לפי פשט דברי הזוהר. כך לשון ר' חיים ולוזין בתחילת הקדמתו לביאור הגר"א לספרא דצניעותא: "אם כי בין כתבי הרב הקדוש והנורא רבינו האריז"ל נמצא עליו חידושים, אינם אלא דרושים כפי חכמתו הגדולה והנוראה" עכ"ל. אבל דברי רמ"ק, למי שרגיל בספריו, הם בצירוף שאלות עיוניות כדרך החוקרים בפשט הנגלה. ולכן ראוי מאד שהלומד תיקוני זהר יעיין בדבריו. דורנו נתברך שמשפחת אלבוים לקחו על עצמם את המשימה הגדולה לפרסם קבוצת הספרים הענקיים "אור יקר", עשרים ושלושה כרכים, מכתב יד יחיד שהיה בעולם. עיין ב"שם הגדולים" לחיד"א, ערך ר' מנחם עזריה מפאנו (אות מ' פסקא 59) שנתן מכספו אלף זהובים כדי להעתיק עבורו ספר זה. והוא הוון רב.

הספר "אור יקר" שלשה כרכים ראשונים דנים על ספר "תיקוני זהר". ואח"כ המשיכו בכרכים נוספים לבאר חלקים מהזהר על הפרשיות. אבל התחילו שוב במספור מסומן על הכריכה אות א' ואילך. וזה גורם לבלבול. המשתמש בלוח השוואה שנערוך להלן צריך להזהר בזה. בכרכים על "זהר", כרך ג' גם הוא דן בחלקו על תקוני זהר, ויש לשים לב שאין זה זהה לכרך ג' של "תיקוני זהר" הנ"ל. כדי למנוע טעות, בסימן זיהוי שרשמנו הוספנו מלת "זהר" לפני כרך ג'. כדי להועיל לכל לומד, אנו מציינים באיזה דף של ספרי רמ"ק ימצא פירוש על הקטע הנלמד שבתקוני זהר.

לוח השוואות בין מפרשי הספר

מכאן ואילך תיקונים מזוהר חדש (מהד' עם ביאור הגר"א)	הספר תקוני זהר חדש עם הערות הרב מרגליות נדפס בסוף "זהר חדש" (מוסד הרב קוק, דף צג ואילך) בשם "תיקונים"	רמ"ק	אור יקר
עב טור ג	צג ע"ב	כרך א דף א	
עג טור א	צד ע"א טור ב	כרך א דף לו	
עד טור א	צו ע"ב טור ג	כרך א דף צו	
עה טור א	צח ע"א סוף טור א	כרך א דף קנד	
עו טור א	צט ע"ב טור ג'	כרך א דף רטו	
עז טור א	קא ע"א סוף טור א	כרך א דף רנט, וממשיך בכרך ב'	
עח טור א	קב ע"ב טור ד	כרך ב דף ס	
עט טור א	קד ע"א טור ב	מכאן ואילך חסר בכת"י שהדפיסו	
פ טור א	קה ע"ב טור ד		
פא טור א	קז ע"א טור ב		
פב טור א	קט ע"א טור א		
פג טור א	קי ע"ב טור ד		

לוח השוואות בין מפרשי המפר

קכה

כרך ג דף כה "גלגולא דאת ו"	קיב ע"א סוף טור ב	לה ע"א	פד טור א
-------------------------------	----------------------	--------	----------

כרך ג דף מב ובכך ראיתי רשעים קבורים	קיד ע"א טור א	לח ע"ב	פה טור א
---	---------------	--------	----------

	קטז ע"ב טור ד	מא ע"א	פו טור א
--	---------------	--------	----------

	קיו ע"א סוף טור ב	מג ע"ב	פז טור א
--	----------------------	--------	----------

	קיט ע"א טור א	מה ע"ב	פח טור א
--	---------------	--------	----------

	קכ ע"ב סוף טור ג	מח ע"א	פט טור א
--	---------------------	--------	----------

	קכא ע"ב סוף טור ד	נ ע"ב	צ טור א
--	----------------------	-------	---------

להלך בטור זה מספרי דפים של "אור יקר" לרמ"ק על תקוני זהר	להלך בטור זה מספרי דפים ביאור הגר"א לתקוני זהר חדש		להלך השוואת דפים בין תיקוני זהר חדש עם ביאור הגר"א מול מהד' "אור יקר" של רמ"ק
---	---	--	--

תקו"ז כרך א דף ז		א	
---------------------	--	---	--

דף טו		דף 2 טור ימין	
-------	--	---------------	--

דף כו		דף 3 טור ימין	
-------	--	---------------	--

דף לח		דף 4 טור ימין	
-------	--	---------------	--

דף 5 טור שמאל דף נה

דף 6 טור ימין דף ס

דף 7 טור ימין דף סח

דף 8 טור ימין דף עה

דף 9 טור ימין דף פט

דף 10 טור ימין דף צט

דף 11 טור שמאל דף קיח

דף 12 טור ימין דף קכו

דף 13 טור שמאל דף קמד

דף 14 דף קנ

דף 15 טור שמאל דף קסז

דף 16 טור שמאל דף קעב

דף 17 טור ימין דף קפג

דף 18 טור ימין דף קצה

דף 19 סוף טור ימין דף רז

דף 20 טור ימין דף רטו

דף 21 טור ימין דף רכג

דף 22 טור ימין דף רלג

לוח השוואות בין מפרשי המפר

קכז

דף רנב	דף 23 טור שמאל
דף רנט	דף 24 טור ימין
להלן "אור יקר" תקוני זהר כרך ב', על תקונים מוזהר חדש	
דף א	דף 24 סוף טור שמאל
דף יא	דף 25 טור שמאל
דף יז	דף 26 טור ימין
דף כו	דף 27 טור ימין
דף מ	דף 28 טור ימין
דף נה	דף 29 טור ימין
דף סד	דף 30 טור ימין
דף עח	דף 30 סוף טור שמאל
דף פב	דף 31
דף צז	דף 32 טור שמאל
להלן מן זהר כרך ג, עמ' קכג	דף 33 טור שמאל
זהר כרך ג, עמ' קכו-קלב	דף 34 טור ימין

דף 35 טור שמאל	זהר כרך ג עמ' קלב-קלו
דף 37 טור שמאל	זהר כרך ג עמ' קלז-קמב
דף 40 טור ימין	זהר כרך ג עמ' קמב-קנה
דף 42 טור ימין	זהר כרך ג עמ' קנה-קסג
דף 44 טור ימין	זהר כרך ג עמ' קסג-קע
דף 48 טור ימין	זהר כרך ג עמ' קפג-קפו
דף 49 טור ימין	זהר כרך ג עמ' קפו-קצד
דף 50 טור שמאל	זהר כרך ג עמ' קצד-ר
דף 51 טור שמאל	זהר כרך ג עמ' רא-רד
דף 52 טור שמאל	זהר כרך ג עמ' רה
תיקון"ח דף 75	זהר כרך ג' דף כה
תיקון"ח דף 76	זהר כרך ג' דף כז
תיקון"ח דף 77	זהר כרך ג' דף מב

ביאור הגר"א על תקונים מזוהר חדש

לוח מפתחות ענינים

ערוך בעז"ה ע"י משה צוריאל

ערוך לפי עמ' מהד' וילנא, תרכ"ז

(ומהד' צילום שנת תשל"ט, ונמצאת ב"אוצר החכמה")

ידוע כי כל דברי הגר"א הם פנינים. ספר מושלם של "מפתחות" היה צריך לכלול כל מלה ומלה שכתב בביאורו, אבל זה למעלה מכוחותינו. קיימנו "לא עליך המלאכה לגמור" (אבות ב) ונפינו והבאנו רק הרעיונות העיקריים, לפי מושגינו. והרי כתב הרמ"ז (על זהר ח"א דף צו ע"ב; במהד' קול בטחה, עמ' עט) כי גם בסוד יש פרד"ס, כלומר יש פשט שבסוד. מפתחות דלהלן הם רק בתחום צר זה.

ואעפ"כ תועלת יש בהם כמאמר חז"ל "לזמנין באפרקטא דענייא תשכח מרגניתא"

(זהר ח"ג קנו ע"ב)

ט ע"א ד"ה ובאתון א"ת ב"ש	א"ת ב"ש, עולה ויורד (חו"ג)
מט ראש ע"ב	אבידות ומציאה (בבא מציעא פ"ב),
	סוד כל הלכותיהן
יב ע"א ד"ה דהא אבנא; אסתלקת	אבן מאסו הבונים, היא מל' העולה
	לכתר (ע"י אדם שעמד בנסיון)
מד ע"ב	אברהם ושרה בירידתם למצרים, משל
	לגלות ישראל במצרים
מה ע"א ד"ה והאי איהו	אברהם זכה להוליד בגיל ק', ושרה צ',
	מדוע זמנים אלו
כו ע"ב ד"ה קטילו ליה בגין	אברהם נצרך באש הכבשן; יצחק
	בכיהות עינים; יעקב בגלות
לה ע"א ד"ה לדיוקנא דמלכא	אבר, בכל אבר שורה שם יהו"ה (בכל
	אבר יש מצוה)
מו ע"א ד"ה ושכינתא איהי מצוה	אברי האדם, כל הספירות כלולות בכל
	אבר ואבר
מד ע"א, שמאל ד"ה ומאן אמר	אברם, דרשה על אותיות השם
לא ע"ב ראש טור שמאל	אגוז, ד' חלקיו, ד' קליפות
ז סוף ע"ב ד"ה יפוצץ סלע	אגוז, קליפה רכה היא מקרא, קליפה ב'
	משנה כו'

ח ע"ב ד"ה ויך כו' בגיא מלח	אָדום, ויך את אדום בגיא מלח (ביאור הסוד)
לט ע"ב, מאי בצלמו (ושאר הדף)	אָדום דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשייה
כו ע"ב ד"ה קטילו ליה בגין	אָדום הראשון חטא בע"ז גלוי עריות ושפ"ד, ונתקן ע"י האבות
מ ע"ב ד"ה בתר דחוביה באמא	אָדום הראשון חטא כי "לב כסיל לשמאלו"
ד ע"ב הגהות ולקוטים	אָדום הראשון מסוף העולם ועד סופו (כלומר ג' עלמין ביי"ע)
לח ע"א, ובזמנא דאיהו כלאחר יד	אָדום הראשון, חטא שהשתחוה לעץ הדעת, בעולמות התחתונים
ח ע"א ד"ה אתחזרון לגבך	אָדום הראשון, ששה גלגולים
מג ע"א ד"ה דאיהו אדם	אָדום שעל החיות, כלומר מילוי שם יוד הא ואו הא
לט ע"ב ד"ה בחושבן זעיר	אָדום, לא נשלמה הבריאה עד שנברא האדם, מול ביי"ע
כה ע"ב ראש טור שמאל	אָדום הוא בצבא שלו (עיין חגיגה טז).
כח ראש ע"א (שורה 8)	ולכן לא טעה במטטרון
כט ע"א ימין ד"ה לזמנין; לזמנין	אָדום ד' הנעשית ה'
כט ע"א ד"ה ודא האי אבנא	אָדום ו' כולל הכל
כו ע"א ד"ה ס' דאיהו	אָדום י', כל אות בנויה ממנה, היא התחלת הכתיבה
כט ע"ב ד"ה דואתנפל	אָדום ס' סתומה
ח ע"ב ד"ה דאיהו ין'	אָדום מ"ם במילוי, ונחשבת מ' אחד
לד ע"ב ד"ה ואתם ישישים	אָדום ין' סופית, עולם שכולו ארוך
כ ע"ב ד"ה מקשרא תליתאה	אָדום אותיות גדולות, אותיות קטנות
כ ע"ב ד"ה מקשרא תליתאה	אָדום אותיות כפולות בדגש ורפה (ו"ק)
כא ראש ע"ב	להנהיג העולם לפי מעשיהם
כז ע"ב ד"ה ואיוב מה דאמר	אָדום אותיות, י"ב פשוטות, הם הנהגה קבועה לכל חי
מו ע"ב סוף טור ימין	אָדום, דרשות על מלה זו
כט ע"א ד"ה שיעור דילה	אָדום, כל ספרו הוא רמז על גלותנו
טו סוף ע"ב	אלו ואלו דברי אלהים חיים, אבל הלכה כמו אלו שבימין
	אָדום, על מדת האמה
	אָדום, כך נקראת מל' כי על ידה מכירים ישראל לספירות כולן

ביאור הגר"א על תקונים מזוהר חדש

קלא

יג ע"ב ד"ה בחושבן אמן
לא סוף ע"ב

לג ע"ב ד"ה וקורעין

מב ראש ע"א
מ ע"ב ד"ה מלכא ודאי
כא ע"א ד"ה ותריין קקיטפא

ד ע"א דאיהי אריה ממים
מד ע"ב ד"ה שנאמר ארץ
לה ע"ב

כו ע"א ד"ה אלא לאחזאה

כז ע"א ומנע ברכאן

כז ע"א ד"ה בה' בראם

יז סוף ע"א ד"ה ולתתא ברזא; יט ע"א ד"ה בוצינא
דקרדינותא; כד ע"א סוף טור שמאל

כד סוף ע"א וע"ב

כג ע"א סוף טור ימין

כ ע"א ראש טור שמאל

יח ע"א טור ימין

נ ע"א עד סוף הספר

יח ע"א ד"ה בתריין חיוון

ט סוף ע"ב ד"ה ומתמן ראובן

ב ע"ב ד"ה ודא צדיק

יב ע"ב ד"ה בעל הבית בוצע

מב ע"א ד"ה בת תחילה

כז ע"א ד"ה ועתידין הוו

אמן, בקול רם, ושם עיקר היחוד
אמן, גדול העונה אמן (כי שם ביחודא
ולא בפירודא)

אמן, גז"ד של ע' שנה, ע' סנהדרין כל
אחד על שנה (?)

אנוש, וטעם שכל בן אדם נקרא אנוש
אצילות ובריאה, נמשלו למלך ואומן
ארונות, ב' היו מהלכין זה בצד זה
(סודם)

אריה ממים, אריה מאש
ארץ ישראל היא לב העולם
אשה אינה מתגלגלת (שער גלגולים,
תחילת הקד' ט) סוד הענין
אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, וכן
להיפך (ביאור הסוד)

בונה עולמות ומחריבן, כל גוף הוא
עולם, ואלו תתקע"ד דורות שמתו
בונה עולמות ומחריבן, כלומר טרם
ששיתף בהם מדת הרחמים
בוצינא דקרדינותא

ביאור: קוטרא בגולמא נעיין בעזקא
ביאור מאמר זהר חדש דף ה ע"ב:
ביאור מאמר זהר חדש, דף ה ע"ג
סתרי תורה (ביאורו)

ביאור מאמר זהר חדש, דף מה ע"ג
מאמר קו המדה (ביאורו)

ביאור מאמר "בריש הורמנותא דמלכא"
ביאור מאמר "קו המדה" (זהר חדש)

באריכות

בית המקדש בחלקם של יהודה
ובנימין, מל' ויסוד

בית, כינוי לשכינה, המקפת סביב
בעל הבית בוצע, ואורח מברך (סודו)
בראשית, נרמז במלה "בת תחילה"
סימן טוב לבנים

ברית, הוא מקולקל בסוף הימים, אלף
הששי, מסט' דערב רב

כ° ע"א טור שמאל	ברכה בחכמה, קדושה בבינה
מב° ע"ב סוף טור שמאל	ברכה היא לשון בריכה
מב° ע"א וע"ב	בת (כמה דרשות על מלה זו)
לח° סוף ע"ב טור ימין	בת פלוני לפלוני (סוטה ב.) מדובר על הרוח והנפש זווג זל"ז
יב° ע"ב ד"ה בת קול	בת קול (סודו)
יא° ע"א ד"ה אני ראשון	ג' רישין מורים על היה הוה ויהיה
יב° ע"ב, שמאל ד"ה כהן	ג' רישין, בסוד טעמים אותיות נקודות, ועוד אריכות
יז° ע"ב ד"ה כי לא בחפזון	גאולה אחרונה בזכות התורה, ולכן לא תהיה במנוסה
לז° ע"ב ד"ה דביה מתלבנין	גאולה עתידה, אם יצאו במדת יצחק יהיו רק א' מעיר וב' ממשפחה. אבל יצאו במדת אברהם (חסד) ויתלבנו ויהיו נקיים מכל עבירות
לב° ראש ע"ב	גאולה עתידה, כל הנסים שהיו ביציאת מצרים יהיו שוב
ח° ע"א ד"ה נשאו נהרות	גאולה, אחרי כל הנסיונות ייבקעו המים ויפתחו שערי חכמה ובינה
כז° ראש ע"ב	גאולה, אינה נגלית מצד תושבע"פ, ורק נגלה בתורה שבכתב
ג° ע"ב ד"ה דקץ אית בכל	גאולה, בכל דור יש קץ אפשרי לפי הספירה השולטת אז
טז° ע"ב ד"ה שמא דאיהו י"ו	גאולה, בשנת רנ"ו
כז° ע"א סוף טור שמאל	גאולה, בתחילה באות צרות; אגרא דכלה דוחקא
כז° ע"א ד"ה וימין מקרבת	גאולה, בתחילה רק פקידה, מצד שמאל ולא יצאו בו; ואח"כ בימין
כז° ראש ע"ב	גאולה, הקץ שתום כי תלויה בבינה
ל° ע"א ד"ה יהי אור יהא פורקנא	גאולה, תהיה ע"י לימוד רז
לד° ע"א ד"ה ועבדו כמה גדרות	גדרות חדשים בכל דור, כי הגדרות מתמעטים והולכים, וע"ר מתגבר
יז° ע"ב ד"ה שבעה נטלי	גלגול, רק הרוח ולא הנפש
מד° ע"א ד"ה את ו' מתמן	גלות מכפרת על הכל (סנהדרין לו:): כי חוזרת ו' אל ה'
ט° ע"ב ד"ה ואיהי קץ דדליג	גלות מצרים ראויה להיות ת' שנה, אלא השלימו ע"י קושי השיעבוד

ביאור הגר"א על תקונים מזוהר חדש

קלג

ג° ע"ב ד"ה ודא וכל	גלות, אלף שנה ראשונים אינו תלוי בתשובה (ולא ייגאלו)
כז° ע"ב סוף טור ימין	גלות, בסופו צרות גדולות, יאכלו מלוחים
כה° ע"ב ד"ה דשבע מיני עניות	גלות, חסרה לנו אז דעת
ח° ע"א ד"ה סלקין בתרין וויז	גלות, כעת מתגלה מתושבע"פ רק טפין טפין ולעתיד יתגלה תו' שבכתב
ז° ע"א ד"ה בירחא קדמאה	גלות, לפי גודל הדחק, כך תמהר הגאולה
כה° ע"ב סוף טור שמאל; מא ע"ב ראש טור שמאל	ד' נכנסו לפרדס, הוא כינוי למטטרון
יז° ע"א ד"ה נפשא בסוכלתנו דגשא; כג ע"ב טור שמאל	דגש ורפה
כה° ראש ע"א ד"ה כגוונא דדוד	דוד הרג ליצר הרע ע"י רבוי גירסא במשנה
י° ע"א ד"ה דבור ודמות	דיבור, הוא שלימות גדר האדם
מ° ע"א ד"ה לכלא דא נוקבא	דכר ונוק' שבכל פרצוף
יג° ע"א ד"ה ובאלין דמיונות	דמיונות הנביאים, הכל מצד שכינה
מב° ע"ב ראש טור ימני	דרום הוא עד"א; מערב הוא מל' (עוה"ב ועוה"ז)
יט° ע"ב ד"ה ואתעביד רוח דלא	הבל פיהם של תשב"ר, עליהם העולם מתקיים. (סודו)
ל° ע"ב ימין, ד"ה בחושבן; לב ע"ב ד"ה קודם שנברא העולם	הוא ושמו אחד, קודם שנברא העולם (ביאור ע"פ סוד)
ו° ע"א ד"ה תלת גניזין	הכל, מלה זו כנוי לכתר
כו° ע"א ד"ה פלגי מים	הלכה, נקבעת אל "כל אשר יחפוץ", שכינה "יטנו"
כו° ע"א ד"ה אלא לאחזאה	הלל זכה לקבוע הלכה כמותו, כי הוא מצד ימין ולקולא
כו° ע"א סוף טור ימין	הלל מקדימין דברי בית שמאי (סוד הדבר)
לז° ע"ב ד"ה בההוא זימנא	ובכן (של ברכה ג' של תפלת ראש השנה) ג' פעמים
ג° ע"ב ד"ה דביה איתכלילן	ויכולו כולל ג' אבות, בכל אחד נאמר "כל"
מד° ע"א ד"ה סליק בוירח	וירח, דרשה על אותיות מלה זו
יז° סוף ע"א	ומצדיקי הרבים, הם נגינות של הפסקות המלים (אתנחתא)

יב ע"ב ד"ה תריץ שלומי	יפּרוס עלינו סוכת שלומיך (שלום בין או"א; שלום בין יסוד ומל')
כ ראש ע"ב	זהר, כינוי אל בינה
א ע"ב ד"ה מזיהרא עילאה	זיהרא עילאה, היא בינה
יח סוף ע"א	זיווג הוא לזווג ב' הפכין (לכן נקרא בטש)
מז ע"ב ראש טור שמאל	זיווג, בעת מעשה צריכים לשתף את הקב"ה בזיווגם
ג ע"ב ד"ה ואית ע"ב	חבלי משיח, שבעים שנה
יט ע"א ד"ה חו"ל; נ ע"ב טור שמאל	חו"ל (חיך, לישן, שינים) (ע"ע ספר יצירה פ"א מ"ט, ספד"צ דף 27)
מ ראש ע"א	חכמה ובינה, פעמים הכל בראש, ופעמים ראש ולב
כז ע"א ד"ה ועתידין הו	חם בן נח, מסטרא דערב רב, ראה ערות אביו
י" סוף ע"א ד"ה בגין כו'	חמור הוא סמל לאיסורים; ושור הוא סמל לנזיקין
יג ע"ב ד"ה נושא ספרים	חמור נושא ספרים, לומדי תורה, אבל עדיין יש יצר הרע
כו ע"א ד"ה דחולקים כו' ועבדי לון	חסורי מחסרי והכי קתני
ח ע"ב ד"ה דאסתלקו בטורין	טורין, טעם שנקראו הספירות הרים
טז ע"א ד"ה ואגרא כו' רוין סתימין	טעמי מצוות ושכרן, גלויים הם ליודעי סוד
יז ע"א ד"ה רוחא נקודי	טעמי נגינה הם כמו שכל לגוף, לנענע לצד הראוי
כא ע"א ד"ה טעמין דאתפרשו	טעמי נגינה, יש ז' בתורה; י"ג בכתובים
יב סוף ע"ב	טעמים, הם י"ג מול מכילן דכתר
כב ע"ב ד"ה ואע"ג דהא כולא	טעם זקף גדול; זקף קטן
יא ע"ב ד, ה, ורמיזן באות א'	טעם נגינה זרקא, י' למעלה י' למטה, ו' כורך
כב ע"א ד, ה, ואתפשטו תריץ	טעם נגינה: אזלא גרש; תלשתא
כב ע"ב ד"ה עד דמטי לשרביטא	טעם נגינה: דרגא
כא סוף ע"ב	טעם נגינה: זרקא
לג ע"ב ד"ה הה"ד לשלח לי	טעם נגינה: ירח בן יומו
כב ע"ב ד"ה וכד בוצינא אתפשטת	טעם נגינה: פשטא
כא ע"ב שמאל, ד"ה ודא הוא רזא	טעם נגינה: רביע, הוא של שבת

° כב ע"א ד"ה תרין טעמין; כד עאל	° טעם נגינה: תרי טעמי ('ויבא לו יין', של יעקב)
° לז ע"ב ד"ה ובטעמי סולם	° טעמי נגינה: דרגא (סולם) עולה; רביע נחית
° כט סוף ע"ב ד"ה כד גלו ישראל	° טעמים: זרקא מקף שופר הולך (טעמים ע"פ רמז)
° ל ע"א ד"ה הולך סגולתא	° טעמים: זרקא מקף שופר הולך (טעמים ע"פ רמז)
° יא ע"ב ד"ה תלת קיטורין	° טעמים, נקודות ואותיות, הם כח"ב
° לא ע"א ד"ה רזא דעיבור	° טעמים, נקודות, אותיות; מול נשמה רוח נפש
° ט סוף ע"ב ד"ה ומתמן ראובן	° יהודה, עליו נאמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה
° טז ע"ב ד,ה חסר מ"ד; ביה אומאה	° יום נקם בלבי, גימ' דם, וחשבונות ד"ם
° לז ע"ב ד"ה וישלח ידו	° יונה (של תיבת נח) לא מצאה מנוח, כי מים (ע"ר) על פני כל הארץ
° נב ע"א ד"ה ואיהו יהיב למאן	° יוסף היה ראוי לחיות ק"פ שנה, ומסר ע' שנה לדוד
° לא ע"ב שמאל ד"ה כמד"א הלא	° יחזקאל היה בגלות, ולכן ראה ע"י מטטרון בלבד
° מד ע"א ראש טור שמאל	° ייבום, סודו
° יט ע"ב ד"ה כד בעא לאתפשטא	° יסודות, ארבעה
° לז ע"ב ד"ה ובטעמי סולם	° יסורי ישראל מתוך אהבת ה' אליהם, לסבול מעט מעט (תרי טעמי)
° לח ע"ב ד"ה ופלג עידן; מו ע"ב ד"ה איש תם	° יעקב איש תם, כי כולל חו"ג
° כה ע"א ד"ה ריקם שלחתי	° יעקב ולבן, הכנה ליציאת ישראל ממצרים
° ט ע"א ד"ה והוא צולע	° יעקב צולע על ירכו, רמז לחורבן בית המקדש
° כז ע"ב סוף טור ימין	° יעקב קבע תחילה בני ערב רב, אח"כ ע"ה הטובים, ואח"כ ת"ח
° כה ע"א ד"ה ריקם שלחתי	° יעקב, מקל לבנה לח ולזו (סוד הדבר)
° לג ע"א ד"ה לכל בר נש	° יצר הרע, ז' שמות (סוכה נב.) ז' ראשי תנין (קידושין כט:): מדורי גיהנם
° כה ע"א ד"ה למחאה ביה ליצריה	° יצר הרע, ע"י שמחברים תורה שבכתב עם בע"פ, הורגים אותו
° מה ע"א ד"ה ועל האי שד	° יצר הרע, עיקר העבודה היא לעבוד את ה' למרות יצר הרע

יג ע"א סוף טור ימין	י"ראה ואהבה של האדם מוסתרים; תורתו ומצוותיו נגלים
לד ע"ב ד"ה ואתם ישישים	י"שיש, כנוי לכתר
כו ע"ב סוף טור ימין	י"שמעאל מצחק, כי הוא פסולת מסט' דימינא
כה סוף ע"א	י"ישראל אשר בכך אתפאר, כלומר מניח תפילין של יד ושל ראש
לד ע"א ד"ה עומר לגלגולת	י"ישראל, כל אחד יש בו חלק בתורה, אות או קוץ או נקודה, לפי נשמתו
יז ע"ב ד"ה שבעה נטלי	י"כוכב שבתאי, כולל ג' ספירות עליונות
יז ראש ע"ב	י"כוכבי שביט, כוכבים זנביים
יז ראש ע"ב	י"כוכבים, ז' כוכבים הם מנהיגי העולם בו' גלגלים
א ע"א ד"ה שית סטרין	י"כיוונים מעלה מטה וד' רוחות; מול חלקי תפארת
מ סוף ע"ב	י"כינויים, כולם משותפים בבריות, בין טובים בין רעים
לט ראש ע"ב	י"כלאים, סוד האיסור
לד ע"א ד"ה עיינין דאורייתא	י"כלה שעניניה יפות (תענית כד.) ת"ח שהם עיני העדה, מאירים לדור
ג ע"ב ד"ה דאינון כלל ופרט	י"כלל ופרט, עד"א וגבורה
לז ע"ב ד"ה בען כו' כורסייא	י"כסא ה' שלם רק כאשר ה' ימחה האומות הרשעות
ג ע"א ד"ה ועד"א ושכינתיה	י"כפורת היא בחינת יסוד
כב ע"א ד"ה שרביט הזהב	י"כרובים, מדוע היו של זהב; וכן ביטוי "ירכתי צפון"
לד ע"ב טור ימין	י"כרובים פורשי כנפים, על הכפורת (ביאור ע"פ סוד)
מ ע"א דאיהו ברוך	י"כריעה בשמו"ע, לא כהדין חזרונא (ירוש' ברכות) אלא גם ראשו
לב ע"א ד"ה עוד כתנות עור	י"כתנות עור של אדם הראשון
ח ע"א ד"ה וכתר תורה ע"ג	י"כתר שם טוב, רמז לשכינה העולה על גביהם (אבות, ו)
יב ע"ב ד"ה מעיד	י"כתר, אינו מושג אפילו מציאותו; וחכמה אין ידועה מהותו
טו ע"ב ד"ה איהי מבועא	י"כתר, מקור; חכמה, מעיין; בינה, ים
ז ע"א ד"ה כציץ השדה	י"לא לשמה, כל חסדו כציץ השדה, כלומר הם ייכלו

ביאור הגר"א על תקונים מזוהר חדש

קלז

מ"ה ע"ב ד"ה תלת עשר לעילא	לוחות, מ' וס' שבלוחות
ו' ע"ב ד"ה ה הב לן עותרא כו' הב	לומדי תורה לשם עושר, או לשם עוה"ב, יורדים לגיהנם
ג' ע"ב ד"ה ללבי גליתי	ללבי גליתי (זמן הגאולה) כלומר למשה
ג' ע"ב ד"ה ולאברי לא גליתי	ללבי גליתי, לאברי לא גליתי, כי בשאר ספירות תלוי בתשובה
ב' ע"א הגהות וליקוטים	לעלם ולעולמי עלמיא, כלומר עוה"ז, וימות המשיח, ועוה"ב
ה' ע"א ד"ה מלפני ה'	לפני ה' (מל'); מלפני ה' (סט"א)
כ"ט ע"א ד"ה והיפוכא	מאה ברכות בכל יום
נ"א ע"א סוף טור ימין	מאורות שנתלו ביום ד', רמז למקדש באלף הרביעי
ל"ז ע"ב ד"ה עד החדש העשירי	מבול, בחודש העשירי (בראשית ח, ה) כלומר שכינה
ל"א ע"א ד"ה מי טופנא	מבול, כל ענין פרשה זו מורה על עניננו בגלות
ל"ז ע"ב ד"ה עד החודש העשירי	מבול, נראו ראשי ההרים, כלומר זכות אבות שנמשלו כהרים
ל"ז ע"ב ד"ה בההוא זמנא	מבול, תבת נח משוקעת י"א אמה במים (ע"ר) הם י"א ארוין וקליפות
מ"ה ע"ב ראש טור שמאל; נ ע"ב טור שמאל	מגדל פורח באויר, סודו
כ"ב ראש ע"ב	מדות של רחמים (שמות לד), מדוע טעם פסק בין יהו"ה לבין יהו"ה
מ"א ראש ע"ב	מה פשפשת מה ידעת (זהר ח"א א:)
י"ד ע"א ד"ה די שמיה שדי דאיהו	מדובר במלכות דאצילות
ל"ח ע"א ד"ה אלא מזל שעה גורם	מזוזה, שם שדי הכתוב מבחוץ
ל"ד ע"א ד"ה לפנות כל	מזל שעה גורם (שבת קנו). ביאור ע"פ סוד
ב' ע"ב ד"ה וד' אנפין	מחצדי חקלא, הם ת"ח מסט' דיצחק להלחם נגד המקטרגים
מ"ב ע"א ראש טור שמאל	מטטרון הוא חיה על גבי ד' חיות מטטרון ונוריאל, השוואה בין שמותיהם
ב' ע"ב ד"ה עם תמניא אתוון	מטטרון נקרא ג"כ נוריאל
ב' ע"ב הגהות וליקוטים	מטטרון שר הפנים; יסוד, מל', וחג"ת נרמזו בשמו ותוארו
מ"א ע"ב סוף טור ימין	מטטרון, אות בצבא שלו

°מב ע"א, ימין ד"ה ובגיניה אתמר
 °כד סוף ע"ב; כז ע"ב ד"ה ביומין דחול; כח ע"א
 ד"ה וי"ח אזכרות דהבו
 °לד ע"ב ד"ה וימד שש שעורים
 °לב ע"א ד"ה ועוד מטה דא; לג ע"ב ד"ה קם נער
 חנוך מט"ט
 °מג ע"א ד"ה כמו מי יעלה
 °מ ע"א ד"ה לכלא דא נוקבא
 °מא ע"א ד"ה אלא דא הוא (אמר המלקט: וכן כתב
 ר"ח ויטאל, מובא ב"אור החמה" על שמות, דף רטו
 בנדפס)
 °לח ע"א ד"ה תעלא בעדניה
 °לח ע"א ד"ה תעלא בעדניה
 °ה ע"א ד"ה מלאך ה'; יג ע"א ד"ה ויסע מלאך
 °מב ע"א ד"ה איהו מט"ט
 °ג ע"ב ד"ה צדיק איהו
 °ג ע"ב ד"ה בתר אלף חמישאה
 °יג ע"א ומצוה כלילא
 °לח ע"ב ד"ה חזא דלא אצלח
 °מג ע"א סוף טור ימין
 °כד ע"ב ד"ה כמה דאוקמוה ישלש
 °ה סוף ע"א ד"ה מה שהיה הוא
 °מא ע"ב ד"ה לקין אות
 °ל סוף ע"א ד"ה בינייהו
 °מט סוף ע"א

°מטטרון, הוא נהר די נור
 °מטטרון, על ידו עולות תפילות של
 חול
 °מטטרון, שליט בששה סדרי משנה
 °מטטרון, שמו כשם רבו
 °מילה, ע"י קיום מצוה זו יעלה לגן עדן
 לצרור החיים
 °מ' כוללת כל מה שעליה
 °מ', בכל ספירות אין לנו השגה כי אם
 על ידה ("אני אני הוא")
 °מ', נחשבת פרצוף (ברכות סא.)
 כששואה לעד"א; זנב ביסוד
 °מ', עדיף זנב לעריות מאשר ראש
 לשועלים
 °מלאך ה', כינוי לשכינה
 °מלאך נוריאל, טעם שנקרא על שם
 האש
 °מספר, א' הוא שרש המספר; י' היא
 כללות המספר
 °מספר אלף בכתר; חו"ב שם מאות;
 עשיריות בוד' תחתונות
 °מצוה כוללת כל ד' אותיות יהו"ה
 °מצורע, כל הפרשה מורה על ענין
 הגלגולים
 °מקדש שלישי שייבנה ע"י ה', לא
 ייחרב לעולם
 °מקרא, משנה וגמרא; הם תיקון נפש,
 רוח, נשמה
 °משה יופיע שוב בעת הגאולה
 האחרונה (כמפורש בהקדמה ב' לתקו"ז)
 °משה נשא לצפורה; הוא הבל והיא
 תאומתו, קין נתקן ביתרו
 °משיח בן דוד מימין; משיח בן יוסף
 משמאל
 °משיח בן יוסף (שור) משיח בן דוד
 (חמור)

כז ע"א ד"ה והכי אחזי	משיח בן יוסף ימות, כי הוא מצד שמאל (ובלי חסד)
א ע"ב ד"ה תרין משיחין	משיח, בן יוסף ובן דוד (נו"ה) ונעשים אז נסים
ז ע"א ד"ה למעבד נפל	משיח, מדוע נקרא בר נפלי (סנהדרין צו:)
ל ע"א ד"ה ויתער לתתא משיח	משיח, תהלים פרק מח, כל הפרק אודותיו
כא ראש ע"א	משכילים; יודעים. מה ההבדל ביניהם
א ע"א ד"ה ותרין משכנות	משכן ב' גוונים, ו"ק ומטטרון
לג סוף ע"ב; לג ע"א	מתיבתא דקוב"ה; ויש מתיבתא דרקיע (שם נערים שמתו בגיל צעיר)
מב ע"א, ימין ד"ה ובגיניה אתמר	נהר די נור, הוא מטטרון
מב ע"א, ימין ד"ה ובגיניה אתמר	נהר די נור, שם נתקנים הרשעים
יג ע"א ד"ה פרצוף; לח ע"א ד"ה תעלא בעידיניה	נוקבא, חד אמר פרצוף וחד אמר זנב
כט ע"א ד"ה ההיא אבן	נחש כרוך על עקבו, בכל זאת יתפלל ויעלה י' לראש (ישראל)
כה תחילת ע"ב ובסופו	נטוע, כינוי לעץ חיים; שתול, כנוי לעץ הדעת
מו ע"א ד"ה ואיהו יקוק	ניצוץ אלוה שבו; חלק אלוה ממעל; בסוד "ויעל מעליו אלהים"
יז ע"ב ד"ה נקודה דאברהם	ניקוד קמץ, הוא בחסד
יז ע"ב סוף טור ימין	ניקוד שונה בכל יום מששת ימי בראשית
ד ע"א ד"ה במו אש	ניקוד, לפעמים הזוהר קורא קמץ כפתח
יז ע"ב ד"ה והמשכילים י' נקודין	ניקוד: תנועות גדולות; תנועות קטנות
לט ע"ב ד"ה דשכינתא עילאה איהי	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, "נעשה" לשון רבים כי כלולים אר"א
לט ע"ב ד"ה דשכינתא עילאה איהי	נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כלומר גם הוא דכר ונוק' וכמו אר"א
כט ע"ב ד"ה ונפיל' באת פ'	נפל, עיקר המלה הוא אות פ'
ז ע"א ד"ה למעבד נפל	נפל, רוב הנפלים הם בחודש החמישי (ספירת גבורה) חורבן ביהמ"ק
יז ע"א טור שמאל	נפש בכבד; רוח בלב; נשמה בגלגל השכל
לט ראש ע"א	נפש, איזה סוג שבנפש כן מתגלגל
לט סוף ע"ב	נצח והוד, פעמים ב' כליות; פעמים ב' שוקיים או אזנים, הביאור לכך

כ° ע"א, ימין, לפני ד"ה כ"ב שורין	נקודות, ג' חטפין
מט ע"א, שמאל ד"ה בגין דאיהי	נשמה של האדם פורחת ממנו עוד
	בטרם יחטא
יד ע"א ד"ה איהי מקננת בצלותא	נשמת כל חי, פיוט הנאמר בשבת
ה° ע"א ד"ה דס' רבוא	ס' רבוא נשמות ישראל, מול ו"ק
	דלעילא (עד"א)
ו° ע"ב ד"ה נטיל תלת אבנין	סגולתא, כינוי לשכינה מסטרא דחג"ת
ט ע"א ד"ה בית אתקריאת בטנךמן,	סוטה, שטן אוחו בבטן וירך שהם לבר
	מגופא
ט ע"א ד"ה דנו"ה אינון	מאכל ישראל במדבר, מדוע נקרא בשם
	"מן"
לב ע"ב ד"ה שיהו"ה בכל ספירה	ספירה, כל ספירה כלולה מכל שאר
	הספירות
ח ע"א ד"ה תרווייהון	ספר הזוהר נחשב כתורה שבכתב
מד ע"ב סוף טור ימין	ספר משלי, המאריך בעניני האשה, הוא
	נמשל לגוף האדם
מו ע"א וע"ב	ספרי נביאים וכתובים
ט ע"א ד"ה ארך אפים	ספרים הנפתחים בראש השנה, חסד
	גבורה תפארת
כט ע"ב ד"ה שבא לקבל זקף	סתירות שיש בספר
מז ע"א ד"ה דאינון ערלה ופריעה	ע' אומות נכללים בעשו וישמעאל, הרי
	ע"ב
יג ע"א ד"ה דאינון עבדיו הנביאים	עבדיו הנביאים, ראו מצד מטטרון
	(עבד)
לא ע"ב ימין ד"ה והכא אתמר	עבירה, בכל הגמרא הוא כנוי לעריות
ח ע"ב ד"ה ודא רזא דשורק	עד"א דרגתו למעלה מחו"ג וגם הוא
	למטה מהם
לט ע"ב ד"ה בחושבן זעיר	עולמות ביי"ע הם מול נה"י לבר מגופא
מ ראש ע"א ד"ה דא לבא	עולמות כולם נבראו כדי לקבל מלכותו
י° ע"א ד"ה וביה איהו	עינים מים. אזנים אש. חוטם אויר. פה
	כלל הכל, עפר
מד ע"א טור ימין	עלת העלות איננו עילת על כל העילות
מח ע"ב ד"ה מעמלק דכליל	עמלק, דרשה על אותיות המלה
	(בעמלק)
לג ע"א ד"ה דאיהו יצר הרע	עמלק, כסאו של ה' שלם רק בהריגתו,
	הוא הפלשתי, יצה"ר ומה"מ
ז ע"א ד"ה ואפילו גלגל חמה	עפר, הכל מן העפר (מל') אפילו גלגל
	חמה (ב"ר יב) ר"ל משה ומט"ט

כו ע"א ד"ה דאית פלוגתא	עץ הדעת, שם לימוד משנה, יש להפריד בין טוב לרע
ב ע"א ד"ה נשמת כל חי	עץ חיים, כינוי של בינה
כט ע"א ד"ה ההיא אבן	עקבות משיח, נקרא כך כי הנחש שולט אז, "תשופנו עקב"
ו' סוף ע"ב ד"ה עקידה	עקידה, האדם מתקן שכינה ע"י שיעקוד יצר הרע שבקרבו
לב סוף ע"א ד"ה בקר דאברהם	עקידת יצחק פועלת שלא ימות משיח בן יוסף
כז ע"ב ד"ה השפחות וילדיהן	ערב רב הם ראשי העם בגלותנו, "היו צריה לראש"
לד ע"א ד"ה לפנות כל	ערב רב וערב זעירא; מנחה גדולה וקטנה באו כנגדם
לו ע"ב ד"ה נחתין על חייביא	ערב רב יקבלו שפע רב, כדי לשלם זכותם
לד ע"א ד"ה לפנות כל	ערב רב, ויצא יצחק כו' לפנות ערב (בראשית כד) לפנות ע"ר מהעולם
לא ראש ע"ב ד"ה עריות	ערוה, אותיות ר"ע מכסים לו"ה
לא ע"ב ימין ד"ה והכא אתמר	עריות, אסור להסתכל בהם כי מכוסות בקליפות
כט ע"א ד"ה ובין כל כו' איהי יו"ד	עשר, כל ספירה כוללת עשר
טז ע"ב ראש טור שמאל	פותח את ירך, מוסב על אימא, שם מזוני
ה ע"א ד"ה פני אדם	פני אדם דמרכבה, כלומר שם יוד הא ואו הא (גימ' אדם)
כו ע"ב ד"ה בפר	פר לתיקון אברהם; איל ליצחק
כה ע"ב סוף טור שמאל; מא ע"ב ראש טור שמאל	פרדס, ד' נכנסו לפרדס, הוא כינוי למטטרון
לג ע"ב ד"ה דאינון פתחין וסגרין; דף לד ע"ב ד"ה דפתחין וסגרין	פתחון וסגרון, אספקלריא דנהרא ודלא נהרא
מו ע"א סוף טור ימין	צדיקים, בעת מיתתם אומרים קריאת שמע, ועושים יחוד
יג ע"א ד"ה כסא	ציצית רומז לכסא הכבוד, מצד תכלת שבה
ח ע"א ד"ה וכד אתגלי לך	קבלה, סתומה עד דרא בתראה, וע"י הזוהר יתגלה לבעלי תורה
יב ע"א דאיהי קדושה ואתמר	קדושה לך ישלשו, מל' עולה לחג"ת
כג ע"א טור ימין	קו המדה

יח ע"א ד"ה בתריין חיוון	קו המדה, ביאור מאמר זה (זהר חדש)
יא סוף ע"ב ד"ה איהו חוט	באריכות קו ירוק של בינה, היא תשובה לחוטאים
כד סוף ע"א וע"ב	קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא
י סוף ע"ב ד"ה בקולמוס	קולמוס הוא ת"ת כלומר זרוע, ויד הם חו"ג
י" ע"ב ד"ה קירטא	קירטא היא מל', והאבנים הם ו"ק
לא ע"א ד"ה תהום היא המות	קליפות, בהם עון, משחית, אף וחמה
מג ע"א ד"ה כלבא	קליפת כלב ממונה על רציחה
מ ע"א ד"ה קנה וושט	קנה וושט, לבן ואדום, חו"ב
כט ע"ב ד"ה רומחיהון	קריאת שמע; רומח וסייף
לא ע"ב ימין ד"ה והכא אתמר	קשת, אסור להסתכל בו כי מתכסה בקליפות
י סוף ע"א	ר' יוחנן, תמיד הלכה כמותו כי הוא המכריע בין ימין לשמאל
מא ע"ב ראש טור שמאל	ר' עקיבא לא הציץ במטטרון, כי ידע ששכינה בקרבו
לח ע"ב ד"ה כד דחיקת	ר"א בן פדת דחיקא ליה שעתא (תענית כה). מפני חטא בגלגול הקודם
ט ע"ב ד"ה דארבע אינון תקונין	ראש האדם, בו ז' נקבים מול ז' נרות, ביחד י"ד אותיות שם מפורש כו'
ט ע"ב ד"ה תוספת י' תניינא	ראייה (לשון הוכחה) עם ב' יודיין
מו ע"ב ראש טור ימין	ראש השנה, מדוע סדר פסוקים הוא כתובים לפני נביאים
לט ע"ב ד"ה רישא הא	ראש, י' ספירות שבראש
י סוף ע"א	רב (האמורא) הוא מימין, ושמאל משמאל, ולא נסמך
ז ע"ב ד"ה לרבי כו'	רב, רבי, רבא
לד ע"א ד"ה לאתפרנסא בהון	רות, כל סיפור שלה על גלות השכינה וגאלתה
טז ע"א ד"ה וכל פיקודא אית	רזי תורה תלויים הם באותיות יהו"ה
כה ע"ב ראש טור שמאל	רמון מצא, תוכו אכל, כוונתם לאותיות ט"ט
כה ע"ב סוף טור שמאל	רמון מצא, תוכו אכל. מדוע נקטו "רמון"
מ ע"ב ד"ה על ר"ש ישמח	רשב"י לא אמר על ר"א בנו "ישמח אביך". טעם לזה

יג ע"ב ד"ה נתנני ה'	רשע המניח תפילין, ה' כביכול חבוש כדי לשמור הרשע מהסט"א
מט ראש ע"א	רשע וצדיק אין ה' גוזר להיות כך, אלא תלוי במחשבת האב המוליד
טו ע"א ד"ה וכגוונא דמוחא דאגוז	רשע נמשל לאגוז, שהטוב שבו סתום, והרע שולט בהם
ט סוף ע"ב ד"ה ומתמן ראובן	שבטים בני השפחות, הם מול ד' פרקים תחתונים של הרגלים
ט סוף ע"ב ד"ה ומתמן ראובן	שבטים, אלו נגד חגת"ם, נו"ה, יסוד דדוכ' ויסוד דנוק'
כא ע"א ד"ה לבתר מתפרשין ליי"ג	שבע בעליון, מתפרשין ליי"ג בתחתון, הא כיצד
כה ע"ב ד"ה דאינון חטה	שבעה מינים שנתברכה בהם א"י, לפי ז' ספירות
כה ע"ב ד"ה ע"ב פנים	שבעים, וחשבון ע"ב
לח ע"א ד"ה דאיהו כלאחר יד	שבת, איסור מלאכה כי אז עולם המחשבה (אצילות)
לח ע"א ד"ה דאיהו כלאחר יד	שבת, היתר מלאכה "כלאחר יד" (יד היא מל', אחוריים יורדים לבי"ע)
יג ע"ב ד"ה הביומין דחול	שבת, למען ינוח שורך וחמורך, כי אין סט"א שולט בשבת
י"ו ע"א ד"ה איהו אש	שור בור מבעה הבער, ד' חלקי גיהנם
יג ע"ב ד"ה דמיניה תליין; על חמור	שור הוא עשו (רצח); חמור הוא ישמעאל (ניאוף)
מג ע"א ד"ה דהטחול	שחוק, אסור למלאות פה שחוק, כל עוד יש רשעים בעולם
לח ע"א ד"ה שינוי מעשה; ע"ב ד"ה חזא דלא	שינוי מקום (בינה) שינוי שם (עד"א)
אצלח; ע"ע מד ע"א סוף טור ימין	שינוי מעשה (שכינה)
לב ראש ע"א	שיר השירים, משלי קהלת; יחוד ברכה קדושה; חב"ד
א ע"ב ד"ה ולשבע טורין	שלמה מול מדת היסוד
כג ראש ע"א	שלמה, שלשת אלפים משל (ענינם)
לב ע"א ד"ה דאינון תרין שמהן	שלמה, שלשת אלפים משל (מל"א ה, יב) סודם
יא ע"ב ד"ה כריכא דתרווייהו	שם קודש: יהו"ה, לפני י"ג המדות
ה ע"ב ד"ה בגימ' אקיק' אדני"י	שמות קדש: אהיה אדני, ב' שמות אלו הם מרכבה ליהו"ה אלהים

כ"ה ע"א ד"ה דאלם בלא	שם קודש: אלהים, ושם יהו"ה, השוואה ביניהם
ד ע"א ד"ה מ"ב	שם קודש: מ"ב, באימא עילאה
ט ע"א ד"ה ובגין דא	שם קודש: מ"ב כיצד נכלל בעשר ספירות
ט ע"א ד"ה ובה קרע	שם קודש: ע"ב, כיצד קרע הים ל"ב גזרים
כו ע"א ד"ה אלא לאחזאה	שמאי מסטרא דנוק' לכן היה קפדן
ה ע"ב ד"ה ובגין כו' וחשבונות	שמו של אדם, בחשבון שמו יש שרש למעלה, לכן שואלים מה שמו
ו ע"ב ד"ה השמים ושמי השמים	שמים ושמי השמים, כלומר יסוד ותפארת
מט סוף ע"ב	שנה יש בה שנה ימים (בגימטריא)
לח ע"א ד"ה ת"ח גלגול דאת ו'	שעה עומדת לו (עירוובין יג): ביאור ע"פ סוד
מה ראש ע"ב; וד"ה דא ו' כד	שרה חיה קכ"ז שנה, טעם לחשבון זה
ב ע"ב ד"ה אבל מסטרא	שרפים עומדים ממעל "לו", כלומר אל ו' (ת"ת)
ב ע"א ד"ה נשמת כל חי	שש כנפים לאחד, כלומר שש אותיות לכל שם
לד ע"א ד"ה עומר לגלגולת	ששים רבוא אותיות לתורה, לכל יהודי יש אות או קוץ או נקודה
לח ע"ב בשעתא דאתברי	ששים רבוא נשמות, לכל אחת מהן יש שעה (מל') מכוונת כנגדה
א ע"ב ד"ה דאיהו אזיל	ת"ק שנה עוביו של רקיע, ובין כל רקיע (סוד הדבר)
מז סוף ע"א	תגים שונים שעל האותיות
לז ע"ב ד"ה חשוכין בגלותא	תוכחה א' (ויקרא) נתקיימה בגלות א'; תוכחה ב' (דברים) בגלות ב'
ח ע"א ד"ה ודא אורייתא דבכתב	תורה שבכתב, נסיון של לומדיה מיתה של עניות
מא ע"ב ד"ה ת"ח חשך	תורה שבע"פ אור; תורה שבכתב חושך
לד ע"א ד"ה ולא תכלימוה	תורה שבע"פ, לא להזניח שום דבר קטן שבה
ח ע"א ד"ה אורייתא דבע"פ	תורה שבעל פה, אין מטילים נסיון בלומדיה
מז ע"ב ד"ה דכולהו על פה	תורה שבעל פה, כלומר למעלה מהפה (מלכות)

°כו ע"א סוף טור ימין	°תורה שבעל פה, מבוססת על רזי תורה
°לד ע"א ד"ה ועבדו כמה גדרות	°תורה שכתב (להאריך) תורה שבע"פ (לקצר, כלומר פסקי הלכה)
°מא סוף ע"א	°תורה שלנו היא בעניני בריאה ולמטה (ואצילות המזוכרת היא בבריאה)
°ח ע"א ד"ה תרווייהו	°תורה, בגלותנו יש כבודת וקושיות בתושבע"פ; וכן בספר הזוהר
°לג ע"א ד"ה ב"ג מדות	°תורה, חיבור שבכתב עם בע"פ ע"י י"ג מדות והם יסוד
°מט ע"א ד"ה אז ראה	°תורה, יש לשנן ד' פעמים (עירובין נד:) סוד מספר זה
°לא ע"א, שמאל ד"ה דאכלא	°תורה, כוללת ד' יסודות ארמ"ע, ע"י ד' אותיות יהו"ה
°ז ע"א ד"ה מישני אדמת עפר	°תורה, לא זכה (כלומר למד לא לשמה) נעשית לו סם המות
°ל סוף ע"ב	°תורה, מפני החוטאים שבדור, משיגים תורה רק טיפין טיפין
°כ סוף ע"א	°תיקון, עיקרו לצמצם מדריגה כדי שיוכלו לקבל אורו
°לד ע"ב ד"ה ע"כ זחלתי	°תנינים גדולים (נו"ה) לויתן (יסוד)
°יג ע"ב ראש טור שמאל	°תפילין וציצית, הם זו"ן דקדושה, שומרים מהחטא
°מו ע"ב, שמאל ד"ה וכד תפילין	°תפילין של יד ושל ראש; ברכה א' או שתיים?
°יד ע"א ד"ה מסט' דיליה תפלה	°תפילין, הויות באמצע (פירושו בסדר ההנחה, ולא בסדר הכתיבה)
°מו ע"ב סוף טור ימין	°תפילין, מחלוקת רש"י ור"ת בענין סדר הפרשיות
°יג ע"ב ד"ה וקשיר ליה ליצ"ה	°תפילין, על ידם קושר ליצר הרע
°יג ע"ב ד"ה ובג"ד ח"י עלמין	°תפילה, מדוע דוקא ח"י ברכות
°לג ע"א ד"ה סוסון ארבע	°תפלה היא מלחמה נגד סט"א
°כח ראש ע"ב	°תפלה כאשר עולה צמודה לתורה, כחצים ביד גיבור
°ט ע"ב ד"ה קבלה דבה עבדא	°תפלה כדי לקבל פרס, נקרא "עבד". אבל בדחילו ורחימו נקרא "בן"
°כח ע"א אינון מקטרגין	°תפלה עולה בז' רקיעים (מול ע' אומות), ובכ"א בודקים את התפילה

כט ע"ב ד"ה לקצר בצלותיה	תפלה, קיצר בתפלה על מרים (נוק')
כח ע"ב ד"ה ורמ"ח תיבין	והאריך בענין ישראל (דכורא)
כח ע"א ד"ה מי יעלה	תפלה שקולה כנגד כל המצות
כה ע"א ד"ה דאלם בלא	תפלה שתעלה צריכה [א] איש בלי חטא [ב] תפלה נקיה ובר לבב
כז ע"ב ד"ה צלותא דעני אקדים	תפלה, בלי דחילו ורחימו נעשה אלם, שלא תתקבל
כט ע"ב ד"ה וכל מאן דבעי	תפלה, האדם שם עצמו עני, עבד, חסיד (זהר ח"ג קצה ע"ב)
כח ע"ב ד"ה דכד צלותא דיליה	תפלה, המבקש על צרכי עוה"ז צריך לקצר; ואם על צרכי עוה"ב יאריך
כח ע"א ד"ה אם טעה	תפלה, העיקר שבה היא מחשבה "עבודה שבלב"
כח ע"א מסט' דעד"א וצדיק	תפלה, טעה בג' ראשונות, או אחרונות, או באמצע; ג' מיני עבד
לא ע"ב סוף טור ימין	תפלה, י"ה מול שחרית מנחה, ו' ערבית, ה' מוסף
ו ע"א ד"ה בשיריין	תפלה, מצלי היכא דגרסי (ברכות ח.) כי ע"י הקושיות בהלכה שוכרים בענן הקליפה קימעא קימעא, והתפילה תעבור
לג ע"ב ד"ה בההוא זימנא כו'	תפלה: שיר (שירת הים) זמירות (פסוד"ז) תשבחות והודאות (עמידה)
כז ע"א ד"ה ודא ממלל	תפלה; זמירות, שירות, תשבחות, הודאות (ד' מדריגות)
	תתקע"ד דורות, רובם בימינו, עזי פנים שבדור

ביאורי מקרא ע"פ סוד (לפי סדר תנ"ך)

יב ע"ב ד"ה ויהי מבדיל	ויהי מבדיל בין מים למים, בין טעמים לנקודות
מד ע"א סוף טור שמאל	מארצך וממולדתך ומבית אביך (בראשית יב) סוד המלים
יג ע"א ד"ה הבט נא השמימה	הבט נא השמימה (של אברהם) מדוע אות ה' בסוף
כח ע"א ד"ה על ראש המטה	וישתחו ישראל על ראש המטה (בראשית מז, לא) סודו

ביאור הגר"א על תקונים מזוהר חדש

קמז

יג ע"א ד"ה ואתקריאת אנפוי	הראיני נא את כבודך (שמות לד), כלומר י של חכמה
נ ע"ב טור ימין	הראיני נא כבודך (שמות לד) זו חכמה, והשיג רק בכינה
לט ע"א ד"ה ועושה חסד	ועושה חסד לאלפים (שמות לד) פירושו אלף בלבד
לד ע"א ד"ה א' באמצעיתא עטרה	באר חפרוה שרים כו' (במדבר כא, יח) ביאור ע"פ סוד
כה סוף ע"א	בנים אתם לה' אלהיכם (דברים יד) כלומר להקב"ה ולשכינה
מט ע"א ד"ה ד"ה אלין דמעשה	בנים לא יומתו על אבות (דברים כד, טז) סוד הדבר
ח ע"ב ד"ה בגיא מן כו'	בגיא (דברים לד, ו), חלק מן שם בן מ"ב אותיות
לג ע"ב ד"ה הה"ד לשלח לי	דוד ויאהבהו יהונתן כנפשו" (שמו"א יח, א) סוד הענין
כג ראש ע"א	שלמה, שלשת אלפים משל (ענינם)
לב ע"א ד"ה דאינון תרין שמהן	שלמה, שלשת אלפים משל (מל"א ה, יב) סודם
כו סוף ע"א	אליהו, טעם שהקדים רוח לפני רעש (מל"א יט, יא)
לא ע"ב ראש טור שמאל	ונחה עליו רוח ה' כו' (ישעיה יא, ב) ד' פעם רוח, ד' אותיות יהו"ה
ז ע"א ד"ה בגין כו'	הקיצו ורננו שוכני עפר, טל אורות (ישעיה כו) למען שכינה הנק' עפר
טז ע"ב ד"ה דתלת שמהן	וכל בשליש עפר ארץ (ישעיה מ), מל' לוקחת רק שלישי (כד אחד)
כז ע"ב ד"ה בדרועוי	וירי אדם מתחת לכנפיהם (יחזקאל א, ח) לקבל בעלי תשובה בעת הגלות
כה ע"ב טור שמאל	ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א, יא) ביאור הסוד
לח ע"א ד"ה דהא צדיק גמור	ולא ראיתי צדיק נעזב (תהלים לז, כה) רמז ע"פ סוד
יב ע"ב ד"ה כי שמש	שמש ומגן ה' אלהים (תהלים פד, יב) (ת"ת ומל')
טז ע"ב ד"ה דתלת שמהן	ישאו נהרות דכים (תהלים צג), מצד צדיק הנקרא דך

° לג ע"א ד"ה בכמה חובין; סוסון	° סבוני כדבורים (תהלים קיח) כל הפרק מדבר על יצר הרע
° מד ע"ב סוף טור ימין	° ספר משלי, המאריך בעניני האשה, הוא נמשל לגוף האדם
° לח ע"א ד"ה מאי זנב דיליה	° כי שבע יפול צדיק וקם (משלי כד, טז) רמו ע"פ סוד
° לד ע"א ד"ה ועבדו כמה גדרות	° גדר אבניו נהרסה (משלי כד, לא) הם הקושיות שנשארו בהלכה
° לח ע"ב ד"ה עד חצי המלכות	° עד חצי המלכות ותיעש (אסתר ה) סוד הענין
° לד ע"א ד"ה לאתפרנסא בהון	° רות, כל סיפור שלה על גלות השכינה וגאולתה

ביאורי דברי חז"ל ע"פ סוד (לפי סדר המאמרים בתלמוד)

° לא ע"ב סוף טור ימין	° תפלה, מצלי היכא דגרסי (ברכות ח.)
° לח ע"א ד"ה תעלא בעידיניה	° כי ע"י הקושיות בהלכה שוברים בענן הקליפה קימעא קימעא, והתפילה תעבור מ'ל', נחשבת פרצוף (ברכות סא.)
° נ ע"ב טור שמאל	° כששוה לעד"א; זנב ביסוד
° ז ע"א ד"ה כל המנבל	° בשעת המפזרים כנס, בשעת המכנסים פזר (ברכות סג.) סודו
° מז ע"ב ד"ה מ' פתוחה	° אם נבלת בהתנשא (ברכות סג:) כלומר חיי עוני למען לימוד תורה
° לח ע"א ד"ה אלא מזל שעה גורם	° מאמר פתוח (מל') מאמר סתום (בינה) (שבת קד.)
° לח ע"א ד"ה ת"ח גלגול דאת ו'	° מזל שעה גורם (שבת קנו.) ביאור ע"פ סוד
° מט ע"א ד"ה אז ראה	° שעה עומדת לו (עירובין יג:) ביאור ע"פ סוד
° לד ע"ב ד"ה ע"כ זחלתי	° תורה, יש לשנן ד' פעמים (עירובין נד:) סוד מספר זה
° כג ע"ב טור שמאל	° מורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש (עירובין סג.) טעם ע"פ סוד
	° קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא (תענית ח:)

לח ע"ב ד"ה כד דחיקת	ר"א בן פדת דחיקא ליה שעתא (תענית כה.) מפני חטא בגלגול הקודם
לא ע"ב ימין ד"ה והכא אתמר	כל המסתכל מה לפנים כו' (חגיגה יא:) אלו הקליפות בהם בנה העולם
לא ע"ב ימין ד"ה והכא אתמר	כל שלא חס על כבוד קונו (חגיגה יא:) שמתכונן בקליפות
לח סוף ע"ב טור ימין	בת פלוני לפלוני (סוטה ב.) מדובר על הרוח והנפש זווג זל"ז
נא סוף ע"א	ד' מאות ילדים של דוד (קידושין עו:), סודם
ז ע"א ד"ה למעבד נפל	משיח, מדוע נקרא בר נפלי (סנהדרין צו:)
כח ע"א ד"ה דאינון י"ח רבוא	ה' רוכב על כרוב קל (ע"ז דף ג:) הוא מטטרון, הלילה הוא גלות
ה ע"ב ד"ה דסליק לחושבן ע"ב	הנה ה' רוכב על עב קל (ביאור ע"פ סוד, ענינו תפילה)
מב ע"א, ימין ד"ה ובגיניה אתמר	מרבה בשר מרבה רמה (אבות, ב) סודו
יב ע"ב ד"ה דאתמר בהון	במאמר אחד יכול להבראות (אבות ה); סודו
לח ע"א ד"ה דאיהו כלאחר יד; מא ראש ע"ב	כך עלה במחשבה (מנחות כט:) כך עלה משה למעלה ממדרגתו